

TWAALF TWAALFTALLEN PREKEN

7DE TWAALFTAL

Door

Dr. H. F. Kohlbrügge

Predikant te
Elberfeld, Duitsland

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2002

INHOUD

73. GALATEN 5:24.

"Maar die van Christus zijn, hebben het vlees gekruist mét de bewegingen en begeerlijkheden."

74. GENESIS 48:20b

"God zette u als Efraïm en als Manasse."

75. SPREUKEN 8: 29b-31.

"Toen Hij de grondvesten der aarde stelde, toen was Ik een Voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijn vermaken, te aller tijd voor Zijn Aangezicht spelende;"

76. EVANGELIE VAN JOHANNES 11: 1-44.

"En daar was een zeker man krank, genaamd Lazarus, van Bethanië, uit het vlek van Maria en haar zuster Martha. Enz."

77. PSALM 84:5.

"Welgelukzalig zijn zij, die in Uw Huis wonen: zij prijzen U gestadiglijk."

78. HEBREEËN 9: 27 en 28.

"En gelijk het de mensen gezet is eenmaal te sterven, en daarna het oordeel: zo ook Christus, eenmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen zal ten anderen maal zonder zonde gezien worden van degenen, die Hem verwachten tot zaligheid."

79. GALATEN 3: 13.

Christus heeft ons verlost van de vloek der Wet, een vloek geworden zijnde voor ons. "Want daar is geschreven: vervloekt is een ieder, die aan het hout hangt."

80. HEBREEËN 10:19 24.

"Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een versen en levenden weg, enz."

81. EFÉZE 1: 17-22a

"Opdat de God onzes Heeren Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve de Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis, enz."

82. PSALM 46: 5.

Nochtans." "Al [= nochtans] veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart der zeeën, enz.

83. 1 JOHANNES 3: 9.

"Een ieder, die uit God geboren is, die doet de zonde niet; want zijn zaad blijft in hem, en hij kan niet zondigen; want hij is uit God geboren."

84. MARKUS 16: 16.

"Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden."

73. Galaten 5:24

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld de 8. Augustus 1847 des voormiddags. Gezongen werd: Psalm 130; Psalm 119: 88 Psalm 131: 3, 4. In het Nederduits vertaald verschenen zij 1848 als No. 4 in het 3. Twaalfstal der uitgave "Twaalf Twaalfstallen Leerredenen." - In het Hoogduits zag zij afzonderlijk gedrukt in onderscheidene "Auflagen" het licht: 1847, 1852 en 1855. (Verlag der Nederl. reform. Gemeinde) Des avonds zette Dr. Kohlbrugge zijn uitleg van Jesaja's profetie voort, handelende over hoofdstuk 27: 2, 5. Er werd gezongen: Psalm 66:2, 4 en Psalm 66:10.

Met macht gaan de woorden onzes Heeren daarheen: "Ik ben gekomen om vuur op de aarde te werpen; en wat wil Ik, indien het alrede ontstoken is." (Luc. 12: 49) Aan een volk wordt een grote genade bewezen, als de Heere eens weer iemand zendt, door wie Hij bij vernieuwing zo'n vuur ontsteekt, iemand, in wie deze Geest des Heeren is, om ook met de Heere te zeggen: *wat zou ik liever willen, dan dat het reeds brandde!*

Christus is gekomen, om de werken des duivels te verstoren. Waar die werken des duivels verstoord worden, daar kan het niet rustig toegaan; immers zo luidt de oude spreuk: Het Woord Gods moet rumoeren. Maar wat gaan ons degene aan, die buiten zijn; dat het Woord Gods maar onder ons werke, dan zal het zich ook wel naar buiten openbaren. Dat de werken des duivels maar eerst bij ons en in ons verstoord zijn! Het Evangelie kan alleen dan vrede brengen, als het eerst onrust en tweedracht gesticht heeft, onrust in de harten dergenen, die vast slapen en ronken op hun droesem; tweedracht en onvrede met zichzelf in de harten dergenen, die zich "vrede, vrede" voorprediken, terwijl er geen ware vrede is. Alleen tweedracht in het binnenste en onvrede met zichzelf wordt oorzaak, dat de ziel tot de ware rust komt. die mens acht ik gelukkig, die zich laat tuchtigen door het Woord Gods, die zichzelf niet opsiert voor het Woord, zichzelf ook niet vleit met het Woord, die ook niet huichelt voor het Woord.

Het Woord Gods is een Woord van hoge ernst, en wél hem, die er voor siddert en beeft. Het ziet er met het Evangelie wonderbaar uit; men zou er bijna van zeggen, wat Joab eens van David zeide: "Gij zijt liefhebbende die u haten, en hatende die u liefhebben" (2 Sam. 19:6). Er zijn toch velen, die het Evangelie haten, en die het Evangelie nochtans liefheeft, omdat het Evangelie immers alleen daarop uit is, zich met vijanden te verzoenen en zalig te maken wat verloren is.

Wederom zijn er velen, die het Evangelie liefhebben, maar die het Evangelie desniettemin moet haten, omdat zij zich wel bij het Evangelie willen houden, om eenmaal goede dagen, kwijscheiding van zonden en de hemel der zaligheid te hebben; zij hebben evenwel voor het Evangelie geen hart. Het Evangelie reinigt van alle onreinheid; en immers niet, omdat het de onreinheid liefheeft, integendeel omdat het dezelve haat en de reinheid liefheeft. Het Evangelie wil elke ongerechtigheid uit de weg geruimd hebben. Daarom staat er ook geschreven: "Een ieder, die de Naam des Heeren (van Christus) noemt, sta af van ongerechtigheid" (2Tim. 2: 19), hij hebbe afstand gedaan niet van deze of gene, maar van alle ongerechtigheid. Daarom wordt ook bij de prediking des Evangelies met zoveel nadruk en macht de Wet Gods gehandhaafd. Het Evangelie houdt zich bezig met arme zondaren; dat wil zeggen, met zulke arme zondaren, met zulke ellendigen, die niet maar zo luchtig er over praten, dat

zij arme en ellendige zondaren zijn, bij wie het lippentaal is: "Wij zijn maar mensen en niets meer"; nee, met zulke zondaren, wie de zonde een zware last is geworden, en die daarmee tonen, dat zij God eren, vrezen en liefhebben; die ook in waarheid begeren van de zonde verlost te zijn, die daarom ook beven en sidderen en wegzinken voor het Woord Gods.

Ik heb het u nu reeds herhaalde malen voorgehouden: het moet er wezen, wat de Wet wil. De Wet blijft eeuwig, zij laat zich niet in het stof vertreden. Wij hebben toe te zien, dat en hoe wij overeenkomstig de Wet zijn. Gijzelf moogt oordelen, of het Evangelie iemand dierbaar is, wanneer diens hart niet bij het Evangelie is; en gijzelf moogt beslissen, of het hart van iemand bij het Evangelie is, wanneer diens gedrag en wandel voor Christus en zijn heilige engelen, het gedrag in de omgang met de broeder en met de zijnen niet waardig is het Evangelie. De troost des Evangelies is slechts voor degenen, die troost behoeven; en zij, die door het Evangelie vertroost zijn, zijn vol van goede werken; ware dat niet zo, dan zou het Evangelie een machteloos ding zijn, en geen macht tot zaligheid dengene die geloven. Dat het evenwel in waarheid een macht is tot zaligheid dengene die geloven, dat zal ik u in deze ure bewijzen.

Tekst: GALATEN 5:24.

"Maar die van Christus zijn, hebben het vlees gekruist mét de bewegingen en begeerlijkheden."

Het zijn zware en harde woorden, die men ook wel graag uit de Bijbel zou willen doen verdwijnen; zij staan intussen nu eens voor altijd in de Bijbel. Wat daarmee aangevangen? "Een doek er op gelegd, en tot andere meer troostrijke woorden overgegaan! Wie dan "van Christus" zijn, die mogen het zijn; ik houd mij aan de genade, ik zal ook wel binnen komen", zo denkt het menselijk hart. Of: "Het zij dan zo, dat die, welke "van Christus" zijn, het vlees gekruisigd hebben mét de bewegingen (hartstochten) En begeerlijkheden (lusten); nochtans, ik ben ook "van Christus", al is het dat ik nog niet in het geval verkeer van het vlees gekruisigd te hebben." Of: "Wel zeker, zo is het; men moet dat evenwel in die zin verstaan, dat zulks waarheid is in Christus; men behoort dat echter niet zo nauw te nemen in de praktijk want dan zou geen mens zalig worden."

Geliefden! Wat geschreven staat, dat staat geschreven, en aan het Woord Gods valt niets te kunstelen, niets te schikken of te plooiën.

Wij beantwoorden de twee vragen:

- I. Waarom schrijft de Apostel: *"Die van Christus zijn"*?
- II. Wat beweert hij van dezen?

I.

Waarom schrijft de Apostel: *"Die van Christus zijn"*? Wordt u het niet allerwege bij de Waarheid gewaar, dat Zij haken en voetangels legt? Hebben wij dat ook niet in de woorden gelezen, die wij u de vorigen Zondag verklaarden: "Zo anders de Geest van God in u woont. En indien Christus in ulieden is ... indien de Geest Desgenen, Die Jezus uit de doden opgewekt heeft, in u woont." Het Evangelie schijnt wonderbaar algemeen, het sluit voor niemand de deur, het maakt zich voor elkeen toegankelijk, het sluit niemand buiten; nochtans maakt het weer de poort zo eng, dat er niet eens een ademtocht eens mensen door kan; het maakt de weg zo smal, dat geen mens in staat is, om langs zo'n smalle weg, zelfs met de uiterste voorzichtigheid en de grootste

inspanning om het evenwicht te bewaren, het einde goed te bereiken. Heeft het Evangelie dan ook oorzaak, om zo te doen? Moet het dan de mens misleiden, hem voorliegen, dat hij iets heeft wat hij inderdaad niet heeft? Ware er wel een ongelukkiger mens, dan de zodanige, die Zo dit mogelijk ware in de hemel aankwam, zonder gelukzalig te zijn in God? De hel is voor die verdraaglijker dan de hemel, waarin God woont. De Waarheid des Evangelies is kuis en daar zij naar haar wezen koninklijk is, is zij allen goedgunstig en erop uit, allen zalig te maken; wederom daar zij kuis is, stelt zij zich slechts in het bezit van hem, die haar van hart liefheeft; al de overigen hebben aan haar niets, ofschoon zij allen zich beroemen op haar liefde en in haar bezit. En alleen hij heeft de Waarheid des Evangelies van hart lief, wie het er om gegaan is en er om gaat, voor God in gerechtigheid en heiligheid bevonden te zijn.

Velen dragen roem op het Evangelie, op de genade, evenals de Galaten; zij beroemden er zich op, dat zij van Christus waren. Het merendeel der inwoners van deze stad zijn Christenen, te weten in die zin, dat zij zich op hun geloof beroemen; ja, bijna wij allen, zoals wij hier zijn, beroemen er ons op, dat wij van Christus zijn; bij dat alles siddert en beeft menigmaal mijn hart bij de gedachte, hoe velen er zich aan het einde zullen bedrogen vinden, als God het verborgen oordelen zal en aan het licht brengen, wat er in de harten der mensen verscholen ligt.

Waarom schrijft de Apostel niet: *u bent van Christus en u hebt het vlees gekruisigd?* Ach, hoe graag zou hij dit hebben geschreven! Maar water kan ik alleen aan de dorstigen geven, wijn aan de bedroefden van hart, en melk aan hen die melk begeren. Daarom is ook het Woord zo geschreven en wordt zo meegedeeld, dat het allerwege alleen voor degene is, die in waarheid verslagen zijn van geest, en beven voor 's Heeren Woord.

Veel dierbare waarheden heb ik u in een reeks van leerredenen voorgehouden, u predikende van de macht der liefde Gods, van de heerschappij der genade, juist daar, waar de zonde bovenmate machtig geworden is. In allerlei trekken heb ik het u voor ogen gesteld, hoe al wat tot onze zaligheid dient, geheel en alleen Gods werk is, zoals ook wijzelf Gods werk zijn; en dat alles in Christus Jezus zo geschikt en besteld is, dat wij, zo wij van Christus zijn, in de geboden en wegen Gods geleid en gehouden worden door de Geest der genade Gods en van Christus. Indien dit waarheden zijn, die alleen maar in het hoofd behoeven te zitten, dan zijn zij volstrekt van geen waarde; nee, zij moeten voor ons levenswaarheden zijn. De zeshonderdduizend mensen, die met Mozes uit Egypte togen, hebben allen het woord vernomen: "Ik ben de Heere uw God"; zij hebben zich ook herhaalde malen verblijd, wanneer zij de macht der genade Gods in de menigvuldige weldaden en uitreddingen uit allerlei nood beleefden, nochtans heeft God aan het merendeel van hen geen welgevallen gehad; slechts twee hunr, Jozua en Kaleb, zijn ingegaan in de rust. Niet meer dan acht zielen zijn in de dagen van Noach in de ark behouden geworden, de overigen zijn allen in de wateren van de zondvloed omgekomen.

Moeten wij dit niet ter harte nemen? Hoe velen, meent gij, zullen er wel terechtgekomen zijn uit de Gemeente der Galatiërs, aan wie Paulus zijn Brief geschreven heeft? Hun getal is Gode bekend. Maar wie zich bij zulke hoogernstige woorden niet heeft laten opwekken, om in waarheid in de ingewanden Gods geborgen te zijn, die lijdt nu pijn in de eeuwige vlammen der smarten der hel, dewijl hij de vlam der liefde, de Geest, Die in zulke getrouwe woorden over hem kwam, uitgeblust heeft met de gedachte: "ik weet het wel", en het bleef met hem nochtans bij het oude.

Het is heel wat anders "van Christus te zijn" in die zin, dat Christus uw aller Heer is, en heel wat anders "van Christus te zijn" in die zin, dat gij u onder de stem van Zijn Evangelie buigt. Heel wat anders "van Christus te zijn", in zover de ganse zaak der zaligheid van een mens voor God gereed is, en heel wat anders, of er honger en dorst naar gerechtigheid is, of er verslagenheid en verbrijzeling des geestes is en zodanig besef van een "arm zondaar" te zijn, waarbij de geringste handeling, die het Evangelie onwaardig is, een mens in de diepste diepte voert, zodat hij er mee voor God komt en het er hem om gaat, in handel en wandel in waarheid overeenkomstig het Evangelie te wezen. Het is wat anders, zich van de zonde omringd te gevoelen, als ware men er niet van omringd, en iets anders daaronder zodanig tot niets te worden, dat men 't diep in zijn binnenste beseft, hoe nauw het er op aankomt ten aanzien van de weg des levens. De werken des vleses en de vrucht des Geestes laten zich nimmer verenigen. Het Evangelie slaat de mens niet daarom ook elke stut naast Christus en de genade uit de hand, om hem nu een aflatbrief in zijn zak te geven, waarmee hij zich zou kunnen troosten, terwijl zijn gedrag en innerlijk bestaan volstrekt niet deugt; nee, het Evangelie slaat veelmeer daarom een ieder elk steunsel naast Christus en de genade uit de hand, opdat de zonde niet meer over hem zou heersen. Het Evangelie predikt ons niet deswege, dat de Wet ons een lijk is, en wij lijken zijn bij de Wet door de dood van Christus, opdat wij de Wet Gods zouden vergeten en dezelve stoutelijk overtreden; maar opdat wij in waarheid innerlijk en uiterlijk naar de Geest van God in overeenstemming zijn zouden mét de Wet Gods, opdat uit God in Christus aan Geest alles aanwezig zij, wat wij der Wet niet kunnen aanbrengen.

Daarom willen wij er onverdeeld de aandacht op gevestigd hebben, dat het der prediking des Evangelies eigen is, allerwege haken en voetangels te leggen, opdat aan een mens althans verkondigd en betuigd zij, dat men werkelijk heeft wat het Evangelie geeft, indien men het heeft. Want gewis, er is niets gevaarlijker in de wereld dan de zekerheid en gerustheid des vleses, waarbij de mens zich vermeit in het dierbare Evangelie, zich warmt bij deszelfs gloed, en bij dat al het lieve ik streelt en vleit, de wereld dient en het vlees verzorgt met zijn begeerlijkheden. Onze God heet niet te vergeefs een ijverig, een jaloers God; Hij kan een mens wel zo overstorten met zijn liefde, dat hij geen kisten en kasten genoeg heeft, om alle heilsgoederen te bergen, die hij ter genieting ontvangt, en het gaat, met dit al, nochtans ten laatste in de dood; en de mens, die zich op het Evangelie had beroemd en verheven, bevindt zich eindelijk in de afgrond der hel! De liefde van God is een eigenaardige liefde: zij vertedert en zij verhardt. Zij wreekt zichzelf op het einde allerververschrikkelijkst aan hen, die wanen bij zo'n liefde te kunnen doen en drijven wat zij maar willen. Wie door zo'n liefde niet verbrijzeld wordt, wie zichzelf niet verloochent, zichzelf, de wereld en eigen lusten en begeerten niet varen laat, die zal zich aan het einde bedrogen vinden zo gewis, als God een God der heiligheid is, Die ons overal in Zijn woord voorhoudt: *"Wordt heilig, want Ik ben heilig."*

De Galaten hadden het wel getoond, dat, bij al hun roemen: "Wij zijn van Christus", het vlees bij hen in heerlijkheid leefde, en dat zij voor het vlees en deszelfs bewegingen en begeerlijkheden (hartstochten en begeerten). Een hemel hebben wilden. In zover zij meenden, aan het vlees alles te kunnen toegeven, was het Evangelie hun lief en dierbaar; bij dat alles bleven zij hangen aan de wet in die zin, dat zij de wet met het Evangelie verwarden; want zij hielden zich voor zulken, die de wil van God deden en doen wilden. Daar leefde dan nu , ondanks allen roem in het Evangelie, het vlees, en men liet aan zijn lusten en begeerten de vrije teugel, zoals dit

openbaar werd in allerlei werken des vlees, bijzonder ook wel daarin, dat een ieder zichzelf voor iets bijzonders biedt, weswege de Apostel spoedig op hetgeen hij hier gezegd heeft laat volgen: "Laat ons niet zijn zoel; vers van ijdele eer, elkander tergende, elkander benijdende" (Vers 26). En ziet, daarom, omdat het bij de Galaten zo uitzag, schreef de Apostel niet: "Gij zijt van Christus", maar "die van Christus zijn."

Wat beweert nu de Apostel van degenen, die "van Christus" zijn? Hij zegt dit van hen: dat zij het vlees gekruisigd hebben met de bewegingen en begeerlijkheden. Daaraan konden nu de Galaten zichzelf beproeven, of zij van Christus waren, evenals een ieder van onze zich daaraan toetsen kan. Het baat mij weinig, dat ik "Heere, Heere" zeg, als ik niet doe de wil mijns Heeren. En dit is wel bovenal de wil van Mijn Heer, dat ik de staf over mezelf breek, en dat ik mij, waar Zijn woord en gebod komt, daaraan onderwerp. Bij het vlees, waarvan de Apostel hier spreekt, hebben wij niet te denken aan het lichaam, zoals de monnikentheologie dat voor het "kruisigen van het vlees" verklaart, dat een mens zijn arme lichaam waarover hij niet eens heer is, omdat het Gods eigendom is, Die het geschapen heeft, geweld moet aandoen, het moet geselen en mishandelen, nee, maar het vlees, waarvan de Apostel hier spreekt, is het innerlijk-bedorven-zijn, dat er zelfs door gevoed wordt, waar men het uiterlijke lichaam geweld aandoet. Het is het vrome vlees; het is des mensen inwendig bestaan, zijn wezen, zijn hoogmoed en zijn vermetelheid tegen God en Diens heilig gebod. Het is des mensen lieve ik, dat zich aan Gods macht en gezag onttrekt, om eigen wegen te bewandelen, en Gods Waarheid tot zich te rukken, ten einde zichzelf te handhaven. Dit "ik" heeft zijn bewegingen en begeerlijkheden, driften en lusten, die allen daarop uit zijn te doen wat dat "ik" voor recht en goed houdt. Dit "ik" wil "ik" blijven; dat wil zeggen, het wil niet buigen noch zich schikken naar Gods goede en heilzame geboden; de Wet zal maar zo veel gelden, als het "ik" er van vervullen kan, om daarbij "ik" te blijven, er zich mee te voeden en er van te leven. Het wil de wet bij anderen handhaven, opdat het zelf des te meer verkrijge wat het begeert. Mozes zeide herhaalde malen tot het volk Israël: u bent een hardnekkig, een halsstarrig volk. Dat "ik" wil zich de nek, de hals niet laten breken, het wil die niet krommen onder het zachte juk van Christus. Waar dat "ik" naar staat, dat moet het hebben. Christus, de hemel, de zaligheid, het Woord, de genade, het moet alles voor dat "ik" wezen. De vleespotten van Egypte, water, brood, klederen, schoenen en wat dat "ik" nog meer van het zichtbare begeert, op dat alles is het "ik" uit. Wat dat "ik" vaststelt, bepaalt, gebiedt, dat moet gedaan zijn, en God, de grote, de volzalige God moet in het huis blijven, om dit lieve "ik" te zegenen, en zo niet, dan moet Hij de deur uit; eerder moet God sterven, dan dat het "ik" sterven zou; en Christus én genade, én Wet en gebod moeten volstrekt geen betekenis hebben, indien het "ik" er bij zou moeten te gronde gaan. In honderd gevallen, zo goed als in één, heeft het vlees allerlei verontschuldigen, om de daden van het "ik" als recht-gedaan te handhaven.

Zulk vlees met zijn bewegingen en begeerlijkheden hebben degene gekruist, die "van Christus" zijn. verstaat u het, dat zij zulk vlees gekruist hebben? Bent u "van Christus", dan hebt u wegen doorgemaakt, waarin de harde nek is gebroken geworden. Men wordt weliswaar niet "van Christus" door iets, dat van onze zijde zou voortgekomen of geschied zijn; men is "van Christus" geworden enkel en alleen door een daad Gods. Degenen, die Christus zijn ingelijfd geworden, zijn Hem van de Vader gegeven, en Zijn Gemeente is de Zijnen geworden in de eeuwige Raad, die tot onze zaligheid is genomen. Hij, Christus, heeft Zichzelf Zijn Gemeente gekocht in Zijn

dierbaar bloed. Toen Hij geboren werd uit een vrouw, droeg Hij Zijn Gemeente in Zich; toen Hij aan het kruis leed en stierf, leed en stierf Zijn Gemeente met Hem, naardien Hij voor haar leed en stierf; toen Hij opgewekt werd van de doden, toen Hij ten hemel voer en daar gekroond werd met de zegen der volheid des Heiligen Geestes, toen voer Zijn Gemeente met Hem ten hemel, werd in Hem gezet ter Rechterhand der Majesteit en in Hem gezegend van God met alle geestelijke zegeningen in hemelse goederen. Maar zij, die "van Christus" zijn, hebben bij dat alles een tijd gekend, waarin het van hen heette: U, die dood waart door de misdaden en de zonden, heeft Hij met Christus levend gemaakt; een tijd, waarin door Heilige Geest hen dat alles is toegeëigend geworden, wat de Heere uit hen gemaakt heeft; een tijd, waarin het van hen heet: u zult leven, ja, u zult leven! Daar is nu Christus geenszins werkeloos in de Zijnen. Men heeft het wel ondervonden, hoedanig de macht der zonde is, wel ervaren, dat Gods geboden zich maar niet zo laten overtreden, dat een mens daarbij rust zou kunnen hebben, dat hij zich kant tegen Gods heilige Wet en zondigt met opgeheven schild; men heeft het wel ondervonden, wat het zeggen wil: als bij het oorlapje gerukt te zijn uit de kaken des duivels. Daarom is ook aan het lieve ik de harde nek wel gebroken; het vlees met de bewegingen en begeerlijkheden is wel gekruist bij degenen, die "van Christus" zijn. Zij hebben het zelf gekruisigd, dat vlees, dat lieve "ik" met zijn wil, met zijn bewegingen, zijn doen en drijven, zijn richten en beweren. Ja, het is wel door harde wegen heengegaan. Want God weet de Zijnen wel klein te maken, ja klein te stoten en te vermorzelen. Hij heeft middelen en wegen genoeg, om de Zijnen te vermurwen. Deswege spreekt ook David zo dikwijls in de Psalmen van de verootmoedigingen Gods, welke hem groot gemaakt hebben. De Heilige Geest zal er wel voor zorgen, dat zij, die "van Christus" zijn, zodanig een hart ontvangen, dat alleen dit liefheeft: niet, dat het vlees leve, maar dat Christus in hen leeft, en dat niet hun "ik" blijve regeren en heerse met zijn bewegingen en begeerlijkheden, maar dat God Góð blijft. Of is dan daar, waar het heet "die van Christus zijn", Christus een holle frase een ijdele naam? Nee, geenszins. Wie van een koning is, die leeft aan het hof, en heeft van de koning al wat hij behoeft, opdat het openbaar zij, dat hij van de koning is. En wie "van Christus" is, daar immers Christus "Gezalfde" betekent, die heeft van Hem de zalving. Heeft die zalving geen werking? Immers ja, zij maakt week wat hard is; zij heelt wat verbroken is; zij maakt een vriendelijken, vrolijken, moedigen mens, een mens, die zich wat laat gezeggen, en waar hij het bevel Gods hoort, daar buigt hij zich dadelijk, hij kromt en schikt zich onder zo'n bevel. Want wat meent gij, dat Christus het eerst bij de Zijnen doet? Hij richt de Wet weer bij hen op, zodat de liefde van God en van de naasten wat de hoofdsom is der geboden Gods in hen woont en leeft, zodat zij volstrekt niet meer naar zichzelf vragen, maar alleen naar hetgeen Gods en van de naasten is. Zij kennen geen andere Wet dan deze, die met één woord wordt aangeduid, en dat woord heet: *liefde*.

Wie eenmaal verloren was en gered is geworden, indien hij van Christus is, zo is hij daarop uit, het verlorene te redden, de verkeerde terecht te helpen. Van de eigen ellende zich volkomen bewust, weet hij van geen ander recht dan om te behoeden en te behouden, te dragen en te verdragen, zachtmoedig en toegeeflijk te zijn, zichzelf in geen dele te behagen, in tegendeel zichzelf te verloochenen, om allen alles te zijn, of het nog dien, die op de verkeerde weg is, mocht strekken tot gerechtigheid en zaligheid. Wie "van Christus" is, kent geen andere gerechtigheid dan de gerechtigheid van Christus, en geen andere vroomheid dan het eigen ik in de dood te geven, opdat het Ik Gods, het Ik van Christus leve, en opdat de naaste leve en het goed hebbe in Gods goedertierenheid en gerechtigheid. Zijn ganse gedrag is tot stichting van de

naaste, dat allen mogen gekomen zijn tot de kennis van Christus en van God, tot een volkomen man, tot de mate der grootte der volheid van Christus.

Maar nu zegt de Apostel niet, dat die, welke van Christus zijn, het vlees met zijn bewegingen en begeerlijkheden kruisigen, maar dat zij het gekruisigd hebben; daaruit moeten wij leren, hoe wij er dan toch toe gekomen zijn, dat het vlees gedood, het lieve ik verbrijzeld, de harde nek gebroken is. Want er is wel niemand onder ons, die er opzettelijk op uit is, dat het lieve ik in plaats van Christus in hem leve. Veelmeer wil niemand het weten, dat het lieve ik in hem leeft, dies poogt dan ook een ieder, op zijn wijze, aangezien te worden als iemand, die zichzelf verloochent. Immers met dat kleine woordje: die hebben gekruisigd, wil de Apostel ons leren, dat uit het pogen om zichzelf te verloochenen niets wordt, dat van het "doden van het vlees met deszelfs bewegingen en begeerlijkheden" niets komt, in zover wij naast Christus de Wet er bij willen nemen. Christus en Belial hebben geen gemeenschap met elkander, en niemand mag twee heren dienen. Wie van Christus is, die heeft het vlees met zijn bewegingen en begeerlijkheden gekruisigd, en dat maar alleen deze, want hij neemt het uit de volheid van Christus; en in zodanige gestalte is Christus in hem levende, dat hij niet meer kan zoeken wat zijns is, maar wat des anderen is.

Wederom, als de Apostel spreekt van kruisigen, dan bedient hij zich van een eigenaardige uitdrukking, evenals wanneer hij elders schrijft, dat de wereld hem gekruisigd is en hij der wereld (Gal. 6:14); want hij wil daarmee zeggen, dat zij, die van Christus zijn, het vlees, het lieve ik verfoeien en aan de schandpaal van het kruis van Christus genageld hebben, zodat het vlees in geen dele bij hen de eer zou hebben, alsof het iets zou gelden of enige gerechtigheid zou hebben voor God of voor de mensen. Zo'n verfoeid-hebben van het vlees, waarbij een mens aan zichzelf zo min behagen heeft, als Christus aan Zichzelf, hebben zij van Christus geleerd. Zij roemen alleen in het kruis van Christus, zijnde Deze de hoogste Macht en de hoogste Wijsheid.

En waarlijk, het mag wel een kruisigen genoemd worden, want toen David zich door een Simeï liet vloeken en met stenen werpen, terwijl bij hem de macht was deze te doden, en de verwijten, die Simeï de koning deed, alleszins onrechtvaardig waren, toen was dit voor David in waarheid een kruisigen van het vlees, evenals het een kruisigen van het vlees is, als men afstand gedaan heeft van alle aanspraak op vroomheid, macht en vermogen; en het ook een kruisigen is van het vlees, twee mijlen te gaan met iemand, die ons dwingt één mijl met hem te gaan; of ook, onze vijanden en die ons allerlei in de weg leggen lief te hebben en te zegene en voor hen te bidden; en het ook een kruisigen is van het vlees, afstand te doen van alle zelfverdediging, ook waar men het hoogste recht ter wereld heeft of anders allerlei middelen vrijelijk daartoe zou mogen aanwenden, en dat alleen opdat de naaste toegebracht en opgewekt worde, om met ons God te loven en Christus te verheerlijken in enigheid des Geestes in de band der liefde.

Maar dit "gekruisigd-hebben-van-het-vlees" is in generlei opzicht iets eigenwillige; het is veelmeer de liefde van Christus, welke degenen, die van Christus zijn, dringt en drijft, zodat zij volmaakt zijn, gelijk hun Vader, Die in de hemelen is, volmaakt is. Aan hetgeen er gezegd is moogt u uzelf beproeven, mijn Geliefden, of u van Christus zijt. Ik heb u voorgehouden en het u ook uitgelegd, hoe het ten opzichte van de wetten en de geboden Gods en ten aanzien van de wandel in dezelve gesteld is. Ik heb dit gedaan met het oogmerk, der eigengerechtigheid een dodelijke wonde toe te brengen.

U dan, die de Waarheid wilt, die het met beide ogen gezien, ook met beide handen getast hebt, hoe heel het conform-gemaakt-zijn-aan-de-Wet, alsmede de ganse wandel in Gods geboden inderdaad en waarachtig alleen daar is, waar men in Christus en in Zijn gerechtigheid gevonden wordt, m. a. w. waar men niet met werken Omgaat, maar gelooft, u doet het op uw eigen verantwoordelijkheid, als u niet dienovereenkomstig ook wandelt.

Ik word het, helaas, maar al te veel gewaar, hoe bijna een ieder slechts aan zichzelf denkt en zichzelf vleit: "ik, maar ik word zalig"; en hoe hij zijnen naaste dra overboord werpt, als deze aan zijn ik ook maar het geringste in de weg legt. Ik word het, helaas, maar al te zeer gewaar, hoe bij velen, bijkans bij al hun doen en laten, in heel hun gedrag het lieve ik en wat daarmee samenhangt de hoofdrol speelt. Daarom zult u mee naar huis nemen het Apostolische woord: van Christus zijn, hebben het vlees gekruisigd met zijn bewegingen en begeerlijkheden." Die van Christus zijn, hebben Christus lief, hebben God lief in waarheid, en niet hetgeen vergankelijk is, om het daarin te zoeken naast Christus; ook verloochenen zij zichzelf niet, om zichzelf te verloochenen, opdat het lieve ik nochtans blijve, maar zij verloochenen zichzelf, omdat alleen de Naam Jezus in hen leeft én de naaste, de broeder.

Indien nu iemand denkt: als het met de zaak zo staat, dan ben ik niet van Christus, want ik vind het niet, dat ik het vlees met de bewegingen en begeerlijkheden gekruist heb, dan wens ik hem van hart geluk met zodanige bekentenis; immers als hij zichzelf niet wil kennen als een vrome, maar als een goddeloze, en hij deswege ook als een zodanige God gelooft, terwijl het hem daarom te doen is, dat niet zijn "ik", maar Gods "Ik", niet zijn wil en rijk, maar de genade en het bloed van Christus hoog geroemd en verheerlijkt zij, dan zal hij de nek van het lieve ik zelf wel breken en zeggen: uit is het met uw trotseren mokken en morren, niet de vrome duivel zal hier heer wezen, maar de ontferming Gods over mij en de mijnen. Immers wie van Christus is, wie de liefde tot de verlorene en verdoemenswaardige in waarheid gesmaakt heeft, en het dus weet wat al het zichtbare te betekenen heeft, die heeft zichzelf, het vlees, het lieve ik, met al wat het wil en begeert, vrijwillig aan het kruis geslagen, en buigt zich juist met dit te doen, waartoe hij geroepen is, onder het juk van Christus, in de hoop der eer en der heerlijkheid bij God.

AMEN.

74. Genesis 48:20b

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld de 15. Augustus 1847, des voormiddags. Gezongen werd: Psalm 34: 2 4; Psalm 84:3 en Psalm 144: 7. In het Nederduits vertaald verschenen zij 1860 als No. 5 in het 11. Twaalfstal der eerste uitgave "Twaalf Twaalfstallen Leerredenen" onder het opschrift: "Efraïm en Manasse." In het Hoogduits zag zij 1896 het licht in de verzameling Predigten "Licht und Recht" 9. Heft, 5. Predigt Des avonds preekte K. over Jesaja 27: 6 9, waarbij gezongen werd Psalm 66: 2 4 en Lied 22:10. (Zie de vertaling van dit vers in het II. Deel van deze uitgave "Leerredenen." blz. 322)

Komt herwaarts u allen, die van zonden en noden omringd zijt; ik wil u prediken van uwen, van onze God! Uw God, onze God is een groot God, en niemand is Hem gelijk. Hij alleen is het waardig, dat wij Hem dienen, Hem vrezen, Hem liefhebben, en dat wij Zijn Naam grootmaken en Zijn genade, goedertierenheid en trouwe prijzen. De hemel der hemelen is niet ledig; daarboven is het niet woest en ledig, zoals dat hierbeneden aan het fel geplaagde en door menige storm bewogen hart vaak toeschijnt; nee, daarboven is allerlei hulp voorhanden, daarboven klopt een hart, een Vaderhart, tot troost van alle armen en ellendigen. Waar is nood? Waar is ellende? Waar is droefenis? Waar de bange uitroep: "ach, ach"? Waar zijn zonden? Waar is ondergang? Waar een beven en sidderen bij het diepe besef van wat een mens eigenlijk is? Waar zijn zorgen, waar bekommernissen, waar is een onder de zware last der ellenden dezes levens neergebogen hoofd? Waar is een arm hart, verbrijzeld door de vloek der Wet en de vreze voor verdoeming? Waar is de ziel, welke het gaat om hulp, om uitkomst, om vervulling der beloften Gods? Waar is twijfelmoedigheid, versaagd-zijn en klagen: "De Heere heeft mij vergeten"? daar, ja daar zal men het ondervinden, dat de hemel niet ledig is. Nee, daarboven woont genade, woont verlossing; daarboven woont een God, Die Zich over de ellendige met innerlijke barmhartigheid ontfermt. O, Die kent onze zorgen en onze zonden zeer wel; onze zorgen neemt Hij weg, en onze zonden neemt Hij ook weg. Dat wij vrij aan alles vertwijfelen, alleen niet aan Gods harte; alleen niet aan zijn ingewanden, die over Zijn Efraïm rommelen (Jer. 31:20); alleen niet aan zijn barmhartigheden, want die zijn vele; alleen niet aan zijn macht, want die is groot; alleen niet aan zijn trouw, want die heeft geen einde.

Weliswaar, het schijnt met Gods Woord niet overeen te komen, dat wij hier op aarde allerlei lijden hebben door te worstelen. Wij worden wel allen, en het is, alsof het opzettelijk geschiedt, in de ellende gedreven, en elke dag moet zijn eigen plaag hebben. Maar dit is eigenlijk niet naar Gods hart, dat wij der ijdelheid in allerlei opzicht onderworpen zijn. Dat ware veelmeer naar Gods hart, dat er gans geen ellende ware, ja, niet anders dan heil en geluk. Maar ach, wij trotse en goddeloze mensen, als wij zijn, kunnen het geluk hierbeneden niet verdragen; wij moeten het weten, wat wij ons met onze zonden op de hals gehaald hebben, te weten de dood en allerlei ellende; wij moeten het weten, dat het waarlijk niet om onze gerechtigheid is, dat heil en hulp ons toestromen; wij moeten het verstaan, dat het zo met ons gesteld is, dat God ons alleen door allerlei nood en benauwdheid tot de vreugde en heerlijkheid leiden kan;

want wij willen de aarde, onze eigen lust en voorts het verderf, maar nooit en nimmer de zaligheid Gods.

Zo handelt dan God naar Zijn barmhartigheid met ons, wanneer Hij ons onze eigen weg totaal laat bederven, opdat wij zijn zaligheid verkiezen en in deze zaligheid eeuwig gelukkig zijn. Maar evenwel, in deze door ons bedorven weg en stand wil God wonen, wil de Almachtige Zijnen troon hebben, Zijnen genadetroon, daarin wil Hij zijn Waarheid handhaven, de Waarheid: dat Hij alleen God, Hij alleen goed is, dat Zijn Naam alleen "getrouwe Verlosser" en "Ontfermer" is. God zal het alléén zijn, dan en zo alleen gaat het goed. Hij moet het alléén alles gedaan hebben, dan zal alles naar Zijn woord en door Zijn woord, dat is, recht gedaan zijn. God verkiest hetgeen niets is, en wil in hetgeen niets is Zichzelf verheerlijken, opdat hetgeen niets is, alles moge hebben in Zijn volheid en alles rijkelijk moge nemen en ontvangen uit zijn volheid.

Wat zullen wij nu kiezen? Dat, wat wij door Gods genade in onze bedorven stand geworden zijn, of wel dit: wat God voor ons in onze bedorven stand zijn wil? Moeten wij kiezen onze voorrechten, of het Woord der belofte? Hetgeen ik heden u wens voor te houden, diene daartoe, dat u het laatste verkiest.

Tekst: GENESIS 48: 20b

"God zette u als Efraïm en als Manasse."

In deze woorden wordt een zegen uitgesproken, een zegen van hoge betekenis, een eigenaardige zegen; want naar deze zegen wordt dat, wat het eerste was, het laatste; wat het laatste was, het eerste; en toch is het een met het andere gezegend. Tevens ligt in deze zegen zo'n macht, dat, wanneer men die zegen gelooft, wel spoedig dood, duivel, zonde en wereld verdwenen zijn, daarentegen enkel hemel, vreugde en blijdschap aanwezig zijn, alsmede de volle voorsmaak der heerlijkheid, die nog aanstaande is.

Onderzoeken wij:

- I. Wat aanleiding tot deze zegen gegeven heeft.
- II. Wat er voor ons in deze zegen opgesloten ligt en aan ons betuigd wordt.

I.

Toen Jakob, zeventig jaren oud zijnde, om de moordlustige Ezau het rijke ouderlijke huis had moeten verlaten, arm en van alles ontbloot, zodat hij niets had dan zijn staf, waarmee hij over de Jordaan ging, was de Heere hem des nachts verschenen in de droom en had hem beloofd: "Dit land, waarop u ligt te slapen, zal Ik u geven en uw zade; en uw zaad zal wezen als het stof der aarde, en u zult uitbreken in menigte, westwaarts en oostwaarts en noordwaarts en zuidwaarts." (Gen. 28:13, 14) Liefelijk was deze verschijning des Heeren voor Jakob; want dat had hij nooit kunnen denken, dat God hem aan deze plaats zou verschijnen. En toch, zijn ogenblikkelijke nooddrift vervulde hem nog meer dan de belofte zelve. Daarom sprak hij van klederen en van schoenen, terwijl God hem een heerlijkheid had toegezegd, zoals geen keizer of koning hier op aarde die hebben kan. Immers hij kon het niet vatten, dat, als God aan een mens eeuwig leven geeft, Hij hem toch ook wel van een paar schoenen en een stuk kleren kan voorzien. Hij bewaarde evenwel de belofte in zijn hart.

In Mesopotámië had hij voorts veel moeten lijden; volle twintig jaren had hij met de onrechtvaardigen Laban te doen. Eindelijk was hij dan toch gelukkigerwijs aan hem ontsnapt. En eerst bij Pniël merkte hij het, dat God hem, die slechts met een staf over de Jordaan gegaan was, niet alleen klederen en schoenen gegeven, maar hem zelf tot

twee heiren gemaakt had. (Gen. 32: 10) Daar kwam hij dan nu met die twee heiren in Kanaan. Zo zal hij dan nu Zo zouden wij denken de plaats der ruste gevonden hebben, welke God hem beloofd had; nu zal zeker in vervulling gaan, wat God hem toegezegd heeft: "Ik zal u vrucht

baar maken en u vermenigvuldigen en u tot een hoop van volkeren stellen." (Gen. 48:4) Ach nee, plotseling verdween de belofte weer uit zijn ogen. Een nieuwe weg van smart moet hij inslaan, een weg van nooit tevoren zo gekend onheil. Wat hij bij Pniël had gevreesd, wedervaart hem in Kanaan, toen hij nog een kleine streek lands verwijderd was van Efratha, (Gen. 35: 16): de een hoop werd hem geslagen, geslagen werd hem de moeder met de zonen; zijn geliefde vrouw Rachel werd hem door de dood ontruk, juist op het ogenblik, dat hij met zijn ogen de plek kon bespieden en uitkiezen, waar hij zich met de zijnen ter ruste wilde neerzetten. Waar hij dacht een huis te kunnen bouwen, daar moest hij een graf delven voor zijn Rachel. O wat troosteloze dagen! Waar was de vroegere toezegging? Waar was de God van Bethel? Toch kon hij nog zijn twee zonen bij zich zien. Maar ook dit zou hem ras ontnomen worden. Jozef, de zoon zijns ouderdoms, werd Zo heette het door een verscheurend dier gedood; en Benjamin wordt van hem genomen en, vanwege het gebrek aan brood, naar Egypte meegevoerd! Waar is nu de vorige toezegging? De oude Israël wil, beroofd van Zijn kinderen, met zijn grauwe haar met droefenis ten grave neerdalen; de belofte: "Ik zal u doen uitbreken in menigte", is voor zijn ogen geheel vergaan. Doch ziet, toen nu alles uiten voorbij scheen te zijn, daar, op het onverwachtst, komt de mare tot hem: "Uw zoon Jozef leeft nog." En Jakob trekt naar Egypte af met al zijn kinderen.

Eindelijk werd de oude man ziek; zijn dagen naderden, dat hij sterven zou. (Gen. 47: 29) Toen kwam zijn zoon Jozef tot hem, meebrengende zijn twee zonen. Zij heetten: Manasse en Efraïm. Deze waren Jozef geboren uit Asnath, de dochter van Potifera. Toen hij de eerste kreeg, noemde hij diens naam: "Manasse" dat is: vergetelheid (het vergeten-zijn); "want", zeide hij, "God heeft mij doen vergeten al mijn moeite en het ganse huis mijns vaders." En toen hij de tweede zoon kreeg, noemde hij die "Efraïm", dat is: "Ik zal wassen"; "want", zeide hij, "God heeft mij doen wassen in het land mijner verdrukking." (Gen. 41: 50-52)

Zodra nu echter de oude Jakob verneemt, dat Jozef met zijn beide zonen tot hem komt, zo maakt Israël zich sterk voor het Aangezicht van Zijn God, tot Wie hij weldra zal opgenomen worden, Die ook bij hem zijn trouw heeft grootgemaakt, en de zwakke oude man, anders niet in staat zich op te richten, zet zich door het geloof overeind op zijn bed. (Gen. 48:2. Vergelijk Hebr. 11:21)

Machtig grijpt hem aan de trouwe Gods; hij kan het Jozef niet verzwijgen; wat God lang tevoren beloofd had, dat had Hij ook in alles getrouw vervuld; het was wel met hem door een weg van ondergang en omkomen heengegaan; wel had hij zijn Rachel moeten begraven; wel had hij steeds gemeend, zijn Zoon Jozef nooit te zullen wederzien; evenwel, nochtans, de geliefde Jozef had hij weer teruggekregen, zijn ogen zagen de vervulling der woorden Gods, welke hij 77 jaren vroeger van Hem ontvangen had. Zo sprak hij dan, na lange tijd te hebben gewacht en zich bijkans blind te hebben geweend, tot Jozef: "Zie, ik heb uw aangezicht gezien, dat ik niet gedacht had, en zie, God heeft mij ook uw zaad doen zien." (Vers 11)

En wat had Jakob nu verder te doen? Wat anders, dan zijn oude getrouwe God te loven en Zijn Naam te verheerlijken. En hoe kon hij dit beter doen dan daarmee, dat hij op Jozef de zegen legde, welke God hém had gegeven! Daarom staat er in vers 15

niet: Hij zegende de twee zonen van Jozef, maar: "Hij zegende Jozef." Immers zo prijs en loof ik Mijn God, dat ik Mijn zegen, welke Hij mij gegeven heeft, weer op een ander leg, en dat de zegen van deze wederom op een ander kome; want de zegen Gods rust op het hoofd, waarop die het eerst komt, en laat zich van daar uitbreiden over allen, die mede gezegend moeten zijn. Toen nu de oude Israël Jozef zegende, zegende hij de beide jongelingen; en deze jongelingen zegenende, nam hij hen op in zijn ingewanden, ja, als in zijn lichaam nam hij hen op, opdat zij met hem zouden gezegend zijn.

Toen nu Jakob in zijn ziel er van aangegrepen en er mee vervuld was, dat God zijn belofte: "Zie, Ik wil u doen uitbreken", op zo'n eigenaardige wijze, na zo lange, lange jaren vervuld had, zo kon het wel niet anders geschieden, dan dat de namen van Jozefs zonen hem er toe leidden, Zijn zegen ook op een zeer eigenaardige wijze mede te delen. De laatste toch heette: "Efraïm", dat is "ik zal wassen", of zoals Jozef het uitlegde: "God heeft mij doen wassen in het land mijner verdrukking." Daarom, ofschoon het Jozef, die daarin naar het vlees oordeelde, niet aanstond, zette Jakob Efraïm voor Manasse; waarmee de oude Jakob aantoonde, hoe hij als Israël de zaak verstond. Ofschoon anders te zwak, om zijn handen op te heffen, maakte hij met zijn armen het figuur van een kruis en hield de armen, over elkaar gekruist, zo over Manasse en Efraïm, dat Efraïm, die de laatste was, de eerste werd.

U gevoelt, mijn Geliefden, dat Jakob niet maar zo zonder reden Efraïm voor Manasse stelde. Het was geen daad van willekeur, noch van de zijde van Jakob, noch van de zijde des Heiligen Geestes. Het natuurlijk verstand is, weliswaar, spoedig gereed om het derwijze uit te leggen, als waren er aan Efraïm voorrechten toegekend, omdat God het nu eenmaal zo gewild heeft, alsof het willekeur ware bij God, de een aan te nemen, de ander te verwerpen, of wel de een met een grotere, de ander met een mindere zegen te begiftigen. Het natuurlijk verstand brengt zo'n leer gewoonlijk te berde, ten einde de schuld op God te werpen, wanneer aan een mens iets ontgaat, wat hij hebben kon; zoals het natuurlijk verstand ook de vrijmacht der verkiezing Gods loochent, waar het zich op de zogenaamde vrije wil en op de werken van des mensen gerechtigheid verlaat. In de zegen, welke Jakob over Jozef uitspreekt, zien wij echter volstrekt niet, dat deze Efraïm op zichzelf beschouwd boven Manasse verkiest, want Jakob zegt: "De Engel", dat is, Christus, "Die mij verlost heeft van alle kwaad, zegene" niet "deze jongeling", maar "deze jongelingen", dat zij naar mijn naam en naar de namen mijner vaderen Abraham en Izak genoemd worden."

De oude patriarch heeft aan het vlees Efraïm geen voorkeur geschonken boven het vlees Manasse. Hij zette Efraïm voor Manasse, omdat hij aan een machtigere waarheid, welke in de naam *Efraïm* uitgesproken lag, de voorkeur gaf boven een zwakkere, welke in de naam Manasse lag opgesloten. Hij had zijn Jozef gezien, hij had ook diens zaad gezien. De kinderen worden tot hem gebracht, om van hem gezegend te worden.

Het tweede kind heet: "Ik zal wassen." De belofte Gods, die hij 77 jaren vroeger ontving, luidde: "Ik zal u doen wassen." God had overvloedig gedaan, boven bidden en denken. Hij zag de vervulling met zijn ogen. Vandaar dat zijn ziel vervuld was van datgene, wat uit de mond van God was uitgegaan, en wat op zo merkwaardige wijze in de naam van dat een kind uitgedrukt was, en hij zette dit boven datgene, wat er in de naam Manasse, dat is "vergetelheid", lag uitgesproken. Daarom ook zeide hij: "Die God, Die mij gevoed heeft van dat ik was tot op deze dag", dus God, Die mij ook

schoenen en kleren heeft gegeven, wat ik in zijn belofte niet had gezien, "die Engel, Die mij verlost heeft van alle kwaad", Die dus met mij geweest is op mijn ganse pelgrimsreis, die getrouwe VerbondsEngel dus, Die overvloedig heeft gedaan, boven bidden en verstaan, Hij doe ook met deze jongelingen naar Zijn woord. Wasdom heeft Hij beloofd in het land mijner verdrukking. Wasdom heeft Hij mij te midden mijner verdrukking gegeven; deze wasdom vare Hij voort te geven aan deze beide jongelingen, dat zij "vermenigvuldigen als vissen in menigte, in het midden des lands." Daarom werd Efraïm voor gezet; immers ligt de belofte onzes Gods veel hoger dan onze bevinding.

Wij menen uit onze ellende uit te zijn, wanneer wij iets van God ontvangen; dan zeggen wij "Manasse." nu , dat zij zo. Maar wat God belooft en wat Hij ook getrouw houdt te midden van onze ellende, wat Hij ook zo wonderbaarlijk laat komen, alles te van Zijn tijd, zodat ook niet één ding ontbreekt, daaraan geef ik de voorkeur, dat is toch verreweg beter. Daarom sprak ook Jakob: "Wie in Israël iemand zegene wil, die zegge" niet: God stelle u als Efraïm, maar die zegge: "God stelle u als Efraïm en Manasse", dat is, God make het in alle opzichten zo met u, dat u in Hem het woord der belofte prijst te midden van uw ellende, zo zult u Hem in waarheid loven, dat Hij u uit al uw ellende heeft verlost en u heeft doen vergeten al uw moeite. Zo zette men Efraïm voor Manasse.

II.

Nadat wij ons helder voor ogen hebben gesteld, wat aanleiding gegeven heeft tot deze zegen, willen wij thans onderzoeken, wat voor ons in deze zegen opgesloten ligt en ons betuigd wordt.

Wie in Israël iemand wil zegenen, die zegge: "God zette u als Efraïm en Manasse." Een eigenaardig woord was het van de ouden Patriarch: "Wie in Israël iemand wil zegenen."¹ Waarlijk, dat is een goede wil, iemand te willen zegenen; dit is de erve Israëls, de erve van het volk Gods. De gelovigen zijn vorsten, machtige vorsten; zij vermogen, wat alle vorsten op aarde niet tot stand kunnen brengen; zij beschikken over alle hemelse schatten en delen die met milde harten koninklijk uit, ja, zij strooien die uit met kwistige hand; en hun gezegenden zijn gezegend, wanneer zij niet zelf de vloek verkiezen boven de zegen.

De gelovigen hebben menige liefelijke gedachte; die gedachten worden hun van Boven ingegeven; zij bestaan daarin: "iemand iets goeds willen doen toekomen in het woord, dat zij uitspreken." Als zij nu iemand zegenen, dan schelden en vervloeken zij zonde, dood, duivel en wereld en alle onheil, en spreken de arme en ellendige daarvan geheel vrij; zij zeggen hem, dat hij hebben zal wat in alle koninklijke paleizen bij elkaar genomen, niet gevonden wordt. Zij doen dat van uit het hart Gods, waarin zij zich opgenomen weten; zij doen het van uit de liefde Christi, waarin zij zelf genezing hebben tegen alle wonden en verlossing van alle ellenden van dit lichaam en dit leven. Wanneer zij dan nu zegene willen, zegt de aartsvader, dan zullen zij zeggen: "God zette u als Efraïm en Manasse"; dat wil zeggen: wanneer zij zegenen, dan zullen zij voorop zetten wat des geestes is, en wat des lichaams en dezes levens is, bovendien

¹ Genesis 48:20 luidt zo in de Vertaling van Luther. In onze Staten-overzetting lezen wij: "IN u zal Israël zegenen, zeggende ..." De Kanttekenaren voegen daarbij: Anderen: naar u; dat is, naar uw exempel; alsof hij zeide: Israël (dat wil zeggen, mijn nakomelingen, de Israëlieten) willende iemand zegene of gelukwensen, zulleN u tot een exempel of voorschrift nemen, gelijk de naastvolgende woorden dit klaarlijk aanwijzen.

geven; dat is met andere woorden: wanneer zij zegenen, dan moeten zij goed zegenen, zodat iemand van rondom gezegend zij.

Toen de aartsvader Jakob op zijn ziekbed lag, kon men met alle recht ook van hem zeggen: "Deze is uit grote verdrukking gekomen, en heeft zijn klederen wit gemaakt in het bloed des Lams." Zulke mensen, die uit grote verdrukkingen zijn gekomen en hun klederen wit gewassen hebben in het bloed des Lams, die zegene buitengemeen graag. Waar maar nood, smart, ellende en droefenis is, en daarbij een angstgeroep tot God, de almachtige Verlosser, daar bezegelen zij het graag met hun zegen, dat daarboven een Held en Doorbreker leeft, een almachtige Verbonds-Engel, de oude God van Bethel, Die trouwe houdt in eeuwigheid; en niet alleen, dat zij het graag bezegelen, maar zij nemen het in het geloof uit de volheid, die in hen is, de volheid Gods en van Christus, en leggen het op anderen, opdat deze volheid ook in hen zijn moge. Vanwaar men veel lijden geproefd heeft, veel gebeden heeft uitgestort, veel tranen geweend, veel smarten heeft moeten verduren en menigerlei dood gestorven is, gelijk ook Paulus betuigt: "Ik sterf alle dagen" (1 Kor. 15: 31) daar klopt een hart voor allen, die in nood en ellende neerliggen, opdat zij daaruit mogen opgestaan zijn en gekomen tot de volkomen verlossing en mogen doorgebroken zijn door allen nood, door ellende en droefenis heen, dat zij geduriglijk mogen drinken uit de beek en gelaafd mogen zijn uit de kristallijnen wateren des eeuwige levens, en verzadigd met het liefelijke Aangezicht Gods eeuwiglijk en altoos.

Er zijn nog zulke mensen, die verstand hebben van te zegenen, zoals de aartsvader Jakob gezegend heeft. Al wie van ganser hart in de Heere gelovig is geworden, zegent op geen andere wijze, en zegent, omdat hij daartoe gezet is, dat hij zegene. Is hij nu daartoe gezet, en heeft hij daartoe ook zo'n hart, o, welk een hart moet dan Hij hebben, Die allen wil gezegend hebben, die in nood en ellende neerliggen, Hij, Die aan hen, die zegenen, de drang en de blijdschap schenkt om te zegenen, Die ook maakt, dat de zegen komt die zij op iemand gelegd hebben!

Ik wil u echter voor alles een Mens noemen, tot wie u allen kunt gaan, om door Hem gezegend te wezen, u die de zegen behoeft. Die Mens heet: *Christus Jezus*, en is tegelijk onze Heere God in de hemel. Die heeft ons gezegend daardoor, dat Hij ons vlees en bloed geheel deelachtig is geworden, en Hij heeft, hoewel de Zoon zijnde, uit hetgeen Hij heeft geleden, geleerd Zich onverzwakt te houden aan de belofte, dat Hij de Erfgenaam der wereld zijn zonde. Hij is het, Die ons gezegend heeft in Zijn dood aan het vervloekte kruishout; Hij is het, Die ons gezegend heeft, toen Hij ten hemel voer; Hij is het, Die ons zegent tot op deze stond, en Hij zendt daarvan Zijn woord alom uit, het Woord, waarin wij Zijn zegen horen en ook lezen kunnen.

Hij nu, de barmhartige Hogepriester, Die in alle dingen verzocht is geweest, gelijk wij, is de rechte Man in Israël, Die graag zegene wil al wie met schuld en vloek beladen is, en die geperst door allerlei nood en nameloze angst tot Hem gevloeden komt; en Hij zegent ook op geen andere wijze, dan de Profeet Jakob zegende; want immers Zijn zegen luidt aldus: "God zette u als Efraïm en Manasse"; en als Hij zegt: "God zette u", dan zegt Hij: "Zo zette u Mijn Vader", en als Hij zegt: "Zo zette u Mijn Vader", dan geeft Hij ons daarmee te verstaan, dat Hij over het hart des Vaders beschikt, zodat het de Vader geheel welgevallig en lief is, ons zo te zetten, gelijk de Zoon ons wil gezet hebben.

N u ligt er in de woorden "als Efraïm en Manasse" het hele hart onzes Heeren, de volkomen liefde van Christus opgesloten; want dit: "als Efraïm en Manasse" sluit twee

zaken in zich; het eerste is: "de Heere schenke u wasdom in het land uwer verdrukking"; en het andere is: "Hij hebbe u doen vergeten al uw moeite."

Wie uwer nu naar zulke zegen verlangt, die heb ik geen andere raad te geven, dan dat hij maar vrijmoedig aangrijpe het woord en zegge: "Deze zegen is mijn", ten spijt van alle tegenspraak van al de advocaten der hel, dan zal hij wel ondervinden, dat hij het proces gewonnen, maar de hel het proces verloren heeft. Want de zegen is er, en ik heb geen andere last, dan u die zegen te verkondigen; voor het overige moet ik het geheel en al aan God laten verblijven, indien er sommigen onder u zijn, die zwijnen, honden en wolven zijn, of ook zulken, die misbruik gelieven te maken van deze zegen.

God heeft tot mij gezegd: "Predik Mijn zegen, en maak die bekend zonder schroom"; zo laat ik mij dan de mond niet stoppen en predik, der hel ten spijt, dat de aanklager der broederen, die hen dag en nacht voor Gods troon wil aanklagen, neergeworpen is uit de hemel, en dat de Heere God in de hemel het Woord van Zijn genade, het Woord Zijns zegens wil doen wassen en laten gedijen, opdat het voorspoedig zij in hetgeen, waartoe Hij het zendt; dat wij een jaar van genade beleven, dat de gevangenschap van Sion ten einde is, dat wij de geopende Fontein hebben tegen de zonde en de onreinheid, dat de ongerechtigheid verzoend is, dat de treurigen niet meer wenen moeten; dat de hard aangevochtenen de duivel niet moeten vrezen, maar hem uitlachen, dewijl hij geen macht meer heeft; dat de doden leven hebben, dat de kreupelen moeten opspringen en de blinden goed uit hun ogen zien, en dat zij, die niets hebben, alles hebben; en dat die in de kuil liggen, in Gods schoot liggen en in de armen van Zijn barmhartigheid. In één woord, dat tot Sion gesproken wordt: "Zie, hier is uw Heelmeester, uw God en Koning!" U bent een erfgenaam van de zegen, u, die met de vloek beladen uw weg hebt gewandeld, die daaronder vermagerd en als versmolten zijt; uwe, o, hoort het, u die in armoede des geestes daarheen gaat, voor u zijn al de schatten der eeuwigheid!

Doch de zegen, zoals God zegent, de zegen des Evangelies wil aan ons, ach, niet behagen naar de wijze, zoals die zegen tot ons komt. Wij doen, zoals Jozef deed; wij geven de voorkeur aan Manasse. "De Heere zegene u als Manasse", dat zouden wij honderdmaal liever horen, maar dit: "God zette u als Efraïm en Manasse", dat kan ons in de praktijk maar volstrekt niet behagen.

Zal ik het u bewijzen? De zegen, die wij verkiezen, bestaat daarin, dat God de moeite van ons hebbe afgenomen, de zware arbeid, waaronder wij als neergedrukt, afgemat en verbrijzeld worden; ja, dat wensen wij boven alles. Wij vragen, helaas, bijkans in geen ander opzicht naar God, dan dat Hij ons klederen, schoenen, spijs en drank, vrede en welvaart schenke. zijn belofte: "Ik zal u doen wassen" is voor ons, als het op de proef komt, van minder waardij, dan een stuk geld in de hand. de last, de zware last willen wij van onze schouders af hebben; de last des levens, de nood willen wij van ons genomen zien. God is, naar de maatstaf waarmee wij meten, alleen dan groot, als Hij ons iets te eten geeft, als Hij ons weer teruggeeft wat wij verloren hebben, als Hij ons voedt en onderhoudt; steeds gaat het ons om onszelf. Wij kunnen met de voetgangers niet eens voort, hoeveel minder met de ruiters! (Jer. 12: 8) Als er geen eten in de pot is, en niets in de kast; als wij geen doorkomen weten; als wij niets hebben voor de dag van morgen, niets voor de volgende maand, niets voor het volgende jaar, zo is God klein en vermag niets. Als allerlei nood en lijden, ziekten en bezware zich bij ons voordoen, of als allerlei zonden ons plagen, of wij allerlei kwade

bejegening ontmoeten, zo heeft de Heere ons niet gezegend, en is het uit met de vorige genade. Is er echter weer een stuk brood op de dis, een kledingstuk aan het lichaam, voorraad in de kast, een stapeltje geld in de kas; is de gezondheid weer hersteld; zijn wij, nadat wij allerlei smaad om der Waarheid wil hebben Voorgestaan, weer tot ere gekomen; heeft de Heere alles, alles weer goed gemaakt en ons honderdvoud teruggegeven, wat wij hadden moeten laten varen; of hebben wij een troostwoord gevonden, na lange dood en na bittere ervaring van het verderf, dat in ons woedt, zodat wij weer moed gevat hebben om ons aan de genade te houden, dan zeggen wij: "*Manasse*", ... God heeft van mij weggenomen wat mij zó bitter gekweld heeft; nu zie ik opnieuw helder met mijn ogen, dat de oude God nog leeft, en daarmee stellen wij ons dan tevreden. Wij zijn geholpen; welnu, dat is ons genoeg. Maar onze enige Zegenaar wil ons nog meer geven; al het zo-even genoemde goed moet in de laatste plaats komen; ja, wij zullen dat ook hebben. Hij echter zegent ons derwijze, en gaat daarom ook zulke wegen met de Zijnen, dat datgene, wat des Heeren is, de voorrang verkrijgt, en dat wij leren zeggen: "*Efraïm*", en dan ook: "*Manasse*."

Efraïm. "God heeft mij laten wassen in het land mijner verdrukking." Dat is de allereerste bekentenis van allen, die het liefelijke Evangelie van de volheid des volzalige Gods kennen. Dat is de belijdenis, die ook de Israëliet, naar Deuteronomium 26:5, had af te leggen: "Mijn vader", zo moest hij bekennen, "mijn vader was een bedorven Syriër, en hij toog af naar Egypte, en verkeerde aldaar als vreemdeling met weinig volks; maar hij werd aldaar tot een groot, machtig en menigvuldig volk."

Hebt u het verstaan, mijn Geliefden? Al wat tevoren geschreven is, dat is tot onze lering en vertroosting geschreven. Wij zijn in hope zalig. Wij zijn op de pelgrimsreis; het land der rust, het liefelijk Kanaän, het land, dat van melk en honig vloeit, ligt daarboven. Bedorven mensen zijn wij, gelijk onze vader; wij zijn uit het paradijs uit, en het land, naar hetwelk wij aftrekken moesten, is in waarheid niet anders, dan Egypte, een land der schaduwen, der duisternis en des doods. In dat land zijn wij met weinig volks; want in ons is volstrekt geen kracht; alle krachten, die wij ons inbeelden te hebben, vergaan gedurig. Het is in waarheid een land van ellende hierbeneden. Er gaat geen dag voorbij, dat wij onze ellende en verdorvenheid niet kunnen gewaarworden, zo wij maar ogen hebben voor Gods Wet. Wat hebben wij in dit land? De belofte hebben wij: "Ik zal u doen wassen." Deze belofte moet en zal zo doorbreken, dat het heet: "Aldaar werd hij tot een groot, machtig en menigvuldig volk, waar hij als een vreemdeling verkeerde en met weinig volks", aldaar, waar niets was dan ellende."

Dit nu aannemen, dat willen wij niet. Wij willen niet van de ellende verlost zijn. Wij willen niet geloven, dat Gods dierbaar Evangelie, dat Zijn zegen ons geldt, wanneer wij niet alleen er niets van zien, maar zelfs het tegendeel er van ondervinden, en alle baren en golven over ons heengaan; doch hoe het ook zij, nochtans, midden in het land der ellende zal God de Heere Zijn zegen waarmaken, zodat wij aan het einde van onze levensbaan zeggen: "Zo is het gewis waar. God heeft mij doen wassen, terwijl alles er op uit was, mij de wasdom te beletten. Het is een wonder in mijn ogen, evenwel het is geschied van de Heere der heirscharen, Die Koning is in Sion."

O allen, in wier harten de gebaarde wegen zijn, geeft aan *Efraïm* de voorrang, en u zult ondervinden, dat het ook u te beurt zal vallen: gezegend te zijn gelijk *Manasse*. Laat zonde, dood, duivel, wereld en hel razen en woeden Te midden der ellende zal de Heere handhaven de heerlijkheid van Zijn gerechtigheid en heiligheid, waarmee Hij u

heeft bekleed. Weg met uw tranen en met al uw zorgen, want de Heere is nabij met zijn duizendmaal-duizend heiligen, om u over te dragen in de eeuwige heerlijkheid! Uw ogen zullen nog meer zien dan het zaad van Jozef gezien heeft. Want dit is uw zegen, waarmee u gezegend zijt: *"De Heere heeft u gezet als Efraïm en Manasse"* AMEN.

75. Spreuken 8:29b-31

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 22 Augustus 1847 's voormiddags. Er werd gezongen: Psalm 37: 15-17; Psalm 85: 3; Psalm 97: 7. In het Nederduits vertaald verschenen zij 1859 als No. 11 in het 10. Twaalfstal der eerste uitgave: "Twaalf Twaalfstallen Leerredenen' In het Hoogduits zag zij 1889 het licht in: "Licht und Recht" 3. Heft, 3. Predigt. Des avonds preekte K. over Jesaja 27: 10 28: 3. Gezongen: Psalm 99: 1-3; Psalm 98:4.

De wijsheid der wereld en des vleses is zotheid en dwaasheid. Dwaasheid is zij, omdat zij bij haar streven voortdurend mistast en nimmer die wijsheid bereikt, die alleen rust geeft, alleen gelukkige maakt. Zotheid is zij, omdat zij zeer goed weet, dat zij bij haar torenbouw ten laatste niets dan verwarring vindt en de dood inoogst, en dat zij evenwel de dood liefheeft en het leven haat.

De gehele wereld komt mij menigmaal voor als een krankzinnigenhuis, waarin ieder droomt, dat hij boven alle anderen uitmunt en iets zeer bijzonders is, terwijl hij intussen aan ketens en banden ligt of onder bewaking staat, zelfs beroofd van die vrijheid, welke het redeloze vee heeft; zo schijnen mij menigmaal de mensen in hen doen en drijven toe als verbijsterd van zinnen, en schier als zotten in hun najagen van het zichtbare en vergankelijke, waarbij zij de grote God uit de hemel laten zeggen wat Hij wil, zonder zich er om te bekommeren. Dat de vreze des Heeren het beginsel der wijsheid is, die wetenschap schijnt onder de mensen geheel verdwenen te zijn, en de heilige Tien Geboden Gods worden zonder vrees met voeten getreden, als leefde er geen God, Die gezegd heeft: "Ik zal de misdaad der vaderen bezoeken aan de kinderen, aan het derde en aan het vierde lid dergenen, die Mij haten."

De wijsheid der wereld en des vleses is dwaasheid en zotheid; immers zij zegt in haar hart: "Er is geen God." Want al spreekt zij er van, dat God is, dat Christus is, al spreekt zij ook veel van de Schrift, en roemt zelfs in de kennis Gods en in de vergeving hater zonden, al weet zij ook veel van genade te praten, nochtans is zij dwaasheid en zotheid, want zij doet alles naar de lust van het ijdele hart en weet niets van gebod, noch van gerechtigheid.

Daar nu zulke dwaasheid en zotheid in het hart des mensen woont, moeten wij voor alle dingen leren, God te vrezen; en dat is de ware vreze Gods, dat wij erkennen, dat God groot is en wij niets zijn; dat wereld en vlees niets te beduiden hebben, en dat al het doen en drijven des vleses niets dan ijdelheid is, terwijl de werken Gods blijven, en ook hij wel blijven zal, die de werken Gods werkt. Dat is echter het werk van God, dat wij geloven in Zijn lieve Zoon, Die alleen de hoogste Wijsheid is. Deze alleen zal ons "Wijsheid van God" geworden zijn, als wij maar willen weten, dat wij domme schepselen en dwaze mensen zijn; want dan zullen wij behoefte gevoelen aan zodanige wijsheid en haar begeren; die Wijsheid, waarin alleen het leven is, en waarin wij ook alleen genade gevonden hebben van de Heere. Immers het welbehagen des Vaders is alleen in de Zoon. Wie de Zoon heeft, die heeft het eeuwige leven; maar wie de Zoon ongehoorzaam is, die zal het leven in der eeuwigheid niet vinden.

De wijsheid der wereld en des vleses zoekt een hofleven al maar in zichzelf en in hetgeen voor ogen is. Wie echter de Wijsheid uit God, wie Christus verkoren heeft tot zijn hoogste goed, wie Hem gezocht en gevonden heeft, die zal van deze Wijsheid

zeggen, dat zij kostelijker is dan paarden en robijnen. Uw hart begere de eeuwige Wijsheid en hebbe haar alléén lief, dan hebt u met haar daarenboven al wat u voor dit leven behoeft. Er is geen raad noch daad, geen verstand noch macht zonder deze Wijsheid. Alles is verkeerd en onrecht, wat niet uit deze Wijsheid is. De hovaardigheid en de hoogmoed en de kwade weg, zij kunnen haar onmogelijk liefhebben, en de mond der verkeerdheden moet haar haten en drijft haar de deur uit; daarentegen wie oprecht is, wordt door haar bemind, en wie heilbegerig is zal bij haar verzadiging vinden. De wereld stort in haar dwaasheid en zothed zichzelf in het verderf, maar wie naar de eeuwige Wijsheid hoort, die vindt rijkdom en eer, duurzaam goed en gerechtigheid. Wie kloekzinnig wil handelen, die lette op haar onderwijzing; en wie aan de dood wil ontkomen, die neme haar redenen ter harte, terwijl ik u in deze ure predik wat de eeuwige Wijsheid Gods geweest is, wat Zij voor de mensen zijn wil, en waartoe Zij ons uitnodigt.

Tekst: SPREUKEN 8: 29b-31.

"Toen Hij de grondvesten der aarde stelde, toen was Ik een Voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijn vermaken, te aller tijd voor Zijn Aangezicht spelende; spelende in de wereld Zijns aardrijks, en Mijn vermaken zijn met de mensenkinderen. nu dan, kinderen, hoort naar Mij, want welgelukzalig zijn zij, die Mijn wegen bewaren."

De Persoon, die hier spreekt, is Christus, de Zoon van God, Die onder de naam van "de Wijsheid" ons in de voorgelezen woorden

1. mededeelt, wat Hij bij de grondlegging der wereld voor het Aangezicht des Vaders geweest is;
2. ons zegt, waarin Hij nu Zijn vermaking heeft;
3. op grond daarvan ons vermaant, naar Hem te horen;
4. degene welgelukzalig noemt, die Zijn wegen bewaren.

I.

Toen Hij de grondvesten der aarde stelde, toen was Ik een Voedsterling bij Hem, en Ik was dagelijks Zijne vermaken, te aller tijd voor Zijn Aangezicht spelende, spelende in de wereld Zijns aardrijks. Dat Zijn woorden van onze Heere Jezus Christus; zo heeft Hij gesproken door de mond van Salomo, Zijn knecht; zo spreekt Hij nu nog tot ons. Dit gehele achtste hoofdstuk der Spreuken is wel het sterkste bewijs van Zijn liefde en genade, dat Hij ons ooit heeft kunnen geven. Zijn ganse hart vloeit daarin over van betuigingen, dat alleen in Hem alle heil en zaligheid is, dat wij ons allen tot Hem moeten wenden, dat wij ons aan Hem mogen houden, dat Hij een hart voor alle armen en ellendigen heeft. Immers Hij roept hier geen verstandige, wijze, schrandere en geleerde mensen tot Zich. Hij nodigt bij Zich onverstandigen en zotten; allen moeten tot Hem komen. Hij roept en nodigt hen, Hij vermaant en smeekt hen; ja, verwonderlijk lankmoedig en geduldig is Hij, om hen voor te houden, dat zij het bij Hem waarlijk goed zullen hebben. In gelijken zin heeft Hij reeds in de voorgaande hoofdstuk ken gesproken en al wat Hij maar kon in het werk gesteld, ja Zich de keel hees geschreeuwd, opdat zij mochten opwaken en verlaten de dienst der zonde en des verderfs, en zij allen tot Hem mochten komen, om Hém hun liefde en hun hart te schenken. Hij besteedt inderdaad alle moeite en zorg, slooft Zich als het ware af, om ons toch maar tot de overtuiging te brengen, dat er van ons willen en lopen geen vrucht voor ons is te wachten, dat wij alleen bij Hem, in Zijn gemeenschap, dagen van waarachtig geluk en een leven van eeuwige vreugde genieten zullen. Hij handelt met

ons als met zijn lieve kinderen, spreekt een ieder van onze toe, en noemt ons uit de volheid van Zijn liefde: "zoon", "mijn zoon"; zoals een liefhebbende vader en een liefhebbende moeder spreken: *O mijn kind, mijn kind, bedenk toch wat tot je vrede dient!*

De ganse rede des Heeren is zoals wij die ook wel bij de Profeten vinden: "Zo een man zijn huisvrouw verlaat, en zij gaat van hem en wordt eens anderen mans, zal hij ook tot haar wederkeren? Zou dat land niet grotelijks ontheiligd worden? Gij nu hebt met veel boeleerders gehoereerd, keer nochtans weer tot Mij, gij afgekeerde Israël, spreekt de Heere." (Jer. 3: 1) Want Hij spreekt gedurig tot ons als tot de zulken, die de hoer zoeken en met een echtbreekster willen leven, en stort Zijn ganse hart voor ons uit, opdat wij Zijn liefde toch maar zullen verkiezen. Het zijn verheven en getrouwe waarschuwingen des Heeren, waarop wij waarlijk wel mogen acht geven; want in waarheid geldt van alle valse leer; die leert met werken om te gaan, wat in het gewone leven van de hoer en van de echtbreekster gezegd wordt: dat zij haar liefhebber met veel woorden overreedde en met haar vleienden mond overwon; hij ging haar straks achterna, gelijk een os ter slachtbank gaat, en gelijk een dwaas tot de boeien, waarmee men hem tuchtigt; totdat zij hem met de pijl zijn lever doorboort; gelijk een vogel zich haast tot de strik, niet wetende dat dezelve tegen zijn leven is. (Spr. 7: 21-23)

In deze woorden des Heeren openbaart zich een macht van liefde, die ons allen moet overtuigen, dat Hij alleen het goed, niet dan goed met ons meent, maar dat wij geheel iets anders zoeken dan Hem en dan datgene wat wij in, door en met Hem hebben kunnen. De Heere betuigt ons immers, dat Hij Zichzelf genoegzaam aan ons bekend maakt, dat Hij Zijn stem verheft en overluide roept, zodat wij Hem als het ware van alle daken en van de torens, van alle bergen en heuvelen kunnen horen, en Hij waarlijk niet verre is van een ieder onzer.

Wij moeten dan echter ook horen wat Hij spreekt. Hij zegt, dat Zijn mond vorstelijke dingen spreekt en de opening van Zijn lippen enkel billijkheid is. Hij komt niet met vervloeking en verdoeming, maar boezemt veelmeer ons verkeerde en van Hem slechts harde dingen denkend hart moed in, om te geloven, dat er bij Hem enkel genade is, en wij alleen bij Hem gerechtigheid kunnen vinden. Alleen op Hem kan men staat maken, Hij is getrouw, en in Zijn mond is geen bedrog. Als Hij de zonden vergeven heeft, zo zijn zij vergeven. Hij stelt geen voorwaarden, dat wij Hem iets zouden moeten brengen; Hij zegt ons, dat wij alles bij Hem hebben. De weg der zaligheid kunnen wij alleen door Hem kennen, en alle bedenkingen, of het ons wel goed gaan zal, indien wij ons eniglijk aan Zijn genade houden, of wij daarbij Gode aangenaam zijn, of wij daarbij een goed doorkomen door deze wereld zullen hebben, Hij neemt ze weg door duizend troostrijke woorden.

Daarom zegt Hij o. a. vers 20 en 21: "Ik doe wandelen op de weg der gerechtigheid, in het midden van de paden des rechts; opdat Ik Mijn liefhebbers doe beërven dat bestendig is, en Ik zal hun schatkamers vervullen." Opdat wij echter weten, hoe lief de Vader dengene heeft, die zijn ganse zaligheid en zijn doorkomen door dit leven van de Zoon verwachten alleen Hem gelooft, zonder naar iets anders om te zien, spreekt Hij zeer troostrijke woorden ons toe, zeggende vanaf vers 22, hoe Hij voor alle dingen geweest is, en hoe alle dingen in Hem bestaan.

Ik kan zulks nu niet in alle bijzonderheden met u nagaan, maar onze tekstwoorden: "Toen Hij de grondvesten der aarde stelde, toen was Ik de Werkmeester of de

Voedsterling² bij Hem enz." geven ons duidelijk te verstaan, dat de Vader alles door de Zoon en om des Zoons wil tot prijs van Zijn eeuwige liefde gemaakt heeft, zodat Hij in de Zoon alleen een bijzonder welbehagen gehad heeft, toen Hij de hemel en de aarde schiep mitsgaders al hun heir.

Met deze woorden betuigt Hij ons zeer bijzonder de eeuwige liefde Gods, zoals wij ook lezen: "De Heere is mij verschenen van verre tijden! Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid." (Jer. 31:3) Want indien de Zoon, toen God de aarde grondvestte, niet de Werkmeester en de Voedsterling en het lieve Schootkind bij God geweest ware, dan weet ik niet, of God de hemel en de aarde wel zou geschapen hebben en ons daardoor, als een barmhartig Vader, als het ware de wieg zou hebben bereid en het huis zou hebben gebouwd, waarin wij bij onze schepping blijven konden. Immers het is Gode wel bekend geweest, dat wij ons ras door arglistigheid des duivels moedwillig in het verderf zouden storten en zijn ganse schepping zouden verderven. nu God evenwel nochtans de hemel en de aarde geschapen heeft, zo heeft Hij dat alleen gedaan om Zijns lieve Zoons wil, en was Deze de Werkmeester bij Hem of de Voedsterling. Dat is nu in die zin bedoeld, dat Hij, de Zoon, alles uit de Vader daarstelde, en wel op deze grond, dat Hij het op Zich nam, niettegenstaande onze zonde, de heerlijkheid van deze daad van Gods barmhartigheid, te weten dat Hij hemel en aarde schiep, te handhaven door zijn liefde, waarin Hij Zich voor ons zonde overgeven te van Zijn tijd.

N u wil de Zoon ons met zulke woorden moed inspreken, opdat wij ons geheel aan Hem overgeven en alleen aan Hem, onze Christus, blijven hangen, daar immers alles voor ons daargesteld werd, en de Vader aan Hem zijn vermaking had, evenals Hij, de Zoon, zijn vermaking had in de schepping, toen de wereld gegrond werd, dus eer wij nog geboren waren. Toen heeft Hij ons gekend, niet met één zonde, niet met twee of drie zonden, die wij later, als wij eens ons aanzijn zouden hebben ontvangen, bedrijven zouden, maar met alle onze zonden, geen ervan uitgezonderd. Hij zou echter deze zo goede en heerlijke, maar door ons totaal bedorven schepping weer herstellen, zodat het ganse verlossingswerk zich alreeds in het scheppingswerk afspiegelde en door het scheppingswerk heen blonk.

Dit is het, wat de Heere ook met de volgende woorden uitdrukt: *"Ik was dagelijks zijn vermakingen, te aller tijd voor Zijn Aangezicht spelende; spelende in de wereld Zijns aardrijks."* Hij wil daarmee te kennen geven, dat Hij bij de schepping de Vader deze vermaking verschafte: Gij, Mijn Zoon, maakt alles weer goed, ofschoon de duivel en de mens alles zullen bederven, wat Wij thans in het aanzijn roepen.

Zo'n openbaring uit het hart van de Heere Jezus mag uzelf in uw geest verder uitwerken; ik wil u die slechts aanstippen en voorhouden, opdat u zou weten, welk een Heiland u hebt, hoe hemel en aarde voor u geschapen zijn en blijven staan; ook, hoe

² Het Hebreeuwse woord "amon" laat beide vertalingen toe (Opifex en alumnus Werkmeester en Voedsterling De Kanttekening in onze Statenbijbel zegt bij dit woord: Voedsterling, dat is, een die bij zijn voedster gedurig is. Zo is de eeuwige Zoon van God, de zelfstandige Wijsheid des Vaders, van eeuwigheid onafscheidelijk bij Hem geweest, gelijk geschreven is Joh. 1:1 "Het Woord was bij God" en Joh. 17:5 "Verheerlijk Mij, Gij Vader, bij Uzelf met de heerlijkheid, die Ik bij U had, eer de wereld was." Doch het woord kan ook genomen worden voor degene die zelf voedt, zijnde dan de overzetting aldus: en Ik ben Hem voedende, dat is onderhoudende, regerende alle dingen en voornamelijk zijn Kerk door Zijn Geest en Woord opkwekende en voedende. Wij wijzen daarbij de lezer nog op Joh. 1:3 en 18 (Voedsterling, Schootkind) En Joh. 1:3 (Werkmeester) Vergelijk Hebr. 1:1 3; Kol. 1:15-19.

het hart des Vaders jegens Zijn Zoon is en zo jegens u ten opzichte uwer waarachtige zaligheid in Hem, opdat gij u in waarheid geheel aan Hem houdt, u ook alleen tot Hem wendt, en het niet bij de wereld, bij het zichtbare, noch bij de werken uwer vroomheid zoekt, ook niet op uzelf of op de mensen vertrouwt, maar u geheel aan die hebt overgegeven, Die in zijn grote en machtige liefde jegens mensen het een "spelen in de wereld van Gods aardrijk" noemen wilde, dat Hij eenmaal op deze aardbodem zijn zou in het vlees, een worm en geen man, om hier voor onze zonden te lijden, Zijn bloed uit te storten en te sterven.

Dat is, voorwaar, een liefde, die ons hart geheel moet vervullen, en ons moet dringen, de wereld en alle vroomheid des vleses te laten varen, en af te zien van alle pogingen om in eigen wilskracht door deze wereld te komen, daarentegen ons over te geven aan zo'n Christus, geheel en al, met verstand en wil en alle overleggingen des harten, met lichaam en ziel.

Of kan nog iets ons terughouden, wanneer wij zo'n liefde overwegen? Of moeten wij nog, vanwege de zonde, aan allerlei bedenkingen ruimte laten? Zo spreekt onze Heere Jezus Christus verder: "Mijn vermakenen zijn met de mensen." Dat is voorzeker onbegrijpelijk, en nochtans is het waar! Hij heeft het bewezen en bewijst het nog alle dagen. Hiervan Zijn bijzonder vervuld zijn vier Evangelien, ja, Hij sprak het reeds uit, eer de aarde is gegrondvest geworden: "Zie, Ik kom om Uw welbehagen te doen, en uw Wet is in het midden Mijns ingewands." (Psalm 40: 9) Had de Vader zo'n buitengewoon welbehagen aan Zijn Zoon, toen Hij de hemel en de aarde grondvestte, omdat de Zoon het op Zich genomen had, alles te herstellen wat wij bedorven hebben, ook ons, die onszelf bedorven hebben, weer te herstellen; had de Vader er dus een welbehagen in, dat het verlorene weer terecht zou worden gebracht, zo kon de Zoon het luide laten verkondigen, gelijk Hij dit dan ook in Zijn dierbaar Evangelie doet: *"Mijn vermakenen zijn met de mensenkinderen."*

II.

In mensen een welbehagen! Dat is waarlijk een liefde, welke alle verstand te boven gaat! Merkt wel op, de Heere zegt niet: Mijn vermakenen zijn met de heiligen, met de vromen, met Mijn kinderen, maar met der mensenkinderen, dat is: met de kinderen van Adam. Zoiets kan een mens de Heere nooit nazeggen. Immers onze vermakenen zijn met degenen, die met ons van gelijke gezindheid zijn, die denken, willen, spreken en geheel zijn zoals wij. Maar als de Heere zegt: "Mijn vermakenen zijn met de Adamskinderen", dan zegt Hij daarmee duidelijk, dat zijn vermakenen bij degene zijn, die als Adam geworden zijn, op wie de erfenis van Adam gekomen is, die dus totaal verdraaide en verkeerde schepselen zijn, zondaren door en door, die diep in de dood, in het oordeel der verdoemenis, in de vloek, in de modder en het slijk der zonde zitten en er zichzelf niet uit kunnen helpen, ook volstrekt geen wil er toe hebben, ja er niet eens besef van hebben, in welke zonde, goddeloosheid, verdraaidheid en verkeerdheid zij zich bevinden. Dat is nu niet anders dan zijn eeuwige, grote, ondoorgrondelijke liefde en genade, dat Hij daarin Zijn vermaak heeft. Ja, Hij schaamt Zich niet zulks in het openbaar te verkondigen, het bekend te maken in de poorten, het overluid van de bergen en heuvelen, van de daken en de torens te laten prediken.

O, ik zou wel eens uit de mensen een prediker willen kennen, die zich niet schaamt in het openbaar uit te spreken: 'Mijn vermakenen zijn bij de afgodendienaars, bij degenen, die de dood en het verderf zoeken, die van God niets willen weten, maar de zonde en de hel liefhebben; ik heb mijn vermaak bij de hoeren en zondaren, bij de

verdraaiden en verkeerden.' Men zou zo'n prediker aan de kaak stellen en hem voor zot verklaren; ja, hij zou moeten herroepen en voortaan prediken: 'Mijn vermaak heb ik bij het volk Gods, bij de fatsoenlijke, vrome en deugdzame lieden, wier handel en wandel zo is, dat niemand er iets op kan aanmerken.'

Maar onze Heere en Heiland weet wel wat Hij zegt en wat Hij laat prediken; want met zo'n prediking wil Hij aan de arme en ellendige mensen, die anders zichzelf in 't verderf helpen, moed inboezemen, opdat zij toch uit hoofde hunner grote, verschrikkelijke en gruwelijke verdorvenheid en wegens hun totale verdraaidheid en verkeerdheid maar niet zouden talmen om tot Hem te gaan, opdat zij in Hem genezing, reiniging, genade, vrede, leven en zaligheid hebben voor eeuwig.

Het is voorzeker een groot bewijs, hoe diep wij gezonken zijn en hoe groot onze verdorvenheid is, en hoe wij zo geheel van God af zijn, dat wij niet eens een hart hebben voor zulke dierbare, goede, troostrijke woorden van onze Heiland, maar als stenen en blokken voor zulke woorden blijven zitten, terwijl wij bij het horen van de stem van deze allertrouwste Bruidegom van vreugde behoorden op te springen. Dat komt daarvan, dat wij ons vermaak niet bij de Heere en zijn heilige engelen hebben, maar bij de ijdele vergankelijke dingen dezes levens; dat wij genoeg hebben, als wij maar iets in de kast of op de tafel hebben, als wij maar eer en aanzien hebben, dat wij onszelf kunnen zegene en zeggen: Neem nu rust, mijn ziel; de schuren zijn vol, u hebt veel goederen, eet, drink, en wees vrolijk!

Ons vermaak is daarin, dat wij doen wat wij willen; wij kunnen aan onze lusten de vrije teugel laten, want wij hebben immers genade, zo denken wij; of: ons vermaak is bij de duivelen, die monnikskappen dragen, en bij een ingebeelde Jezus, die onze zothed en dwaasheid niet straft. Daarom is het ons ook doorgaans onmogelijk, het Woord onzes Heeren, de betuiging van Zijn liefde te geloven: "Mijn vermaken zijn met der mensenkinderen."

Dat kunnen wij van Hem niet vertrouwen, dat Hij zulks waarlijk gemeend heeft; want dat verstaan wij wel zeer goed, dat de Heere met dit: "Mijn vermaken zijn met der mensen kinderen" niet gemeend heeft, om met hen mede te doen, maar om hen tot zijn zaligheid te brengen. Hier zit echter de knoop, dat wij, ondanks de bevinding van wat wij zijn, geen mensen willen zijn; nee, kinderen Gods willen wij zijn; dat willen wij ons niet laten ontnemen, ofschoon wij ons eigen hoofd volgen en de gerechtigheid buiten op de straat laten staan. Wij moeten echter de gerechtigheid binnen laten, en onszelf handen en voeten afhouden, en het oog uitrukken, ik bedoel: wij moeten alles er aangeven, wat de eigen begeerte opgeeft, en waarmee wij ons zonder God en zonder gerechtigheid door de wereld willen slaan, opdat wij der wereld in generlei opzicht gelijkvormig zijn, want dat alles is dwaasheid en zothed, en voert ten verderve. Zo zullen wij dan wel ondervinden, dat wij mensen zijn en ook niets anders willen weten, dan dat wij dit zijn; en in die weg zal dan ook in ons de ware begeerte geboren worden tot deze genadige prediking: "*Mijn vermaken zijn met de mensen.*"

Immers het is geen gering, eenvoudig man, die hier spreekt en ons de parel van eeuwig heil aanbiedt, maar het is de Heere des hemels en der aarde, van wie de serafs zingen: "Heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen." Die wil ons hier moed geven, opdat wij, om van onze ellende af te komen, niet naar de afgoden lopen, geen hoererij bedrijven met de valse leer, maar tot Hem gaan, en ook niet denken: "ik ben een arme zondaar, daarom kan ik bij Hem niet blijven; ik zal mij eerst heiligen en dan tot Hem gaan", want daar komt toch niets van, maar wij moeten oren hebben voor

hetgeen Hij zegt: *u bent een arme zondaar, en dat bezwaart u, welnu, daarom juist zijn Mijn vermaken met u!*

III

Daarom zegt de Heere verder: nu dan, kinderen! hoort naar Mij. Dat is met andere woorden: *Omdat Mijn vermaken met der mensen kinderen zijn, zo gelooft Mij, o Mijn kinderen!* Want dat is "naar de Heere horen", dat wij Hem geloven. Wie echter de Heere gelooft, die gelooft niet meer zichzelf; die gelooft ook niet meer aan eigen vroomheid of werken der gerechtigheid, die hij zou gedaan hebben; die kan zich ook niet meer laten geruststellen door mensen of duivelen, die hem de handen willen opleggen en zeggen: u bent de man; als u sterft, dan wordt u zalig; nee, die kent maar een Énige, Die zijn grond is en ook zijn zal, waarop hij leeft en sterft. Deze Énige is Hij, van wie hij gehoord en verstaan heeft: "Mijn vermaken zijn bij der mensen kinderen." Wie naar de Heere hoort, Hem gehoorzaam is, die is een mens, dat zijn eigen vroomheid verloren heeft; al datgene, waarop die mens vroeger zijn zaligheid bouwde, is voor hem in de dood gegaan; wat hem is overgebleven, dat hem ook over dood en graf heen zal dragen, dat is het Woord zijn Heeren. Wie de Heere gelooft, die is niet vroom, maar zijn Heere is vroom, en hij is een onnutte dienstknecht.

Want, o welk een vroom en genadig Heer is onze Heere, Die immers naar Zijn Wezen de zonde niet kan verdragen, dat Hij ons niet uit Zijn mond spuwt, maar dat Hij ons met de macht van Zijn liefde zo nagaat en ons toeroept: u ligt verzonken in de wereld; u gaat, gebukt onder de last uwer zonden, te gronde; u hebt verkoren wat u zal brengen ten verderve; u slaapt aan de rand van een gapenden afgrond; u ligt in uw dood, u gaat der verdoemenis tegemoet! Dat jaagt u na, terwijl u uw eigen begeerte najaagt en uw eigen lust vindt. U denkt in de grond der zaak aan niets anders, dan om het goed te hebben in deze wereld. U kunt het zonder Mij wel stellen. U meent, dat Ik gereisd ben in een ver land, en dat u uzelf wel gereed zult hebben gemaakt tegen de tijd, dat Ik wederkeer, u dan goed zult mogen voordoen; middelerwijl boeleert u met de wereld, met de ongerechtigheid, met de valse leer, met uw eigen gerechtigheid; u bent dood, terwijl u waant te leven. Ik roep u toe met alle macht: *"O Mijn kinderen, hoort naar Mij!"*

Welk een hart is toch het hart onzes Heeren! "O Mijn kinderen!" Zo roept Hij tot degenen, die Hij bestraffen moet als dwazen en zotten; "o Mijn kinderen", tot degenen, die zich verre van Hem houden met hun hart en de afgoden willen nahoereren.

Zo moeten wij dan het hart onzes Heeren kennen, en het wel verstaan, dat Hij het goed met ons meent, en dat Hij ons niet verwerpt, al hebben wij ook een hart, dat de duivelen nahoereert. Wij moeten maar "mensen" willen zijn en niets meer. Want daarom lopen wij naar de duivelen en tot de afgoden, naar de leer, die wij in onze eigen harten koesteren, omdat wij de wereld liefhebben, en willen evenwel rechtvaardigen heten. Wij willen bij de afgoden rust vinden voor onze ziel, en zeggen van onze Heere, dat Hij te heilig is om ons te kunnen opnemen. De Heere houdt Zich echter niet voor te heilig, om zijn vermaken bij de mensen te hebben, maar wij zijn, helaas, te heilig, om onze vermaken bij Christus te hebben.

N u ontdekt ons echter de Heere veel heerlijke en troostrijke zaken, en dat met weinige woorden; want Hij zegt ons, dat wij niet heilig zijn, maar dat wij mensen zijn. Dan zegt Hij ons, dat Zijn hart is als dat ener moeder; de moeder toch heeft haar vermaak bij het kind, juist dan als het in nood en onreinheid ligt en zichzelf niet helpen kan, ook grote dorst heeft, die het zelf niet stillen kan. Juist in zo'n toestand

zou de moeder zich van het kind niet laten aftrekken. Zo heeft de Heere dan ook zo'n vermaak in ons, die, evenals zo'n kind, in nood en onreinheid liggen en ons in geen enkel opzicht kunnen helpen. Ja, Zijn vermaak bij de armen en ellendigen zal wel nog veel groter zijn, omdat immers Hij het is, Die zodanig vermaak in het hart der moeder gelegd heeft.

"Kinderen, *Mijn kinderen*", zo noemt Hij ons, terwijl Hij alle reden hebben zou, om ons als boze, ondeugende kinderen, als Belialskinderen te bestraffen, die Hij voor zijn ogen zou moeten doodslaan. En: "hoort naar Mij", "zijt aan Mij gehoorzaam", "gelooft Mij", zo roept Hij ons toe, terwijl Hij alle reden had om te zeggen: Ik wil niets van u weten. Daardoor echter, dat Hij zegt: "N u dan, kinderen, hoort naar Mij", openbaart Hij ons, dat Hij Zich niet schaamt, om hellewichten "kinderen", zonen" te noemen, en dat Hij zulke als zijn kinderen, als zonen wil opnemen; ook dat, waar wij alles verloren hebben en geheel en al verloren zijn, Hij redding en heil voor ons bereid heeft bij Zich; en dat wij ons aan Hem te houden hebben, zoals wij zijn, zonder werk, zonder vroomheid, met onze zonden, en met alles, alles. Wij moeten naar niets omzien dan naar Hem, Die op ons neerziet met ogen van eeuwige ontferming.

IV.

De lankmoedigheid en weldadigheid des Heeren heeft waarlijk geen grenzen; Mozes had wel goede reden, ervan te zeggen, *dat zij groot is*. In het gewone leven zou voor een onafhankelijk mens, die doen en laten kan wat hij wil, elk woord zelfs te veel zijn, als hij zich bij een ellendige eerst nog geloof zou moeten verwerven, daar het hem immers niet gaat om zichzelf, maar om de ellendige, dat die geholpen zij. Menigeen zou daarbij denken: Wel, indien deze niet wil geholpen zijn, dan blijve hij maar in zijn ellende liggen! Zo is echter de Heere niet. Hij komt elke twijfel, elke bedenking die tegen het geloof aan Hem in het versaagde en trotse hart des mensen opkomt, met de grootste zachtmoedigheid tegemoet, en geeft ons dé volle verzekering, dat wij het waarlijk goed zullen hebben, en dat ook het einde goed zal zijn, als wij ons aan Hem overgeven, Hem gehoorzaam zijn. Daarom zegt Hij: "Welgelukzalig zijn zij, die Mijn wegen bewaren." Dit zijn nu voorzeker andere wegen, dan de wegen der valse leer of der afgoderij; want de afgoderij weet te gewagen van fraai met veelervrige tapijten opgesierde bedsteden, toegemaakt met fijn linnen van Egypte, van een leger met mirre, aloë en kaneel besprengd, en welriekende gemaakt. (Vergelijk Spr. 7:16, 17) Maar het einde daarvan is: "Zij heeft veel gewonden neergeveld, en haar gedoden zijn machtig vele. Haar huis Zijn wegen des grafs, dalende naar de binnenkameren des doods." (Vers 26 en 27)

Daar is dus het einde: de dood en de hel! De wegen daarentegen der eeuwige Wijsheid gaan in het begin, Weliswaar, door de dood en door de hel heen, maar in deze kan de dood de mens niet verslinden, de hel hem niet in haar geweld houden. De wegen der afgoderij, van de werelddienst, van de eigen gerechtigheid, de zelfgekozen vroomheid en de zelfheiliging zijn op het laatste niet anders dan huilen en knarsetanden in eeuwige duisternis, waar men uitgestoten is van het liefelijke licht van Gods Aangezicht. De wegen der eeuwige Wijsheid gaan in het begin door donkerheden, door de verlorenheid heen, zodat elke steun, die men in het zichtbare heeft, bezwijkt, en enkel nacht en akelig duister de mens omringen. Het zijn we-
gen van een schijnbaar verlaten-zijn-van-God; wegen, waarop men ook van allen verlaten en om de Naam des Heeren van allen gehaat wordt. Het zijn wegen, waarin men in het geheel geen leven meer in eigen hand vinden kan, waarin men zich als een

naakt mens en een arme zondaar moet tevreden stellen met een naakt geloof. Het zijn in het begin harde wegen, waarop wij enkel kruis, droefenis, nood en benauwdheid te wachten hebben; zoals wij ook van de Apostelen lezen, dat zij de zielen der discipelen versterkten en hen vermaanden, te volharden in het geloof, en dat wij slechts in wegen van veel verdrukkingen moeten ingaan in het Koninkrijk Gods. Maar het einde van dusdanige wegen zal altijd zo zijn, als de eeuwige Wijsheid het ons in de woorden (Vers 35) beloofd heeft: "Die Mij vindt, vindt het leven."

In zulke wegen moeten wij evenwel volharden en die niet verlaten, om weer tot de afgoden te lopen, in de mening, dat de Heere op ons vergramd is en ons om van onze zonde wil in de nood wil laten zitten, nee, dat zal Hij nimmer doen. Daarom roept Hij ons ook toe: "*Welgelukzalig zijn zij, die Mijn wegen bewaren.*"

Bij alle kruis, nood en verdrukking zijn Zijn wegen toch alleen koninklijke wegen, wegen der gerechtigheid en des vredes; wegen, waarop alleen men met blijdschap wandelen kan, want daar moet het licht ons gedurig weer opgaan; ook hebben wij op die wegen alleen rijken troost en zullen verzadigd zijn uit zijn volheid, ook zal het ons niet aan enig goed ontbreken.

Daarom zegt de Heere: "Welgelukzalig zijn zij", dat is, het zijn gelukkige mensen, wier gelukzaligheden zeer veel zijn, ja, als het zand aan de zee. Wij moeten alleen op het einde zien en het goed verstaan, welk een heerlijkheid de Heere op ons gelegd heeft; want hoewel miskend door de wereld en door haar versmaad en verworpen, zo heeft de eeuwige Wijsheid nochtans voor ons reeds een kroon gereed, waarmee Zij ons kronen zal op de dag, waarop de zothed en dwaasheid der wereld, moge zij nu ook al voor de hoogste wijsheid doorgaan, te schande zal worden, en wij met de dwaasheid Gods, die alleen wijsheid en ook alleen zaligheid is, tot ere zullen komen.

Daarom, alhoewel wereld en duivel razen en tieren, alhoewel de zonde woedt om ons van het geloof in Christus af te houden, alhoewel de ganse macht van het zichtbare tegen ons is, zo moeten wij nochtans niet verflauwen noch bezwijken in onze zielen; en alhoewel het de schijn heeft, als waren wij de ellendigste van alle mensen, want de wereld wil maar de ongerechtigheid en noemt het loon der ongerechtigheid "gelukzaligheid", zo moeten wij desondanks onze zielen aan onze getrouwe Schepper bevelen met weldoen. Want als Hij gezegd heeft, dat wij welgelukzalig zijn, als wij Zijn wegen bewaren, zo zal dit wel waarheid zijn en blijven. En waarheid zal het ten allen tijde zijn en blijven, wat Hij ons ten goede zegt; *immers Zijn waarheid is van geslacht tot geslacht, en Hij, de Heere, is een Meester in het helpen.*

AMEN.

76. Johannes 11:1-44

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld de 29. Augustus 1847, des . voormiddags
Gezongen werd: Psalm 146: 3 - 6; Lied 3: 1, 2; Psalm 27: 7. In het Nederduits vertaald
verschenen zij 1848 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalf tallen Leerredenen" als
No. 6 in het 3de Twaalf tal. In het Hoogduits is zij verschenen 1878 in "Die
Herrlichkeit des Eingebornen vom Vater", 2. Heft, 5. Predigt. Des avonds preekte K.
over Jesaja 28: 5-13. Gezongen: Psalm 145:1 en 2; Lied 48:9.

Wat moet een mens toch beginnen, als hij van deze of gene verborgen hartstocht bij
herhaling overwelwdigd wordt, of liever, als hij zich aan zo'n hartstocht, hoewel niet
zonder tegenstreven, nochtans vrijwillig overgeeft, zodat hij als het ware met
opgeheven schild tegen zijn God zondigt, zich noch om hemel, noch om hel
bekreunende? Hij zou wensen van die hartstocht geheel bevrijd te zijn, en nochtans
heeft hij die lief. Hij haat de boze begeerte, die zijn ziel vervult, heeft er een afschuw
van, en evenwel koestert hij haar; hij ligt als gebroken en verpletterd onder haar last,
zucht duizendmaal naar omhoog, maar er komt geen verandering, hij blijft in zijn
gevangenis, hij voelt zich aan zijn begeerte als geketend. God schijnt geen God meer
te zijn! Bidden kan die mens niet. Hij heeft niets om aan zijn God te brengen, niet
eens een oprecht, niet eens een verslagen hart. Hij weent zich schier blind, hij worstelt
bijna ten bloede toe, maar zijn schreien, zijn worstelen heeft voor hem ook geen
waarde meer. De genade schijnt machteloos, hij kan, ten minste naar zijne
gewaarwordingen, er niet meer op hopen. Het bloed, dat van alle zonden reinigt,
schijnt voor hem niet vergoten, en de Geest, de Heilige, schijnt er voor hem niet meer
te zijn.

Zo'n mens moest, zo meen ik de zaak eens rustig en bedaard overwegen en bedenken,
dat hij zich door de machten der duisternis wat laat wijsmaken. Hij moest zich niet zo
zeer laten verontrusten door hetgeen naar buiten uitkomt, maar tot op de grond
doordringen, zichzelf vragende, vanwaar dan toch al datgene is, wat hem zo zeer
beangstigt, ja menigmaal tot vertwijfeling brengt. Evenals het gezonde verstand hem
kan zeggen, dat de uitwendige boze zweren, die aan handen en voeten en in verborgen
plaatsen uitbreken, slechts bewijzen zijn van de kwade hoedanigheid der inwendige
sappen, en dat er iets nodig is om het bloed te zuiveren, zo ook hier. Hij kome eens
door nauwkeurige overdenking tot deze slotsom, dat alles, wat naar buiten uitbreekt,
alleen uit het binnenste "ik" voortkomt; dat dus het binnenste "ik" er aan moet, opdat
hetgeen naar buiten uitkomt, ook weggenomen zij.

- Het binnenste "ik" is echter met de duistere machten des doods daarin eens,
zichzelf een zodanige prediking voor te houden, waarbij men zichzelf handhaaft.
Daarom drijft het in het verborgen en ook in het openbaar de leer, dat het bloed
van Jezus Christus weliswaar van zonden reinigt, maar niet van alle zonden; dat er
zonden zijn, waarvan men zichzelf moet reinigen, om dan verder reiniging en
heiliging in het bloed van Christus te verkrijgen.

- Het binnenste "ik" maakt zich uit zijn bekering en heiligmaking een Christus; daarom vindt het ook geen Christus, als het met zo'n bekering en heiligmaking uiten voorbij is.
- Het binnenste "ik" wil niet weten van een leven midden in de dood, niet van genade te midden van verderf, niet van verlossing te midden der verlorenheid, maar het wil de moedwillig prijsgegeven eerstgeboorte van Ezau en de zegen van Ezau terughebben.
- Daarom is het binnenste "ik" ook zo zeer in verlegenheid en vol wanhoop, daarom stort het zo veel tranen, en plaagt zichzelf af, althans naar de schijn, in allerlei pogingen en harde proefnemingen, om van de hartstocht los te komen, maar in waarheid, om er zich aan over te geven.

Als echter de liefelijke stem des Evangelies tot bekering en tot afwassing der zonden nodigt, zo geldt het gewoonlijk juist deze zonde, die het lieve "ik" daardoor begaat, dat het vermeent, wel in allen dele overeenkomstig te zijn aan al de eisen, die God maar zou kunnen stellen, indien het maar niet die één hartstocht had. Want het Evangelie predikt de gerechtigheid, die voor God geldt; het predikt, dat God alleen rechtvaardig is, en dat Hij rechtvaardig maakt, die uit het geloof van Jezus zijn. Waar het Evangelie gepredikt wordt, daar wordt het de mens wel ontdekt, dat hem nog wel andere gruwelijke zonden en andere verkeerdheden eigen zijn, dan juist die, welke hem op het ogenblik zo verlegen maakt, opdat de mens zowel met dergelijke verkeerdheid als met zijnen bijzondere hartstocht, te midden van Zijn algehele verlorenheid, Christus niet prijsgeve, maar in Hem gelove, zoals wij in Hem uit God zijn: gerechtigheid zowel als heiligmaking en verlossing.

Zo is dan het Evangelie daartoe bestemd, om ons te ontdekken, wat de liefde van Christus is, hoe zij alle verstand te boven gaat, terwijl dat Evangelie schier op elk blad van het heilig Bijbelboek op het duidelijkst verklaart: "O mens, spiegel uzelf, hier hebt ge uw gehele gedrag met betrekking tot God, en hier wederom de macht der liefde van God en der genade van Jezus Christus met betrekking tot u. Zo weet dan nu, waaraan gij u houden moogt ter uwer rechtvaardigheid, heiligmaking en verlossing, en dat, om genezen te zijn niet alleen van uw bijzondere hartstocht, maar ook van al uw zonden, die nog wel erger zijn dan uw bijzondere hartstocht."

Dat het Evangelie zo'n prediking is, verneemt dit opnieuw in deze ure!

Tekst: EVANGELIE VAN JOHANNES 11: 1-44.

"En daar was een zeker man krank, genaamd Lazarus, van Bethanië, uit het vlek van Maria en haar zuster Martha. (Vers 1) (Maria nu was degene, die de Heere gezalfd heeft met zalf, en zijn voeten afgedroogd heeft met haar haren; welker broeder Lazarus krank was) (Vers 2) Zijn zusters dan zonden tot Hem, zeggende: Heere, zie, die Gij liefhebt is krank (Vers 3). En Jezus, dat horende, zeide: Deze ziekte is niet tot de dood, maar ter heerlijkheid Gods, opdat de Zoon van God door dezelve verheerlijkt worde)Vers 4) Jezus nu had Martha en haar zuster en Lazarus lief. (Vers 5) Als Hij dan gehoord had, dat hij krank was, toen bleef Hij nog twee dagen in de plaats waar Hij was. (Vers 6) Daarna zeide Hij verder tot de discipelen: Laat ons wederom naar Judea gaan! (Vers 7) De discipelen zeiden tot Hem: Rabbi, de Joden hebben U nu onlangs gezocht te stenigen, en gaat Gij wederom derwaarts? (Vers 8) Jezus antwoordde: Zijn er niet twaalf uren in de dag? Indien iemand in de dag wandelt, zo stoot hij zich niet, overmits hij het licht van deze wereld ziet; (Vers 9) maar indien iemand in de nacht wandelt, zo stoot hij zich, overmits het licht in

hem niet is. (Vers 10) Dit sprak Hij, en daarna zeide Hij tot hen: Lazarus, onze vriend, slaapt; maar Ik ga heen om hem uit de slaap op te wekken. (Vers 11) Zijn discipelen dan zeiden: Heere, indien hij slaapt, zo zal hij gezond worden. (Vers 12) Doch Jezus had gesproken van Zijn dood; maar zij meenden, dat Hij sprak van de rust des slaaps (Vers 13) Toen zeide dan Jezus tot hen vrijuit: Lazarus is gestorven; (Vers 14) En Ik hen blijde om uwentwil, dat Ik daar niet geweest ben, opdat gij geloven moogt, doch laat ons tot hem gaan! (Vers 15) Thomas dan, genaamd Didymus, zeide tot zijn medediscipelen: Laat ons ook gaan, opdat wij met Hem sterven. (Vers 16) Jezus dan, gekomen zijnde, vond, dat hij nu vier dagen in het graf geweest was. (Vers 17) (Bethanië nu was nabij Jeruzalem, omtrent vijftien stadiën van daar) (Vers 18) En velen uit de Joden waren gekomen tot Martha en Maria, opdat zij haar vertroosten zouden over haar broeder. (Vers 19) Martha dan, als zij hoorde, dat Jezus kwam, ging Hem tegemoet doch Maria bleef in huis zitten. (Vers 20) zo zeide Martha dan tot Jezus: Heere, waart Gij hier geweest, zo ware mijn broeder niet gestorven, (Vers 21) maar ook nu weet ik, dat alles wat Gij van God begeren zult, God het U geven zal. (Vers 22) Jezus zeide tot haar: Uw broeder zal weder opstaan. (Vers 23) Martha zeide tot Hem: Ik weet, dat hij opstaan zal in de opstanding ten laatsten dage. (Vers 24) Jezus zeide tot haar: Ik ben de Opstanding en het Leven; die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven; (Vers 25) En een ieder, die leeft en in Mij gelooft, zal niet sterven in der eeuwigheid: gelooft gij dat? (Vers 26) Zij zeide tot Hem: Ja Heere, ik heb geloofd, dat Gij zijt de Christus, de Zoon van God, Die in de wereld komen zou. (Vers 27) En dit gezegd hebbende, ging zij heen, en riep Maria, haar zuster, heimelijk, zeggende: De Meester is daar, en Hij roept u. (Vers 28) Deze, als zij dat hoorde, stond haastelijk op en ging tot Hem. (Vers 29) (Jezus nu was nog in het vlek niet gekomen, maar was in de plaats, waar Hem Martha tegemoet gekomen was) (Vers 30) De Joden dan die met haar in het huis waren, en haar vertroostten, ziende Maria, dat zij haastelijk opstond en uitging, volgden haar, zeggende: Zij gaat naar het graf, opdat zij aldaar wene. (Vers 31) Maria dan, als zij kwam, waar Jezus was, en Hem zag, viel aan Zijn voeten, zeggende tot Hem: Heere, indien Gij hier geweest waart, zo ware mijn broeder niet gestorven. (Vers 32) Jezus dan, als Hij haar zag wenen, en de Joden, die met haar kwamen ook wenen, werd zeer bewogen in de geest en ontroerde Zichzelf, (Vers 33) En zeide: Waar hebt gij hem gelegd? Zij zeiden tot Hem: Heere, kom en zie het! (Vers 34) Jezus weende. (Vers 35) De Joden dan zeiden: Ziet, hoe lief Hij hem had! (Vers 36) En sommigen uit hen zeiden: Kon Hij, Die de ogen des blinden geopend heeft, niet maken, dat ook deze niet gestorven ware? (Vers 37) Jezus dan wederom in Zichzelf zeer bewogen zijnde, kwam tot het graf; en het was een spelonk, en een steen was daarop gelegd. (Vers 38) Jezus zeide: Neemt de steen weg Martha, de zuster des gestorvenen, zeide tot Hem: Heere, hij riekt nu al, want hij heeft vier dagen aldaar gelegen! (Vers 39) Jezus zeide tot haar: Heb Ik u niet gezegd, dat zo, gelooft, u de heerlijkheid Gods zien zult? (Vers 40) Zij namen dan de steen weg, waar de gestorvene lag. En Jezus hief de ogen opwaarts en zeide: Vader, Ik dank U, dat Gij Mij gehoord hebt (Vers 41) doch Ik wist, dat Gij Mij altijd hoort; maar om der schare wil, die rondom staat, heb Ik dit gezegd, opdat zij zouden geloven, dat u Mij gezonden hebt. (Vers 42) En als Hij dit gezegd had, riep Hij met grote stem: Lazarus, kom uit! (Vers 43) En de gestorvene kwam uit, gebonden aan handen en voeten met grafdoeken, en zijn aangezicht was omwonden met een zweetdoek. Jezus zeide tot hen: Ontbindt hem en laat hem heengaan. (Vers 44)

Wij beschouwen met toepassing op onszelf:

- I. Het gedrag der discipelen.
- II. Het gedrag van Martha en Maria.
- III. Het gedrag der Joden.
- IV. Het gedrag onzes Heeren.

I.

O konden wij toch steeds het woordje "Evangelie" in deszelfs volle betekenis in het geheugen houden! Het betekent immers "blijde boodschap"; een blijde boodschap van Godswege, die ons grote vreugde aankondigt De boodschap: "Gij zijt een zondaar, maar God de Heere heeft gedachten des vredes over u! U zijt verloren, maar hier hebt gij, o mens, uw Verlosser, Die u uit al uw verlorenheid uitgerukt en u door alle verlorenheid doorgedragen heeft."

In dit hoofdstuk zien wij de menselijke verlorenheid weer op het sterkste uitkomen, en daartegenover de heerlijkheid der genade van de Heere Jezus weder op het hoogst verheerlijkt. De tijd was nu gekomen, dat het woord aangaande de Heere, in het paradijs gesproken, zijn vervulling zou verkrijgen: "Dat Zaad het Zaad der vrouw zal u, der slang, de kop vermorzelen, en gij, slang, zult Het de verzenen vermorzelen." De Heere zou nu met hem, die de macht des doods had, dat is de duivel, de strijd aanbinden, de duivel overwinnen en verslaan, en degene verlossen, die hun gehele leven door met vreze des doods bevangen waren. Voor het echter daartoe kwam, moest Hij ook nog in bijzonderheden tegen dien, die het geweld des doods had, ten strijde optrekken, zoals Hij dat reeds menigmaal had gedaan.

Er lag namelijk een zeker man krank te Bethanië, wiens naam was *Lazarus*. Het werd de Heere gebodschapt, dat hij krank was. Deze Lazarus was de discipelen genoegzaam bekend, en men zou derhalve van hen niets anders hebben mogen verwachten, dan dat zij de Heere zouden aangedreven hebben naar Bethanië te gaan, om aldaar zijn macht te tonen en Zijn heerlijkheid bekend te maken. Maar ofschoon de Heere hun reeds meermalen Zijn heerlijkheid had geopenbaard in al de tekenen, die Hij voor hun ogen gedaan had, zij verstaan niets, zelfs dan nog niet, als de Heere tot hen zegt: "Deze ziekte is niet tot de dood, maar tot heerlijkheid Gods; opdat de Zoon van God door dezelve verheerlijkt worde." (Vers 4)

Zij weten er niets van, dat de heerlijkheid Gods daarin bestaat, dat de macht van Zijn genade erkend wordt daarin, dat God Zijn Zoon gezonden heeft, opdat wij in deze Zoon leven hebben uit de dood, verlossing uit het verderf. De discipelen tonen, dat zij, op zichzelf beschouwd, noch liefde Gods, noch liefde van de naasten bezitten; immers zij tonen geen hart te hebben voor de heerlijkheid Gods, evenmin liefde voor die zieken Lazarus; en bovenal tonen zij ook zelfs niet het geringste begrip te hebben van hetgeen er geschreven staat, zowel van hun eigen verlorenheid, als van de geestelijke betekenis der Wet en van de noodzakelijkheid van Jezus' dood voor de zonden des volks. Want wat ook de Heere al menigmaal tevoren van Zijn naderend lijden voor de zonde had gesproken, zij hoorden het, als ware het niet gesproken. Bijgevolg toonden de discipelen, hoe krachtig zij ook hadden beleden: "Gij alleen hebt de woorden des eeuwige levens", dat zij van de Raad Gods tot onze zaligheid even weinig verstonden, als pasgeboren kinderen.

Toen de Heere zeide: "Laat ons weer om naar Judea gaan" (Vers 7), openbaarden zij het juist, dat zij slechts vleselijk aan de Heere hingen, en dat het hun voorts om het even was, hoe het verder met de zaak van onze verlossing mocht aflopen, zo zij Hem slechts bij zich behouden, Hem slechts genieten konden. Zij verbeeldden zich veel

verstandiger te zijn dan de Heere! In plaats van te bedenken: er zal toch niets kunnen geschieden buiten Gods Raad, hielden zij de Heere voor iemand, die zich iets heeft voorgenomen en wil doordrijven; voor iemand, die veel minder levenswijsheid bezit dan zij; voor iemand, die iets wil doorzetten, wat hij toch niet kan. Zij vragen er volstrekt niet naar, of wel zonder de weg van lijden en sterven hun eeuwig heil tot stand zal komen; ook vragen zij in het geheel niet naar de zieken Lazarus, of deze al dan niet sterven zal; evenmin denken zij aan de verlegenheid en de angst, waarin diens zusters zich mogen bevinden. Al hun gedachten zijn er op uit, de Heere af te brengen van Zijn voornemen, om naar Juda te gaan. Daarom zeggen zij tot Hem; "Rabbi, de Joden hebben U nu onlangs gezocht te stenigen, en gaat Gij wederom derwaarts?" (Vers 8)

Daarom willen zij ook de woorden des Heeren: "Lazarus, onze vriend, slaapt" (Vers 11), niet anders verstaan dan van de lichamelijke slaap, en antwoordden: "Heere! indien hij slaapt, zo zal hij gezond worden." (Vers 12) Daarom eindelijk, toen de Heere hun vrijuit verklaarde: "Lazarus is gestorven, laat ons tot hem gaan", (Vers 14, 15), zeide Thomas: "Laat ons ook gaan, opdat wij met Hem sterven" (Vers 16); als wilde hij zeggen: "Wat gaat ons de dood van Lazarus aan; als onze Meester Zich dan volstrekt niet wil laten gezeggen of raden, als Hij dan volstrekt Zijn dood wil tegemoet gaan, zo zullen wij dan toch ten minste het uiterste beproeven, om Hem te bevrijden; komen wij dan daarbij om, zo komen wij om!" Dat het leven uit de dood te voorschijn komt, daarvan hadden zij volstrekt geen begrip.

Mijn Geliefden! Waarom heeft het de Heilige Geest behaagd, dit voor ons te laten optekenen? Is het, opdat wij allerlei geestelijke spelingen uit deze geschiedenis zouden maken? met geestelijke spelingen kan men dit hoofdstuk wel breedvoerig uitleggen, zonder daarbij nog zichzelf uit deze Evangelische mededelingen te leren kennen. Bezien wij echter bij het lezen der Evangeliën gedurig het gedrag der mensen en het gedrag van onze Heere, dan zullen wij weldra op de grond van het Apostolisch getuigenis komen: "Ik schaam mij het Evangelie van Christus niet, want het is een kracht Gods tot zaligheid een ieder, die gelooft, dewijl daarin Gods gerechtigheid uit geloof tot geloof geopenbaard wordt, gelijk geschreven staat: de rechtvaardige uit gelove zal leven." (Rom. 1:16, 17) Wat, of wij al van deze of gene hartstocht overweldigd zijn, moeten wij daarom de dierbare waarheid prijsgeven, dat een mens uit geloof gerechtvaardigd wordt zonder werken der wet? Moet ons deze of gene hartstocht niet veelmeer doen inzien, wat eigenlijk de mens naar heel zijn wezen is?

Laten wij toch tot onszelf inkeren en op onszelf acht hebben, als wij in het Evangelie van het gedrag der discipelen onzes Heeren lezen of ook van het gedrag van alle vlees jegens de Heere, in de dagen Zijns vleses, dan zullen wij wel spoedig gewaar worden, aan welk een menigte van zonden tegen de Heere wij ons schuldig maken! Wij zullen ervaren, dat wij in al de wegen, welke de Heere met ons gaat, opdat wij zouden geloven en in waarheid rechtvaardigen uit gelove zouden zijn, het in geen enkel stuk beter maken, dan de discipelen het gemaakt hebben.

Want het is heel iets anders, de ganse Catechismus van buiten te kennen, en dien, als ook al de hoofdstuk ken der Waarheid met het verstand te geloven, en heel iets anders, zulke waarheden *in het leven* te hebben. nu moge een ieder uwer zelf oordelen, of in de grond der zaak deze heerlijkheid Gods, dat de Zoon van God geëerd worde, en voorts de liefde tot de armen zieken naaste bij hem het zwaarste weegt, dan wel, of bij hem niet veeleer dit op de voorgrond staat, dat hij het goede van de Heere hebbe,

zonder evenwel recht te verstaan, wat eigenlijk het goede van de Heere is. Een ieder uwer moge oordelen, of niet de eigenliefde hoger bij hem aangeslagen staat, dan al het andere, en of hij dan in waarheid zodanig de omvang van Zijn verlorenheid kent, dat hij willens is, om zijn oude mens met de Heere gekruisigd te laten zijn. (Rom. 6) Hebben wij de juiste begrippen van het lijden en sterven des Heeren voor onze zonden of van de macht van Zijn opstanding? hebben wij er een klaar begrip van, dat Hij voortdurend bereid is, het leven uit de dood te laten voortkomen? Och, dat wij toch niet zo blind, zo eigenlievend waren, om ons boven de discipelen des Heeren te zetten; en niet zo eigengerechtig, om ons uit het dierbare Evangelie niet te willen laten onderwijzen. Waarlijk, wij maken wel eens veel ophef van onze zonden, zonder het evenwel te willen weten, dat er in ons zonden schuilen, die nog wél zo gruwelijk zijn dan die, welke ons in het oog vallen. Daar moeten wij ons echter door het dierbare Evangelie laten leren, hoe wij in de grond der zaak niets verstaan van de genade Gods, van de liefde van Christus, van het hart, dat Hij de verlorenen toedraagt, van Zijn wegen om het juist zo ver te laten komen, dat niets dan dood overblijft, opdat Zijn leven openbaar worde: dan zullen wij eerst recht komen te weten, wat onze zonde is, en wat daartegenover Zijn genade is.

II.

Het Evangelie geeft ons in allerlei trekken daarvan veelvuldige bewijzen, waaruit het wel openbaar wordt, welk een trots en arglistig ding het menselijk hart is. Wij zien dit in ons geschiedverhaal nog nader bevestigd door het gedrag van Martha en Maria. Zij zonden tot de Heere en lieten Hem aanzeggen: "Heere! zie, die Gij liefhebt, is krank" (Vers 3)

Wat voor een boodschap was dit nu aan de Heere? Was er dan bij Hem aanneming des persoons? Hoe moest zulks de Heere bedroeven! Moest dan de Heere alleen tot degene komen, die Hij liefheeft? Moet Hij dan, Die gekomen is voor allen, die krank zijn, Zijn overig werk verlaten, om Lazarus als bij uitnemendheid in zijn ziekte te bezoeken! Jezus heeft niet liefgehad, zoals vlees liefheeft. Dit zien wij duidelijk uit het 5de vers; aldaar lezen wij niet, zoals wij zouden geschreven hebben: Jezus nu had Maria en haar zuster en Lazarus lief; maar er staat: "Jezus nu had Martha en haar zuster en Lazarus lief", zodat de naam van Maria niet eens wordt genoemd. Was dat niet uit de Heilige Geest zoveel gezegd als: Hoe? Laat u het Mij daarom weten, o Martha en Maria, als had Ik Lazarus boven anderen lief? U, Martha, heb Ik vóór anderen lief, dan Maria, dan Lazarus. Hoeveel beter zou het daarom geklonken hebben, als zij de Heere hadden laten aanzeggen: "Heere, zie, onze broeder ligt krank."

Voorts, toen de Heere nu aan de plaats was gekomen, waar Lazarus gestorven was, bleef Maria thuis zitten. En waartoe ging Martha de Heere tegemoet? Om de Heere het bewijs te geven, dat zij geloofde, dat Hij de Opstanding en het Leven was? Ach, zij verwijt het Hem als het ware, dat Hij er niet spoediger met zijn hulp geweest was. "Waart u hier geweest", zo zegt zij, "Zo ware mijn broeder niet gestorven." (Vers 21) En is dit gezegde nu geen onzin? Was het dan zonder God geschied, dat Lazarus gestorven was? En nu het andere: "Maar ik weet, dat alles wat u van God begeren zult, God het U geven zal." (Vers 22) Bijgevolg: God is hier de harde Man; Die heeft haar broeder door de dood laten ombrengen! Ware Jezus tegenwoordig geweest, dan had God Lazarus niet kunnen laten sterven. Maar Jezus is in haar ogen een heilig Man, heilig, naar wat in de ogen van vlees heiligheid is; toch moet Hij nog eerst tot God bidden. God zou het aan Martha weigeren; maar aan zo'n als Jezus was, een naar haar

begripen heilig Man, zou God dat niet kunnen afslaan. Zij verbeelde zich Jezus te kennen, maar met dat al openbaarde zij duidelijk, dat zij van het geloof volstrekt geen begrip had, volstrekt geen begrip er van, hoe *God door de Zoon* wil geëerd zijn, en dat men *de Vader in de Zoon* moet eren; want de Heere moet, volgens haar gedachten, eerst nog bidden.

En toen de Heere nu zeide: "Uw broeder zal weder opstaan" (Vers 23), bewijst haar antwoord, dat zij ondanks de menigvuldige bewijzen, haar door de Heere gegeven, dat Hij een gebod van Zijn Vader ontvangen had, en dat Hij krachtens dat gebod, en uit de macht van Zijn één-zijn met de Vader, over dood en leven te beschikken had, dat zij, zeg ik, van Hem in het geheel niets gelooft. Immers zo gaat zij voort: "Ja, ik weet wel, dat hij opstaan zal in de opstanding ten laatsten dage." (Vers 24) En ofschoon zij, door de Heere onderwezen, deze belijdenis doet: "Ik geloof, dat u bent de Christus, de Zoon van God, Die in de wereld komen zou" (Vers 27), evenwel ontzinkt haar zo'n geloof weer geheel, nu het er om gaat om vast te houden, dat de heerlijkheid Gods van de Heere Jezus zou afstralen.

Want toen de Heere zeide: "Neemt de steen weg", maakt Martha de tegenwerping: "Heere, hij riekt nu al, want hij heeft vier dagen aldaar gelegen." (Vs 39)

Dat was met andere woorden: Zou ik thans nog iets van de heerlijkheid Gods zien? Ach, mijn broeder is reeds tot verderving overgegaan. Nee, dat gaat nu niet meer; nu is het uit en voorbij; wij zullen de steen nu maar voor het graf laten liggen; het is nu te erg. een dode op te wekken, waarin nog enige levenswarmte overig is, dat mocht nog mogelijk zijn, maar als het reeds zo ver gekomen is als hier, nee, dan is er geen redding meer te hopen.

Tot driemaal toe had zij het woord van onze Heere teniet gedaan. Eéns met haar gezegde: "Waart Gij hier geweest, zo ware het niet voorgevallen; nu is het echter te laat"; vervolgens met het woord: "Ja zeker, ten laatsten dage zal het geschieden"; en eindelijk bij het graf, ten aanzien van al de omstanders, met haar woorden: "Waarom moeten wij ons de moeite geven, de steen weg te nemen, waarom wilt u uw vriend nog zien? Hij is reeds tot verderving overgegaan." Zo heeft dan Martha geloofd, en wederom heeft zij niets geloofd; zij heeft de Heere erkend voor hetgeen Hij was, en evenwel heeft zij Hem in geen enkel opzicht erkend, zoals zij Hem had moeten erkennen; zij heeft alles van Hem verwacht, en toch, waar het er om ging, Hem voor niets gehouden dan voor een mens, haar evangelijk, zonder iets meer.

Maria maakte het niet beter; ook zij, die stille, die luisterende vrouw, verwijt de Heere, dat Hij te lang getoefd heeft; dat daaraan de schuld ligt, dat haar broeder gestorven is. Dat echter God in dit sterven was, daar had zij geen gevoel van, en nog minder enig besef, dat uit deze dood het leven tot heerlijkheid Gods zou voortkomen, zodat juist in deze dood de Zoon van God verheerlijkt moest worden.

Moeten wij ons niet door zulke trekken, die het Evangelie ons uit het zieleleven der beide heilige vrouwen Martha en Maria aantoon, laten onderrichten en leren, hoe geheel goddeloos wij in de grond des harten zijn? Ja, dat is in onze ogen bijzonder verschrikkelijk, wat naar de algemene, zelfs heidense zedenleer als wetsovertreding moet aangemerkt worden, waar men zich door verderfelijke hartstochten laat medeslepen; daarvan maken wij veel ophef, als ware dit het enige, en als wij daaromtrent gerustgesteld zijn, dan zegene wij onszelf. Slaapt eens deze of gene hartstocht, terstond zetten wij ons met hetgeen wij zijn bovenaan in de hemel, en leven in een onbeweeglijk vaste gerustheid, maar onze gruwelijke zonden tegen de genade en goedertierenheid Gods, tegen de liefde van Christus, onze hoogmoed en

eigenwaan, ons onverstand en de blindheid onzes harten, onze ongelovigheid tellen wij weinig; daarmee nemen wij het niet zo ernstig op. Doch het lieve en trouwe Evangelie houdt ons op elke bladzijde voor, hoe het gesteld is met het verstand en met het geloof des mensen aangaande dit Hoofdartikel van het Christelijk Geloof: dat God de hemel en de aarde gemaakt heeft door Zijn woord en door de Geest Zijns monds, dat Hij nu nog de dingen, die niet zijn, roept, alsof zij waren, en dat dit steeds Zijn weg is, de weg van Zijn zaligheid en Zijns heils, juist uit het alreeds verstorvene dat te voorschijn te roepen, wat als de sterren des hemels is in menigte, en als het zand, dat aan de oever der zee is. (Vergelijk Hebr. 11: 12)

Wij zijn gedurig van allerlei dood omgeven, ja worden dagelijks van allerlei dood als 't ware verslonden. In elke dood evenwel geldt het woord van onze zo getrouwe Heere: "Deze ziekte is niet tot de dood, maar ter heerlijkheid Gods, opdat de Zoon van God door Dezelve verheerlijkt worde." (Vers 4) Verstaan wij dit? Even als Martha en Maria houden wij ons, ach, gedurig bezig met de veelvuldige dood, waardoor wij als verslonden zijn; maar van het "nochtans" des Evangelies, maar daarvan, dat onze toestand er juist daarom zo hooploos uitziet, opdat de heerlijkheid der genade, der liefde, der barmhartigheid, der macht Gods ons zou geopenbaard zijn, en opdat wij de Christus Gods in Zijn heerlijkheid zouden aanschouwen, daarvan geloven wij even weinig, als Mozes er van geloofde, toen hij op de harde rots moest slaan, opdat daaruit water zonde voortkomen, ja even weinig, als Martha en Maria er van geloofden, toen haar broeder reeds vier dagen in het graf gelegen had. Of geloven wij in de grond des harten, wanneer allerlei dood en nacht zich om ons legert, dat Jezus Christus het Lam Gods is, Dat de zonde der wereld heeft weggedragen? Staat hetgeen wij in Romeinen 8 lezen, zo onbeweeglijk vast in onze harten: "Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn? Mét Zijn Zoon zal Hij ons alle dingen schenken." En dit: "Hij zal ere behalen en ons tot ere brengen" en dit: "Niets zal ons scheiden van de liefde Gods, welke is in Christus Jezus"?

Ach, hoe zijn wij niet veeleer gereed om te zeggen: Ware de Heere hier geweest, dan zou dit of dat niet gebeurd zijn, maar Hij laat ons in onze nood zitten, Hij heeft ons verlaten! Hoe dikwerf beoordelen wij Zijn liefde naar onze begrippen van heiligheid, en houden dat voor een grote zonde (hetgeen toch de ware heiligheid is), dat wij namelijk ons aan God overgeven zo als wij zijn en ons bevinden, met alles, alles, met zonde, nood en dood. Duizendmaal blijven wij met ons hartzeer in een hoekje neerzitten, en verkniesen ons in onze droefheid, in plaats van op te staan en toe te gaan tot de macht van Zijn ontferming. Welke harde gedachten hebben wij menigmaal van God, alsof alles zonder Zijn toedoen ons overkwam, alsof Hij ons bestrafte, alsof Hij toornig op ons was. En welke zonderlinge gedachten voeden wij daarbij van Jezus, als had Hij een ander hart dan God het heeft voor wie in de dood en in droefheid, in het stof en in verlorenheid neerligt. En hoe dikwijls wordt het "om Jezus' wil" verkeerd uitgelegd, als ware Jezus een rooms heilige, en als ware God slechts daarop uit, ons in het slijk te werpen en daarin hulpeloos te laten liggen en ons gebed niet te horen. Hoeveel liever helpen wij ons met sluitredenen als deze: "Ja voorzeker, ten laatsten dage, in de hemel, dan komt alles terecht" juist wanneer wij moesten bidden om ogenblikkelijke uitkomst en ontferming. Hoe menigmaal schuiven wij het op het gebed, waar wij geloven moesten, en menen niet te mogen geloven, omdat wij ons daartoe eerst willen voorbereiden! En wanneer God de Heere nu juist het geloven wil, ik bedoel, wanneer het naar onze mening heet: "Hij riekt nu al, want hij heeft reeds

vier dagen aldaar gelegen", hoe laten wij dan het geloof varen en zeggen: *Nee, nu is het te erg, nu is het uit en voorbij; wat zou ik voortaan nog hopen?*

III.

Bleef het nog daarbij, maar er komen nog wel slechtere gedachten, er komt nog wel erger onverstand uit het hart des mensen voort. Het Evangelie toont ons dat duidelijk, wanneer het ons het gedrag der Joden tekent, zoals zich dit in deze geschiedenis van de macht des Heeren, hoe Hij uit de dood het leven te voorschijn roept, openbaart. Wij lezen: "Jezus weende." (Vers 35) Waarom weende Hij? Wel deswege, omdat overal Hem onverstand, hardheid en blindheid des harten, ja ongeloof tegemoet kwam. Ach, Hij weende bittere tranen, omdat Hij zo in het geheel geen harten vond, die ook maar het minste gevoel voor de heerlijkheid Gods hadden. Alles, alles lag in het zichtbare als verzonken. Te zien, hoe een mens meent het eeuwige leven te hebben, terwijl hij daarbij ook niet het minste besef van het eeuwige leven heeft, hoe diep moest dat Hem grieven, Die reeds drie lange jaren zo onvermoeid allerlei bewijzen er van gegeven had, dat Hij alleen het Leven was en de Overwinnaar van elke dood. Daarom, omdat Hij geen hart vond, dat hier iets van wilde verstaan, liepen Hem de ogen over!

Hoe legden de Joden dat nu uit? "Ziet", zeiden zij, "hoe lief Hij hem had", alsof Jezus om het verlies van Lazarus weende, en niet om hen en om Martha en Maria, omdat zij allen in zo'n verschrikkelijk ongeloof verkeerde en alleen op het zichtbare het oog gevestigd hadden, maar niet gadesloegen de Gave Gods, en wie Hij was, die zij voor zich hadden. Ja, sommigen van deze Joden bewezen zelfs, hoe waar het is, wat de Heere eenmaal zeide: "Uit het hart des mensen komt voort ... lastering" "Kon", zeiden sommigen, "Die de ogen des blinden geopend heeft, niet maken, dat ook deze niet gestorven ware?" (Vers 37)

Zo moest dan de Heere of alles doen naar hun berekeningen, of Hij moest tot niets deugen. Het is, alsof zij zeggen willen: "Er is zoveel ophef van gemaakt, dat Hij de ogen van de blindgeborene geopend heeft, waarom staat Hij dan nu zo aan het graf, en weent over het verlies van Zijn vriend? Wat betekent dat nu ! Indien Hij werkelijk iets vermag, waarom heeft Hij dar. niet gezorgd, dat Zijn beste vriend in het leven was gebleven! Zo'n handelwijze spreekt niet zeer voor Hem; ten minste zal dit Zijn doen de zwakke geen moed inboezemen om nu nog verder aan Hem te geloven."

Menig uwer zal denken: *Wat gaan ons die Joden aan; deze zijn goddeloze mensen geweest, die alles, wat de Heere betrof, verkeerd hebben uitgelegd.*

Ik antwoord daarop, dat men zo lichtvaardig niet moet oordelen. Deze Joden zijn vrome Joden geweest, die ook van God, van Zijn genade, van de Messias wisten; Joden, die zich bij Martha en Maria lieten vinden; die wel wisten, in welke betrekking Jezus tot dit huisgezin stond; die hun deelneming en hartelijke toegenegenheid daarin aan de dag legden, dat zij de zusters vertroostten over haar broeder; zulke Joden zijn toch wel met troostredenen gekomen, die zij aan de Heilige Schrift ontleenden. Desniettemin beoordeelden zij Jezus zo verkeerd, en veel Christenen doen niet beter, die in ernst menen, dat Jezus hier over Zijn afgestorven vriend geweend heeft.

Laten wij hier de hand in onze boezem steken en ons ernstig onderzoeken, of dan werkelijk wij, die zo velerlei van de Waarheid van Jezus horen betuigen, wel bedenken, dat zo'n Waarheid ons geldt, dat wij daarmee bedoeld worden, en dat Hij, Die de Waarheid Zelf is, geweend heeft juist om onzentwil. Ach, hoe leggen wij daar gedurig de zielesmart en de waarheidsliefde van Jezus verkeerd uit, en denken aan

onze naaste, aan onze buurman, dat die zo hard en zo blind van hart is, dat die zo vol ongeloof en onverstand is, wij daarentegen, wij zijn bekwame en goed toegeruste lieden!

En nu , wat nog erger is: ook uit onze harten komt zulke lastering voort, en lastering van allerlei aard tegen de Heere en tegen zijn waarheid, liefde, trouw en goedheid. De blote gedachte: "dat heeft Hij weliswaar toen kunnen doen, maar waarom kan Hij dit ook nu niet verrichten"; of: "waarom doet Hij het niet"; of: "Hij is er niet meer voor Mij. hoewel Hij het vroeger wél was", is toch in de grond der zaak evenzeer een lastering tegen de Majesteit van Zijn liefde, naar welke Hij Zich juist daar wil verheerlijken, waar het bij ons in allen dele uit en voorbij is.

Daarom moeten wij ons door het Evangelie laten onderwijzen en leren, dat wij in elk opzicht, hetzij wij discipel, of Martha, of Maria, of Jood heten, de heerlijkheid derven, welke wij voor God moeten hebben, en dat wij zonder verdienste rechtvaardig worden uit Zijn genade. Wij moeten leren, bij de ervaring, hoe deze of gene hartstocht ons beangstigt, door het Evangelie tot op de grond van zodanigen hartstocht door te dringen; en die grond is geen ander, maar wij hechten er weinig waarde aan dan deze: dat wij de heerlijkheid Gods terzijdezetten, dat wij Zijn Zoon niet verheerlijken juist in onze dood, die immers daartoe er is, niet dat wij in die dood omkomen, maar dat de Zoon van God erdoor verheerlijkt zij.

IV.

Hoe echter de Zoon verheerlijkt werd door de ziekte en de dood van Lazarus, en hoe ons het Evangelie door de mededeling van deze geschiedenis onderwijst, dat al, wat ons omgeeft en bedreigt, eigenlijk niet tot de dood is, maar opdat wij geloven, dit willen wij nog met weinige woorden u doen verstaan.

Jezus, onze genadige Heiland, stoort er Zich niet aan, dat zijn liefde, die Hij heeft jegens allen, gesmaad wordt door de boodschap (Vers 3): "Heere, zie, die Gij liefhebt is krank." Gelijk Hij van de blindgeborene (Hoofdstuk 9) getuigde: "Noch deze heeft gezondigd, noch zijn ouders, maar dit is geschied, opdat de werken Gods in hem zouden geopenbaard worden", zo spreekt Hij ook hier: "Deze ziekte is niet tot de dood, maar ter heerlijkheid Gods, opdat de Zoon van God door dezelve verheerlijkt worde." (Vers 4)

De grondwaarheid des Evangelies is: "Waar ellende is, daar moet de barmhartigheid, de genade, de liefde Gods, in welke Hij Zijn Zoon gezonden heeft ter verlossing van hetgeen verloren is, ook zijn." Deze waarheid heeft Hij gehandhaafd in de gehele geschiedenis, die wij voor ons hebben, gelijk Hij haar ook nog voortdurend handhaaft in de levensgeschiedenis van alle zijn vrijgevochten. Die waarheid zelf werd aanvankelijk door het zichtbare gelogenstraft; want de ziekte was werkelijk tot de dood, immers Lazarus stierf. Maar zijn waarheid en de macht van Zijn liefde zegevieren juist door de dood en door het omkomen heen. Onze Heere heeft er Zich echter niet aan gestoord, hoe het van 's mensen zijde kon worden uitgelegd; wat er van Zijn genadevolle lippen gevloeid was, is tenslotte waarheid bevonden.

Hoeveel redenen zou Hij niet gehad hebben, om Zich door de vleselijke gezindheid, de hardheid des harten, de eigenwijsheid, het onverstand, de liefdeloosheid ten opzichte van de heerlijkheid Gods, de quasi-liefde en het schijnbaar zich-overgeven voor de Heere te laten terughouden van het werk, om hetwelk te doen Hij van de vader gezonden was. Maar nee, Hij draagt Zijn discipelen met het uiterste geduld der liefde, en in plaats van hen wegens hun waanwijsheid en betweterij in de zaken Gods

te berispen, onderricht Hij hen, evenals een vader zijn kinderen: dat men te gehoorzamen heeft, als God roept, zonder daarbij in aanmerking te nemen, of er misschien ook een leeuw op de weg is, aangezien men alleen dan van de goede uitgang zeker zijn kan, als men zich onvoorwaardelijk aan de wil van God onderwerpt en Zijn wil doet, daar immers alles eniglijk van God afhangt, en wij zonder God niets zijn. Hij neemt het Zijn discipelen niet kwalijk, dat zij er niets van verstaan, hoe de Zoon van God moet verheerlijkt worden.

Hij wacht zijn ure af, en waar Hij het nu wilde openbaren, dat evenwel de ziekte van Lazarus tot de dood was geweest, daar stort Hij Zijn liefdevol hart voor zijn onverstandige jongeren uit, zeggende: "Ik ben blijde om uwentwil, dat Ik daar niet geweest ben, opdat u geloven moogt." (Vers 15) Daaruit verstaan wij, welke de heerlijkheid was, waarmee de Zoon moest verheerlijkt worden, de heerlijkheid Gods, te weten: deze, dat de discipelen ondervonden, dat Hij uit de dood leven te voorschijn roept, opdat zij in hun dood zulks geloven zouden en het volle genot van zo'n heerlijkheid mochten smaken. Ook stoort Zich de Heere in het geheel niet aan het ongeloof van Martha, noch aan de verkeerde voorstellingen, die zij zich van Zijn persoon maakte.

Toen zij ook zijn belofte: "uw broeder zal weer opstaan, zal leven" (Vers 23) niet verstond, ontsluit Hij haar de ganse hemel met de woorden: "Ik ben de Opstanding en het Leven, die in Mij gelooft zal leven, al ware hij ook gestorven; en een ieder, die leeft, en in Mij gelooft, zal niet sterven, in der eeuwigheid" (Vers 25, 26), en Hij ontdekt haar nu met zijn vraag: "Gelooft gij dat?" waarvoor zij Hem had te houden.

Ach, hoeveel reden zou Hij niet gehad hebben, om Maria, de zo geheel in het zichtbare en in droefheid verzonken vrouw, die in de Heere volstrekt niets meer zag, als ook de Joden, die mét haar in het zichtbare verzonken waren, die weenden en Zijn liefde miskenden, ja, Hem lasterden, in hun verkeerde bestaan te laten liggen en Zich van daar te verwijderen, of met één enkel woord hen in het verderf te storten! Zij vertoornden de Heere toch zodanig met hun verkeerdheid, dat Hij één-en andermaal zeer bewogen werd in Zijn Geest en Zichzelf zo ontroerde vanwege hun ongeloof (Vers 33, 38), dat Hem de tranen over de wangen liepen.

Maar bij zo'n rechtvaardige toorn, hoe was Hij nochtans des ontfermens gedachtig! Tot op het laatste legt het menselijk ongeloof Hem alles in de weg, maar ook dan nog predikt Hij van gelove en verwekt Hij het geloof. Hijzelf blijft onwrikbaar, onbeweeglijk. Waarin? Wel, in Zijn liefde; en Hij dankt Zijn Vader, dat Hij Hem zijn bede gegeven heeft. Niet voor Zichzelf zegt Hij dank; Hij zoekt niets voor Zichzelf; nee, alles voor de verloren schare, die om Hem heen is, die zelf diep gezonken ligt in de dood, in het ongeloof, in blindheid des harten. En opdat zij ten minste iets zouden gedaan hebben, laat Hij hen de steen van het graf wentelen, en opdat ook zij midden in hun dood geloven zouden, roept Hij met grote stem, zo luid, dat zij het allen hoorden, met een schreeuw tegen de macht des duivels in, tot in het graf van Lazarus, wiens lichaam reeds in verderving was overgegaan, als had hij nog oren om te horen en een hart om te verstaan: "*Lazarus, kom uit!*" (Vers 43)

Zullen wij nu bij het horen van zo'n geschiedenis uit het dierbare Evangelie nog twifelen aan de macht der genade van Jezus Christus, aan de liefde Gods, omdat misschien deze of gene dood, deze of gene nood, deze of gene hartstocht ons geketend houdt? Zullen wij daarbij voor het geloof terugdeinzen, en beweren: de Heere heeft ons verlaten? Zullen wij blijven neerzitten in ons huis, met de handen ons aangezicht

bedekkende, blijven neerzitten in zak en as? Zullen wij daarbij nog iets uit onszelf verwachten, om eerst weer goedgeemaakt te hebben, wat wij misdreven hebben? Of wel, zullen wij in ieder opzicht ter harte nemen des Heeren woorden: "Deze krankheid is niet tot de dood, maar ter heerlijkheid Gods; opdat de Zoon van God door dezelve verheerlijkt worde"?

Verschrikkelijk en afschuwelijk is voorzeker elke hartstocht, elke overtreding van de Tien goede woorden der Wet onzes Gods; akelig en schrikwekkend moge menigmaal deze of gene beproeving, deze of gene dood zijn, wij worden immers in dit leven vaak door allerlei dood vreselijk bestormd en aangegrepen. Zo het iemand echter te doen is om bevrijding, om verlossing, om uitredding, om leven, hij zij veelmeer daarover bekommerd, niet dat hij zonden, zware, gruwelijke zonden heeft, maar daarover, dat hij niet gelooft; hij late varen elke hoop op zelfverbetering; hij gelove daarentegen Dien, Die wel toeft en draalt, zodat het, ten spijt van Zijn woord, de schijn heeft, als had de duivel zijn' buit nu voor altijd, maar Die (al riekt men reeds, al heeft men reeds vier dagen in het graf gelegen) door geen macht op de aarde noch in de hel kan belet worden, om zijn doden te roepen en te spreken: "*Lazarus, kom uit!*" zodat men aanstonds de daad en de werking aanschouwt: "en de gestorvene kwam uit!" Voorts bezorgt de Heere (Vers 44) allerlei losmaking van banden, en vrijheid om in en uit te gaan.

AMEN.

77. Psalm 84:5

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op de 5. September 1847 's voormiddags. Gezongen werd Psalm 27:1-3; Psalm 63: 5 en Psalm 134: 1-2. In het Nederduits vertaald zag deze leerrede het licht (1850) in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalf tallen Leerredenen" als No. 6 in het 5de Twaalf tal. In 1888 verschenen zij in het Hoogduits als 1. Predigt van het 2. Heft der verzameling "Licht und Recht." Des avonds handelde Dr. K. over Jesaja 28:14-10, waarbij gezongen werd Psalm 147:1, 2 en Psalm 118:11.

Mijn Geliefden!

Aldus lezen wij in het eerste hoofdstuk van het Evangelie van Johannes, Vers 35-40: "Des anderen daags wederom stond Johannes, en twee uit Zijn discipelen. En ziende op Jezus, daar wandelende, zeide hij: *Zie, het Lam Gods!* En die twee discipelen hoorden hem dat spreken, en zij volgden Jezus. En Jezus, Zich omkerende en ziende hen volgen, zeide tot hen: Wat zoekt gij? En zij zeiden tot Hem: Rabbi (hetwelk is te zeggen, overgezet zijnde: Meester), waar woont Gij? Hij sprak tot hen: Komt en ziet. Zij kwamen en zagen, waar Hij woonde, en bleven die dag bij Hem." Het is voorzeker iets bijzonders, dat deze discipelen hebben willen zien, waar de Heere woonde. Zij hebben stellig de bepaalde plaats willen uitspeuren, waar zij in verlegenheid en nood die Man zouden kunnen vinden, van wie zij uit de mond van Johannes zo wonderbare dingen hoorden getuigen. Welke gewaarwordingen mogen zich hunner bemachtigd hebben, toen Jezus Zich omkeerde en op hun vraag: "Meester, waar woont Gij?" tot hen zeide: "Komt en ziet."

Toen mogen zij elkander wel hebben aangezien; toen mag hun hart wel van vreugde en verwachting der dingen, die hun zouden geopenbaard worden, geklopt hebben, als zij werkelijk mochten meegaan, om te zien, waar Hij woonde. Maar wat voor een huis mogen de discipelen zich wel voorgesteld hebben, waar zo'n Man woonde! Misschien een groot, prachtig, wonderschoon gebouw? Zowat een paleis of een toverkasteel? Ik denk, dat hun dit wel geheel om 't even zal geweest zijn. Zij hebben er zich niet aan kunnen ergeren, zodra zij aan de deur, waardoor de Heere, hun voorgaande, binnentrad, zijn woning bemerkten, al was 't, dat deze niet dan een zeer geringe woning was. Het zal hun ook wel geheel om 't even geweest zijn, hoe zij daar hebben mogen neerzitten, waarbij en waarop zij plaats nemen konden; allicht hebben zij nauwelijks gelet op de voorwerpen in de woning des Heeren, die vanwege de eenvoudigheid anders wel hun aandacht zouden getrokken hebben. Het ging hun om de Man, het ging hun om Jezus, om uit Zijn mond het leven en woorden des levens te ontvangen, opdat zij vrede mochten hebben bij God, welke vrede zij in al hun farizeese wetsbetrachtingen, in hun vaste en hun bidden-niet hadden kunnen vinden. De woorden van Johannes: "*Zie, het Lam Gods*" waren hun in het hart gedrongen. Met dat Lam moesten zij volstrekt bekend worden. Mochten zij bij Hem van hun zonden bevrijd kunnen worden, o dan, ja dan mochten vrij voor. hun ogen aarde en hemel vergaan; dan wisten zij, dat zij niet mede omkomen zouden. O, welk een zaligen dag zullen deze jongeren bij de Heere doorgebracht hebben! Het was omtrent de tiende ure, zo lezen wij Vers 40, dat is, omstreeks vier uur des namiddags, toen Jezus Zich neerzette en zij plaats namen aan zijn voeten. En hoe spoedig, hoe spoedig zullen zij tranen van vreugde geschreid hebben; hoe spoedig zal hun het hart verruimd zijn geworden; hoe spoedig, hoe spoedig zullen zij hun ganse zondenlast van zich afgewenteld gevoeld hebben, toen Hij nu Zijn mond opende en met Zijn woorden hen

zo liefelijk, zo vreedzaam inzette in het Hart der eeuwige Genade, der eeuwige Ontferming, en Hij hun de kus Zijns vredes meedeelde.

Mijn Geliefden! De liefelijke stem: "*Zie, het Lam Gods*", wij kennen ze immers. Ook in ons hart leve de vraag: "Meester, waar woont Gij?" Dat wij ons opmaken en Hem zoeken, totdat wij Hem gevonden hebben, indien wij nog niet gevonden hebben Hem, Die ons met eeuwige liefde liefheeft; dat wij Hem vasthouden en niet loslaten, zo wij Hem gevonden hebben. Bij Hem alleen zijn alle gelukzaligheden. O, de wereld geeft niets; ijdel is al het zichtbare; ijdel zijn al de begeerlijkheden der jonkheid; nietig ook al de "maren" van het ongeloof; en wat geven de katijvigheden van de ouden dag! Leven, blijdschap, vrede en zaligheid is alleen daar, waar de Heere woont. Alleen bij Hem kan men 't goed hebben; al het andere heeft geen waarde, want Hij is het alleen, Die ons elke last van de schouders afneemt, elk juk van de hals, elke steen van het hart; en Hij doet het ons weldra ervaren: *dat al, wat aan Hem is, gans begeerlijk is.* (Hoogl. 5: 16)

Welaan, dat wil ik u ook heden prediken: *hoe gelukzalig wij bij Hem zijn.*

Tekst: PSALM 84:5.

"Welgelukzalig zijn zij, die in Uw Huis wonen: zij prijzen U gestadiglijk.

Wij beantwoorden de volgende vragen:

- I. Wat is het Huis Gods?
- II. Waarom worden de bewoners van dit Huis welgelukzalig geprezen?
- III. Waarin bestaat hun gelukzaligheid?
- IV. Hoelang duurt deze gelukzaligheid?

I.

Wat is het Huis Gods?

Hoewel het ook aan geen twijfel onderhevig is, dat de heilige dichter onder het Huis Gods de tempel verstaan heeft, die toenmaals te Jeruzalem stond, zo spreekt het nochtans vanzelf, dat hij daarmee niet het stenen en cederen huis op zichzelf bedoeld heeft, maar dat hij die bedoeld heeft, Die in dit Huis wonen wilde, namelijk: de Heere, en Diens openbaring tot troost der hulpbehoevenden, die met zonden beladen derwaarts kwamen en gerechtvaardigd weer naar hun huis gingen. En als wij hier van het Huis Gods lezen, dan hebben wij niet aan een stenen gebouw te denken, maar aan *de Heere Zelfen*, zoals Hij Zich genadiglijk wil openbaren door Zijn woord, en Zich openbaart tot troost dergenen, die met allerlei zonde en nood te worstelen hebben.

Zo is dan het Huis Gods hier het hart Gods, en al wat uit dit hart voortkomt. Spreken wij nu van het hart Gods, zo spreken wij van Zijn gezindheid; niet van Zijn gezindheid, in zover Hij buiten deze wereld is, want daar is Hij en zijn gezindheid voor ons onbegrijpelijk; maar van Zijn gezindheid jegens al wat arm, ellendig en verloren is, zoals Hij deze gezindheid in Zijn woord ons geopenbaard heeft. Deze gezindheid nu is naar Zijn woord een gezindheid van genadebedeling; en wat uit deze gezindheid voortkomt, is juist het tegenovergestelde van wat uit 's mensen hart voortkomt. Uit het hart des mensen toch komen voort allerlei boze bedenkingen, allerlei doodslag, allerlei overspel, allerlei hoererij, allerlei dieverij, allerlei valse getuigenis, allerlei lastering, hovaardij, én, wat het ergste is: *onverstand*. (Matth. 15:18, 19; Markus 7:21, 22)

Uit het hart Gods daarentegen komen voort allerlei gedachten des vredes; allerlei mededeling van leven en bewaring bij het eeuwige leven; allerlei onwankelbare trouw jegens de ziel, met welke Hij Zich verbonden heeft; allerlei onveranderlijke liefde, naar welke Hij tot Zijn Gemeente zegt, dat zij geen vlek of rimpel heeft; allerlei middelen en wegen, waardoor Hij Zijn Gemeente bewaart bij de eeuwige heilsgoederen, zodat Hij die steeds bij haar vermeedert; allerlei goede woorden en zegeningen, die Hij haar toevoegt, en de betuiging: "gij zijt de Mijne en Ik ben de uwe"; allerlei trouwe zorg om al haar zaken te bestellen, en allerlei wijsheid, waarmee Hij haar leidt, en door dit tranendal doorhelpt, ook voortdurend haar verrast met zijn menigvuldige verlossing.

Als het dan hier heet: "Welgelukzalig zijn zij, die in Uw Huis wonen", zo is dat met andere woorden: Welgelukzalig zijn Zij, die bij U zijn, die deel hebben aan uw genade, over wie u uw vleugels hebt uitgebreid, wie u uw gezindheid hebt laten blijken, uw genadige gezindheid, naar welke het woord tot hen is gekomen: "Ik wil uw God zijn, en gij zult Mijn volk zijn."

Zo is dan "In Gods Huis wonen" zoveel als: met God verkeren, met Hem op en neer gaan, met Hem en voor Zijn Aangezicht zich neerleggen en opstaan, zich uit- en aankleden, met Hem en voor Zijn Aangezicht eten en drinken; het is met andere woorden: in Hem geloven, geloven, dat Hij is, en dat Hij een Beloner is dergenen, die Hem zoeken. (Hebr. 11:6) "In Gods Huis wonen" is: leven onder de bedekking der Goddelijke genade en dagelijks ingeleid zijn in de verborgenheden van het heil des Heeren, in de geheimenissen van Zijn eeuwige liefde, van Zijn macht, van Zijn trouw, van Zijn goedertierenheid, van Zijn waarheid en van het volste genot, dat Hij ons voor eeuwig bereid heeft, en van het verzadigd worden uit Zijn volheid.

Het "Huis Gods" is al datgene wat God Zelf de Zijnen in Hem heeft bereid. God heeft hun naar Zijn eeuwige raad in Hem bereid: leven tegen de dood, verlossing van de macht des satans, licht tegen alle duisternis, vergeving aller zonden, kwijschelding van alle schuld, wegneming van alle straf; volkomen rechtvaardiging van al datgene, waarvan wij bij de Wet niet konden gerechtvaardigd worden. God heeft het bereid, dat een vloekwaardige een erfgenaam des eeuwige zegens wordt, een doemvaardige een deelgenoot der zaligheid Gods.

Voorts heeft Hij hun allerlei vrede beschikt, blijdschap en rust in de Heilige Geest, waarachtige heiliging en een volkomen gewisheid en verzegeling door de Heilige Geest, zodat zij geloven: God is voor ons, wie zal tegen ons zijn? En dat ondervonden wordt de waarheid van wat geschreven staat: "Die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd; en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt" (Rom. 8: 30), en: "Wij weten, dat dengenen, die God liefhebben, alle dingen medewerken ten goede, dengenen, die naar Zijn voornemen geroepen zijn." (Rom. 8: 28)

Het is der Schrift eigen, ons onder allerlei liefelijke beelden het heil voor te houden, dat God uit eeuwige vrije ontferming bereid heeft voor degenen, die op de Heere geworpen zijn. Dit heil wordt hier voorgesteld onder het zo liefelijk beeld van een huis; want dat is wel het allerongelukligste, wat men denken kan: nergens een woning te vinden. Maar een mens, dat onder de last van zijn zonde gebukt gaat, dat beladen is met de vloek en met het gevoel van Gods toorn, vindt nergens bedekking, nergens een woning; want waar die mens zich ook moge bevinden, nergens heeft hij een rustplaats,

nergens voelt hij zich geborgen of beschut; overal ziet hij niets dan ondergang, omkomen en verlorenheid. De mens kan zich alleen dan geborgen voelen, als hij opgenomen is in de schoot Gods, opgenomen in de armen van Zijn eeuwige ontferming. Hij kan zich alleen geborgen voelen in Gods hart; dat is het huis, de woning, waarin alleen hij voor eeuwig veilig en zeker, vergenoegd en welgemoed kan zijn. God de Heere neemt echter graag in Zijn hart, in Zijn schoot, in zijn armen op, wat ellendig, arm en verloren is, al wat sterven moet op de weg, wat dood is en neerligt in zijn bloed. Dat alles wil God graag bij Zichzelf geborgen hebben; en voor al wie beeft voor Zijn woord, die wil Hij met Zijn genade tot een eeuwige verberging en beschutting zijn.

Wij mensen hebben een huis nodig, waarin wij wonen kunnen; een huis, dat ons dient tot een rustplaats? tot woning, tot bedekking, tot beschutting, en meestal hebben wij behagen in zo'n woning. Zo heeft God ook een Huis, waarin Hij woont; maar dit Huis heeft Hij niet voor Zichzelf bereid, maar voor ons, opdat wij een eeuwige woning hebben zouden. Dit Huis, deze woning nu is Zijn hart, is de openbaring van Zijn genade, van Zijn liefde, waarin Hij ons de kennis schenkt van de zaligheid, die Hij bereid heeft, en die is in vergeving van onze zonden door de innerlijke bewegingen der barmhartigheid onzes Gods. (Luc. 1: 78)

Dat is er in het hart Gods: woning te willen maken bij ons, en ons woning te geven bij Hemzelf. Uit het hart Gods is het voortgekomen, dat Hij, opdat wij woning zouden hebben bij Hem, ons een heiligheid heeft daargesteld, waarin Hij ons mét onze zonden heeft willen laten inkomen, op grond van het eeuwig welbehagen, dat Hij gehad heeft in Zijn Zoon, Die de wil van God heeft volbracht, dat wij geheilgd zouden zijn eens voor altijd daardoor, dat Hij Zich "zonde" heeft laten maken voor ons, opdat wij zouden zijn "rechtvaardigheid Gods" in Hem. In deze heiligheid Gods, waarin God woont, en welke Zijn Huis is, wonen al Zijn heiligen, wonen wij, die in God geloven, wonen ook de verheerlijkte zaligen.

Het Huis Gods zijn al de geestelijke goederen, de hemelse zegeningen, al wat bij God en in de hemel van Zijn gelukzaligheid en algenoegzaamheid is, en waarin wij overgezet zijn geworden in Christus Jezus, zoals ook de Apostel schrijft: "Onze wandel" ons in- en uitgaan, ons doen en laten - "is in de hemelen." (Filipp. 3: 20)

II.

Waarom worden de bewoners van dit Huis welgelukzalig geprezen?

Zij nu, die in dit Huis wonen, zijn in waarheid welgelukzalig. Daaraan hebben wij wezenlijk behoefte, te weten, dat zij gelukzalig zijn, die in dit Huis wonen. Ook is het het rechte stuk der dankbaarheid, dit voor Gods Aangezicht te bekennen: *O, mijn God en Heere, ik woon in Uw Huis; daarom ben ik welgelukzalig.*

Het Huis Gods heeft waarlijk *van buiten* zo'n voorkomen niet; het ziet er volstrekt niet zo uit, als ware men gelukzalig, wanneer men daarin woont; want al wie in het Huis Gods woont, heeft ten eerste allerlei aanvechtingen en lijden door te maken, zoals geschreven staat: "Veel zijn de tegenspoeden des rechtvaardigen" (Psalm 34: 20); en wederom: "Wij worden om Uwentwil de ganse dag gedood, wij worden geacht als slachtoffers." (Psalm 44: 23) Voor het eigengerechte vlees hebben al de voorwerpen in dit Huis een zeer pijnlijk voorkomen; voor het heilige vlees heeft het een vuil voorkomen; een armelijk voorkomen voor het rijke vlees; een duister voorkomen voor het door het dwaallicht der duisternis betoverde vlees; en voor iemand, die aldoor wat wil medebrengen, is de ingang alleszins bezwaarlijk, omdat

men er alles moet laten liggen; en voor het opgesierde vlees is het waarlijk allernaangenaamst elke bekleding te moeten afleggen en omgedaan te moeten worden met rokken van vellen. Is men eenmaal gelukkig de ingang door, dan woedt weldra de satan met kwade gedachten, inblazende allerlei gedachten van twijfeling, van vrees en moedeloosheid, van ongeloof, terwijl hij de Heer des huizes voorstelt als bars, onvriendelijk en toornig, of als een harde Heer, die maait, waar hij niet gezaaid heeft.

Voordat men in het Huis was, wist men niet veel er van, wat het beduidt: "Gij zult niet begeren." Men was vroom en leefde zonder Wet. Nadat men evenwel in het Huis gekomen is, wordt men door zonden besprongen, die men vroeger niet kende. De Wet begint de mensen zeden te leren. Men zit niet recht, men loopt niet recht, men beweegt zich niet naar behoren, men voert niets uit, men kan geen ding goed maken, men ziet niet goed, men bidt niet goed, men denkt niet goed. Sedert men in het Huis gekomen is, wordt men ziek, doodziek, en men was vroeger toch zo gezond; men wordt melaats van het hoofd tot de voeten, men wordt gans verfoeilijk, gans verdorven en verworpen in zijn eigen ogen, zoals nooit tevoren, zondig zoals nooit tevoren, verdoemeniswaard als nooit tevoren; men meende in de hemel te zijn gekomen, en men geraakt van de een hel in de andere, en onze hemel lijkt meer op een kerker, op een donkere kelder, op een akelig hol, of op een afgrond, op een gapende kloof; dan weer is die als een ellendig, ellendig zieken- en armhuis, een hospitaal, een lazaret, waar men nooit weer uitkomt; voor brood en spijs vindt men menigmaal tranen; voor sieraad en vreugdeolie as; voor een blijmoedige geest treurigheid en hartenleed; in plaats van leven: de dood, in plaats van zingen en juichen: worstelen en worgen, zodat er bijna geen adem meer uit de keel kan.

Van de rijkdommen, van de heerlijkheid ziet men niets; van de beloften der schone dagen ziet men ook niets; men heeft veelmeer de bedelzak voor zich, het stroleger, de doodkist, en een hemel als van koper en staal, ook menigmaal volstrekt geen verwachtingen meer. Begeeft men zich naar buiten, dan is er allereerste miskennen, bespottung, beroving, ergernis; men wordt nergens opgenomen, en dat juist deswege, omdat men in zo'n Huis woont, en men is in de ogen van menigeen als een ondie, dat zijn eigen kinderen opvreet; en in het Huis zelf treedt ons menigmaal, juist wanneer het er om gaat en men troost zoekt, de een of ander tegemoet, die ook wel de tale Kanaäns wil spreken, doch dat geluid klinkt ons in de oren, als ware zijn spraak "Asdodischs."

Daarom zeg ik, dat wij er wezenlijk behoefte aan hebben goed te weten, dat zij welgelukzalig zijn, die in dit Huis wonen. Als het echter uitwendig zo slecht er uitziet met deze gelukzaligheid, dat men veeleer zou willen uitroepen: "O, wat zijn die ongelukkig, die in het Huis Gods wonen!" Dan moet de gelukzaligheid wel ergens elders liggen, dat een mens bij alle zonde, in druk en lijden, in kruis en tegenspoed nochtans gelukzalig zijn kan.

En voorzeker, deze gelukzaligheid ligt in de gemeenschap die men heeft met de volzalige God. In deze gemeenschap moet het de mens wel goed zijn, hem, die tevoren ervaren heeft, wat het in heeft uit zo'n gemeenschap geheel uitgestoten en vanwege zijn zonden en overtreding verworpen te zijn. Wat een mens hier op aarde ook moge hebben, waarlijk, in het zichtbare is niets, dat hem op de duur gelukkig kan maken. In alles, wat hier beneden is, is ledigheid, is bitterheid; van alles wordt men eindelijk zat. Alles hier beneden is ijdelheid, en het hoogste genot in dit leven loopt eindelijk daarop uit, dat men er verdriet en walging van heeft. Des mensen hoogste

goed kan alleen God de Heere zijn. Hij alleen is de onuitputtelijke Bron van wat voor eeuwig gelukkig maakt.

Wanneer het nu bij een mens daartoe gekomen is, dat dit ganse leven, met al wat het aanbiedt, voor hem geen waarde meer heeft, en hij vanwege zijn zonden niet meer weet, waarheen hij vlieden zal, en hij in zo'n toestand van benauwdheid, uithoofde van Zijn verlorenheid, een God voor zijn verbijzeld hart gevonden heeft, zodat het ten opzichte van hem heet: "Ik wil niet, dat deze in het verderf nederdale, Ik heb verzoening voor hem gevonden" (Job 33: 24) En dientengevolge het woord tot hem komt: "Vrees niet, u hebt genade bij God gevonden" (Luc. 1: 30), dan gevoelt een zodanige zich op eens in het hart Gods, in de gemeenschap met de volzalige God opgenomen, en ondervindt daarin bij aanvang en voortgang, dat hij, trots al het tegenstrijdige, welgelukzalig is, zodat men bij elke vraag: "hoe gaat het hem?" gerust mag antwoorden: "het gaat hem wél, hij is gelukzalig!"

Dat duivel, dood, zonde en wereld en naamchristenen tegen hem woeden en razen, dat alle golven en baren over hem heengaan, zodat hij menigmaal tot in de onderste hel neergeworpen wordt, en hij menigmaal van treurigheid en aanvechting noch horen noch zien kan, dat het de schijn heeft, als was hij verlaten, en als werd hij verteerd in de toornegloed Gods, dit alles doet niets ter zake. Zo iemand woont in Gods Huis, hij zegge getroost en welgemoed, dat hij gelukzalig is; want of men in de hemel zit, of hier in duisternis zijn pad bewandelt, of in de afgrond der hel neerligt, dat doet aan de waarheid niet toe of af; zo iemand opgenomen is in het hart Gods, dan zegt het Woord van hem: "*Welgelukzalig is hij.*"

III.

Waarin bestaat hun gelukzaligheid?

Dat zo'n mens, die in Gods Huis woont, welgelukzalig is, blijkt wel allermee uit zijn hoofdbezigheid; immers deze bestaat daarin, dat hij de Heere prijst. Zoals wij lezen in ons tekstwoord: "Zij prijzen U." Zij prijzen niet zichzelf, zij prijzen niet de wereld, noch ook hetgeen de wereld prijst. Zij prijzen God.

1. Zij prijzen en loven God vanwege Zijn eeuwige raad, naar welke het Hem heeft behaagd, tot prijs van Zijn eeuwige genade, hen uit de kaken des duivels, uit de macht des doods, der duisternis en der zonde daar zij dood lagen in zonden en misdaden (Ef. 2:1) uit te rukken, hen levend te maken, hen tot Zich te laten brengen, toen zij meenden eeuwig te moeten omkomen, en met hen naar hun hart te spreken, hun leven en genade, vrede en vreugde overvloedig mede te delen, hun alle hun zonden kwijt te schelden, en hun de dierbaarste beloften te schenken, hun dat eeuwige woord in het hart te leggen: "Ik heb u uitverkoren, Ik heb u tot Mij geroepen uit loutere goedertierenheid, u bent de Mijne, en Ik ben uw God."
2. Zij prijzen God voor zijn eeuwige, eeuwige, onuitsprekelijke liefde, dat het Hem behaagd heeft, om voor hen, zulke goddeloze en verdoemeniswaardige mensen, Zijn eigen en eniggeboren Zoon over te geven, opdat Hij alle hun zonden zou dragen, alle hun ongerechtigheden wegnemen, al hun schuld betalen, al hun straf op Zich nemen en voor hen een eeuwige gerechtigheid zou aanbrengen, in welke zij zingen kunnen: "Ik ben zeer vrolijk in de Heere, en mijn ziel verheugt zich in mijn God, want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan." (Jesaja 61: 10)
3. Zij prijzen God voor de overvloedige genadegave van Zijn Heilige Geest, door Wie zij zijn levend gemaakt, door wie de aangebrachte gerechtigheid hun is

toegeëigend geworden, zodat zij door het Woord het geloof verkregen hebben, om "mijn" te zeggen, om te zeggen: "mijn Heere en mijn God", en die gevonden te hebben in de volheid van Zijn ganse liefde, van Zijn ganse gerechtigheid, Die alleen al hun honger en dorst vermocht te stillen; en voorts verkregen hebben de vrijmoedige Geest, om Hem aan te roepen als hun Heere en zo zalig te zijn in de hoop.

4. Zij prijzen God voor de grote genade Zijns Geestes, door welke zij geheiligd zijn geworden, en dat juist in al hun afwegen en doolpaden, juist in al die zondige en verkeerde wegen, die zij liepen, waarin bij hen alleen de beschaming is, en waarin zij geleerd hebben, de Heere alleen gerechtigheid toe te kennen.
5. Zij prijzen God voor de onuitsprekelijke weldaad Zijns Geestes, door Wie zij zijn verzekerd en ook verzegeld geworden, om te zingen en te zeggen: "De snoeren zijn mij in liefelijke plaatsen gevallen, ja, een schone erfenis is mij geworden." (Psalm 16:6)
6. Zij prijzen God voor de wonderbare genade, naar welke Hij hun, bij al hun verkeerde en zondige wegen, door Zijn Geest gestadig de ogen geopend heeft, en ook bij hen niet heeft laten ophouden het geloof, in hetwelk zij gewaagd hebben het heiligdom in te gaan, en het is hun trots hun melaatsheid gelukt! En waarlijk ook ingeleid zijn geworden door een verborgen Hand, die over hen waakte, ingeleid in de heilgeheimen van het verbond Zijns vredes, in de liefde van Christus, welke alle verstand te boven gaat, in Zijn werk, dat Hij voor hen op Zich genomen en ook zo heerlijk volbracht heeft.
7. Zij prijzen God voor al de rijkdommen en schatten der genade, die zij in Christus vinden, voor al de volmaakheden, die zij nu en dan voor zich te zien krijgen in Hem, in Zijn dood aan het vervloekte hout des kruises, in zijn opstanding, in zijn hemelvaart, in Zijn zitten ter Rechterhand Gods en dat zij voortdurend met al hun zonden mogen komen en ze leggen op het Lam, om te ervaren, hoe dit Lam al zulke zonden heeft weggedragen, zodat geen derzelve overgebleven is.
8. Zij prijzen God voor Zijn gerechtigheden, zowel in zijn tuchtiging en straf, als in Zijn troost, waarmee Hij troost; voor Zijn weergaloze trouw, waarin Hij hun van hun kindsheid af tot op de huidige dag is nagegaan, en in geen enkel stuk met hen gedaan heeft naar hun zonden, noch hun vergolden heeft naar hun ongerechtigheden, maar hen zeer Vaderlijk gedragen, geleid, getroost en aan Zijn hart gedrukt heeft, hun enkel goeds bewezen en Zijn goedertierenheid en genade bij hen groot gemaakt heeft tot op deze dag.
9. Zij prijzen God, dat Hij hen in alles zo koninklijk doorgeholpen en met Zijn verlossingen steeds verrast heeft.
10. Zij prijzen Hem voor zijn grote daden en ontelbare wonderen, waarmee Hij hen omgeven, hen verrast heeft, voor zo veel manna in de woestijn, voor zo veel water in de dorre wildernis, dat Hij tot lessing van hun dorst deed voortkomen uit de rotssteen.
11. Zij prijzen God, dat zij de vrijheid hebben Hem te mogen prijzen; zij aanschouwen voortdurend in Hem zoveel liefelijkheden, zoveel deugden, zoveel majesteit en heerlijkheid, zo'n volheid ter voorziening in al hun behoeften, zo'n goedheid, zo'n volmaaktheid, zo'n trouw en wijsheid, dat zij niet kunnen ophouden Hem te prijzen, en dat "God de Heere te prijzen" de enige blijdschap en verheuging hunner ziel is.

Hoelang duurt hun gelukzaligheid?

O voorzeker, zij, die geleerd hebben God te prijzen, die geleerd hebben te zingen het lied van Mozes en het Lam, kunnen niet ophouden en zullen niet ophouden Hem te prijzen. Daarom staat er geschreven: *"Zij prijzen U gestadiglijk."* Want altijd en altijd worden zij verzadigd met het goede Zijns Huizes, gelaafd uit de fontein Zijns heils, uit de beek van Zijn liefelijkheid; daarom mag het wel in deze Psalm gezegd worden: *"Als zij door het dal der moerbeziënbomen", door het jammerdal, "doorgaan, stellen zij Hem tot een fontein."* (Vers 7) Zij krijgen voortdurend nieuwe krachten, nieuwe moed, nieuwe kracht om op te varen, nieuwe adem om hun God te loven.

- Zij prijzen God, ook waar zij niet weten, dat zij Hem prijzen; want zelfs dan, als zij in de diepste duisternis neerzitten en in de grootste ellende zich bevinden, kunnen zij nochtans hun God niet prijsgeven, ook dan niet, als "zij in het midden der draken verpletterd liggen" (Psalm 44:20); zij bidden, zij worstelen, zij zuchten, wenen en klagen, zij doen allerlei jammerklachten horen; ja, maar zo doende prijzen zij hun God.
- Als de wereld hen bezoekt in hun meest verschrikkelijke toestand, nochtans zouden zij deze toestand niet willen ruilen met de vreugde der wereld. Nee, nee, ook dan nog is God hun alles, wanneer zij zich ook gans van God verlaten voelen en denken zouden in hun verderf te moeten omkomen. Er leeft iets in de gelovigen, dat van geen omkomen weet, dat zich eindelijk door alle wederwaardigheden heenslaat en zijn God er niet aan geeft tot de laatste ademtocht.
- Zij prijzen God met een schreeuw: "Wees mij genadig, o God!" en: "Ontferm U mijner!" met een schreeuw uit de diepte: "Heere, help, anders kom ik om!", met een schreeuw, die indringt in Gods hart: "Abba, Vader"; met een kreet: "Waar is uw vorige Waarheid?", met een sterke roeping: "Heere, schiet haastig toe met uw Naam." Zij worstelen met hun zonden en hun twijfelingen, en prijzen nochtans God, van Hem alleen redding verwachtende; zij prijzen het "nochtans" van Zijn genade ook dan, als alles ondersteboven gaat, en zij prijzen Hem wederom en bij vernieuwing, als het woord tot hen komt; "Ik heb al uw zonden achter Mijn rug geworpen."
- Zij prijzen Hem, dat Hij het hun heeft doen gelukken, om vast te houden aan de genade van Christus, toen zij gans geen grond meer onder hun voeten hadden. Zij worstelen met elke nood, en prijzen Hem in hun angsten, het van Hem verwachtende, dat Hij hen uitredde en hun voeten zette op de rots Zijns heils; zij prijzen Hem wederom en bij vernieuwing, als zij zich uit allen angst verlost voelen.
- Maar ook dan nog prijzen zij Hem, wanneer zij geen zucht meer tot Hem kunnen uitbrengen; dan prijzen zij Hem in hun klagen, in hun verlangen naar Zijn leven; en zij prijzen Hem nogmaals daarin, dat hun ogen op Hém zijn, Die de trouwe bewaart. Zij worstelen met allerlei behoefte en prijzen Hem, van Hem én arbeid én spijze verwachtende; zij prijzen Hem en krijgen elke dag een loflied in hun mond, dat Hij hun brood geeft en hun water gewis doet zijn.
- Zij prijzen Hem te midden van al hun zorgen in het verborgen des harten; want zij werpen hun zorgen op Hem, en zij bekomen voortdurend een loflied in hun mond, dat Hij hen niet verlaat, dat Hij ook niet laat varen de werken van Zijn handen.
- Zij prijzen Hem in de stilte, hun weg overdenkende, al de wegen, welke de Heere met hen gehouden heeft; zij prijzen Hem, dat Hij de Alfa en de Omega gebleven

is, en alles gans zeer wonderbaar wél gemaakt heeft, om Zijns Naams wil, ja ook hun tranen geteld en hun gebed niet heeft verworpen.

- Zij worstelen met de dood, wanneer de dood hen niet zacht wil laten inslapen, om, overkleed, van de engelen gedragen te worden in het midden dergenen, die God aanschouwen in de heerlijkheid Gods van aangezicht tot aangezicht; ook Hem te zien, zoals Hij is, en de kroon neer te leggen voor zijn voeten? En Hem te prijzen, van mond tot mond, voor Zijn zaligheid.
- In het worstelen met de dood prijzen zij God daarin, dat zij getroost in het dal des doods ingaan, de dierbare vrienden troostende: nu ga ik naar huis en dan en dan onafgebroken het eeuwige lofgezag! Want in de binnenste hameren van Gods Huis daarboven in de hemelen, waar een eeuwig aanschouwen is, daar zal het lofgezag niet meer afgebroken worden door tranen, door lijden, door zonden, door treurigheid des harten, door jammer en leed, door duizend verkeerdheden, door moeite, door zorg. Daar is het niet meer "in hoop", maar daar is het geheel naar de letter waar: "Welgelukzalig zijn zij, die in Uw Huis wonen, zij prijzen U gestadiglijk."

Mijn Geliefden! dat het zo in het hart van een ieder uwer luide: "Mijn nieren verlangen zeer in mijn schoot."

Vraagt iemand: *"Wat is de deur van het Huis Gods?"*

Ik antwoord: "Christus!"

Vraagt iemand: *"Hoe kom ik binnen?"*

Ik antwoord: "Zó, die door deze Deur ingaat." Dies roep ik een ieder toe, die nog niet in dit Huis woont: "Kom in, ja, kom in, waarom zoudt gij buiten staan?"

Klaagt iemand: *"Ach! ik prijs God niet; ben ik dan wel in dit Huis?"*

Dan antwoord ik hem: "Klaag dit niet aan de mensen, maar klaag het God, en houd aan bij God met zulk klagen; en u zult en wel gans onverwachts, op eens de poorten des hemels voor u geopend zien in een uitspraak uit het hart des Vaders." O, allen, die verstand van kermen hebt, prijst God te midden der duisternis, in droefenissen, in verlorenheid en dood. Het Huis Gods staat vast en onbeweeglijk, het is gebouwd op de rots van gerechtigheid en gericht. Laten alle onweders komen opzetten, laat het geweldig stormen daarbuiten, prijst evenwel en nochtans de Heere, zeggend: "Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denkt aan mij." Voor Zijn lof moet de wereld ondergaan, de gerechtigheid blijven, zonde en dood wegvlieden. Volhardt bij Zijn lof! *De tijd van het eeuwig loofhuttenfeest komt spoedig!*

AMEN.

78. Hebreeën 9:27-28

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 12 September 1847 's voormiddags. Gezongen werd: Psalm 103:7 9; Psalm 144: 2 Psalm 102: 11. In het Nederduits vertaald verschenen zij in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" in het jaar 1849 als No. 4 van het 4de Twaalfal.

Gisteravond stond ik opnieuw bij een open graf en zag in de groeve neerdalen het lijk van een man, die in de letterlijke zin des woords hierbeneden arm en ellendig is geweest. Intussen, schoon arm, heeft hij nochtans kunnen betuigen, dat God de Heere zeer liefelijk voor hem heeft gezorgd, zodat hij nog meer heeft nagelaten dan hij had, toen hij uit van zijn moederschoot is voortgekomen Hij erfde een stoel van een anderen arme, die echter zeer rijk was in God, en die voor het overige naar het lichaam hier even ellendig is geweest als hij; en in die stoel heeft hij volhard in het verlangen naar de Heere om met Hem te zitten in Zijn stoel, met Hem, Die overwonnen heeft.

Allerlei reden zal hij nu hebben, om de Heere te danken voor al de ellende, die hij hier beneden heeft uitgestaan; want hij vond reeds, nog hier beneden zijnde, op het laatst veel reden, de Heere er voor te danken. Want niettegenstaande al zijn ellende wilde in het eerst de vrome man in hem niet sterven, zodat het hem voortdurend wel enigermate bedenkelijk voorkwam, om zich zo geheel, zoals hij was, aan de genade over te geven. Hij wilde wel genade, doch slechts zulk een, waarbij hij geduriglijk in zijn binnenste onrustig werd, wanneer van de Wet en van Gods geboden werd gesproken. Dat kwam daarvan, dat hij nog allerlei leven in eigen hand vond. Ten laatste echter bleek het wel, waartoe het dienen moest, dat hij met zulke verschrikkelijke lichamelijke ellende overstelpt was; immers hij vond zich eindelijk inwendig nog duizendmaal ellendiger, dan hij uiterlijk was; en toen hij nu bevindelijk leerde verstaan, dat de macht der zonde *de Wet* is, toen bleef hem niets over, dan het daarvoor te houden, dat hij met de Wet in overeenstemming was, ofschoon hij er niets van zag. En zo werd hem ten laatste het leven: *Christus, en het sterven gewin*.

Nu weet ik echter, dat het een gevaarlijke zaak is, naar het vlees te wandel en, zoals ook onze afgestorven broeder aanvankelijk naar het vlees wandelde, ofschoon hij meende, geheel toegerust te zijn; want, wanneer iemand naar vlees wandelt, zo wacht hem de verdoemenis, gelijk wij Romeinen 8 lezen. Dat is echter gewis een ontzettende misleiding, als men gedurende zijn ganse leven gemeend heeft, dat men in de hemel zal komen, en met anderen ook in die zin er over gesproken heeft, en men dan, als de laatste adem is uitgeblazen, zich in het midden aller duivelen bevindt. Ik zeg: dat is een ontzettende misleiding.

Van het graf van zo'n arme Lazarus, die donderdagmorgen wel grotelijks verrast zal zijn geweest, toen hij in het volle licht zal hebben gezien, wat zonde is en wat genade, wat een mens is, en wat de Heere is, van dát graf moet ik u een waarschuwing brengen en ook een troost.

- Een waarschuwing: dat u toch in ernst bedenkt, dat wij geen minuut te verliezen hebben, daar de tijd waarlijk kort is. Wij menen allen, dat het de tijd nog wel heeft. Er is in waarheid geen tijd te verliezen bij zo'n verschil: óf eeuwig leven, óf eeuwige verdoemenis. Onze overleden broeder heeft nog te goeder ure het Woord

der waarheid gehoord en er ook acht op gegeven. nu schrijft echter de Apostel (Hebr. 4:1): "Laat ons dan vrezen, dat niet te eniger tijd de belofte van in zijn ruste in te gaan nagelaten zijnde, iemand van u schijne achtergebleven te zijn." Door velen van u wordt echter tot dusver deze belofte nagelaten; hetzij omdat zij niet graag afstand doen van de wereld, maar willen meenemen wat van de wereld is; hetzij dat zij aan hun zonden en verborgen ongerechtigheden vasthouden. Beide komt daaruit voort, dat een mens van zijn "ik" zich inbeeldt, dat het God is en Gode gelijk. Daarom trekt een mens het zich dan ook niet aan, dat hij van hier, dat hij sterven moet. Hij wil zijn rekening bij God vereffenen door zijn vroomheid, door het leven, dat hij in eigen hand gevonden heeft. Op zo'n leven echter volgt de verdoemenis.

- De troost daarentegen, die ik u medebreng, is deze: dat niemand uwer behoeft bekommerd te zijn vanwege zijn zonden, indien hij vanwege zijn zonden in waarheid bekommerd is, maar dat hij, daar hij niets ziet, geloven mag, geloven de onbedrieglijkheid der verlossing, welke Christus heeft aangebracht. Zodanige waarschuwing en zodanigen troost wens ik u in deze ure uiteen te zetten.

Tekst: HEBREEËN 9: 27 en 28.

"En gelijk het de mensen gezet is eenmaal te sterven, en daarna het oordeel: zo ook Christus, eenmaal geofferd zijnde om veler zonden weg te nemen zal ten anderen maal zonder zonde gezien worden van degenen, die Hem verwachten tot zaligheid."

De volgende waarheden stel ik u uit de voorgelezen woorden voor ogen:

- I. Het is de mens gezet, eenmaal te sterven; met het oog op deze zaak is het, dat wij lezen, *dat Christus eenmaal geofferd is, om veler zonden weg te nemen.*
- II. De mens staat na het sterven het oordeel te wachten; met het oog daarop heet het, *dat Christus zonder zonde zal gezien worden van degenen, die Hem verwachten tot zaligheid.*

I.

Sterven moeten wij mensen, en wij weten, waarmee wij het verdiend hebben, dat wij sterven moeten. Eenmaal had Adam de boom des levens in het midden van de hof Eden, en deze boom was hem tot een zichtbaar waarteken, dat hij in de gemeenschap stond met God, Die zijn leven was, en dat niets hem zijn gelukzaligheid zou kunnen ontnemen, indien hij zich onthield van het eten van de boom der kennis des goeds en des kwaads. Maar aldus lezen wij Romeinen 5: "Door één mens is de zonde in de wereld gekomen en door de zonde de dood, en zo is de dood tot alle mensen doorgedaan." De dood is bijgevolg de straf, welke wij allen, in de lendenen Adams zijnde, ons moedwillig op de hals gehaald hebben; het is onze straf naar het rechtvaardige woord Gods: "Ten dage, als u daarvan eet, zult u de dood sterven."

Deze dood heeft iets onzichtbaars, en iets zichtbaars.

- Het onzichtbare des doods is: "het zijn buiten de gemeenschap met God" en de verwerping van Zijn heilig Aangezicht. Het zichtbare des doods is: dat het hart opgehouden heeft te kloppen, en de adem niet meer in de mens is, maar dat hij de ziel heeft uitgeblazen.
- Op het zichtbare des doods moeten wij wel acht geven, aangezien wij dag aan dag de bewijzen voor ogen hebben van het woord: "En de mens gaat naar zijn eeuwig huis" dat is, in de kamers des doods. (Pred. 12:5 naar het Hebr.) Het zichtbare van deze dood heeft reeds menige heilige Gods veel te doen gegeven; daarom lezen wij in Psalm 90: "Want wij vergaan door uw toorn, en door uw grimmigheid

worden wij verschrikt. Gij stelt onze ongerechtigheden voor U, onze heimelijke zonden in het licht Uws Aanschijns. Want al onze dagen gaan heen door uw verbolgenheid; wij brengen onze jaren door als een gedachte. Aangaande de dagen van onze jaren, daarin zijn zeventig jaar, of zo wij zeer sterk zijn, tachtig jaar; en het uitnemendste van die is moeite en verdriet; want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen. Wie kent de sterkte Uws toorns en uw verbolgenheid, naardat Gij te vrezen zijt? Leer ons zo onze dagen tellen, dat wij een wijs hart bekomen." (Psalm 90:7-12)

Op zulke woorden der heiligen Gods moeten wij acht geven; immers daaruit zien wij, wat achter de dood ligt, die wij allen sterven moeten, namelijk de toorn en verbolgenheid Gods, zodat het naar het zichtbare weliswaar een lichamelijke dood is, die wij sterven, maar zoals het voor Gods gericht beschouwd wordt, is het sterven waarlijk geen kleine zaak, geen scherts; want als het de toorn en de verbolgenheid Gods is, dat wij sterven, zo houdt de zaak met onze dood niet op, maar wij worden aan die toorn en die verbolgenheid overgeleverd, door welke ons leven van deze aarde weggenomen wordt.

Deze toorn en deze verbolgenheid Gods gevoelt de mens heel goed in zijn geweten en in de binnenste diepste gedachten zijn harten; daarom wil hij ook niet graag van sterven horen en zoekt iedere gedachte aan zijn dood zoveel mogelijk te verdrijven.

De mens doet dit echter niet met ronde woorden, veeleer zal hij menigmaal van zijn dood spreken, ook wel van zijn hoop op de genade, maar in de grond des harten denkt hij niet graag aan zijn dood, maar verdrijft veelmeer elke gedachte daaraan.

Dat komt van de vreeslijke waarheid, die zo diep in het hart des mensen spreekt: "Dat u sterft, o mens, dat is Gods toorn en grimmigheid, omdat u Hem, Die uw leven was, moedwillig hebt prijsgegeven, en zo tegen Hem gezondigd hebt." Wij verdrijven evenwel graag elke gedachte aan onze dood, omdat wij onder die toorn en die grimmigheid Gods ons niet willen buigen.

Het is een waarheid, dat de dood der gelovigen voor hen geen betaling voor hun zonden is, noch eigenlijk een straf voor hun zonde, maar integendeel *een door- en ingang ten eeuwige leven*, zoals wij uit onze Catechismus (Vr. En Antw. 42) hebben geleerd; maar als wij aldus spreken, dan bezien wij de zaak weer van een gans andere zijde. Op zichzelf beschouwd is het de grimmigheid en de toorn Gods, dat wij vergaan, zoals wij dit uit de 90ste Psalm vernomen hebben; en dat is zo waar, dat alleen hij, die zo'n toorn en zo'n verbolgenheid Gods in zijn dood erkent, die het erkent, dat het naar Gods rechtvaardig oordeel is, dat hij sterft, het ook alléén zal verstaan, dat zijn dood een ingang is ten eeuwige leven.

Deze toorn en deze verbolgenheid Gods tegen de zonde, welke zo hevig is, dat Hij haar met de dood heeft moeten straffen, nemen velen van u niet zo ter harte, als zij dat moesten doen. Vandaar is het, dat velen van u de ernst dier zaak niet recht beseffen, ja, dat velen in deze allergewichtigste aangelegenheid geheel onverschillig zijn en slapen! Velen van u zijn niet door de Heilige Geest verzekerd en verzegeld, dat zij in waarheid de Heere zullen aanschouwen in gerechtigheid, dat zij Hem zien zullen, gelijk Hij is, en zij wandelen nochtans daarheen, alsof zij de Heere zouden aanschouwen. Zij troosten zich daarbij met allerlei troostgronden, die niet berusten op de enige offer van Christus aan het kruis, maar die daarnaast zijn gelegd geworden, en niet dan troostgronden zijn der menselijke ijdelheid. Zij zoeken gedurig troostgronden in zichzelf, en tot de enige troost, te weten tot het geloof in Christus, kunnen zij niet komen. Waaraan mag dit wel liggen? Ik denk allermeeest daaraan, dat zij het Woord

Gods niet geheel geloven, maar nemen uit het Woord slechts datgene op, waarmee zij het geweten, dat hen pijnigt, kunnen stillen. Dezulken raad ik aan, dat zij het gehele Woord Gods voor zich nemen en zich daardoor niet alleen laten troosten, maar ook bestraffen.

Wij mensen zitten gewoonlijk in allerlei zonden en ongerechtigheden; wij behoeven het waarlijk niet zo in de verte te gaan zoeken, waarom wij "zondaars" zijn; de Wet zegt het ons letterlijk genoeg, waarin wij overtreden. Van zulke overtreding doen wij echter niet graag afstand; daarom hebben wij van nature veelmeer hart voor een evangelie, dat ons met de overtreding zalig spreekt, dan voor het Evangelie Gods, dat ons in de overtreding zalig spreekt, opdat wij van elke overtreding mogen afgekomen zijn. De zélfheiliging behaagt de mens meer dan de heiliging in de Heilige Geest. Wij willen voor de bedreven zonde liever boeten met een dagelijks sterven naar eigen keus, dan dat wij het voor waarachtig houden en aannemen: "Heden of morgen sterft gij, o mens, en u hebt u te buigen onder Gods toorn en verbolgenheid en uw huis te bereiden." Wij steunen liever op een "inwendig leven", dan op het offer van Christus. Aldus luidt echter des Heeren woord: "Laat los, en gij zult losgelaten worden." (Luc. 6: 37)

Overeenkomstig zodanig woord beveelt de Heere ons, dat wij ons onder Zijn toorn en Zijn verbolgenheid buigen, dat wij erkennen, dat wij stof, aarde en as zijn, dat wij de dood hebben verdiend en ons alleen te verlaten hebben op datgene, wat Christus eens voor altijd volbracht heeft in onze plaats.

Het Woord Gods laat voor het gewone bekommerd-zijn weinig ruimte. Het gewone bekommerd-zijn des mensen maakt, evenals zijn onverschilligheid ten aanzien van Wet, zonde en straf, uit de offerande van Christus liefst een rooms offer. hetwelk slechts voor dat ogenblik geldt, waarin men er zich van bedient. Het Woord Gods daarentegen stelt ons een offerande voor ogen, die voor eeuwig geldt, en dringt deswege sterk aan op het geloof, omdat alleen hij, die gelooft, behouden en zalig is.

Om die reden trekt ook de Apostel hier een vergelijking, om te bewijzen, dat Christus met Zijn dood ééns voor altijd alles volbracht heeft.

Éénmaal sterft de mens naar het rechtvaardig oordeel Gods, en niet twee- of meermalen. Éénmaal moet hij het ondervinden, hoe zeer God toorn; eenmaal moet hij van hier weg. Eenmaal wordt hij door de dood bezocht, al heeft hij ook zeventig of, ten hoogste, tachtig jaar uitstel; een oneindig uitstel hebben wij niet. Éénmaal moeten wij er aan.

Gelijk wij echter éénmaal er aan moeten, zo is ook Christus éénmaal geofferd, om veler zonden weg te nemen. Christus is niet twee-, drie- of honderdmaal geofferd, om veler zonden weg te nemen. Christus wordt ook nu niet meer heden, morgen en overmorgen geofferd. Nee, om veler zonden weg te nemen is Hij éénmaal geofferd, juist zoveel maal als een mens sterven moet. Achttien eeuwen is het nu geleden, dat Christus zo geofferd is, en wij hebben van Godswegen het getuigenis daarvan nog heden, zoals wij ook ons dagelijks brood hebben.

Het is nodig dit te weten, want wij hadden wel graag een Christus, die heden en morgen zijn bloed voor ons vergoot. Maar de Schrift predikt ons een Christus, Die dit eens voor altijd gedaan heeft. Zo moeten wij dan op twee dingen onze aandacht vestigen: het eerste is, dat wij éénmaal sterven moeten; en het tweede, dat Christus éénmaal voor ons geofferd is. Het eerste zal ons leren, ons onder Gods oordeel te

buigen; en het tweede zal ons leren, hoe wij bij allen toorn en alle verbolgenheid Gods nochtans niet zullen omkomen.

Want op deze twee dingen vestigen wij niet graag onze aandacht, maar schuiven de zaak liever op de lange baan, hopen op beterschap en menen, dat het offer van Christus ons naderhand nog wel ten goede zal komen, wanneer wij met het onze zijn te kort geschoten. Dat geloof deugt echter niet veel, waarbij men zegt: "Ik weet niet, hoe ik het heb; of ik rechtvaardig en zalig ben, kan ik niet zeggen; voor jaar en dag ontving ik vergeving mijner zonden; voor jaar en dag werd ik opgewekt; voor jaar en dag sprak de Heere dit en dat tot mij." Of ik dan al opgewekt werd, of ik wedergeboren werd, of ik bekeerd werd, of ik door dit of dat getroost werd, wat kan het mij troosten, als ik heden niet weet, hoe ik er mee sta, en als ik het niet voor de dag mijns doods, ja voor de eeuwigheid weet!

Het Woord Gods predikt meer dan datgene, waarvan wij gewoonlijk zo veel ophef maken; het Woord Gods predikt ons: "Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in alle eeuwigheid" (Hebr. 13: 8); zoals het ook heet in het bekende lied:

*Éénmaal is de schuld vereffend,
Eeuw'ge waarde heeft die zoen.*

Ik kan mij niet vasthouden aan dat, wat ik geweest ben of niet geweest ben, aan dat, wat ik geworden of niet geworden ben. een hechte, levende grond moeten wij onder onze voeten hebben, een grond buiten ons. En deze grond is: "Christus is eenmaal geofferd, om veler zonden weg te nemen."

De zonden kunnen en mogen ons daarbij niet in de weg staan; geen oude zonden, noch nieuwe zonden. Daarbij mogen ook geen bedenkingen van het kwade geweten ons in de weg staan, als er van Gods Wet en geboden gesproken wordt; nee, men heeft de woorden ter harte te nemen: "Christus is éénmaal geofferd, om veler zonden weg te nemen."

Heeft Hij ons de zonden weggenomen, dan zijn die niet meer aanwezig; zijn de zonden niet meer aanwezig, dan is er een wandelen in de Wet, in de inzettingen, rechten en geboden Gods; en is Christus daartoe geofferd, zo moet Zijn offer daartoe geldigheid hebben; zodat dit: dat Hij de zonden weggenomen heeft, kracht van wet heeft, en overeenkomstig de Wet is; en is dat éénmaal geschied, zo heeft dit "eenmaal" eeuwige kracht en geldigheid; en heeft Hij veler zonden weggenomen, dan behoef ik slechts zonden te hebben, om tot die velen te behoren. Wanneer ik van een geneesheer zeg: "hij heeft velen van hun ziekten genezen", dan zeg ik meer, dan wanneer ik zeg: "hij heeft allen van hun ziekte genezen"; want met dat "velen" zeg ik alles tot zijn lof en spreek tevens de kranke moed in, om zich tot zo'n geneesheer te wenden.

Daarom willen wij de woorden van de Apostel met ernst ter harte nemen, opdat zij bij ons in merg en bloed mogen overgegaan zijn; want de Apostel zegt hier niets tot lof der mensen, maar spreekt alles tot verheerlijking van Christus. Van de mensen zegt hij, dat zij eenmaal moeten sterven; van Christus zegt hij, dat Hij eenmaal geofferd is, om veler zonden weg te nemen. Wij moeten niet naar onze vroomheid vragen, maar acht geven op onze ongerechtigheden en op Gods toorn en grimmigheid, dat wij om die ongerechtigheden eenmaal sterven moeten.

En voorts willen wij, uit hoofde van onze dood, die wij sterven moeten, het "éénmaal", dat ons toekomt, en het "éénmaal" van Christus tegen elkander houden, opdat wij er niet naar vragen, *hoe* wij ons bevinden, noch wat wij in ons hebben of

gehad hebben, maar daarnaar vragen, wat Christus eens voor altijd gedaan heeft, opdat wij in het geloof ons aan Hem houden. Zodoende zullen wij vervuld zijn van allerlei levens- en stervenstroost, ons ook in waarheid verlost vinden van allerlei ongerechtigheid, en zullen een goed toevorst hebben tegen het oordeel, dat ons wacht.

II. Van dit toevorst en goed vertrouwen willen wij nu nog nader tot u spreken.

De mens boet met Zijn dood niets af. Het is Gods toorn en grimmigheid, dat wij vergaan. Wanneer wij echter tot het stof zijn wedergekeerd, zo is de zaak daarmee nog niet ten einde. Twee dingen toch staan ons te wachten: het eerste is de dood, het tweede het oordeel. Op dit laatste moeten wij wel terdege acht geven, gelijk ook de Apostel Paulus aan die van Korinthe schrijft: "Wij zijn ook zeer begerig, hetzij inwonende, hetzij uitwonende, om Hem welbehaaglijk te zijn; want wij allen moeten geopenbaard worden voor de rechterstoel van Christus, opdat een ieder wegdrage hetgeen door het lichaam geschiedt, naardat hij gedaan heeft, hetzij goed, hetzij kwaad." (2 Kor. 5: 9, 10)

Dat deze twee dingen ons te wachten staan, weten wij allen zeer goed; maar wij verdrijven graag elke gedachte aan dood en oordeel. De waarheid evenwel, dat ons na de dood een oordeel wacht, spreekt en maant luid genoeg in de diepste grond des harten.

Welke is nu echter de grond, waarin ons anker rust? Is het het leven in eigen hand, of is het Christus, éénmaal voor ons geofferd, om onze zonden weg te nemen? Deze vraag verdient een ernstige overweging.

Mijn Geliefden! In de grond des harten gelooft de mens aan dat wat zichtbaar is, aan mensengunst, eer en aanzien, aan een stuk kleding of een stuk geld. In de grond des harten gelooft een mens niet, dat hij eenmaal sterven moet, veel minder nog, dat hij in het gericht moet komen. Het zal intussen wel van God, de enige Rechter, afhangen, ons óf te verdoemen, óf zalig te maken.

Voor Gods gericht hebben wij niets in te brengen; voor Gods gericht kunnen wij op duizend niet één antwoorden; voor Gods gericht zal het ook weinig betekenen, of hierbeneden alle mensen zeggen: "die man, die vrouw is in de hemel"; voor Gods gericht gaat alles naar gerechtigheid; voor dit gericht kan geen Kaïn, geen Cham, geen Laban, geen Ezau, geen Korach, geen Bileam, geen Saul, geen Joab, geen Gallio, geen Demas, geen Agrippa, geen Farizeeër en Schriftgeleerde bestaan. Nee, voor het gericht Gods kan alleen bestaan wat zich in waarheid onder Gods toorn en grimmigheid heeft gebogen. Voor Gods gericht kan het ook niet heten: "Laat mij binnen, want ik ben vroom geweest; ik ben, toen ik op aarde was, bekeerd geweest; ik heb eertijds vergeving mijner zonden verkregen."

Als de boeken geopend worden, dan zal het heten: "Hebt u gerechtigheid nagejaagd? Hebt u gerechtigheid gedaan, een ieder aan zijnen naaste, gerechtigheid met de el en met de weegschaal? Hebt u barmhartigheid geoefend jegens uw naaste in het gericht, en hem met blijdschap geholpen, waar hij verlaten was? Hebt gij, kind, uw ouders liefgehad? Bent u hun gehoorzaam geweest? Hebt gij, ouders, uw kinderen opgevoed in de tucht en vermaning des Heeren? Hebt gij, man, uw eigen vrouw liefgehad en bij haar gewoond met verstand? Hebt gij, vrouw, uw eigen man liefgehad en bent u hem onderdanig geweest en getrouw in alle dingen? Waart gij, heer, of gij, vrouw, zachtmoedig jegens uw onderhorigen? En gij, dienstknecht of dienstmaagd, waart u uw heren dienende, niet met ogendienst, maar als dienende den Heere? Hebt u niet de

vrome gespeeld, maar hebt u gedaan wat Ik u heb bevolen? Hebt u Mijn geboden bewaard?"

Hoe? Wat? Zullen wij dan door onze werken zalig worden? Dat zij verre; wij zijn niet zalig geworden door onze werken, die wij gedaan hebben, maar door Gods grote barmhartigheid, door Zijn goedertierenheid over ons in Christus Jezus.

Maar dat de mens eenmaal sterft, en dat hij dan in het gericht komt, dat mag ik u evenwel niet verzwijgen; evenmin dit u verzwijgen, dat een mens naar zijn werken, dat is, naar hetgeen door het lichaam geschiedt, in dat gericht zijn oordeel zal wegdragen.

Zo luidt overal de Apostolische leer, en daarom houd ik ze u voor, opdat u eens moogt beginnen van harte te geloven wat de Apostel zegt: "Het is de mens gezet eenmaal te sterven, en daarna het oordeel." Want als u dit gelooft, ja, van hart gelooft, zo zult u spoedig al de steunsels der vroomheid wegwerpen, waarop een mens zich zo graag te goed doet, en waarmee hij zichzelf vleit, terwijl hij bij dat alles jaar in, jaar uit, onvoorbereid blijft, om voor zijn God te verschijnen; en dat hij onvoorbereid blijft, ligt daaraan, dat hij op de Wet zijns Gods geen acht geeft, zoals hij dat behoorde te doen. Want wat weet God van een vromigheid, die op zijn Wet geen acht geeft? Dan echter zal men op de Wet Gods acht geven, wanneer men zichzelf verloochent, zoals onze Heere gezegd heeft; wanneer men het lieve "ik" prijsgeeft mitsgaders alle poging van zelfhandhaving; want alleen daar kan de liefde van God en van de naasten wortel schieten.

Daar wordt de hoogmoed en de waan der vroomheid afgelegd, zodat het niet meer is: "Kom niet aan mijn inwendige leven; ik sla u dood, als u dat niet eerbiedigt!" Maar veeleer dit: "Ik leef, doch niet meer ik, maar Christus leeft in mij." Daar is dan aan het lieve "ik" des mensen de hals gebroken, en Christus leeft in het hart, zodat het in waarheid is: "Christus, Christus" en niet: "ik, ik." Daar is dan een waarachtige vrome, die echter voor zich niets anders heeft, dan dat hij gelooft in Hem, Die de goddeloze rechtvaardigt.

Zulke mensen wil God, dat wij zijn! Geen zondagsheiligen, die door de week hun eigen lust doordrijven, maar werkdagsheiligen, die 's zondags arme zondaars zijn; geen lichtdragers op de leerstoel of op de straat en bij de buurman, terwijl in het eigen huis enkel duisternis is, maar lichtdragers in de eigen huizen, waar immers op zichzelf beschouwd alles duisternis is, zodat het licht naar buiten uitbreke, terwijl zij bij dat alles bekennen, dat in hen het licht niet is, maar dat de Heere hun licht is en hun levensvreugde, ook hun gerechtigheid.

Waar het zo toegaat, daar gelooft men vast en zeker, dat men eenmaal sterven moet; daar gelooft men vast en zeker, dat men voor het gericht moet verschijnen; maar daar verricht men ook allen arbeid als zulk een, die weet dat hij er mede voor het gericht moet komen, opdat het openbaar worde, dat het werk in God gedaan is, dat het is naar de wille Gods. Voorzover men zelf het werk heeft tot stand gebracht, kent men er geen waarde aan toe, maar roept: "Ga niet in het gericht met uw knecht"; daar buigt men zich onder Gods toorn en grimmigheid, en heeft geen vroomheid, maar men heeft een goede Advocaat, en op deze wil de Heilige Geest, dat men zich voor dit leven, tegen de dag des oordeels verlate.

Daarom laat Hij het ons door Zijn Apostel verkondigen: "Christus zal ten anderen maal zonder zonde gezien worden van degenen, die Hem verwachten tot zaligheid."

Wij zijn raadselachtige mensen: wij geloven aan het oordeel Gods en geloven er evenwel niet aan. Dat wij er aan geloven, bewijzen wij daarmee, dat wij alles bijeenrapen tot handhaving van onszelf, om voor Gods gericht te kunnen bestaan; dat wij er evenwel niet aan geloven, dat bewijzen wij daarmee, dat wij wel gevoelen, hoe alles niet kan baten, wat wij ter handhaving van onszelf bijeenbrengen, en wij het nochtans niet laten varen, onszelf nooit oprecht afvragende: *Is het ook, dat ik het leven in eigen hand vind?*

De mens wil juist daar het allerm minst van eigen gerechtigheid weten, waar hij diep in de eigengerechtigheid zit. Dat is echter de eigengerechtigheid: dat men niet uitsluitend Christus verwacht tot zaligheid, maar zich ten dele op Christus verlaten wil, ten dele op eigen vroomheid, op het leven in zich, op de werken en oefeningen der Godzaligheid, die men zelf gedaan en ten uitvoer gebracht heeft. Wanneer men van dergelijke, als het laatstgenoemde, niet ten minste iets bezit, dan, zo meent men, komt men met Christus niet uit voor het gerichte Gods. Men meent, dat men zich op Christus alléén niet kan verlaten, indien men toch zonde heeft, en men wil die zonde uitdelgen door zelfgekozen werken, doordat men de Wet er bijneemt, om naar dezelve te wandelen, naast het geloof.

De mening der Hebreëen, aan welke de Apostel schreef, was ook een dergelijke. Om hun echter moed te geven, dat zij zich geheel en alleen op Christus zouden verlaten, schrijft hij hun: "Christus zal ten anderen male zonder zonde gezien worden van degenen, die Hem verwachten tot zaligheid." En ten einde ook u moed te geven, om u geheel en alleen op Christus te verlaten, houd ik u deze zelfde woorden voor.

Wie uwer Christus verwacht tot zaligheid, die gevoelt in zichzelf niets dan verdoemenis, terwijl hij zich onder Gods toorn en grimmigheid buigt; hij ziet niets anders dan verdoemenis om zich heen, niets dan verdoeming boven en beneden; want hij vindt in zichzelf niets, op grond waarvan God hem zou vrijspreken. Bij die verdoeming verwacht hij echter tot zaligheid, tegen het oordeel, alléénlijk Christus. nu verzekert ons de Apostel, dat wanneer wij Hem zo verwachten, wij niet zullen beschaamd worden; daarom schrijft hij: "Hij zal ten anderen male zonder zonde gezien worden."

Eenmaal is Hij gekomen en heeft geleden en is gestorven aan het kruis, om onze zonden weg te nemen. Omdat Hij toen onze zonden op Zich genomen en ze weggedragen heeft, zo is de zonde er niet meer, zij is verzoend, uitgedelgd. Dientengevolge zal Hij ons in het gericht verschijnen als zulk een, Die onze zonden heeft uitgedelgd. Hij zal dus niet met zonde komen, dat ons die zou kunnen worden verweten, maar Hij zal komen met zijn onschuld, heiligheid en gerechtigheid. Zo zullen wij dan niet in het gericht omkomen, indien wij alleen Hem verwachten tot zaligheid. Nee, ofschoon als verdoemeniswaardig en goddeloos voor het gericht, zullen wij nochtans niet ter verdoemenis verwezen worden; want zo zal Zijn woord luiden: "Ik wil niet, dat deze in het verderf nederdale, Ik heb verzoening voor hem gevonden."

De hogepriester van het oude volk Israël ging met het bloed der geslachte dieren in het heiligdom; dit bloed nam God aan voor de zonden des volks. Zo ging dan de hogepriester in het heiligdom met de zonden des volks. Hij droeg deze zonden, dat bloed der geslachte dieren in een bekken in het heiligdom in, eenmaal des laars, op de grote verzoendag. Daarbuiten stond het volk in gespannen verwachting; het had niets

dan zonde en volstrekt geen gerechtigheid. Zou dat bloed wel aangenomen worden? Of zou de toornegloed van uit de Tabernakel hen allen verteren? Het volk wachtte, en wachtte wederom op genade. De hogepriester besprengde met het bloed zevenmaal het voorhangsel; dan ging hij achter het voorhangsel en besprengde wederom zevenmaal met het bloed de ark des verbonds en het verzoendeksel, en de Heere, Die het bloed zag, deelde Zijn genade, Zijn vrede, Zijn zegen de hogepriester mede, opdat deze die zegen op de wachtende menigte zou leggen.

Daar verschenen dan de hogepriester; hij werd gezien door de op genade, op vrij spraak, op de vrede wachtende menigte. Hij kwam niet met de zonde terug, de zonde was in het heiligdom uitgedelgd, zo werd hij dan door de wachtende menigte weer gezien zonder zonde. Net zo zal ook de ware Hogepriester ten anderen male zonder zonde gezien worden van u, die op Hem wacht tot zaligheid. *Laat daarom gerust al het andere varen, en verwacht, verbeidt Hem; want Hij zal geen zonde medebrengen, wanneer Hij u verschijnen zal maar eeuwige heerlijkheid.*

AMEN.

79. Galaten 3:13

Deze leerrede is uitgesproken te Elberfeld op 19 September 1847, 's voormiddags. Gezongen Psalm 107: 5 7; Psalm 143:11; Lied 30:4. (Zie Naschrift bldz. 37) In het Nederduits vertaald verschenen zij 1848 in de eerste uitgaaf der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 3 in het 3de Twaalfstal. In het Hoogduits zag zij het licht in "Licht und Recht" II. Heft, 4. Predigt. Des avonds preekte K. over Jesaja 28: 29 29:12. Gezongen werd: Psalm 145: 6, 7 en Psalm 146:3.

"De goddelozen, zegt mijn God, hebben geen vrede." Deze waarheid wordt nog hier en daar diep gevoeld. Die werkelijk goddeloos is, gevoelt er iets van, maar hij ontslaat zich van die waarheid, terwijl hij zichzelf voorpredikt: ik zal toch wel vrede hebben, hoewel ik gerechtigheid en ongerechtigheid samenvoeg. Die werkelijk goddeloos is, meent gedurig, toch iets te hebben, om bij alle bestraffing zich met zijn vroomheid te kunnen verontschuldigen en zich bij zichzelf te rechtvaardigen. De oprechte, die zichzelf als een goddeloze wil kennen en niets heeft, om zich te verontschuldigen of te rechtvaardigen, gevoelt deze waarheid zeer diep in zijn hart, dat de goddeloze geen vrede heeft. Hij moet het evenwel goed verstaan, dat God niet hém bedoeld heeft, als Hij zegt: "de goddelozen hebben geen vrede." Hij zij veelmeer daarop uit, zijn roeping en verkiezing vast te maken. (2 Petrus 1: 10)

Vraagt hij: *"Hoe zal ik mijn roeping en verkiezing vast maken?"*

Dan antwoord ik hem: "daardoor dat u wederkeert en u opmaakt tot Hem, die u verlaten hebt; dat u de ouden en beproefden weg wederom inslaat, waarvan u afgeweken zijt."

Vraagt hij: *"wat is de weg?"*

Dan antwoord ik hem: "dat weet u zelf zeer goed; de weg is Christus." Christus is de oude, goede weg, die u van de beginne gekend hebt. U bevindt nu, dat u het tegenovergestelde zijt van wat u vroeger waart. Meent u, dat er ooit een tijd zal komen, waarin u dit vroegere zult kunnen herkrijgen? U klaagt geen kracht te hebben, om u de vorige dingen weer toe te eigenen. Meent u dan, dat God u ooit de kracht zal verlenen, waarmee u de zonde zult kunnen overwinnen? U klaagt, dat u niet eens de wens bij u kunt doen ontwaken, dat het anders met u moge worden. Meent u dan, wanneer u het ook voor God en mensen kon betuigen dat zo'n wens vervuld moge worden, dat het anders met u zal worden, dat de zonde voor zo'n wens zou wijken? Hoe zucht u zo met een verbijzeld hart om genade? Ziet u het dan niet in, dat dit uw zuchten om genade een zuchten is, om de zonde in de hand te houden, en bij dat alles evenwel zalig te worden, zonder uzelf te hebben overgegeven? De almachtige God verhoore al uw verzuchtingen. Maar zo sprak God tot Mozes, toen hij voor de Rode Zee stond: "Wat roept u tot Mij! zeg de kinderen Israëls, dat zij voorttrekken."

Een mens, dat eenmaal gesmaakt heeft, hoe goedertieren en liefderijk de Heere is, moet al is het hem daarna ook geheel anders niet in die zin om genade roepen, niet in die zin roepen: "Ach God! wees mij grote zondaar toch genadig", dat hij daarbij de weg verzaakt, in welke alleen de genade zijn deel is. Want op die wijze is er aan het struikelen en vallen geen einde.

Dat wij het toch eens voor altijd recht verstaan, dat het roepen om genade, zoals de mens dat gewoonlijk doet, daarom geschiedt, omdat men zichzelf wil handhaven; men zou niet graag in de verdoemenis komen, en God zal immers wel een arme zondaar willen verschonen, omdat hij nu toch eenmaal een arme zondaar is. De mens roept gewoonlijk om genade en verschuilt zich daarbij achter zijn niets-zijn, achter zijn machteloosheid; en dat, omdat hij aan zichzelf en zijn dodelijke toestand behagen schept, en omdat hem de genade niet behaagt, bij welke in waarheid Christus alles en in allen is.

Intussen, wij hebben geen tijd te verliezen. Dat wij niets zijn, dat wij machteloos zijn, dat wij arme, ellendige en grote zondaars zijn, dat alles verdoemt ons. Want waarom zijn wij dat? God heeft ons in ware gerechtigheid en heiligheid geschapen. Het gaat er nu om, dat wij, aangezien wij arme, ellendige en grote zondaars zijn, geborgen mogen wezen; wij moeten uit onze ellende uit!

Hoe komt de mens weer tot God? Hoe heeft hij gemeenschap met God? Hoe heeft hij vrede bij God, zodat hij hierbeneden in vrede wandelt en eenmaal in vrede wordt opgenomen tot zijn God? De helse Faraö is achter hem; waar deze legert, gaat en staat, daar kan hij niet blijven; daar is hij een kind des doods. Van boven af komt geen hulp, voor hem is de open zee des doods, wier golven hoog gaan, hoe komt hij er doorheen? Ik wil het u prediken.

Tekst: GALATEN 3: 13.

Christus heeft ons verlost van de vloek der Wet, een vloek geworden zijnde voor ons. Want daar is geschreven: Vervloekt is een ieder, die aan het hout hangt."

Naar aanleiding der voorgelezen woorden beantwoorden wij de volgende vier vragen:

- I. Waar en hoe bevindt zich de door zonden bezwaarde mens; en waarop heeft hij in die toestand te zien?
- II. Wat gevoelt hij, dat er aan hem kleeft; en waarheen mag hij daarbij zijn toevlucht nemen?
- III. Is zo'n toevlucht onbedrieglijk?
- IV. Dewijl zo'n toevlucht onbedrieglijk is, waarmee moet zich dan de door zonden bezwaarde mens volstrekt niet inlaten?

I.

Waar en hoe bevindt zich de door zijn zonden bezwaarde mens?

De door zijn zonden bezwaarde mens voelt zich nergens thuis; hij vindt nergens rust, noch in zijn huis noch op de straat, noch in de eenzaamheid noch onder de mensen, noch onder de duivelen noch bij Gods heiligen. De aarde wil hem niet langer dragen, en de hemel wil hem niet opnemen. Hij zweeft om zo te zeggen tussen hemel en aarde; daarin is hij volkomen gelijk aan iemand, die aan een hout, aan een kruis hangt. Het is een vreeslijke toestand, zich geheel aan zichzelf overgelaten te voelen, zonder de kracht, om iets aan te grijpen, waar men zich aan zou kunnen vasthouden, ja zelfs zonder wil, lust of moed, om zulks te doen. Het bewustzijn, welk een heerlijk maaksel zijn Gods men eenmaal was, toegerust om de heerschappij te voeren over alle dingen, en dan nu zo generlei macht in zich te vinden, om, zelfs bij alle tegenweer en moedige inspanning ook maar over de minsten hartstocht te heersen, of die meester te kunnen worden; het gevoel, dat men om zo te zeggen tot een spot en speelbal aller duivelen is, die met de mens doen wat zij willen; het gegronde verwijt, dat men door eigen moedwillige overtreding God, zijn God en zijn leven, er aan gegeven en zijn heilige

geboden overtreden heeft: dit alles maakt, dat men niet weet, waarheen men vliden zal.

Bij de mensen kan zo iemand raad noch troost vinden, en de hemel is voor hem gesloten. Hij hongert, en vindt geen spijs; hij dorst, en vindt geen lavenis; neergebogen gaat hij zijnen weg, en hij vindt niets dat hem opbeurt. De hemel is voor hem als van koper en staal; de aarde biedt niets aan, dat hem verkwikken zou; het graf verwekt afgrijzen; de toekomst vervult hem met vreze. Niets kan het boze geweten stillen, niets de leegte, die in het hart is ontstaan, vervullen, niets de brandende wond helen; en van alle zijden hoort hij de stem: *"gij zijt verloren, u bent verloren, voor u is er verlossing noch zaligheid."*

Zo gaat het bij de aanvang van de levensweg, mijn Geliefden, maar ook bij de voortgang op die weg herhalen zich menigmaal zulke gewaarwordingen van verloren zijn. Voor de mens is menigmaal alles verdwenen, wat hij van de liefde Gods, van de genade van Jezus Christus ondervonden heeft, zodat hij opnieuw niets anders ziet dan zonde en wederom zonde, en niet de minste macht in zich bevindt om zich van deze zonde te bevrijden. Alle vorige troost is geweken; God schijnt niet meer te willen verhoren. In zijn' boezem draagt men nog slechts de last Zijns toorns met zich om, en men weet niet meer, waarmee zich te troosten. Opnieuw zweeft die mens als tussen hemel en aarde; handen en voeten zijn hem doorboord; hij kan niet meer als voorheen met vreugde lopen de weg der geboden zijns Gods; hij kan niets meer aangrijpen, gelijk voorheen, van God, van geloof, van vertrouwen op de genade. Alles is dan bedekt, donker en duister; de harp hangt aan de wilgen; men ligt in ketenen en banden des verderfs; men schreeuwt om licht, maar het licht komt niet; om troost, maar de troost blijft verre; om bevrijding, maar ach, het gaat zo veel te meer de dood tegemoet. Men gevoelt zich ten enenmale van God verlaten en aan het ergste blootgesteld; men weet zich met niets, wat tot de Goddelijke dingen behoort, te helpen.

Gelijk de kruisdood, zo is de dood van zodanigen zondenood: van alle kanten is het plage, smart, duisternis, verlating en pijn, en niets heeft men voor zich dan de geopende hel.

Waarop heeft dan de met zonden bezwaarde mens te zien?

Voor achttien eeuwen hing er Een aan het kruis, Die van Zichzelf getuigde: "Ik ben een worm en geen man." Die klaagde aan Zijn kruis over Gods grimmigheid en toorn, welke Hij droeg; Hij was een spot van mensen en veracht van het volk; allen, die Hem zagen, schudden het hoofd over Hem, met minachting roepende "Ha! ha!" Hij was van alle mensen verlaten; naakt en bloot hing Hij aan het hout; ook was Zijn hart uitgestort als water; benauwdheid was nabij, en daar was geen helper. Zijn kracht was verdroogd als een potscherf, zijn tong kleefde aan Zijn gehemelte, en zo riep Hij tot Zijn God: "Gij legt Mij in het stof des doods", en "Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten?"

Deze, Die voor 1800 jaren zo hing tussen hemel en aarde, eenzaam, onbekend, niet bemind, maar gehaat, verworpen, gehoond, vol smaad en schande, Die in 't geheel geen helper had, maar alléén de drinkbeker des toorns, der grimmigheid en der verschrikkingen Gods uitdrinken moest en die ook tot op de bodem toe heeft geledigd, leed Hij voor eigen schuld? Waarom wilde de aarde Hem niet dragen? Waarom nam de hemel Hem niet op? Waarom moest Hij daar hangen aan het hout?

Neem ter harte, o mens, o gij, die met zonden bezwaard zijt, op wie u hebt te zien! Zie op het Lam Gods; wat dat Lam wegdroeg, dat waren uw zonden. Voor eigen schuld

heeft Hij niet geleden; nee, aldus staat er geschreven: "Christus heeft voor onze zonden geleden", Hij, de Rechtvaardige voor onrechtvaardiger. Daarom wilde de aarde Hem niet dragen, opdat zij u zou kunnen dragen; daarom wilde de hemel Hem niet opnemen, opdat hij u zou kunnen opnemen; daarom moest Hij hangen aan het hout, opdat u niet langer zoudt hangen en zweven tussen hemel en afgrond.

Twee dingen heeft Hij voor u bereid: Vrede voor u op aarde en een welbehagen in u, die een mens zijt. ere zij God in de hoogste hemelen! Dat eiste Zijn gerechtigheid, dat wilde Zijn liefde.

Zoekt u een grond, waarop u staan kunt, een grond onder uw voeten, die in eeuwigheid vast blijft, zodat u bij alle smartelijk gevoel van uw verderf niet in de afgrond verzinkt, niet in de hel komt; - zoekt u een vaste hoop, dat u eenmaal met de wagen "God heeft een welgevallen aan Zijn volk" zult overgedragen worden in de heerlijkheid, waar alle verlost en eeuwiglijk jubelen; begeert u de verzekering te ontvangen, dat de Heere in de hemel ook u genegen is, dat Hij niet meer op u toorn, dat Hij uw God is en u Zijn dierbaar uitverkoren eigendom zijt: - zo blijf niet langer hangen, niet langer zweven tussen hemel en aarde. Aldaar hing uw Heere, begeef u niet in Zijn plaats. Hij heeft niet daar gehangen, opdat u nog hangen zoudt; nee, daartoe hing Hij, opdat Hij voor u de muil des afgronds zou toesluiten, opdat u er niet in zou vallen; daartoe, dat Hij voor u de hemel zou openen, dat u met Hem daarin zoudt opgenomen zijn; daartoe, dat u op aarde uw weg met blijdschap zou reizen, totdat ook u eenmaal in Zijn heerlijkheid zult worden opgenomen.

Derhalve: dat Christus voor u aan het hout hing, dat Hij voor u tussen hemel en aarde zweefde, verlaten van God en mensen, van alle kracht ontledigd, van alles beroofd, en dat Hij Zich in dusdanige toestand voor u aan het Woord heeft vastgehouden, ziedaar, o mens, o gij, die u met zonden bezwaard voelt, waarop u te zien hebt; op niets anders hebt u te zien, want dit, dit is de enige grond, die wel vast zal blijven, al dreigen ook al de elementen te vergaan, ja, al vergaan ook aarde en hemel.

II.

Wat gevoelt hij, dat er aan hem kleeft? En waarheen mag hij daarbij zijn toevlucht nemen?

Het is eigenlijk voor de mens, die met zonden bezwaard is, een onmogelijke zaak, om steeds op Christus te zien als op Dengene, Die voor ons tussen hemel en aarde aan een hout gehangen heeft, opdat Hij ons op aarde de vrede zou aanbrengen en ons de hemel zou openen. Immers de met zonden bezwaarde mens voelt voortdurend, dat hem iets aankleeft, hetgeen hem, als pek en zwavel, al zijn beenderen verteert. Hij voelt het, dat hem de vloek aankleeft, de vloek der Wet; gelijk er immers geschreven staat: "Vervloekt is een ieder, die niet blijft in al de woorden der Wet, om die gedaan te hebben." Hij voelt het, deze vloek rust op hem, rust op al zijn werken, en werpt al zijn streven en pogen omver. Hij moge zich ook nog zo ingespannen hebben, hij is zelfs niet in één enkel woord der Wet gebleven, dat hij dat zou gedaan hebben, hoeveel te minder dan in alle woorden. Hij kan niets doen, waarbij hij niet zondigt; niets goeds kan hij uitrichten, waarbij zijn verdorven aard niet mede in het spel is en alles weer verijdt. Hij kan geen gedachten denken, geen zucht voortbrengen, geen gebed bidden, geen geloof oefenen, waarbij niet op allerlei wijze de zonde met list en geweld zou binnensluipen en de armen mens weer zou overheersen. Hij weet op het laatst niet meer wat hij doet of wat hij doen moet. Hij heeft met zijn God te doen,

maar juist Deze zegt het hem, dat hij vervloekt is, daarom, dat hij niet gebleven is in al de woorden der Wet.

Ach hoe zwaar, hoe vreeslijk zwaar kan dat de mens op het hart drukken, vervloekt te zijn van God, van Hem, Die zijn hoogste Goed is, de heilige en rechtvaardige God. Wat kan zo iemand nog gelukken, die van God vervloekt is? Al bezat hij ook het uitnemendste van alle werken, hij zal zich toch van de vloek niet kunnen bevrijden, die hem alreeds aankleeft. Is een mens vervloekt, dan is ook vervloekt al wat die mens doet; al zijn werk is van meet af verdorven. Hij kan niets goeds meer doen, hij mag ook niets goeds meer doen, om zich daardoor van de vloek te bevrijden. God alleen, Die hem vervloekt heeft, kan de vloek van hem wegnemen, opdat hij een gezegende des Vaders zij.

En dat heeft God gedaan; want aldus lezen wij: *"Christus is een vloek geworden voor ons."* Tot deze waarheid mag dies de mens, beladen met zonden en vloek, zijn toevlucht nemen. Laat ons der goede, heilige en rechtvaardige Wet Gods gelijkgeven, mijn Geliefden, waar wij vernemen, dat zij ons vervloekt. Laat ons voor God in de schuld vallen, onszelf aanklagen en Hem in het recht stellen, waar zijn Waarheid ons voorhoudt: *Gij zijt vervloekt*. Dat wij evenwel, wij, die voor Zijn woord beven, de toevlucht niet wegwerpen, die wij overeenkomstig het Woord Gods hebben, en deze toevlucht is: dat Christus een vloek geworden is voor ons.

Als wij opwaarts zien tot God, tot Zijnen troon, als wij onszelf afvragen: "Hoe staat het met u, bent u bereid, om voor God te verschijnen?" en wij in ons binnenste het antwoord moeten geven: "Nee, dat ben ik niet, ik ben niet bereid; want zo staat er geschreven: Vervloekt is een ieder, die niet blijft in al de woorden der Wet", laat ons dan toch niet op onze zonde zien, niet op onze vloek, niet op Gods toorn, maar laat ons zien op Christus, Die een vloek is geworden voor ons. Daar hebben wij dan een gewisse toevlucht, dat Gods toorn en vloek ons niet treffen zal. Immers tegen allen vloek hebben wij een eeuwigen, machtigen, geweldigen zegen; die zegen is: Christus voor ons. Aan Hem hebben wij de rechte Man, Die zegt: "Vervloekt is zo'n vloek, waarmee Mijn arm schaap vervloekt is; Ik heb de vloek van deze arme zondaar gedragen, Ik ben een vloek geworden voor hem. nu moet deze arme zondaar enkel zegen zijn, in weerwil van Zijn verderf. Want de Wet kan niet tweemaal de vloek opleggen." Werd Christus voor ons een vloek, zo hebben wij tot Zijn genade de toevlucht, en Zijn zegen moet ons deel blijven. Immers niet voor Zichzelf is Hij een vloek geworden, maar voor ons, dat is: in onze plaats.

III

Is deze toevlucht dan onbedrieglijk?

Vraagt iemand zo, wij antwoorden: Ja gewis. De Apostel bewijst dit met het Woord Gods. God heeft gesproken: "Wanneer in iemand een zonde zal zijn, die het oordeel des doods waardig is, dat hij gedood zal worden, en gij hem aan het hout zult opgehangen hebben, zo zal zijn dode lichaam aan het hout niet overnachten, maar u zult het zekerlijk tenzelfden dage begraven; want een opgehangene is Gode een vloek; zo zult u uw land niet verontreinigen, dat u de Heere uw God ten erve geeft." (Deuter. 21:22, 23)

Dat een opgehangene Gode een vloek is, ligt in de aard der zaak; want een opgehangene is een mens. Een mens behoort voor een deel aan de aarde, voor een deel aan de hemel; aan de aarde, zolang hij hierbeneden is; dan moet hij op de aarde wandelen als vorst en heer der aarde; aan de hemel, wanneer hij van de aarde weggenomen wordt, want dan moet hij zijn burgerschap hebben in de hemel. Als

echter een mens van de aarde verhoogd wordt, zonder in de hemel op te varen, verhoogd wordt aan een galg of aan een hout, dan is de mens zo weinig op de rechte plaats, waar hij als schepsel zijns Gods behoort te zijn, dat hij veelmeer vanwege zo'n verhoogd zijn en zo'n zweven tussen hemel en aarde allen vloek bij God en smaad en schande op zich laadt. Zo'n mens zou daarom ook het land verontreinigen, indien hij bleef hangen, omdat hij niet als mens, maar als een vloek en smaad en schande stierf.

Nu heeft God zo'n bevel niet zonder profetie laten geven. Want hier staat geprofeteerd, dat wij onze God, onze Heere en Zaligmaker, voor een godlasteraar zouden houden, omdat Hij onze vrome geschiedenissen, dat wil zeggen, onze ongerechtigheid, niet zou laten staan, maar Zichzelf zou handhaven als ons enig heil. Dan zouden wij niet weten, wat voor smaad en schande wij Hem zouden aandoen, om het recht te doen uitkomen, dat wij Hem voor een vervloekte hielden. Middelerwijl zouden wij juist daarmee bewijzen, hoe weinig wij in Gods Wet blijven, omdat wij zelfs onze Wetgever aan het vervloekte kruishout zouden slaan. God echter van Zijn zijde zou Zelf Zijn Christus door ons aan het kruishout laten brengen en Hem tot een vloek maken voor ons, opdat Gods gerechtigheid ongeschonden zou blijven, en wij van de vloek der Wet, als ook van onze smaadheid en schande zouden vrijkomen; want immers tot dat einde heeft de Heere van onze aller zonden op Hem doen aanlopen.

Dit alles staat de Apostel voor ogen bij de woorden: "Een opgehangene is Gode een vloek." Christus heeft geen zonde gehad noch gedaan, Hij wist volstrekt van geen zonde, kende ze niet; evenwel was Hij een Opgehangene; als Opgehangene werd Hij een vloek. Gods Woord kan niet teniet gedaan worden. Het Woord Gods gold ook ten opzichte van Hem: "Een opgehangene is Gode een vloek."

In welke zin echter kon Hij, als een Opgehangene, bij God vervloekt zijn? Hij was immers onschuldig, en er werd in Hem niets gevonden, dat des doods waardig was? In welke zin anders dan in dezen: dat Christus zonde werd, en dientengevolge naar het recht der Wet een Opgehangene in onze plaats, en mitsdien een vloek in onze plaats. En wel dit alles van de zijde Gods, Die Hem tot een vloek maakte in onze plaats.

Omdat zo Christus van Godswege een vloek is geworden in onze plaats, zo weten wij, dat onze toevlucht onbedrieglijk is; de toevlucht, die wij hebben tot deze waarheid, dat wij tegen al de vloek Gods, die op ons zondaren rust, en tegen al Zijn verdoemenis, dat wij door ons dagelijks overtreden van Zijn geboden op ons laden, een anderen vloek, een andere verdoemenis hebben, namelijk Christus; en dat wij die hebben van Godswege, zodat ons geen vloek, geen verdoemenis meer treffen kan, (Rom. 8:1) en er ook niets van dusdanige vloek is overgebleven bij God; zoals Hij dan ook Zelf gesproken heeft: "Ik zal niet meer op u toornen noch u schelden" (Jesaja 54:9); "Grimmigheid is bij Mij niet" (Jesaja 27:4); "Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde" (Jer. 31:3); "Het verbond Mijns vredes zal niet wankelen." (Jesaja 54:10)

Of staat er niet geschreven: "De straf, die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door zijn striemen is ons genezing geworden"? (Jesaja 53:5) Staat er niet geschreven: "Christus heeft onze zonden gedragen in Zijn lichaam aan het hout"? (1 Petrus 2:24) zo mogen mij dan Christus en onze zonden niet van elkander scheiden, integendeel dat is onze onbedrieglijke toevlucht, dat de Heere van onze aller zonde op Hem heeft geworpen. De Heere heeft niemands zonden uitgesloten, die Hij niet op Hem heeft geworpen, zodat God Zelf Hem voor ons tot zonde heeft gemaakt. Omdat nu God Zelf Hem tot zonde voor ons gemaakt heeft, zo is Christus in onze plaats, en wij zijn in

Christus, wat Gods is. Christus is in onze plaats "zonde" en Gode "een vloek", en wij zijn in Christus "gerechtigheid Gods" en "erfgenamen des zegens."

Toen de Heere van onze aller zonde op Hem deed aanlopen, toen nam Hij van onze aller zonde van ons af, en bedekte ons met de gerechtigheid en onschuld van Christus. En aangezien Christus een vloek geworden is voor ons, en zo Gods toorn en verwerping, en het verlaten zijn van God voor ons droeg, zo is de vloek en de toorn van ons afgenomen, en het woord moet vervuld worden, dat zegt: "Voor een klein ogenblik heb Ik u verlaten, maar met grote ontfermingen zal Ik u vergaderen; in een kleinen toorn heb Ik Mijn Aangezicht van u een ogenblik verborgen, maar met eeuwige goedertierenheid zal Ik Mij uwer ontfermen. (Jesaja 54: 7, 8)

Op eeuwige gerechtigheid berust deze uw toevlucht, o met zonden bezwaarde mens, de toevlucht tot die waarheid: *Christus is een vloek geworden voor ons*. Want dat is de grote vrijwillige liefde uws Heeren, dat Hij Zich onder de Wet heeft begeven en uw zonden op Zich heeft genomen. Toen stond Hij in onze plaats voor de Wet met ons gelijk, niet als een heilige en onschuldige, maar als zonde voor ons; als zodanig werd Hij met de vloek beladen, ja werd tot een vloek en uitvaagsel; maar in de eeuwige Geest boog Hij Zich onder deze vloek; uit grote liefde wilde Hij voor ons een Opgehangene en Vervloekte zijn; in de eeuwige Geest verdroeg Hij de toorn Gods, de ganse verschrikkelijke toestand van het vervloekt-zijn; Hij hield Zich vast te midden des toorns aan Zijn God en maakte Hem daardoor tot onze God, ja hield Zich vast aan Zijn Vader en maakte Hem daardoor tot onze Vader.

De toorn is niet meer; Christus heeft de genade verworven, de gerechtigheid aangebracht; de vloek is weg, want Hij heeft Zich tot Erfgenaam des zegens gemaakt door Zijn gerechtigheid. Hij heeft de zonde op Zich laten aankomen en werd de Zondeverwoester; op Hem kwam de toorn, maar Hij overweldigde die door de liefde tot het verlorene; op Hem kwam de vloek, maar Hij vervloekte die in de macht van Zijn gerechtigheid. Zo kon de dood Hem niet houden; Hij werd de dood des doods en een pestilentie der hel. En de Geest beveelt aldus: *Schrijf, dat deze dingen waarachtig zijn en getrouw*.

IV.

Dewijl nu de toevlucht tot zulke waarheid vast en onbedrieglijk is, waarmee moet zich dan de met zonden bezwaarde mens volstrekt niet inlaten?

Hij moet zich volstrekt met niets inlaten, dat hem van Christus wil scheiden, Die zijn zonden, zijn schuld, zijn vloek en zijn straf gedragen en ganselijk weggenomen heeft. Want daarop is het arglistige hart des mensen uit, dat beoogt de moordzieke duivel: om de met zonden bezwaarde mens van Christus te scheiden, van het Lam Gods, Dat de zonde der wereld gedragen en alle gerechtigheid voor God vervuld heeft. Maar Christus wil naar Zijn grote liefde niet van de arme zondaar gescheiden zijn. Hij schaamt Zich niet, de zodanige Zijn broeder te noemen, vlees van Zijn vlees en been van Zijn benen. Hij heeft Zich over zondaren willen erbarmen, Hij wil Zich met hen vergezelschappen, bij hen wonen; Hij wil het voor alle engelen en duivelen weten: "dat hoopje daarvan arme en ellendige zondaars is Mijn volk, het Zijn schapen Mijner weide, het zijn Mijn heiligen en uitverkorenen, in welke al Mijn lust is; Ik heb hun Mijn heerlijkheid gegeven, zij zijn Mijne, mijn verlost; waar Ik ben, daar zullen ook zij zijn; wat Ik heb, moeten zij ook hebben; geen hunner zal in zijn ellende en in zijn verderf blijven zitten en omkomen; dat waarborg Ik hun met Mijn Naam. deze zal de hel Mij moeten laten, Ik geef hun het eeuwige leven. Dood, Ik zal u een verderf, hel, Ik zal u een pestilentie zijn!"

Dewijl nu Christus Zich niet van de arme zondaar wil laten scheiden, zoomin als de moeder van haar zieke kind, dat in zijn onreinheid neerligt, zo moogt gij, o mens, hoe ook bezwaard, steeds met alle vertrouwen, met een goed toevorzicht op uw trouwe Zaligmaker het oog gericht houden, en u volstrekt niet met iets inlaten, dat u van Christus zou willen scheiden. Want immers, als u op uzelf zou zien, of naar God zien, of naar gerechtigheid en heiligheid zoeken zonder Christus, zo bent u verloren.

Dit net haalt de duivel de mens zo graag over het hoofd, dat deze op zichzelf en op zijn zonden zal zien; met dit deksel bedekt hij hem graag de ogen, opdat de mens niets anders zie dan dood, zonde, wet, vloek, verdoemenis en ondergang, opdat hij toch maar niet op zijn getrouwe Zaligmaker zie; en heeft de duivel de mens Christus afhandig gemaakt, dan stelt hij hem de zonde voor de ogen, opdat de mens zichzelf pijnige en kwelle met kwade gedachten aangaande God, en voorts alle krachten inspanne om zichzelf van de zonden los te werken. Ziedaar het werk der duistere machten opdat zij u in de zonde gekluisterd houden en u straks in het verderf neerstorten.

Dit is echter de stem des Evangelies tot u, o arme, vermoeide en belaste zondaar: dat u volstrekt niet aan uzelf moet denken, wanneer u aan God denkt, tenzij alleen in die zin, dat God u genegen is als de God en Vader van onze Heere Jezus Christus; en wederom: dat u volstrekt niet aan God denkt zonder Christus, want anders is God u te hoog, te heilig, ja een verterend vuur.

Houd Christus in gedachtenis, Hem, de Middelaar Gods en der mensen, zo zult u "Abba, lieve Vader" kunnen roepen door de Heilige Geest, Die daar wil woning maken, waar Jezus verheerlijkt wordt, waar men op Christus ziet, op Christus voor ons en mét ons, en op niets anders.

Daarom, als aan u gevraagd wordt: "Bent u bereid voor God te verschijnen", zie dan op Christus, en u zult weldra antwoorden: "Mijn nieren verlangen zeer in Mijn schoot." Denkt u aan God, en daarbij aan toorn en aan gericht, aan vloek en aan verdoemenis, zie dan op Christus; want zo staat er geschreven: *Hij heeft ons verlost van de vloek*. Wij waren des toorns, des vloeks eigendom, maar Hij maakte ons tot Zijn eigendom door koop, toen Hij een vloek werd voor ons.

Dit "voor ons" houd vast, dat is voor u, voor mij, voor alle degenen, wie het om verlossing van alle ongerechtigheid te doen is. Christus heeft de persoon eens zondaars, eens overtreders van alle geboden Gods op Zich genomen; zo nam Hij onze persoon op Zich. Heeft Hij het dan nu doorgemaakt, zo geldt Zijn woord: "Laat deze heengaan."

- Derhalve, wanneer u wordt toegeworpen: "Wat! U zou zalig zijn? U zou tot God gekomen zijn, u een erfgenaam der heerlijkheid wezen? U hebt niets dan zonde en wederom zonde, u zit in allerlei verderf verzonken!" Dan antwoord u goedsmoeds: "Gij liegt, valse profeet, beschuldigend geweten, zwak hart, moordzieke duivel! Christus is Mijn zonde, en ik ben Zijn gerechtigheid. Ik heb geen zonde, het Lam heeft ze weggedragen."
- En wanneer u toegeworpen wordt: "Wat! U zou een toevorzicht, een goed vertrouwen hebben op de Heilige en Rechtvaardige? U hebt niets dan toorn, oordeel en verdoeming bij Hem te verwachten, u bent een vloek in zijn ogen!" Zo zie op Christus, en antwoord met frisse moed: " Dat is een leugen! Christus is Mijn vloek en Mijn verdoeming, en ik ben Zijn zegen en Zijn gerechtigheid; want Hij werd mijn vloek en Hij noemt mij *een gezegende Zijns Vaders*."

- En als de dood u aangrijnst en u toeduwt: "Nu zult u het toch wel zien, dat het alles bedrog is, wat u geloofd hebt; God is niet voor u, noch mét u, u wordt vernietigd en vaart ter hel!" Zie dan op Christus en zeg goedsmoeds: " Dat is een leugen! " Christus is Mijn dood, en ik ben Zijn leven; daarom breng ik nu juist in mijn sterven u, o dood, u, duivel en hel, deze boodschap: u hebt Mijn Heere in uw macht gehad; Hem hebt u niet kunnen houden, derhalve zult u ook mij niet kunnen houden."

Één voor allen, voor mij, voor u, voor allen, die opwaarts schreeuwen: "Laat Mijn ziel leven en zij zal U loven, en laat uw rechten mij helpen." (Psalm 119:175) Eenmaal sprak de bezwaarde Job, juist op een ogenblik, dat hij niets van Zijn God verstond, toen alle golven en baren hem over het hoofd gingen: "Ik weet, mijn Verlosser leeft" (Job 19:25), en hij is niet beschaamd geworden. Ja, de overwinning is onze, en ook de zegen is onze door onze Heere Jezus Christus. *Geloofd zij de God Israëls! Amen*

80. Hebreeën 10:19-24

Deze leerrede werd uitgesproken te Elberfeld op 26 September 1847, des voormiddags. Gezongen werd: Lied 60:7-9; Psalm 100:2en3; Lied 48:9. (Zie Naschrift). In het Nederduits vertaald zag zij het licht 1849 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 6 in het 4de Twaalfal. In het Hoogduits verschenen zij 1892 in "Licht und Recht", 5. Heft, 3. Predigt. Des avonds vervolgde K. zijn verklaring van Jesaja 29: 13 21. Gezongen werd: Psalm 119:82 en 83; Psalm 84:6.

"Treed, mijn ziel, op de sterken", zo sprak Debora, die moeder in Israël, volgens Richteren 5: 21, toen zij zag, dat al de vijanden van het Koninkrijk Gods met hun ijzeren wagens onder de voeten van de God Israëls, Die tussen de Cherubim woont, tot stof en as geworden waren. *"Treed, mijn ziel, op de sterken"*, zo spreke een ieder onzer, die in zijnen nood en zijn aanvechtingen ternederligt, het oog geslagen op de heuvel Golgotha. Dat is de berg, waar al die sterken, die Sion haten, gevallen zijn. Aan de voet van deze heuvel is het eigenlijke dal Megiddo, waar Gog en Magog verslagen liggen, en van waar men kan uitgaan en zien de dode lichamen der lieden, die tegen de Heere overtreden hebben, wier worm niet zal sterven en wier vuur niet zal uitgeblust worden. (Jesaja 66: 24) Dat het toch niet langer een lied der lippen zij, maar dat wij het allen uit het binnenste onzes harten de Heere zingen en juichen: Dood, duivel en wereld, ja al wat ons deert, Door Christus verwonnen, door Christus vernederd, Uw toorn is onmachtig geworden.

"Treed, mijn ziel, op de sterken", zo spreke een ieder van onze in de heten kamp met alle machten der duisternis. Debora ging ons voor, wij haar na. Gij, mijn zwakke, aangevochten en bedroefde ziel, over wie alle onweders heengaan, u armzalig, afgemat kind, hef uw voet op, en zet die met fiere moed op de kop der oude slang en haar gebroed; de zwakken zijn almachtig geworden, en uit de sterke is de geest uitgegaan, want der oude slang is de kop vermorzeld. Hij, Die hoger dan alle hemelen is opgevaren, onze Heere en onze God, heeft Zich gezet aan de Rechterhand der Majesteit, en zal Koning blijven over Zijn geliefd Sion, totdat alle zijn vijanden tot de voetbank van Zijn voeten zullen gelegd zijn. Tot zolang vertrooste zich zijn Kerkbruid met de bekende woorden: "Hier is de lijdzaamheid der heiligen; hier zijn zij, die de geboden Gods bewaren, en het geloof van Jezus." (Openb. 14:12) De overwinning is des Heeren; en in zijn overwinning heeft Hij Zijn zwak volk gekroond, dat zij met Hem zingen, op de harp spelen en jubelen: "Zij hebben mij dikwijls benauwd van Mijn jeugd af, maar ik heb ze verbouwen, ik heb ze verbouwen in de Naam des Heeren Zebaoth." (Psalm 129:1 vv. En Psalm 118:10 12) Al is dan ook de kamp heet, al zijn der vijanden vele, nochtans zingt juist dan de Gemeente: "De Heere der heirscharen is met ons; de God Jakobs is ons een hoog vertrek, Sela. Komt, aanschouwt de daden des Heeren, Die verwoestingen op aarde aanricht; Die de oorlogen doet ophouden tot aan het einde der aarde, de boog verbreekt, en de spies aan twee slaat, de wagens met vuur verbrandt." (Psalm 46: 8 10) En dit is het woord en de belofte van haar Schutsheer: "Ik zal verhoogd worden onder de heidenen; Ik zal verhoogd worden op de aarde." (Psalm 46:11)

Waarom zijn er in ons midden nog zo velen, die niet tot het hart Gods doorbreken? De hete kamp des gebeds, des gebeds: "Ik zal u niet laten gaan, tenzij dat u mij zegent", moet zijn vrucht dragen ter bevestiging en verzegeling in de Heilige Geest: "Ook voor Mij. Ook voor mij is weggelegd de kroon der rechtvaardigheid." Zijn zij nog verstrikt in de wereld, in het zichtbare? Weg met de ijdele glans der vergankelijke dingen, en u opgemaakt tot de Heere! Of zijn zij bevreesd vanwege hun zonden en al de onreinheden, waaronder zij zich als begraven voelen? Zonden en onreinheden zullen hun volstrekt niet in de weg staan. Waarom zich langer bekommerd over wat men hierbeneden heeft? De harten naar boven! Gezien op hetgeen men daarboven heeft, waar Christus is: dan zal al hetgeen hierbeneden is, wel spoedig verdwenen zijn; dan zal men wel in één oogwenk al zijn vijanden aan zijn voeten gelegd zien, en zelfs geen zonden meer zien, maar de heerlijkheid des Heeren. Of leeft daarboven geen Heiland meer van de arme, ja de armste zondaren? Is de Vriend der hoeren en tollenaars dood, of stroomt er nog genade van de lippen van deze genadige Koning? Waarom sprak weleer een Ananias: "Saul, broeder, de Heere heeft mij gezonden, opdat u weer ziende en met de Heilige Geest vervuld zoudt worden"? (Hand. 9: 17) Waartoe dient toch de liefelijke Apostolische aanspraak, die aanspraak uit het binnenste hart: "Broeders! lieve broeders!" waarmee zij komen tot hen, die zo zeer versaagd zijn, tot hen, die de moed niet hebben tot geloven? Het is de stem van het Evangelie: uw ziel trede op de sterken; de zwakken zijn met macht omgord; ja, zij zijn met macht omgord! Verneemt dat ook heden.

Tekst: HEBREEËN 10:19 24.

"Dewijl wij dan, broeders, vrijmoedigheid hebben om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, op een versen en levenden weg, welke Hij ons ingewijd heeft door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees; en dewijl wij hebben een grote Priester over het Huis Gods zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, in volle zekerheid des geloofs, onze harten gereinigd zijnde van de kwade consciëntie, en het lichaam gewassen zijnde met rein water; laat ons de onwankelbare belijdenis der hoop vasthouden want Die het beloofd heeft is getrouw. En laat ons op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken."

Hier zou ik ook wel mogen zeggen: waar zal ik met al de heerlijkheid blijven, als de Heere eens Zijn hart ontsluit door Zijn lieflijk Evangelie, zodat een arme zondaar vrolijk wordt vanwege al de goede tijdingen, die hij tot Zijn troost uit de hemel der genade ontvangt.

Uit de voorgelezen woorden willen wij op de volgende zaken de aandacht vestigen:

1. Wij, die uit de hemel buitengesloten zijn, hebben ingang in de hemel door het bloed van Jezus.
2. Wij hebben vrijmoedigheid tot het ingaan in de hemel.
3. Het Apostolische woord zegt: dat wij die vrijmoedigheid hebben.
4. Er is geen voorhang meer voor deze ingang; Jezus scheurde dat middendoor en maakte zo een open weg.
5. De Hogepriester gaat mee.
6. Daarom hebben wij allen binnen te treden indien wij zonden hebben, en wij over die zonden bedroefd zijn; en hoe hebben wij binnen te treden?
7. Wij hebben goede waarborg, dat onze vijanden niets zullen kunnen uitrichten, en dat wij in eeuwigheid niet zullen beschaamd worden, als wij binnentreden.
8. Wij hebben hier niets te doen, dan de zieken te verzorgen en hun rijkelijk uit te delen uit de heilsapothek, en de tragen daartoe aan te sporen.

I.

Wij, die uit de hemel buitengesloten zijn, hebben ingang in de hemel door het bloed van Jezus.

Hoe zou een mens, zoals hij is, in de hemel kunnen komen, in de heiligen hemel, waar God woont? Al was hij ook vol van alle goede werken, zo moet nochtans zijn dood, zijn gehele af-zijn-van-God, hem buiten de hemel sluiten. In deze dood liggen wij allen, jong en oud; in deze dood hebben wij allen gezondigd; daarom hebben wij geen goede werken, al waren wij ook, van der jeugd af aan, de deugdzaamste mensen der wereld. Des Heeren woord: "één ding ontbreekt u", geldt ons allen. Onze dood sluit ons buiten; dat wij vlees zijn, sluit ons buiten. De Wet, naar welke het heet: "Vervloekt is een ieder, die niet blijft in al de woorden der Wet, om die gedaan te hebben", verdoemt ons wij zijn bij God een vloek. De duivel heeft op ons aanspraak, en ons eigenlijk huis, waarheen wij zouden moeten, is ... de hel: het eeuwig verstoten zijn van het Aangezicht Gods, en het vinden van ons deel bij al de onzalige geesten. Zo sprak de wijze Salomo: "Voorwaar, daar is geen mens rechtvaardig op aarde, die goed doet en niet zondigt" (Pred. 7:20), en zo riep de verbrijzelde David menigmaal tot zijn God: "Ga niet in het gericht met uw knecht; want niemand, die leeft, zal voor Uw Aangezicht rechtvaardig zijn" (Psalm 143:2); en: "Gedenk niet de zonden mijner jonkheid, noch mijner overtredingen" (Psalm 25:7); en wederom: "Zo Gij, Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan?" (Psalm 130: 3)

Wij zijn buiten de hemel gesloten naar het rechtvaardig vonnis Gods, en hebben, overeenkomstig dat vonnis, volstrekt geen aanspraak op leven en zaligheid, op toegang tot God; onze zonden hebben ons voor eeuwig van God gescheiden. De gemeenschap met God, het vrijmoedig toetreden tot Hem, de vrede tussen God en mens is weg, en aan de een zijde is er toorn, en aan de andere vijandschap; aan de een zijde vervloeking, aan de andere verharding, dood en verstokking. God en mens kunnen eigenlijk nooit weer samenkomen. En dat dit zo is, gevoelt niet alleen de met zonden verontreinigde mens, die er zich toch met eigen deugden wil doorslaan, maar zelfs hij, die van Zijn deelgenootschap aan de genade in de Heilige Geest verzekerd is, zal nochtans verwonderd staan en verrast wezen, als hij eenmaal werkelijk de volzalige God aanschouwen zal.

En nochtans hebben wij de ingang in het heilige, dat is, in de hemel, waar de heilige God woont. Dit predikt ons het dierbaar Evangelie, dat wij voor ons hebben. Dat maakt ons, die een arm, met zonden beladen, beangst, voor God bevend en versaagd volk zijn, op eens tot priesters, en wel tot hogepriesters. Wij, die zo-even nog buiten voor de deur stonden, en in onze ongerechtigheid meenden te vergaan, worden door dat Evangelie op eens tot zulke priesters gemaakt. Dat komt daardoor, dat wij deze ingang hebben door het bloed van Jezus, zodat wij niet behoeven te zeggen: "Wat, ik in de heiligen hemel? ik ben toch een zondaar!" want het Evangelie zegt: Voorzeker, juist omdat u een zondaar zijt; want u hebt de ingang door het bloed van Jezus, dat is, door het bloed van uw dierbare Verlosser. U moogt niet zeggen: Als ik dit of dat maar eerst had! Nee, werken, vroomheid, goede gezindheid of welke goede eigenschap ook, al wat van mensen is, al wat van 's mensen zijde zou kunnen komen, verschaft ons de ingang niet; want wij hebben de ingang in de heiligen hemel door het bloed van Jezus.

Wie uwer dus zalig zijn wil, die verlate zich niet op zijn werken der gerechtigheid, die hij meent gedaan te hebben, en verlange ook niet naar zulke werken; immers daarmee

komt hij toch niet binnen, want het Evangelie luidt: wij hebben de ingang door het bloed van Jezus. Evenmin late hij zich weerhouden door zijn verdorvenheid; immers ook die verspert hem de ingang niet, want nog eens: wij hebben de ingang door het bloed van Jezus Dit is luid en klaar genoeg gepredikt, en duidelijk genoeg uiteengezet in het Evangelie, zodat de doven het horen, de blinden het zien, de doden het verstaan

II.

Wij hebben niet alleen de ingang in de hemel door het bloed van Jezus, maar ook vrijmoedigheid tot deze ingang.

Dat wil zeggen: dat er voor ons geen reden is, om met angst en beven ons af te vragen, of God het ook wel goed zou vinden, dat wij in Zijn heiligdom binnentreden. God woont weliswaar in de donkerheid; en er behoort een buitengewone vrijmoedigheid toe, dat een arm zondaar zich tot Hem zou opmaken, dat hij, zo bezwaard als hij is, zich zou durven wagen in de donkerheid, waar God woont. De zonde is te groot, het hart is te zwak, de macht der duisternis te geweldig. Alles roept hem toe: "Gij zijt verloren, als gij u daarbinnen waagt! Hoe? U zou het wagen tot God te komen; reeds de blote gedachte aan de heilige God verdoemt u immers. Als u het waagt u tot God op te maken, dan zult u in de hel neergestoten worden." O die listige duivel, die het arme hart zo voorpredikt. De arme zondaar zou zich niet tot God mogen opmaken, zonder verdoemd te worden! Is hij dan soms gered, als hij zich niet opmaakt tot zijn God? Is iemand verloren, dan is hij verloren; erger kan het niet worden. Hij kan het dus wagen. Maar wat, wagen? Als ware er iets bij gewaagd, wanneer een arm zondaar zich tot zijn God begeeft, zoals hij is! Wij hebben vrijmoedigheid tot de ingang in het heilige; dat predikt ons het betrouwbare Evangelie.

Onze God is de duivel niet. De duivel vermoordt zonder enige barmhartigheid al wat zich in zijn armen werpt; maar onze God is een God van alle barmhartigheid. Wij hebben vrijmoedigheid tot de ingang in het heilige op grond van Zijn woord: "Ik zal hun ongerechtigheid vergeven en hunner zonden niet meer gedenken" (Jer. 31:34).

Wij hebben vrijmoedigheid, als wij komen met het bloed van Jezus, dat van alle zonden reinigt; en deze vrijmoedigheid bestaat daarin, dat wij onze God alles durven zeggen, alles durven klagen, en voor Hem niets verhelen, want immers: toen ik zweeg, zegt David, werden mijn beenderen verouderd. (Psalm 32: 3) Wij hebben zo'n vrijmoedigheid, dat wij het van onze God mogen prediken: dat Hij groot is van genade, rijk aan barmhartigheid, almachtig in Zijn liefde en in zijn vrije ontferming. Dat zal God ons niet ten kwade duiden; integendeel, het zal Hem aangenaam zijn en naar Zijn hart gesproken, dat wij het overluid verkonden: Ik heb een genadig God en Vader in de hemel, de God en Vader mijns Heeren Jezus Christus. Ik ben wel arm en ellendig, maar nochtans, en juist daarom gedenkt Hij mijner. Wij hebben zo'n vrijmoedigheid, om bij het binnentreden in het heiligdom al het mogelijke te zeggen, wat wij van de genade van onze Ontfermer kunnen zeggen, al zou de wereld ons ook deswege voor dwaas of dronken houden. Ja, al klonk het ook belachelijk, al had het ook de schijn van godslasterlijk te wezen, toch kunnen wij de genade Gods, onzes Gods, bij het binnentreden in het heiligdom niet te hoog verheffen, er niet te veel in roemen, noch er te trots op zijn. Al zeggen ook dood, duivel en zonde: "gij zijt zwart, u bent geheel melaats, u bent verloren, u moogt niet naar binnen, de Koning is op u vertoornd, u hebt het te zeer verdorven, " ja, al zou God Zelf zeggen: "gij zijt een hond" (Zoals het heette tot de Kanaänese vrouw Matth. 15: 26) nochtans mag men op grond van het Evangelie antwoorden: dat is alles waar, en toch treed ik binnen.

III. *Immers het Apostolische woord zegt ons, dat wij deze vrijmoedigheid hebben.*

Wij hebben haar. Zij behoeft ons niet eerst bereid, eerst gegeven te worden. Zeker, deze vrijmoedigheid, om in het heiligdom in te gaan, geeft God door Zijn Heilige Geest; maar als Hij ze geeft, dan geeft Hij ze door het Woord; en dan geeft Hij ons niets anders, dan dat Hij het ons doet verstaan, dat wij deze vrijmoedigheid hebben, dat deze vrijmoedigheid er is. Wat zullen wij beginnen, als wij deze vrijmoedigheid eens niet in ons bevinden; als de vorige dagen der eerste liefde, toen wij openbaring op openbaring hadden van de macht van Zijn genade, voorbij zijn; als wij opnieuw niets dan zonde zien, en nog wel grote, gruwelijke, zoals wij ze tevoren niet gekend hebben? Dan is alle heiligheid, ja alle lust tot heiligheid weg, en er is alleen lust tot zondige begeerlijkheid. God verlaat de mens, verbergt Zijn Aangezicht, Zijn genadig Aangezicht; men smacht naar troost, maar er komt geen troost. Tranen, gebeden, ingespannen pogingen, worstelingen, heilige voornemens, eden en geloften, smekingen om kracht en macht, om Geest en hulp, het helpt alles niets. De dood danst op de lippen; de hel gloeit onder de voeten; het verderf heeft de overhand; alle duivelen drijven met ons de spot; luid klinkt hun hoongelach. Wij kunnen niet meer geloven, want de Wet verbreekt ook het laatste steunsel, de laatste kracht.

En nu moeten wij toch naar binnen, niet in de hel, - wij liggen reeds dieper verzonken dan de hel! - nee, wij moeten de heilige hemel in, daar behoren wij thuis. Maar zullen wij ook uitgerukt worden uit de diepte en opgenomen worden door de armen Gods in de hemel van Zijn heiligheid en gezet worden op de Rots, die allen vijanden te hoog is?

God wil, dat wij gezonken zijn op Zijn woord, op het volle Evangelie van Zijn ontferming. Wij hebben de vrijmoedigheid om in te gaan; zo predikt ons het Woord, dat ons de duivel zal laten staan, en hij zal er geen dank voor hebben. Maar waar zullen wij die vrijmoedigheid zoeken? Bij onszelf? Mooie vrijmoedigheid, die wij bij onszelf vinden; als wij geen zonden hebben, dan hebben wij haar; maar hoe menigwerf heeft zij ons in de steek gelaten, als het er om ging. Hier is sprake van een vrijmoedigheid, juist dan, als wij zouden hebben. Als ons verderf ons voor ogen staat, waar is dan onze vrijmoedigheid? Ach, dan is vrezen en beven bij ons en vol strek: geen vrijmoedigheid. Zullen wij dan wachten, totdat God ze ons misschien geeft?

Hoe! wie kan wachten, als het om het parool (het wachtwoord) gaat, om dood of leven, een omkomen in de angst der ziel of een getroost zijn van Zijn God! Aan het woord hebben wij ons vast te klemmen, ofschoon het boven en onder duisternis is, ofschoon alles ons toeroept: "daarmee gaat u verloren, dat is het rechte geloof niet." Wat vraag ik naar mijn geloof, of het waar of vals is; ik vraag naar het Woord, het Woord, dat de armen en ellendigen gepredikt wordt; dat zal wel boven blijven drijven, wanneer mij ook alles ontzinkt. Dat Woord zegt mij: wij hebben de vrijmoedigheid. Zij ligt in God. Zij ligt in het bloed van Jezus. Daarom in Zijn Naam binnengetreden!

IV.

Of is er nog een voorhangsel tussen God en hetgeen verloren is? *Nee, er is geen voorhangsel meer.*

Het voorhangsel voor de ingang in het heiligdom scheurde Jezus doormidden, en zo maakte Hij een vrijen, geopende weg. Dat predikt ons het liefelijke Evangelie in deze verhevene woorden: de ingang heeft ons Jezus bereid, of ingewijd tot een verse en levende weg, door het voorhangsel, dat is door Zijn vlees. Wat is het voorhangsel, dat ons alles, wat van God en van Zijn genade is, zo duister maakt, dat wij van louter

angst, treurigheid, bekommernis en hartenleed volstrekt niets meer zien kunnen? Is het niet ons vlees, ons vlees-zijn? Is het niet dat, wat wij niet graag willen weten, maar wat de Apostel van zichzelf beleed: "Ik ben vleselijk, onder de zonde verkocht"? O, zolang wij nog zo'n "half-geestelijk-zijn" kunnen handhaven, een geestelijk of een wedergeboren ziel in ons beweren te hebben, blijft bij alle gewaande vrijmoedigheid de vrees des doods in het hart zitten, en mét de vreze des doods blijft er in de grond der zaak angst voor God en een zich-verlaten op eigen werken en op het schepsel. Daar verstaat de mens ook nooit recht, wat het voorhangsel is; hij meent, dat het aan God ligt, dat hij niet doorbreekt.

Maar die des Heeren zijn, verstaan het eindelijk en ten laatste toch allen, dat het voorhangsel tussen ons en tussen God ons eigen vlees-zijn is. Is dit vlees echter verscheurd, dit vlees, dat ons van God scheidt, dan is immers niets meer in de weg, dat wij ons niet zouden opmaken tot het heiligdom en binnentreden daar, waar God woont; dan is niets meer in de weg, om met ongedekten aangezicht ons te spiegelen in de heerlijkheid des Heeren. Zulk vlees nu het voorhangsel tussen ons en tussen God, is gescheurd van boven tot beneden. Dat heeft God Zelf gedaan; daartoe heeft Hij Zijn Geliefde gegeven, daartoe is Christus gekomen. En hoe? Zoals geschreven staat: "Het Woord is vlees geworden" en: "Dien, Die geen zonde gekend heeft, heeft Hij zonde voor ons gemaakt"; en wederom: "Jezus Christus is een in het vlees gekomen." Hij, de eeuwig Heilige, in onze plaats, in onze toestand, waarin wij door onze afval van God gekomen zijn, daarheen gaande, ons vlees en bloed geheel deelachtig zijnde, liet Zijn vlees, liet Zichzelf verscheuren van boven tot beneden voor ons. Zo opende Hij voor ons de weg tot de genadetroon. Hij, onze Verlosser, bereidde voor ons de ingang in de heiligen hemel, de ingang, welke de Vader voor ons in de eeuwige Raad Zijns vredes ontworpen heeft. Hij wijdde die in, zodat door Hem de ingang in de heiligen hemel een algemene poort geworden is, zoals de poort van een groot ziekenhuis, een opene straat voor allen, die naar Jeruzalem haken, een algemene weg voor de armen, de vermoeiden en belasten, de hard-zieke zondaren. Toen Zijn vlees verscheurd werd aan het hout des kruises, toen werd ons vlees-zijn uit de weg genomen, ons gescheiden-zijn van God, en de oorzaak van zo'n gescheiden-zijn, te weten onze zonde. Verscheurd hing daar toorn, vloek en verdoeming, verscheurd de wet der zonde en des doods; verscheurd onze schuldbrief; en van het verzoendeksel straalde genade, barmhartigheid en vrede op ons neer, op ons, die nog niet geboren waren. Daarom is de weg voor allen open, die te voet komen.

En deze weg heeft ons Jezus ingewijd, zodat het is een *nieuwe* weg, of zoals het in het Grieks heet: *vers-geslacht*, zo-even geslacht. De Apostel voegt hier het beeld van een weg en dat van een zo-even geslacht lam zeer troostrijk tezamen, opdat wij het toch goed verstaan zouden, hoe de weg tot de rust, de weg tot God er uitziet, dat namelijk de Weg het Lam Zelf is, geslacht voor onze zonden, opdat wij door de stukken van Zijn vanéén gescheurd vlees, volgens het verbond Gods, tot het eeuwige leven doorgaan; en dat wij het goed verstaan, hoe het 'geslacht-zijn' van dit Lam zijn eeuwige, voor ons nimmer verouderende kracht en geldigheid heeft, en zijn bloed een ons altijd verzoenend, voor ons tussentredend, voor ons sprekend bloed is.

Daarom noemt hij deze weg ook een *levende* Weg, dat is een weg, die blaast en ademt, die ademt en leeft. Daarop weten wij raad en uitkomst tegen onze dood. Op zo'n weg van leven en genezing moet de dode voorwaarts, van kracht tot kracht; in zo'n lucht moet elke zieke gezond worden, en alle armen en ellendigen aanschouwen het liefelijk Aangezicht Gods.

V.

Zou iemand nog verslaagd staan en beven? De Hogepriester is met ons. Dat verkondigt ons het dierbare Evangelie in de woorden: "Wij hebben een Hogepriester over het Huis Gods." Dit Huis Gods is de hemel der heiligheid, waarin God woont. Dat, waarmee God Zich in de hemel van Zijn heiligheid bezighoudt, is juist dat, wat de wortelbetekenis van het woord "heiligen" te kennen geeft, te weten vegen, afvegen, en voorts: reinmaken, dat het een sieraad zij. De goederen des Huizes zijn dus: reiniging van zonden, uitdelging van dezelve; en waar nu uitdelging van de zonden is, daar is heiligheid, leven en zaligheid; derhalve: algehele verlossing, volkomen zaligheid, genade, vrede, vreugde, gerechtigheid.

Nu, over zo'n Huis, over zulke goederen hebben wij een grote Priester. Deze is de Opziener en Huisvoogd in de hemel, zodat Hij, door Gods genade, niets anders voor ons te doen heeft, en ook Zelf, naar de macht van Zijn liefde, niets anders doen wil, dan dag en nacht, want Hij slaapt of sluimert niet, ook is er om de genadetroon geen nacht daarvoor te zorgen, dat wij afgeveegd, geheel en goed, tot tevredenheid en lofprijzing Gods, afgeveegd en zo gereinigd zijn van al onze zonden, en dat wij, ingaande in het Huis, in plaats van toorn genade, in plaats van zonde gerechtigheid, in plaats van verdoeming leven en zegen, vrede en overvloed bekomen, de volheid van de ganse erfenis, die Hij voor ons geërfd heeft. Dat toch elke aangevochten ziel dit versta, dat Christus de Heer en Huisvoogd in de hemel is, en dat Hij het niet kan gedogen, dat een onreine, die tot God roept, ongereinigd zou blijven, arm zou blijven. Hij laat Zich in Zijn ambt en zijn bediening door niemand hinderen, maar Hij is dadelijk bereid en zegt: "Ik wil het doen, wees gereinigd", en: "Gij arme, u zult alles erven, Ik wil uw God zijn." Omdat nu deze Hogepriester zo mét ons is, mogen wij de deur des hemels wijd opendoen.

VI.

Daarom moeten wij allen binnentreden, zo wij zonden hebben en de zonden ons leed zijn, zodat wij ons daaronder als doodgedrukt gevoelen, als liggende onder een geweldigen grafsteen, en er is geen helper, dan God. *En hoe moeten wij binnentreden?* Dat zegt ons het liefelijke Evangelie in de volgende woorden, die ik naar de grondtekst aldus wedergeef: "Laat ons toegaan met een waarachtig hart, met volkomen geloofstoestemming, terwijl wij de harten zelf besprengd hebben, zodat een kwaad geweten er van weg zij, en wij het lichaam gewassen hebben met rein water." En ja, daar de vrijmoedigheid tot het ingaan in de hemel der heiligheid in God ligt door het bloed van Jezus, en Jezus Zelf voor ons de weg heeft ingewijd, een weg, waarop Christus Zelf voor ons leeft en ademt, een weg, die door Zijn vaneen gescheurd vlees heengaat, zodat ons vlees-zijn van Godswege ons geen verdoeming meer kan teweegbrengen; daar voorts Christus Zelf in de hemel Heer en Huisvoogd is en niets anders wil te doen hebben, dan ons te reinigen en met de heilsgoederen des Huizes, dat is: met genade, liefde, vrede, vreugde en gerechtigheid, met de ganse volheid der volzaligheid Gods ons te beweldadigen, opdat wij armen die voor altoos en eeuwig bezitten, en wij voor altoos en eeuwig bij Hem inwonen.

Zo laat ons toegaan met een waarachtig hart, dat is, met een hart, hetwelk niets anders van zichzelf voor God wil weten, dan dat het door en door bedorven is en volstrekt geen goede gedachte van God heeft; en desniettemin om zulke zonde en zo'n bederf en zulk ongeloof niet veinst (niet de schalk speelt), maar Gode alles openlegt en ook trouwhartig bekent, hoe het er dan ook moge uitzien, zonder achterhouding,

bedrog of huichelarij; voorts met zo'n hart, dat, schoon het zich in alle opzichten verdoemd weet, gans niet meer twijfelt aan Gods erbarming en genade.

Daarom voegt de Apostel er bij: in volle zekerheid des geloofs, of: met volkomen geloofstoestemming, zodat het in ons hart heet: Welaan, daar dit dan zo is, dat ik bij God voor zonde genade, voor verdoeming leven, voor vloek zegen heb door Mijn Heere Jezus Christus, Die mijn verdoeming, Die vloek en zonde voor mij geweest is, zo zeg ik "amen" op zo'n Evangelie en ga met Mijn lege korf op de volle markt der vruchten van Zijn gerechtigheid, en koop om niet en zonder geld, zo veel ik dragen kan, en kom met de volle korf van de vruchten, die aan Hem voor mij gewassen zijn, in het Huis mijns Gods als een arme maagd, nochtans een rijke bruid. (Deuter. 26)

In het hart stijgen wel duizend "maren" op; een kwaad geweten is daarbinnen wel aan het kloppen, en het duwt mij voortdurend toe: "Gij deugt niet bij God, u bent onrechtvaardig, u bent in geen enkel stuk, zoals u behoort te zijn"; en het kwade geweten wil mij God voorstellen als iemand, die mij afwijzen, ja doodslaan zal, als ik tot Hem kom.

Maar ik heb al lang genoeg ervaren, dat ik met mijn werken, mijn heiligheid en vroomheid niet vrijkom van het kwade geweten, dat mij God wil voorhouden, als zou Hij Zich met zondaren niet willen inlaten. Ook ondervind ik het wel, dat het kwade geweten geduriglijk bij mij blijft en mij influistert, dat, als ik geen heiligheid heb, ik God ook niet zien zal; en alleen om zo'n ongeloof zou God recht hebben, mij te verdoemen; maar ik kom met mijn kwade geweten tot het bloed mijns Heeren. Wat kan ik mij daarmee ophouden, of ik zonde heb, of ik gestadig weer opnieuw in de zonde val; wat kan ik mij daarmee ophouden, of God toornig op mij zijn zoude, ik moet tot God heen! Ik neem het bloed mijns Heeren en leg dat op het hart; en dan zegge het kwade geweten, wat het wil. God spreekt zalig, God is het, Die rechtvaardigt. Ik kan mij met de oude ceremoniën ook niet meer inlaten; ondanks allerlei kastijding en doding, verzwakking en aftakeling des lichaams blijft het lichaam, wat het was: een lichaam der zonde, des doods. Zou het kwade geweten mij terughouden? Het kan mij niet verdoemen. Wat heeft het hart met het kwade geweten te maken? Ik bespreng het met het bloed des Heilands. Zou mij het lichaam der zonde en des doods terughouden, omdat het zo vol onreinheid en melaatsheid is? Rein water op het lichaam, niet meer het bezoedelde water ener eigen heiliging, maar dat water, waarvan God gezegd heeft: "Ik zal rein water op u sprengen, en u reinigen van al uw ongerechtigheid." Tegen zo'n wassing kan geen duivel iets inbrengen.

Of is ons de ingang tot God en het opgenomen-zijn bij God niet in elk opzicht van Godswege gewaarborgd, niet gewaarborgd ten spijt van de vijanden van onze zaligheid, niet gewaarborgd voor de toekomst? Het liefelijke Evangelie predikt het ons, dat wij een goede waarborg hebben, dat onze vijanden niets zullen kunnen uitrichten, en dat wij in eeuwigheid niet zullen beschaamd worden, als wij zijn binnengegaan.

Daarom luidt het: "Laat ons (vast-) houden de onwankelbare belijdenis der hoop; want Die het beloofd heeft, is getrouw." Dit is toch waarborg genoeg, niet alleen een genadige God en Vader te hebben door onze Heere Jezus Christus, maar ook een getrouw God, een God *Amen*, een God, Die Zijn woord houdt. En nu, dit zijn Zijn woorden: "Dit is het verbond, dat Ik met hen maken zal na die dagen, zegt de Heere: Ik zal Mijn wetten geven in hun harten, en Ik zal die inschrijven in hun verstanden; en hunner zonden en hunner ongerechtigheden zal Ik geenszins meer gedenken." (Hebr. 10:16, 17. Vergelijk Jer. 31:31 vv) Wanneer God aan onze zonden en

ongerechtigheden geenszins meer wil gedenken, dan heeft Hij ze ons vergeven; heeft Hij ze ons vergeven, dan is het geschied op grond van de enige, voor Hem eeuwig en alleen geldende offerande van Christus. Zo zal Hij ons ook alleen om dezes offers wil aannemen, en heeft ons opgenomen in Zijn schoot, in de armen van Zijn eeuwige liefde. Zo behoeven wij ons derhalve niet meer naar andere offers of werken om te zien, er ook niet voor te zorgen, hoe wij ons in Zijn Huis te gedragen hebben; dat wil zeggen: wij behoeven er niet bang voor te zijn, dat wij niet overeenkomstig de Wet en de geboden Gods zullen zijn en wandelen. Wij mogen vrijmoedig ingaan op Zijn woord: "Ik wil uw God zijn, " en Hem rustig al het overige overlaten. Zo als Hij het beloofd heeft, zo zal Hij het ook doen. Daarom laat ons allen tezamen dit vasthouden en van hart toestemmen: het binnenkomen is alleen door het bloed van Jezus Christus, en in het Huis Gods ligt alles bereid voor ons, die buiten dat volstrekt niets hebben.

De duivel komt gestadig met de prediking: "Het bloed van Jezus Christus is niet voor u, omdat u noch werken, noch vroomheid hebt; u mag niets hopen, want u hebt enkel zonde." Maar het Evangelie predikt het ons: "Het bloed van Jezus Christus is voor degenen, die volstrekt geen werken, geen vroomheid of heiligheid kunnen aanwijzen; door dit bloed mogen zij toegaan tot de troon en worden gereinigd van alle vuilheid en onreinheid." Juist hij, die niets dan zonde heeft, heeft alles te hopen; voor hem is de heilige God daar, om hem te heiligen; voor hem is de ganse Christus daar, tot zijn leven en tot Zijn gerechtigheid; voor hem zijn alle beloften van de alleen barmhartige God, Die elke toezegging aan Zijn arm en ellendig volk zeer getrouwelijk vervult. Daarom wordt de hoop ook niet beschaamd. Wat ook dood, zonde, duivel en wereld ons mogen voorhouden, het is door Gods genade, dat de Gemeente zegt: "Al zou de Hij Mij ook doden, zo wil ik nochtans op Hem hopen." (Job 13:15) Daarom kan ook deze hoop niet wankelen, en kunnen ook wij niet wankelen in het vasthouden aan de hoop, zelfs tegen hoop, dewijl wij ons zullen vastgehouden voelen door zijn trouw, terwijl wij ons vastgeklemd houden aan Zijn woord.

Maar wat spreekt u toch van vasthouden, zal menigeen bij zichzelf denken, juist dat kunnen wij niet. Ik spreek, zoals de Apostel schrijft: "Laat ons vasthouden." Wij behoeven het niet te kunnen; het is ons geoorloofd, wij mogen en wij moeten; want het is hier: óf, óf. Het is óf erop, óf eronder! De Wet wil ons en onze werken volkomen hebben, of zij wil haar Borg hebben, te weten Christus. (Rom. 10: 4) Daar wij nu grote, zware, gruwelijke zonden hebben, ook niets anders te wachten hebben dan toorn en verdoemenis, zo zegt ons het Woord, dat wij moeten vasthouden aan de genade van Christus, aan de beloften Gods. En wie wil dat niet graag, waar hij dood en verdoeming voor zich ziet? Zal God ook dien, die zulks doet, verzegelen? Men kan niet verzinken, waar men zich aan het woord houdt. Zegt ook de Wet: "gij moogt niet", nood breekt wet. De Heilige Geest zegt het; daarom grijpe een ieder uwer het woord aan, en zegge vrijmoedig en getroost: "dat is voor mij", zo zal de duivel wel van hem vlieden, en de engelen Gods zullen komen en hem dienen.

Want dat is de aard des geloofs, te zeggen: "Neem voor u de ganse hemel, hij is voor u", en er niet naar te vragen, of men handen heeft, om het aan te grijpen. Een hongerige ziel bijt aanstonds in het brood. Heeft men echter geen rechte honger, dan kome men met zijn kranke maag, alleen verzwijge en bedekke men voor God zijn verborgen ongerechtigheid niet, en houde het eens voor altijd voor waarachtig, dat Gods Wet met onze vroomheid niet gediend is.

VIII.

Duizenden bedenkingen, duizenden "maren" stijgen weliswaar voor en na in 's mensen hart op: "Maar hebt u dan niet nog dit of nog dat eerst te doen? Hoe moet het dan met de Wet, hoe met de geboden gaan? Die moeten toch ook gedaan, gehouden zijn!" Maar gij, die naar rust, naar redding uwer zielen uitziert, u moet zulke bedenkingen en de duizenden "maren" de duivel schenken, dat hij zich daarmee de kop breke, gij daarentegen aanstonds tegen alles in opmaken tot het hart Gods. En dat doet u dan, als u te midden van uw nood en angst, van uw sidderen en beven voor het Woord, nochtans, trots alle tegenwerpingen en inblazingen van de machten der duisternis, bij het geschreven Woord blijft en u daaraan vastklemt; dan zal God u wel te Zijner tijd bevestigen, u ook verzegelen met Zijn Geest en in Zijn wegen met troost vervullen, omdat u juist daarin het geloof bewaard en Zijn wil gedaan hebt. Daarnaast of daarboven hebt gij u met de Wet en de geboden volstrekt niet verder in te laten. U kunt het hierbeneden rustig afwachten, totdat de met zijn zaligheid komen en tot u zeggen zal: "Nu kom in, Mijn getrouwe dienstknecht, over weinig bent u getrouw geweest, nu vangt uw kroningsdag aan."

Hierbeneden hebben wij niets anders te doen, dan de zieken, die in hun zonden hard-ziek liggen, te verplegen, hen te troosten met de vertroosting, waarmee wij van God getroost zijn; en bij al de duizenden ziekten, waaraan wijzelf krank liggen of krank lagen, hun onverdroten, wat ook duivel, wereld, vlees en bloed daartegen inbrengen, rijkelijk mede te delen uit de heilsapotheek van Jezus, hen te verkwikken met de most der granaatappelen en de zoete druiven uit de wijnberg van onze Koning Salomo, hen te verkwikken met de specerijen van Zijn specerijbergen; voorts ook de tragen daartoe aan te sporen, zodat het hun heet wordt onder de voeten. Dit is de liefde, dit zijn de goede werken, waarvan de Apostel aldus spreekt: "En laat ons op elkander acht nemen, tot opscherping der liefde en der goede werken."

En indien u al deze dingen weet, zalig zijt gij, zo u dezelve ook doet; want de tijd is kort, en de prediking is er, zolang het dag is. De Heere echter heerst ook in de nacht en komt als een dief in de nacht. Welgelukzalig zijn zij, die binnengaan.

AMEN.

81. Efeze 1:15-22a

Deze leerrede werd uitgesproken te Elberfeld op 3 Oktober 1847 's voormiddags. Gezongen werd: Psalm 34:1 3; Lied 18:2; Lied 22:10. (Zie Naschrift) In het Nederduits vertaald verschijnt zij in deze uitgave van Leerredenen van Dr. Kohlbrugge voor de eerste maal. In het Hoogduits is zij opgenomen in het 3. Heft van "Licht und Recht", 4. Predigt (1889). Daar staat opgegeven, dat deze leerrede is uitgesproken 's namiddags) Des avonds preekte K. over Jesaja 29: 22 24. Er werd gezongen Psalm 89: 8; Psalm 93:4.

Wat is het toch voor een onuitsprekelijk geluk, tot die God, Die de hemel en de aarde gemaakt heeft, de zee en de afgronden, tot die God, Die waarachtig is en leeft, te mogen zeggen:

*"Troost mijn ziel, daar ik zo bitterlijk ween,
En zeg Gij Zelf tot mij, dat u nochtans, u alleen,
Mijn heil zijt, dat u niet toornig op mij zijt, ..."*

Dat u mij nochtans uitredden zult uit deze vurige oven en rein zult te voorschijn brengen uit deze smeltkroes." Dat is wel het grootste der wonderen, dat een zo geheel en al verlorene, vloek- en doemwaardige zondaar toegang heeft tot de eeuwige Koning des hemels en der aarde, dat hij, geheel tegen alle verwachting in, binnengeleid wordt in het paleis van de heiligen God, om aldaar zich opgenomen te zien in eeuwige genade tot zijn' eeuwige troost. God, de volzalige God te kennen en Hem te dienen is immers de hoogste zaligheid, de volste vrijheid. De macht van Zijn liefde verwekt in het hart desgenen, die met Zijn genade overstelpt wordt, zo'n vertrouwen tot Hem, dat juist diezelfde liefde hem voortdurend dringt, in alle ellende, bij al het verderf, met vrijmoedigheid tot God te gaan, om al datgene te ontvangen, wat wij nodig hebben. Heeft men God eenmaal leren kennen, wie Hij is, dan mag het gaan, zoals het wil: er is een band gelegd, die niet scheuren kan, en die voortdurend heentrekt naar de onuitputtelijke bronwel van alle heil en troost. Er is een zaadkorrel in het hart geworpen, waaruit een roos opwast, die, ofschoon zevenmaal vertreden, nochtans zich wederom opricht. Er is een Geest aanwezig in het hart, de Heilige; Hij leeft in het hart en drijft voortdurend tot de troon heen, tot de troon van alle genade en uitredding. Hij houdt de grote God vast aan de zoom van Zijn kleed en roept in ons: *"Help, Abba, lieve Vader!"* Al zijn wij in alle opzichten in droefenis, al is uitwendig strijd, van binnen vreze, al vinden wij geen grond meer om er op te staan, al zitten wij in de duisternis en hebben geheel geen licht meer, al is ons God verborgen, zodat Zijn Aanschijn geheel niet meer over ons schijnt te lichten, nochtans zal het niet uitblijven, dat God de armen en geringen vertroost.

Ten laatste moet het toch weer doorbreken, het leven uit God, zodat de ziel, hoezeer ook verdrukt, de armen Gods geopend ziet en rechtstreeks opvaart tot het hart Gods. Daar heeft de ziel dan rust te midden van de hooggaande baren, klaagt Gode alles en houdt Hem vast bij het Woord van Zijn trouw, bij de gezworen eed van Zijn liefde. En weldra is er genezing voor een iegelijke wond. Daarom, zeg ik, is het een groot, onuitsprekelijk geluk, God te kennen en Hem te dienen; want het zichtbare ongeluk kan zo groot niet zijn, dat Hij niet geheel wonderlijk zou weten te helpen; en de verdrukking kan zo pijnigend niet zijn, dat ons niet ene, al is het nog zo kleine,

opening zou overblijven, om die weg ons in te drijven, die rechtstreeks tot het hart Gods leidt.

Vanwaar hebben wij dit alles? Vanwaar hebben wij het, dat wij tot Gods Vaderlijk, genadig hart ons mogen opmaken? dat wij mogen bidden, en dat wij bidden in de naam van Jezus? De grond der liefde van God tot ons ligt in de arbeid der ziel van onze eeuwige Hogepriester, in de overwinning, die onze eeuwige Koning voor ons heeft behaald. De grond, dat wij mogen bidden, dat wij bidden en dat God het gebed hoort, ligt daarin, dat wij een machtige Voorspraak in de hemel hebben, uit Wiens volheid wij allen hebben ontvangen ook genade voor genade. Zo luidde de belofte: "Omdat Hij zijn ziel uitgestort heeft in de dood en voor de overtreders gebeden heeft, zal Hij de machtigen als een roof delen" (Jesaja 53: 12); en thans richt Hij ook hetgeen Hij voor ons in het gebed verwierf in de hemel en op de aarde op, geeft aan ons de Geest der genade en der gebeden en laat ons verstaan, dat wij slechts hebben te bidden, opdat onze ziel over de machtigen heerse, en wij met alle uitverkorenen boven elk gevaar verheven zijn. (Vergelijk Richt. 5:13)

Zulk gebed was zelfs onzes Heeren toevlucht in de dagen Zijns vleses. Zulk gebed was ook der Apostelen toevlucht voor de Gemeenten, en het heeft zijn vrucht aangebracht. Opdat het ook onder ons zijn vrucht aanbrengt, wil ik in deze ure uit een van deze Apostolische gebeden het een en ander met u overwegen.

Tekst: EFEZE . 1: 17-22a

"Opdat de God onzes Heeren Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve de Geest der wijsheid en der openbaring in Zijn kennis, namelijk verlichte ogen uws verstands, opdat u moogt weten welke zij de hoop van Zijn roeping, en welke de rijkdom zij van de heerlijkheid van Zijn erfenis in de heiligen; en welke de uitnemende grootheid van Zijn kracht zij aan ons die geloven, naar de werking der sterkte van Zijn macht, die Hij gewrocht heeft in Christus, als Hij Hem uit de doden heeft opgewekt en Hem heeft gezet tot zijn Rechterhand in de hemel, verre boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij; en allen naam die genaamd wordt niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomst, en heeft alle dingen Zijn voeten onderworpen."

Letterlijk uit het oorspronkelijke vertaald luiden deze woorden:

Dat de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u moge gegeven hebben een Geest der wijsheid en openbaring in kennis van Hem-Zelf, verlicht de ogen van uw verstand, opdat u moogt gekend hebben, welke zij de hoop van Zijn roeping, en welke zij de rijkdom der heerlijkheid van Zijn erfenis onder de heiligen, en welke zij de uitnemende grootheid van Zijn macht tot ons, die geloven, naar de inwerking der sterkte van Zijn vermogen, welke Hij ingewerkt heeft in de Christus, toen Hij Hem uit doden opgewekt en gezet heeft aan zijn Rechterhand in de hemel, verre boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij, en boven allen naam, die genaamd wordt niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomst, en heeft alle dingen aan zijn voeten onderworpen.

De Apostelen hebben niet alleen door hun voorbeeld en hun leer de Gemeenten gesticht, maar ook en wel voornamelijk, in het verborgen, door vurige gebeden. Wij hebben hier zo'n gebed, waaruit wij weten, wat wel de Apostelen gebeden hebben voor hun Gemeenten. De woorden, waarvan de Apostel Paulus zich in dit gebed

bedient, behelzen de gezamenlijke inhoud van de leer der zaligheid en zijn allen paarden van het helderst water; schatten des hemels zijn daarin neergelegd, die een arme zondaar overrijk maken aan eeuwige heerlijkheid.

Laat ons overwegen:

1. De namen, welke de Apostel aan God geeft, van wie hij het heil voor de Gemeente vraagt in zijn gebed;
2. Hoe hij datgene noemt, waarvan hij zegt, dat deze God het moge gegeven hebben;
3. Waartoe dan de Gemeenten zulks zullen hebben;
4. Op welke grond hij dat alles van God verwacht.

I.

De namen, die de Apostel aan God geeft, van wie hij alle heil voor de Gemeenten vraagt in zijn gebed, zijn: de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid. Wat wil de Apostel ons daarmee te kennen geven? Wij hebben veel te vragen, veel te bidden, maar het is noodzakelijk, dat wij Hem recht kennen, van wie wij alles vragen, alles bidden. De Apostel is niet een Leraar, die een Heere Jezus predikt, waarbij wij bij al het "Jezus, Jezus roepen" zonder God in deze wereld zouden blijven. Hij zegt niet: "opdat de Heere Jezus u dit of dat geve", als hield hij de zielen voor niet ontvankelijk. voor de volheid der genade Gods. Van Hem, van wie het alles is, dale het af. Onze Heere Jezus Zelf heeft ons geleerd, dat Hij een God en Vader heeft, weswege Hij tot Maria van Magdala sprak: "Ik vaar op tot Mijn Vader en uw Vader, en tot Mijn God en uw God" (Joh. 20:17); en zo zeide Hij (Joh. 17:3): "Dit is het eeuwige leven, dat zij U kennen, de enige waarachtige God, en Jezus Christus, die u gezonden hebt."

En aldus lezen wij in de 45ste Psalm (Vers 8): "Gij hebt gerechtigheid lief en haat goddeloosheid; daarom heeft U, o God, Uw God gezalfd met vreugdeolie boven uw medegenoten." Uit zulke woorden lere de Gemeente, dat onze Heere Jezus Christus een God en ook een Vader heeft, opdat zij goed versta, dat Zijn God en Vader ook haar God en Vader is. Want dan wordt zij tot haar troost en haar opwekking ook voor haarzelve, bij het gevoel van haar nood en haar verlorenheid tot de Oorsprong opgevoerd, waaruit de gehele verordening van haar heil, de gehele raad harer zaligheid voortspruit, als zij dat goed verstaat, dat onze Heere Jezus Christus een God heeft. Want zij heeft met haar gezegend Hoofd Christus een gemeenschappelijke God en Vader, weswege zij ook zingt: *"En onze Koning is van Isr'els God gegeven!"* en ook bidt: "God en Vader van onze Heere Jezus Christus."

Want met zulke benaming erkennen wij, vanwaar onze zaligheid is, en leggen als het ware een goede grond, opdat ons gebed verhoord moge worden. Want als wij met de Apostel zeggen: "De God van onze Heere Jezus Christus", zo erkennen wij, dat de grond van onze zaligheid aan alle zijden vastligt. Wij erkennen Hem, uit wie alle dingen zijn, wij erkennen daarbij onze eigen nietswaardigheid, en spreken het uit, dat wij alles van die verwachten, Die alles gedaan heeft niet om onzentwil, maar om Zijns groeten Naams, om Zijns Gezalfden wil. Wij houden bij Hem aan, dat Hij moge doen, wat wij begeren, omdat Hij de gehele zaak van onze zaligheid van tevoren verordineerd en te voorschijn geroepen heeft; en wij erkennen, dat het enkel en alleen van Hem afhangt, die zaak van onze zaligheid ten uitvoer te leggen.

Als dus de Apostel schrijft: "De God van onze Heere Jezus Christus heeft u gegeven enz.", zo wil hij daardoor te kennen geven, dat in ons geheel en al niets is te vinden,

weswege God ons zou genegen zijn, of waarom Hij ons dit of dat zou geven, dat wij alle dingen onwaardig zijn, dat wij voortdurend alles bederven en bedorven hebben met onze zonden, dat wij er geheel geen recht of aanspraak op hebben, dat God ons iets van Zijn genade zou laten toekomen; veeleer hebben wij alles zo bedorven, dat Hij Zich met ons volstrekt niet kan bemoeien.

Van nature hebben wij geen andere god, dan de duivel; want de waarachtige God, Die ons geschapen en al het goede bewezen heeft, Die ons het leven en de volheid gegeven heeft, hebben wij laten varen, zodat wij in geheel geen verbinding meer met Hem stonden. Maar God is de Eerste geweest. Hij heeft uit eeuwige ontferming, tot prijs en lof van Zijn genade, uit vrijwillige liefde Zijnen eigen Zoon gegeven, een Zaligmaker en Gezalfde. deze heeft Hij naar het verbond Zijns vredes tot een Hoofd en Heere over Zijn Gemeente gemaakt, om haar met Zijn eigen bloed uit de macht van de duivel en de dood te verlossen en vrij te kopen en haar bij de verworvene zaligheid te beschermen en te bewaren. Gelijk nu deze Heere ons, verlost heeft en ook bewaart tot Gods eer, en ons eveneens tot Gods eer bij de verworven verlossing beschermt en bewaart, zo handhaaft wederom God, als de God van zo'n Heere, Zijn Gezalfde én Zijn Gemeente tot eer van Zijn Naam, gelijk Hij dan ook gezegd heeft: "Ik toch heb Mijn Koning gezalfd over de berg Mijner heiligheid!" (Psalm 2:6) En wederom: "Ik zal Mijn genade niet van Hem doen wijken" (2 Sam. 7:15; Psalm 89:25). Omdat God ons nu zo'n Heere gegeven heeft, noemt de Apostel Hem: "De God van onze Heere Jezus Christus"; want het is hem te doen om het zalige einde der Gemeente. Waar het nu om zo'n einde gaat, daar moeten wij tot de Oorsprong gaan, uit wie alles is, opdat Hij het ook ten opzichte van het einde wél make.

Daarom noemt Hem de Apostel ook "den Vader der heerlijkheid." Op andere plaatsen schrijft hij: "de Vader van onze Heere Jezus Christus." Dit echter "de Vader der heerlijkheid" zegt als het ware: de Oorsprong (de Aanvanger der heerlijkheid. Wat nu deze heerlijkheid is, weten wij van Mozes. "Toon mij uw heerlijkheid", zeide hij tot God, en God antwoordde: "Ik zal al Mijn goedigheid voorbij uw aangezicht laten gaan." Toen nu de Heere voor zijn aangezicht voorbijging, zo riep Hij: "Heere, Heere, God, barmhartig en genadig, lankmoedig en groot van weldadigheid en waarheid; Die de weldadigheid bewaart aan veel duizenden, Die de ongerechtigheid en overtreding en zonde vergeeft." (Exodus 33 en 34)

Zo is dan des Heeren heerlijkheid al zijn goedheid, en Hij is de Oorsprong, de Aanvanger van alle zulke goedertierenheid, gelijk Hij dan ook tot Zijn volk gezegd heeft: "Ja, Ik heb u liefgehad met een eeuwige liefde, daarom heb Ik u getrokken met goedertierenheid." Dat is een heerlijkheid voor de arme, naakte, machteloze en hulpeloze zondaar, een heerlijkheid, welke elders ook "*de gouden keten der zaligheid*" heet, zoals wij haar beschreven vinden in Romeinen 8: "Die Hij tevoren gekend heeft, die heeft Hij ook tevoren verordineerd, de Beelde Zijns Zoons gelijkvormig te zijn, opdat Hij de Eerstgeborene zij onder vele broederen. En die Hij tevoren verordineerd heeft, deze heeft Hij ook geroepen; en die Hij geroepen heeft, deze heeft Hij ook gerechtvaardigd, en die Hij gerechtvaardigd heeft, deze heeft Hij ook verheerlijkt."

Deze woorden "Vader der heerlijkheid" moeten ons goeddoen, ons bemoedigen, ons tot blijdschap stemmen, om met al onze begeerten tot de Oorsprong, de Aanvanger van ons heil te gaan. Deswege heeft zich ook de Apostel van zulke woorden bediend, om der Gemeente met één slag alle volheid des heils voor te leggen, dat voor haar bij de Oorsprong en Aanvanger harer zaligheid lag opgeborgen en welbewaard. Wij derven van nature alle heerlijkheid, al de eer en allen roem, welke wij bij God hebben

moesten. Wij liggen in onze smaad en in de schande van onze overtredingen, in het bloed van onze geboorte, Gode en allen heiligen een gruwel. Wij zijn in geen stuk tot iets bekwaam. Moet het van ons afhangen, dan is alles wel spoedig weg en verkwist. Moeten wij bij de zaligheid volharden uit onze kracht, dan hebben wij de volharding reeds door ons ongeloof miljoenen maal prijsgegeven en geven aan God wel dag aan dag alle reden, dat Hij ons late liggen in de schande van onze zelfzucht. Maar God, de volzalige God, is de Eerste geweest; Hij heeft ons naar Zijn welbehagen aan mensen uit onze schande uitgenomen, Zich van onze niet geschaamd, maar Zijn heerlijkheid op ons willen leggen; Hij heeft het op Zich willen nemen, om ons tot ere te brengen. Hij heeft veel kinderen tot de heerlijkheid willen leiden. Dat is alles uit Hem en om Zijnentwil, gelijk wij zulks Hebréeën 2: 10 en 11 kunnen lezen. "Want het betaamde Hem, om welke alle dingen zijn, en door welke alle dingen zijn, dat Hij veel kinderen tot de heerlijkheid leidende, de oversten Leidsman hunner zaligheid door lijden zoude heiligen. Want én Hij, Die heiligt én zij die geheilgd worden, zijn allen uit Één; om welke oorzaak Hij Zich niet schaamt hen broeders te noemen."

Heeft Hij het aangevangen, zo is het ook uitsluitend zijn zaak, het te voleindigen. Heeft Hij tot de heerlijkheid willen leiden, zo is het uitsluitend zijn zaak, tot die heerlijkheid door te helpen. Daarom heet Hij: "De Vader der heerlijkheid", dat is de Oorsprong, de "Aanvanger aller goedheid", van wie het alleen komt, dat wij bij de goedheid volharden, door Zijn goedertierenheid onberispelijk in Zijn wegen gehouden en bewaard worden en tot eer van Zijn Naam het einde verkrijgen, namelijk de zaligheid van onze zielen, dat het ten laatste, ten spijt van alle duivelen, moet heten: "*Dat heeft de Heere gedaan!*"

II.

Thans willen wij overwegen, *hoe de Apostel datgene noemt, waarvan hij zegt, dat deze God van onze Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, het ons moge gegeven hebben.*

Ik zeg: "moge gegeven hebben"; want indien de Apostel had geschreven: "Hij moge het u geven", dan zou hij daarmee gezegd hebben: "Gij hebt het nog niet." Waar hij echter schrijft: "Hij moge het gegeven hebben", daar wil hij immers daarmee ten eerste zeggen, dat hij van de God aller genade verwacht, dat het bij de Gemeente aanwezig is; ten andere, dat het noodzakelijk is, dat zij zulks hebbe, omdat men zonder zulke dingen niet goed staat en voor achteruitgang of voor terugvallen niet beveiligd is; en ten derde schrijft hij dit, opdat de Gemeente zichzelf beproeve, of zij deze dingen heeft, en zo niet, dat zij zonder uitstel zich benaastigd, ook werkelijk te verkrijgen, hetgeen van Godswege voor haar bereid ligt.

Zo schrijft de Apostel dan: "Dat Hij u moge gegeven hebben een Geest der wijsheid en openbaring in kennis van Hemzelf, verlicht de ogen van uw verstand." Ik heb in het begin mijner rede gesproken van het grote geluk, dat daarin bestaat, God te kennen, tot Hem de toevlucht te nemen en van Hem in het gebed alle heil te mogen vragen. Waar kennis Gods is, daar is ook kennis van zichzelf en van alle mensen, vooral van de Gemeente; en waar gebed is, daar is ook besef van nood en groot gevaar. Waar kennis Gods is, daar is ook deze zelfkennis, dat wij dwazen zijn, die volstrekt geen wijsheid hebben, dat wij te verstandeloos zijn, om de dingen Gods te begrijpen of vast te houden, en dat wij ons gedurig de ogen onzes verstands laten verblinden door het zichtbare, zodat het een belijdenis geheel overeenkomstig de waarheid is, welke Agur in de Heilige Geest met deze woorden van zich beleet: "Voorwaar, ik ben onvernuftiger dan iemand, en ik heb geen mensenverstand, en ik heb geen wijsheid

geleerd, noch de wetenschap der heiligen gekend." (Spr. 30:2en3) Zo'n belijdenis komt het levendigst in het gebed tot uiting; want zolang ik nog wijsheid heb en bij mij meen raad te vinden, moet God zulke wijsheid zegenen; waar ik echter ten einde raad ben en duizendmaal ondervonden heb, hoe ik met mijn vermeende wijsheid in de dingen Gods mij heb gestoten en tot schande geworden ben, daar moet ik mij door het Evangelie voor *een dwaas en verstandeloze* laten schelden. Daar wil ik ook van mijn wijsheid niets meer weten, heb geen andere wijsheid, dan dat ik vol onverstand zit, en moet alleen bij God zoeken, wat wijsheid is. Ik zie niets dan gevaar van omkomen; want ik weet, dat ik een mens ben en niets meer. Dat belijdt elk gelovige van zich; dat heeft de Apostel ook van zich beleden, toen hij schreef: "Hetgeen ik doe, ken ik niet; als ik het goede wil doen, ligt het kwade mij bij" (Rom. 7).

Dat beleet hij ook voor God van de Gemeente. Als schapen, dom en zonder verstand droeg hij haar in het gebed voor God; als schapen, dom en zonder verstand, worden wij ook thans nog door Christus, onze enige Hogepriester, voor het Aangezicht van de groeten God gedragen; en als schapen, dom en zonder verstand, hebben wij onszelf in het gebed Hem op te dragen.

En wat is nu de bede? *De God van onze Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, hebbe u gegeven een Geest der wijsheid en der openbaring in kennis van Hem-Zelf.* Daar draait dan het geheel om deze spil, dat Hij, God, gelijk Hij immers de God en Vader van onze Heere Jezus Christus is, Die Zijn heerlijkheid over ons laat lichten van het Aangezicht van Jezus Christus, Zichzelf aan ons heeft doen kennen. Dat is een grote en kostelijke bede. Als Hij Zich aan ons doet kennen, o, dan zijn weldra uit onze ogen verdwenen zonde, duivel, dood en wereld, en wij zien met de ogen des harten niets dan God alleen, enkel goedertierenheid, leven, genade, zaligheid, eeuwige heerlijkheid. Als Hij Zich aan ons doet kennen, dan zien wij weldra al het andere, dat niet God is, in zijn ware gedaante. Hem zien wij als de God van alle genade, goedertierenheid en macht, als de God des hemels en der aarde; wij zien Hem in zijn almacht, trouw, waarheid, heiligheid en gerechtigheid, in al Zijn deugden en volmaaktheden, en al wat ons op aarde in de weg staat, dat zien wij voor Zijn troon weggedaan en verwijderd, en wij zien onze zaligheid in Christus Jezus vastgesteld en verzekerd. Wij zien, dat in God een volheid is van alle heil en van alle volmaaktheid en algenoegzaamheid, zodat niets ons kan deren, veelmeer, omdat God voor ons is, alles medewerken moet ten goede. God nu geeft ons een Geest der wijsheid en der openbaring in zulke kennis van Hemzelven; want in ons is zo'n Geest van nature niet. God geeft ons deze Geest, ons schenkende Zijn Heilige Geest. Door deze Geest geschiedt het, dat wij dwazen en verstandelozen voortdurend daartoe worden gebracht, ons in deze kennis Gods te beproeven, te verkiezen het goede en verre van ons te werpen hetgeen daarvan verschilt. Want in de kennis Gods wordt het ons wel van stap tot stap duidelijk, dat al het ijdele wezen van deze wereld niets heeft te betekenen, dat slechts God alleen God is, dat Hij ons is een God van volkomen zaligheid, en dat alles enkel en alleen afhangt van Zijn woord. In de kennis Gods werden wij onderwezen en vermaand, te blijven in Zijn woord als in onze rijkswet; en daar vragen wij niet naar wijsheid, of wij die hebben of niet hebben; indien slechts de Geest der wijsheid op ons is, al zijn wij domme schepselen, en al komen wij aan de wereld voor als dwazen, wij kunnen ons niet omzien naar het zichtbare, ook daarvan in geen dele ons heil of onze hulp laten afhangen.

In de kennis Gods zijn wij in Gods heiligdom en bezien de dingen van deze wereld en van ons eigen hart, met al hetgeen daaruit voortkomt, alsmede het doen en drijven van

alle harten van boven, en letten op het onzichtbare, zodat alleen het onzichtbare voor ons wezenlijkheid heeft en het zichtbare ons als stof en als een ledig niets voorkomt, hetgeen allemaal slechts daartoe dienen moet, om ons eeuwig geluk te verhogen. Waar God Zichzelf aan ons doet kennen, daar geeft Hij ons een Geest der openbaring in zulke kennis, zodat de Heilige Geest ons blinden van hart alles stuk voor stuk, het éne voor, het andere na, openbaart; alles van de Raad Gods lot onze zaligheid, zowel voor dit als voor het toekomstige leven; voor en na verkrijgen wij er een inzicht in, hoe groot de macht van ons verderf is, en wat daartegenover de macht van Zijn genade vermag; voor en na wordt het ons duidelijk, hoe geheel anders Gods wegen zijn, dan onze wegen, *zodat wij opwassen en toenemen in de kennis Gods en van Christus*, hoe in Hem het eeuwige heil voor ons wel gefundeerd is, zodat ons niets zal scheiden van de liefde van God in Christus Jezus, en hoe ook niets ons zal ontbreken, zodat wij allerlei genoegzame bevrediging en doorkomen hebben door dit leven. In zulke kennis geeft God, dat de ogen van het verstand verlicht worden, welke van nature blind zijn voor de dingen Gods, zodat men gans duidelijk en helder met het verstand ziet, hoe het met de dingen gesteld is, zowel met de dingen daarboven als hierbeneden. Daar wordt het ons dan wel duidelijk, wat wereld, zonde en duivel, wat het zwakke hart met de wet bedoelt, namelijk, ons van de genade van Jezus Christus, van de liefde van God en uit de gemeenschap des Heiligen Geestes af te drijven door vermeende heiligheid, door een stuk geld en goed; of ook door bedreigingen, als zouden wij ons geluk hierbeneden en ook onze zaligheid bij God verliezen, wanneer wij ons enkel en alleen bij het Evangelie hielden.

Het wordt een mens echter wel duidelijk, hij verkrijgt van God er wel het verstand voor, om te zien, hoe al wat van de aarde en wat uit het vlees is, daarop uit is, hem te doen neerstorten in het verderf, en hoe hij daartegenover in de hemel een open hart vindt bij elke wonde, in elk gevaar en eiken nood, een geopende fontein tegen alle zonde en ongerechtigheid, en een eeuwig licht, een eeuwige troost en een eeuwig toeverlaat in elke nacht en duisternis.

Waar het met dit alles zo gesteld is, hoeveel reden had de Apostel dan niet, om zijn bede uit te spreken, zoals hij dat gedaan heeft; en hoeveel reden hebben wij dan niet, zulks voor onszelf en voor elkander af te smeken, hetgeen de Apostel voor ons van God bad, terwijl wij uit het Evangelie vernemen, dat God ons dit alles ook geven wil en dat het alles voor ons gereed ligt. Het is zo veel, als had de Apostel gezegd: "De God aller genade heeft u licht gegeven!" Immers deze beide dingen hebben wij nodig: genade en licht; genade, om licht te ontvangen; en licht, om de genade te kennen.

III.

Waartoe dan de Gemeenten zulks zullen hebben.

Want tot hoeveel moet dit licht niet dienen? Horen wij de Apostel: "*Om gekend te hebben, welke daar zij de hoop van Zijn roeping, en welke daar zij de rijkdom der heerlijkheid van Zijn erfdeel onder de heiligen, en welke daar zij de uitnemende grootheid Zijner macht tot ons, die geloven (of: tot ons, de gelovenden) naar de inwerking der sterkte van Zijn vermogen.*"

Drie zaken zijn voor ons volgens dit gebed nodig te weten; voor drie zaken behoeven wij licht.

- De eerste is: welke daar zij de hoop Zijner roeping, dat wil zeggen, met andere woorden: *welke daar zij de hoop der roeping, waarmee Hij ons geroepen heeft.* Want als wij geen licht hebben, al is het ook, dat wij weten, welke onze roeping is, namelijk, tot gerechtigheid en heiligheid; wij begrijpen het evenwel niet, wij

hebben er geen ogen voor, dat deze roeping, waarmee God ons geroepen heeft, ook een hoop heeft. Alleen als wij licht hebben, houden wij ons met Mozes aan de Onzienlijke, alsof wij Hem zagen; alleen dan zien wij met Mozes op de vergelding des loons en met Paulus op de kroon der rechtvaardigheid, Zoals hij ook heeft geschreven: "Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb de loop geëindigd, ik heb het geloof behouden; voorts is mij weggelegd de kroon der rechtvaardigheid, welke de Heere, de rechtvaardige Rechter, mij geven zal; en niet alleen mij, maar ook allen, die zijn verschijning liefgehad hebben." (2Tim. 4: 7, 8)

Aan menigeen wordt op zijn loop naar het wit vrees aangejaagd door allerlei bedenkingen des vleses, als ware het te vergeefs, dat hij God dient; immers heeft elke dag voor hem een nieuwe plaag, en het zichtbare heeft zoveel voor, dat men van hen, die God niet dienen, haast zou zeggen: "Zij zijn niet in de moeite als andere mensen en worden met andere mensen niet geplaagd." (Psalm 73:5)

Menigeen denkt: "Ik zal toch ten laatste nog omkomen" en zou zijn handen willen uitsteken tot loze streken. Aan menigeen wordt door de duivel ingefluisterd: "Gij wordt toch niet behouden, toch niet zalig. Zegen God en sterf!"

Menigvuldig zijn de lijdenswegen van hen, die in Christus Jezus Godzalig willen leven; hun aanvechtingen zijn veel en van allerlei aard; duivel en wereld houden op hen aan, en soms worden zij van allen als een uitvaagsel beschouwd, en worden door schier allen gedood als slachtschapen. De Apostel Paulus spreekt het Romeinen 8 wel uit, aan welke verschrikkingen en gevaren van de zijde van het zichtbare en van de duistere machten de rechtvaardigen blootstaan, opdat het doelwit hun uit het oog worde weggerukt. Hij had licht genoeg, om door eigen ondervinding te weten, hoe de rechtvaardige er nauwelijks doorheen komt. Des te meer zag hij het gevaar, waaraan de Gemeenten blootstonden; want Christus wordt in de Zijnen overal hard aangevochten. De duivel wil Christus niet laten leven in de Zijnen, en de zonde wil de gerechtigheid niet laten heersen en gelden. Evenwel wil Christus blijven leven in de Zijnen en bij hen wonen met Zijn genade en met Zijn Geest, dat zij de kroon der rechtvaardigheid wegdragen. In zo'n harde strijd blust de duivel voor het geloof menigmaal al het licht uit.

Daar bidt nu de Apostel, dat de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, de kaars des geloofs altoos weer moge aansteken, de rookenden vlaswiek weer moge aanblazen, de Zon der gerechtigheid altoos weer opnieuw helder moge doen schijnen, opdat de Gemeente de hoop niet opgeve, die niet beschaamt, maar volhardende bij gerechtigheid en heiligheid voor God al de dagen haars levens zie op de kroon der rechtvaardigheid, en zij dus wete, wat zij heeft te hopen, namelijk, een goed, koninklijk loon voor al de arbeid harer ziel, voor al de harde worstelingen, die zij heeft moeten doorworstelen. Zo moeten dan ook wij weten, welke is de hoop der roeping, waarmee God ons geroepen heeft, opdat wij in geen opzicht vertragen. Zulk weten verleent de Vader der genade, omdat Hij ons de ogen opent, dat ook wij getroost mogen zeggen: "Die met ons zijn, zijn meer, dan die tegen ons zijn! Daarom zult u in niets de overhand verkrijgen, mijn vijand, want mijn loon is bij de Almachtige!"

- Het tweede, waarvan de Apostel voor de Gemeente bad, dat zij het mocht weten, en wat ook ons nodig is te weten, is: welke daar zij de rijkdom der heerlijkheid van Zijn erfenis onder de heiligen. Want als wij gelovigen zijn, zo zijn wij *heiligen Gods*, omdat wij als gelovigen aan alles blootstaan; daar neemt ons dan de Vader der heerlijkheid in zijn bescherming als Zijn dierbaar eigendom. Als zodanig zijn wij Hem heilig, heilige lieden geheel en al, volkomen. Dat is naar het onzichtbare

waar, maar naar het zichtbare ziet er dit wel eens geheel anders uit, zodat het de schijn heeft, als hadden wij noch in de hemel noch op aarde iets te verwachten. Daar moeten wij nu licht hebben, om te weten, wat wij dan met God hebben, opdat wij tegen al het lijden van deze tijd goed gewapend mogen zijn, namelijk: een erfdeel met God onder alle Zijn heiligen en uitverkorenen, gelijk ook de Apostel schrijft: "Indien wij kinderen zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus, zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden." (Rom. 8:17)

Terwille van een goede erfenis laat men zich in de wereld wel iets aanleunen. Hier is echter een andere erfenis, volgens welke wij erfgenamen des hemels, der eeuwige zaligheid, erfgenamen Gods zijn. Deze erfenis heeft een heerlijkheid. Heerlijkheid heeft de wereld met al haar schatten in de grond niet; men moet ze verlaten en wordt ten laatste de spijs der wormen. Maar hier is sprake van een erfenis, welke een eeuwige duurzame, zich in steeds grotere mate openbarende heerlijkheid heeft. Daarom heet het ook, dat deze heerlijkheid een rijkdom heeft. nu moeten wij weten, waarin deze rijkdom bestaat. Eer en aanzien, geld en goed, mensengunst en al hetgeen voor dit leven is, verdwijnt weldra. U moogt bij de wil van God bij het eeuwige Evangelie blijven; de leugens der hel worden ook Tenslotte wel als leugens openbaar, maar Gods Woord blijft altoos. Wie in dit Woord, wie in Christus blijft, die heeft God, en hij zal God eeuwig, eeuwig hebben in gezelschap van alle voleindigden. Dat is onze erfenis; daarom heeft zij heerlijkheid, daarom heeft zij een rijkdom der heerlijkheid.

- Het derde, waarvan de Apostel voor de Gemeente bidt, dat zij het weten mocht, en dat ook voor ons nodig is te weten, drukt hij uit met de volgende woorden: *en welke daar zij de uitnemende grootheid Zijner macht tot ons, die geloven* (of: den gelovenden) *naar de inwerking der sterkte van Zijn vermogen.*

Als wij dat weten, heeft al het vrezen en beven, hebben alle zorgen en bekommelingen niets te betekenen. Zolang wij menen, dat wij het doen moeten, dat wij het doen, dat wij de mensen zijn, dat wij geloven, dat wij staan, dan zijn wij reeds gevallen op de een of andere wijze, waarin wij niet eens zonde zien, en wij zijn reeds van de genade afgeweken, ofschoon wij wanen, haar nog zeer te prijzen. Als wij dat weten, dat wij "gelovende zijn naar de inwerking der sterkte van Zijn vermogen, zo zullen wij wel de volheid der macht der Waarheid, waarop wij vertrouwen, in God zoeken, en in het gebed tot Hem ons wenden om zijn genadige inwerking ten aanzien van alle dingen. Zolang de mens nog meent, dat geloven zijn zaak is, dat hij het geloof in zijne hand heeft, dan zal hij nooit bij het geloof volharden. Wie echter licht heeft, die staat deswege, hoewel in zichzelf een zwak riet, door elke wind bewogen, nochtans zo rotsvast, omdat hij het geloof niet zoekt bij zichzelf, maar omdat hij van zichzelf af en op God ziet, en het erkent, dat wat hij gelooft, hij naar de inwerking der sterkte van het vermogen Gods gelooft; want dit vermag God alleen, ons, die ons volstrekt niet op het onzichtbare kunnen verlaten, in zijn sterkte te bewaren, met een rustig gemoed, zodat wij dood, duivel en wereld voor waterbellen en stropoppen aanzien. Dit vermogen Gods heeft een buitengewone sterkte, om op ons in te werken, zodat wij met het hart gezonken zijn op Zijn woord en op Zijn genade drijven, en dat wij staan in God, vast en onbeweeglijk, en wij kalm én duivel én wereld, die van ons vergen, dat wij de genade en Gods gebod laten varen, op de vlucht slaan niet met onze kracht, niet met ons geloof, maar met het Woord, en in allen nood ons vastgeklemd houden aan God. God, de God van onze Heere Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid is

het, Die alleen vermag, ons licht te geven, zodat wij weten en begrijpen, dat de uitnemende grootte van Zijn macht tot ons van die aard is, dat geen andere macht en kracht in de hemel, op de aarde en in de hel iets daartegen vermag. Wie zijn eigen zwakheid in alle opzichten kent, zal met de Apostel voor de Gemeente en voor zichzelf ook daarom smeken, dat hij licht ontvang, om te weten, hoe hij door de inwerking der sterkte van het vermogen Gods gelooft, en hoe hij daarin onweerstaanbaar en onoverwinnelijk is.

IV.

Gaan wij nu na, op welke grond de Apostel alles van God verwacht voor de Gemeente.

Wij geloven, schrijft de Apostel, naar de inwerking Gods, welke God ingewerkt heeft in Christus, toen Hij Hem uit doden opgewekt en gezet heeft aan zijn Rechterhand in de hemel boven alle overheid en macht en kracht en heerschappij en boven allen naam, die genaamd wordt niet alleen in deze wereld, maar ook in de toekomst, en heeft alle dingen aan zijn voeten onderworpen.

Omdat God Christus, Zijn Gezalfde, uit doden opgewekt heeft, zijn dood en duivel machteloos geworden; sedert kan de vorst van deze wereld met al zijn trawanten niets meer uitrichten. Elke aanklacht, elke beschuldiging heeft haar kracht verloren voor Gods rechterstoel. Hoewel de gehele hel tegen de gelovigen is, en ofschoon zij voortdurend allerlei plannen beraamt, Gods uitverkorenen te doen vallen, zo kan het haar nochtans niet gelukken. De gerechtigheid moet blijven, de Waarheid Gods bestaan, Zijn woord laat Zich niet onderdrukken. Het geloof gelooft en volhardt niet meer te vergeefs. De hoop kan niet meer worden beschaamd. De arbeid der ziel kan niet meer vergeefs zijn. De gebeden zijn alle verhoord, de tranen alle geteld en door God bewaard in zijn fles, en de inwerking Gods, waardoor wij geloven, maakt het, dat het geloof de wereld overwonnen heeft.

Christus is niet vergeefs uit de dood opgewekt: Hij leeft, Hij leeft, van Zijn Gemeente ten goede. Christus is niet vergeefs gezet aan de Rechterhand des Vaders: Hij heerst, Hij heerst aldaar als Koning, van Zijn Gemeente ten goede. Niet vergeefs zijn alle dingen aan Zijn voeten onderworpen, maar alles is deswege aan zijn voeten onderworpen, opdat aan Zijn Gemeente niets meer schade mocht berokkenen. Christus is, wat Hij is, niet slechts heden, maar in alle eeuwigheid. Daarom zal Hij niet slechts heden voor ons optreden, maar ook in die tijd en in die ure, waar wij met grote zorg tegen opzien. Daarom kunnen wij van onze zaligheid geheel en volkomen verzekerd zijn; wij kunnen er volkomen van verzekerd zijn, dat er niets zal kunnen wezen, dat ons van de liefde van God in Christus Jezus scheiden kan. Op deze grond, die zo goed bevestigd ligt in het bloed des eeuwige verbonds, in het leven, in de heerschappij van Jezus Christus over dood, duivel, zonde en wereld, ziet de Apostel, en op grond daarvan bidt hij voor de Gemeente tot God, en moeten ook wij met alle gebeden aanhouden voor onszelf en voor anderen. Christus staat in de heerlijkheid des Vaders niet voor Zich alleen. Hij staat daar als het Hoofd van Zijn Gemeente. Als leden van dit Hoofd hebben wij uit Hem, evenals in Hem, leven, kracht, geloof, genade, hoop, heerlijkheid. Van Hem, het Hoofd, stroomt het neerwaarts op Zijn leden. In Hem, het Hoofd, ligt van Godswegen een macht tegen de vijanden van onze zaligheid, welke rust op Zijn recht, omdat Hij de overwinning over hen behaald heeft. In Hem, de Gezalfde, is van Godswegen een inwerking tot ons, dat is, tot in ons binnenste, die ons waarlijk boven dood en verderving verheft, een inwerking, machtiger dan elke inwerking, die van de wereld, van buiten af of uit ons eigen hart op ons aandringt.

Waarom gaat het? Daarom, mijn Geliefden, dat wij licht hebben en openbaring, om te weten: In de Gezalfde ligt de gehele macht der heerlijkheid, welke voor ons is weggelegd; in de Gezalfde ligt zij van Godswege. Laat ons vooral maar blijven bij de erkenning, dat wij mensen, dat wij zondaren zijn; ja, bij de erkenning, dat wij, dag aan dag, aan alle gevaar blootstaan; ook bij de erkenning, dat met onze macht niets gedaan is; en voorts bij de erkenning: het geheel van onze zaligheid, het is uit God in Christus Jezus! En dan het gebed in de naam van Jezus om genade, om licht, om ontferming; het gebed: "Heere, doe u het!" En zo zullen wij dan liefelijk vertroost zijn in het rustige bewustzijn: De God en Vader van onze Heere Jezus Christus heeft het mij gegeven, dat ik weet, waar ik aan toe ben. Ik ken Hem; daarom ken ik geen schepsel meer. Hoop is er, en o, welk een hoop! Ik zal God hebben, de volzalige God, eeuwig, eeuwig in mijn bezit. Terwijl ik nog in dit jammerdal ben, omgordt Hij mij, zwakken mens, in Christus met allerlei kracht en macht. Zonde, dood, duivel en hel mogen zich alle rondom mij legeren; Hij, Die gezeten is aan de Rechterhand des Vaders, is sterker dan de dood, Hij zal wel het recht behouden tegenover de duivel, en Hij heeft in Zijn kleinste Vinger meer macht, dan alle geweldigen tezamen, die mij hier niet als een vorst Gods willen erkennen en die ook voor de troon in de hemel mij zouden willen aanklagen. *De Zoon eert de Vader, en de Vader de Zoon.*
 AMEN.

82. Psalm 46:5

Deze Leerrede is gehouden te Elberfeld op 10 Oktober 1847 des voormiddags. Gezongen werd Psalm 105:5 7j Psalm 110:1; Psalm 48:5 (of Psalm 114: 4); zij verklaart en behandelt het woord nochtans", dat in de tekst, Psalm 46:5 in de Nederlandse Statenvertaling niet gevonden wordt. In de Hoogduitse Overzetting van Luther begint het 5de vers met: "Dennoch." De leerrede werd in het Nederduits vertaald en verschenen 1853 als No. 11 in het 7de Twaalfstal der eerste uitgave "Twaalf Twaalfstallen Leerredenen", maar aldaar wordt as tekst aangegeven: Habakuk 3: 18, waar het woord "nochtans" staat. In het Hoogduits verschenen deze preek (1895) in de verzameling "Licht und Recht", S. Heft, 6. Predigt. Des avonds preekte K. over Jesaja 30:1 7. Gezongen werd Psalm 11:1, 2 en Psalm 89: 5.

"In de wereld hebt u angst"(volgens het Hoogduits. "In de wereld zult u verdrukking hebben" Statenvertaling) zeide de Heere tot Zijn discipelen, en dit: "In de wereld hebt u angst", zegt Hij ook nu nog tot al zijn trouwe belijders. Dat is een wonderbare goedertierenheid, dat onze Heere, Die zo'n grootmachtig Heer is, zo nauwkeurig kennis er van heeft willen nemen, hoe het met ons in de wereld gesteld is. Onze Heere bedient Zich hier van een woord, dat "drukken", "inééndrukken", "verdrukken" en "neerdrukken" betekent, en dikwerf gebruikt wordt, om het gevoel van engte, van benauwdheid ten volle te vertolken. Bijgevolg heeft onze Heere willen zeggen: In de wereld zult u een enge doortocht hebben, u zult er ternauwernood doorkomen; van alle kanten zal men u benauwen; dewijl u Mijn Naam draagt, zal men u nauwelijks zo veel ruimte laten, dat u leven en ademhalen kunt; voor en na zult u ondervinden, dat men u zal neerdrukken en verdrukken. De wereld zal zich met heel het gewicht hater overmacht op u werpen, om u te verpletteren; zij zal met haar ganse macht, die haar ten dienste staat, u achtervolgen, om u juist dan, als er geen uitweg meer schijnt te zijn, door haar list teniet te maken. Liefde en welwillendheid, gastvrijheid en hulp zult u in de wereld niet vinden; niemand zal in uw nood medelijden met u hebben, niemand u in uw verlegenheid barmhartigheid betonen De wereld heeft het haar lief en zal u haten, omdat u niet van de wereld zijt, maar Ik u heb uitverkoren uit de wereld.

Onder "wereld" verstaat de Heere voornamelijk hen, die als uit werken rechtvaardig willen zijn. deze verdrukken daarom de heiligen en uitverkorenen des Heeren, omdat des Heeren heiligen en uitverkorenen hun een doorn in het oog zijn. Immers de rechtvaardigen des Heeren zijn een voortdurende bestraffing voor zo'n wereld. De wereld zelf toch gevoelt het wel, dat haar voorgewende vroomheid niet deugt, dat zij huichelarij bedrijft; dat zij het licht haat en tot het licht niet wil komen, opdat haar werken niet bestraft worden, dat zij niet in God gedaan zijn. Vandaar wil nu zo'n wereld graag Gods rechtvaardigen uit haar midden weg hebben; daarom drijft zij hen zo in de engte, dringt en drukt hen van alle zijden, en heeft allerlei listen bij de hand, om van hen zulke mensen te maken, die niet waard zijn, dat de aarde hen langer drage. Maar nu zijn de verlost des Heeren toch ook mensen, evenals de anderen, met menselijke behoeften; zij moeten toch ook hebben, wat andere mensen hebben. Al zijn zij ook erfgenamen des hemels, zo moeten zij toch ook, zolang zij hier zijn, brood en water hebben, en wat anders een mens nodig heeft, zij moeten toch ook hun doorkomen hebben; in plaats daarvan verkrijgen zij echter hier niets dan angst en

nood. De wereld wil hen wel alles geven, mits zij dan ook maar met de ongerechtigheid der wereld willen meedoen, en het aan de wereld willen prediken: "Gij, wereld, u bent in uw verkeerdheid voor God rechtvaardig." Dat kunnen zij echter niet en willen het ook niet, want zij zijn daartoe gezet, om gerechtigheid na te jagen en van gerechtigheid te getuigen. Omdat zij dus de gerechtigheid liefhebben, zullen zij in deze wereld niets anders hebben dan angst.

Blijft het daarbij?

Wel heeft het de schijn, alsof het daarbij zal blijven. Want als de aangevochtene slechts let op hetgeen voor ogen is, dan schijnt de ganse wereld, ofschoon zij in het boze ligt, onbeweeglijk te staan en weet van geen vallen. Aan een hunner, aan Asaf, kwam het ook zo voor; daarom profeteerde hij aldus van de wereld: "De hovaardij omringt hen als een keten; het geweld bedekt hen als een gewaad; hun ogen puilen uit van vet; zij gaan de inbeeldingen des harten te boven. Zij mergelen de mensen uit, en spreken booslijk van verdrukking; zij spreken uit de hoogte; zij zetten hun mond tegen de hemel, en hun tong wandelt op de aarde." (Psalm 73:6-9)

Het blijft daarbij, zolang wij het zichtbare in aanmerking nemen, en zolang kunnen wij ons ook veeltijds ergeren en aftobben, om te verstaan, hoe dat toch mogelijk is.

Maar God heeft een heiligdom voor ons opengesteld; dat is Zijn woord. Gaan wij daarin, dan hebben wij allerlei rijken troost; gelijk dan ook onze Heere gezegd heeft: "Zijt getroost", "hebt goede moed!" Gaan wij in dat heiligdom, dan verkondigen wij het ook met luide stem: "Immers zet Gij hen op gladde plaatsen; Gij doet hen vallen in verwoestingen. Hoe worden zij als in een ogenblik tot verwoesting, nemen een einde, worden teniet van verschrikkingen." (Psalm 73:18, 19)

Geliefden! In het heiligdom Gods, in het wapenhuis van Zijn trouw hebben wij een zeer klein instrument; wanneer wij dat in de hand hebben, zo moeten wereld, duivel, zonde en dood ons ongedeerd laten, en dan kan ook de angst ons niet benauwen. Van de werking van dat kleine instrument wens ik u in deze ure iets mede te delen.

Tekst: PSALM 46: 5.

Nochtans. "Al [= nochtans] veranderde de aarde haar plaats, en al werden de bergen verzet in het hart der zeeën: laat haar wateren bruisen, laat ze beroerd worden; laat de bergen daveren door derzelver verheffing. Sela. De beekjes der rivier zullen verblijden de stad Gods."

Als het getal der sterren, zo is het getal der woorden Gods, des Almachtigen, waarmee Hij niet ophoudt zijn in deze wereld verdrukke en in het nauw gedreven' Gemeente te vertroosten. En gelijk het heldere licht van iedere ster in de nacht de reiziger verblijdt, zo verblijdt ook het heldere licht van een ieder woord, dat uit de mond van God gaat, de moeden pelgrim op het smalle pad naar het Jeruzalem, dat Boven is. Het bevreemde u niet, dat ik uit de miljoenen woorden Gods, die Hij bereid heeft, om daardoor licht en troost uit te gieten in het hart van Zijn heiligen en gelovigen, opdat zij niet blijven liggen op de weg, maar welgemoed voorttrekken, voor ditmaal één enkel kies, dat, naast de naam Jezus, der zon gelijk is in haar volste pracht. Het "Nochtans" des Evangelies is voor hem die wandelt door dit dal vol slangen, een staf in de hand, die alle slangen van Egypte verslindt; het is een wapen, dat met zijn scherpte man en paard verbouwt, en een bloem, wier liefelijke geur de kranke in stervensnood eeuwig leven geeft in te ademen, juist dan, als de dood komt en hem het hart breekt.

Dit "Nochtans" onzes Gods is de samenvatting van alle onzichtbare waarheden, om elke bewering van het zichtbare en van de hel te logenstraffen; het is van zulke waarheden het vaste zegel, ons van Boven gegeven, en zal daarom ook wel van kracht blijven. Allen, zovelen er uit de grote verdrukking gekomen zijn en hun lange klederen hebben gewassen en wit gemaakt in het bloed des Lams, hebben het "nochtans" Gods liefgehad en hebben het een beproefd wapen bevonden, dat iederen vijand te machtig is geweest. Ook wij, wie het om gerechtigheid en om God te doen is, mogen leren, het zorgvuldig in onze harten te bewaren en het met vol vertrouwen uit te spreken, opdat wij te midden van allen angst in deze wereld met opgerichten hoofde onze Heere verbeiden, Die gezegd heeft: "Zie, Ik kom haastelijk."

Beschouwen wij:

1. Wat met dit woordje "nochtans" gezegd is.
2. Op welke grond dit "nochtans" berust.
3. Hoe dit woordje tot troost der vromen in de Heilige Geschiedenis beproefd bevonden is.
4. Voor wie en wanneer het gedurig als beproefd zal blijken.

I.

Wat is met dit woordje "nochtans" gezegd?

Aldus lezen wij bij de Profeet Habakuk, hoofdstuk 3:16c-19: "Zeker, ik zal rusten ten dage der benauwdheid, als hij optrekken zal tegen het volk, dat hij het met benden aanvalle. Alhoewel de vijgenboom niet bloeien zal, en er geen vrucht aan de wijnstok zijn zal, dat het werk des olijfbooms liegen zal, en de velden geen spijze voortbrengen, dat men de kudde uit de kooien afscheuren zal, en dat er geen rund in de stallingen wezen zal" dan volgt er: "Zo zal ik nochtans in de Heere van vreugde opspringen, ik zal mij verheugen in de God mijns heils. De Heere HEERE is mijn sterkte; en Hij zal mijn voeten maken als der hinden, en Hij zal mij doen treden op mijn hoogten. Voor de Opperzangmeester, op mijn Neginoth."

En zo lezen wij Psalm 46:3-5: "Ofschoon de wereld onderging en de bergen midden in de zee verzonken, ofschoon de zee raasde en bruiste en door haar de bergen invielen, Sela; nochtans zal de stad Gods zich verblijden in haar fonteinen." En Jona 2:4 staat: "Ik zeide: ik ben uitgestoten van voor uw ogen; nochtans zal ik de tempel Uwer heiligheid aanschouwen."

Uit zulke uitspraken der Schrift weten wij overvloedig wat door het woordje "nochtans" betuigd is. Er is namelijk daarmee gezegd, dat alle elementen zich verheffen zullen tegen God en Zijn Gezalfde, tegen Christus en Zijn Gemeente, dat het hun echter zo weinig zal gelukken, Gods troon en Gods volk te vernielen, dat zij integendeel juist dan het veld ruimen moeten, als het allen schijn heeft, als hadden zij de zege behaald.

Enerzijds is door het "nochtans" betuigd, dat allerlei nood en benauwdheid aanwezig is, zodat het ganse Woord Gods een leugen schijnt te zijn. Duizend beloften Gods heeft men voor zich, en niet één ervan schijnt vervuld te kunnen worden. Het is nacht en blijft nacht. Wereld en duivel schijnen hun spel gewonnen te hebben. Jakob wordt beschaamd en zijn aangezicht te schande. Van de belofte: "De zonde zal over u niet heersen, want u bent niet onder de wet, maar onder de genade" (Rom. 6: 14) schijnt niets te komen. Het woord: "Zijn brood wordt hem gegeven, zijn wateren zijn gewis" (Jesaja 31:16) schijnt slechts waar te zijn op het papier. "De Heere zal genade en ere

geven" (Psalm 84:12) schijnt een woord te zijn voor de wereld. Dat wij in Christus gerechtigheid, heiligmaking en verlossing zouden hebben, schijnt tot de hersenschimmen te behoren. In één woord, het heeft de schijn, als ware God dood, en als ware de duivel heer, om te heersen en te regeren naar zijn welgevallen, als had de rechtvaardige niets te hopen, als ware het te vergeefs dat hij God dient, als ware er geen verhoring voor het gebed, dat o, zo vurig en onder zoveel worsteling en daarbij met zo'n vast vertrouwen tot God opgezonden wordt, en als ware men prijsgegeven, en overgeleverd aan de volkomen ondergang in zijn verlorenheid.

Zal het daartoe komen, dat wij in waarheid zeggen: "God is ons een toevlucht en sterkte; Hij is krachtiglijk bevonden een hulp in benauwdheden" (Psalm 46:2), dan gaat het er vreeslijk toe. Dan is uitwendig en naar het zichtbare niemand en niets meer onze toevlucht, dan is ons veelmeer alle uitzicht, elk steunsel verbroken, iedere toevlucht ontnomen; en als het er zo uitziet, waarlijk dan is er in 't geheel geen kracht meer in ons, en heeft men anderzijds op geen hulp meer te rekenen. Het Woord Gods veronderstelt geen geval, dat niet werkelijkheid wordt; het overdrijft niet, als het de nood van Gods heiligen beschrijft. Voor hen vergaat werkelijk menigmaal de wereld. Zij zien menigmaal de bergen, waarop al hun wijn groeit en waar al hun hoop op gebouwd is, voor hun ogen midden in de zee verzinken, en al hun verwachtingen verdwijnen met al de ijdelheid der zichtbare dingen. Zij behoeven maar een weinig hun stem te verheffen, om de God van Israël en Diens eeuwige goedertierenheid te prijzen, of aanstonds golft en woedt de zee der gedachten der mensen en der vijandigheid des vleses; alles raakt in beweging, en links en rechts zien zij vallen, in die zee neerstorten, en door de golven van het zichtbare meegesleept worden, wat hun onwrikbaar vast toescheen.

Zo is aan de een kant in het "nochtans" niets anders uitgesproken dan kruis, verdrukking, angst, benauwdheid, nood en dood, daarbij het gevoel van overwicht, van meer macht, kracht en list bij al onze doodvijanden, als daar zijn: duivel, zonde en wereld, vlees en bloed; dit alles is voortdurend er op uit, de waarheid en trouw van Gods Woord in verdenking te brengen, het te logenstraffen en buiten werking te stellen, opdat de gelovigen hun stand, die zij in Christus in de hemelen hebben, opgeven, en het goede Woord Gods en de hoop der gerechtigheid, die voor hen weggelegd is, laten varen.

Aan de anderen kant is in het woord "nochtans" uitgesproken, dat God, Die hemel en aarde bezit, toch groter is dan de wereld, die in het boze ligt, dat Christus machtiger is dan de duivel het leven machtiger dan de dood, de genade machtiger dan de zonde, en dat alles, wat uit de mond van God is uitgegaan, toch alleen waarheid is, zodat Gods Woord wel waarheid zal blijven, al is het ook, dat men er niets van ziet, en men ook tegen de listige booswicht uit de hel niet alles kan bewijzen, en noch zichzelf noch Gods Woord weet te handhaven.

Totdat de gelovigen met Christus, Die hun leven is, geopenbaard zullen zijn in heerlijkheid, zal er tussen het zichtbare en het onzichtbare een zware strijd blijven bestaan. Het zichtbare zal zijn' leugen willen volhouden, om Gods uitverkorenen in zijn net te vangen, hen te doen vallen en hun de gerechtigheid afhandig te maken; Gods uitverkorenen daarentegen zullen zich met dichtgebonden' ogen aan het onzichtbare blijven vastklemmen, en zullen het oor te luisteren leggen naar de troost van het Woord Gods, opdat zij, alles verricht hebbende, mogen staande blijven in de

wapenrusting Gods en het veld behouden, totdat hun Heere komt, om hen aftelossen. In deze strijd nu blijkt dit gans kleine instrument, dit "nochtans", een wapen, dat wonderbare daden uitricht. De leugen van het zichtbare schijnt aan alle kanten een waarheid, waartegen geen tegenspraak iets vermag; daar bedienen zich echter de aangevochtenen ook van geheel geen tegenspraak, maar zij zeggen: "Nochtans!" Het ga zoals het gaan wil, zij spreken het "nochtans" uit, en zo is dan in dit "nochtans" ten volle uitgedrukt: "Gij wereld, zonde, dood en alle duivelen, mitsgaders al u golven en baren van ongeloof en rampspoed, komt vrij tegen mij op, u allen! U hebt allen gelijk! U moogt allen mij verdoemen, allen over mij heenvallen, en naar uw welgevallen met mij handelen; u moogt mijn vlees vaneen scheuren, mij tot stof vergruizen en in alle vier winden wegwerpen, nochtans zal ik de zege behaald hebben!

II. *Op welke grond dit "nochtans" berust.*

Gij zult het reeds beseffen, Geliefden! Het woord "nochtans" is een woord des geloofs, bijgevolg een stoutmoedig woord; en er behoort grote nood toe, een diep gevoel van verlorenheid en van het eeuwiggeldende van Gods Wet, bovendien een bijkans radeloos blijven staan op Gods Waarheid, om dat woord zo uit te spreken, als het wil uitgesproken zijn. Desniettemin is het geen gewaagd woord; immers het heeft een goede grond, waarop het rust. Die grond is, wat God gedaan, wat Hij beloofd heeft. - nu heeft God, naar het eeuwig voornemen, hetwelk in Hem was, Zich tot lof en prijs van Zijn genade, enige uitverkoren, wier namen bij God bekend zijn, en die in de Heilige Schrift aangeduid zijn als armen, ellendigen, vermoeiden en belasten, zwakken, hard-aangevochtenen, troostelozen en verlatenen, ook als de zulken, welke de wereld niet waardig is.

Naar Zijn voornemen wil Hij deze tot de heerlijkheid geleid hebben, opdat zij zijn zaligheid genieten en volop verzadigd worden van de liefelijkheid Zijns Aanschijs eeuwiglijk. Het is een volk, dat Hij Zichzelf heeft geschapen, om hen de ganse heerlijkheid Zijns Naams te openbaren. Hij wil hen in zijn heiligheid en heerlijkheid zien, geheel ongedeerd, zodat er geen klauw achterblijft. In eeuwige liefde heeft Hij dit volk gekend, en uit eeuwige liefde gaf Hij voor hen Zijn Zoon over, opdat zij in Zijn dierbaar bloed van alle zonden gereinigd zijn zouden, en opdat Hij hen Zich tot een eigendom zou vrijkopen en door een eeuwig losgeld zou bevrijden uit het geweld des duivels, der zonde en des doods, hen ook bij de verworvene verlossing zou beschutten en bewaren. Zo heeft de Allerhoogste Zichzelf een volk verwekt en is werkzaam geweest, om het te formeren. Hij heeft het uit Zijn eigen hart doen voortspruiten; daarom zijn het zijn kinderen, en is Hij hun Vader; zij zullen van Hem zijn ganse heerlijkheid erven. Dat is dus een goede grond voor het "nochtans", een grond, die in God ligt, in hetgeen Hij gedaan heeft. Want wat God tot lof en prijs van Zijn genade gedaan heeft, dat vermogen alle elementen niet ongedaan te maken.

En op welk een heerlijke wijze heeft God deze grond voor het "nochtans" gelegd! Immers, Zijn eigen geliefde Zoon heeft Hij in onze plaats alles laten ondergaan. In onze verloren toestand was onze Heere. Hij was verlorenheid voor ons, een vloek voor ons, zonde voor ons. Dat was nu een verlorenheid tegen een verlorenheid; een vloek tegen een vloek, een zonde tegen de zonde. Aan Hem raasde alles uit; aan Hem verloren duivel, dood, hel, verdoemenis, en alle onheil hun macht; zij werden aan Hem te schande en hebben zichzelf moeten terechtstellen en teniet maken aan Hem. Vandaar dat al het zichtbare en alle verborgen macht der hel niets meer in te brengen hebben, al is het ook, dat zij zich allen schijn van recht en waarheid aanmatigen, om de uitverkorenen Gods te onderdrukken; het "nochtans" heeft een goede grond.

Want wat wil de ganse macht der hel uitrichten tegen een ellendige, die uit het geloof van Jezus is? Dood, duivel, zonde en alle vijanden zijn immers door de overwinning van Christus ten onder gebracht. Dat is geen sprookje, maar het is waarheid. Dat staat allerwege geschreven: dat de Zoon van God de werken des duivels verbroken heeft; dat Hij de dood heeft overwonnen; dat Hij Zijn leven tot een schuldoffer gesteld heeft; dat God al onze zonden op Hem heeft doen aanlopen; dat Hij, als het Lam Gods, de zonde heeft weggedragen; ook, dat Hij onze vrede is; dat bij God geen grimmigheid is; dat God een welbehagen in mensen heeft om de wil van het welbehagen in Zijn heilig Kind Jezus. Ook staat overal geschreven, dat Christus uit doden is opgewekt, en dat Hij ten hemel gevaren is; dat Hij bijgevolg de dood een vergif, der hel een pestilentie geworden is. De banden der hel en des doods heeft Hij verbroken; als overwinnaar is Hij opgevaren boven alle hemelen en heeft nu alle macht in de hemel en op de aarde. Alle dingen zijn aan zijn voeten onderworpen, en nu heerst Israëls Koning, Jakobs Verlosser, God in Sion, om Zijn gevangen volk te bevrijden; om tot de dood te zeggen: "Geef hier!" tot de hel: "Laat los" tot de zonde: "Word opgeheven van Mijn Gemeente en in de zee geworpen" en om tot zijn Kerkbruid te zeggen: "Gij zijt liefelijk, u zult in Mijn heerlijkheid prijken, omdat Ik u heb liefgehad!"

Wat de Heere gedaan heeft, dat heeft Hij voor Zijn volk gedaan, dat in de wereld verschrikt en hard geplaagd is. Daarom berust het "nochtans" op een goede grond, namelijk op deze grond: Hij heeft het alles bereid, en het staat er alles, al is het, dat ik er nog niets van zie uitspruiten. (2 Sam. 23: 5)

En evenals deze grond van het "nochtans" op de pilaren van Gods eeuwige daden rust, zo is die ook met zo veel beloften des Heeren belegd, als er sterren aan de hemel zijn, om in het nachtelijk duister te lichten.

Met de macht van Zijn genade omringt Hij de Zijnen, en Hij vangt de bezwijkende ziel op in de armen van Zijn eeuwige liefde, en heeft een overvloed van toezeggingen, van goede en troostrijke woorden, om de amechtigen staande te houden, de gewonden spoedig te helen, de stervenden eeuwig leven in te blazen.

De eerste belofte, waarop Hij het "nochtans" laat groeien, bloeien en vrucht dragen, is de belofte des Geestes, die Hij de naar gerechtigheid en heil dorstenden mededeelt, zodat zij dronken worden van de Heilige Geest, en beginnen te juichen als van wijn. (Zach. 9: 15. Dan giet Hij Zijn liefde uit als een stroom in het verbrijzelde hart, in het aangevochten' gemoed, zodat men van God en Zijn heerlijkheid vol wordt door zulke overstroming des Heiligen Geestes, waarin men gevoelt, dat de Vader en de Zoon woning gemaakt hebben in het hart (Joh. 14: 23), en ziet, alle smart is geweken. Het is door deze Geest, dat God het hart bevestigt in geloof, zodat men met beide handen de volheid aangrijpt, waarin men volmaakt is, of met een smachtend hart iedere druppel van troost als het ware verslindt, die God uit de volle borsten van Zijn ontferming aan zijn kinderen te genieten geeft. Aan de liefdevolle woorden der beloftenissen Gods proeft en smaakt men zijn trouw en waarheid, zijn Vaderlijke bezorgdheid om ons, en daaraan wordt men wel gewaar, dat Hij onze machteloosheid en troosteloosheid evenzeer ter harte neemt, als Hij de overmoed en de aanmatiging van onze vijanden kent. In zijn toezeggingen toont Hij ons met zijn Goddelijke overredingskunst, en bij al onze ongelovigheid en vreesachtigheid met Zijn Goddelijk geduld en met meer dan vaderlijke liefde, dat al het woeden en woelen van zonde, dood, duivel en hel in de grond niets te betekenen heeft. Hij laat ons slechts iets van Zijn heerlijkheid aanschouwen, en dan heeft Hij wel alle recht om te vragen: "Hoe houdt de drijver op?" waar is die?" (Vergelijk Jesaja 14: 4)

Bij zulke onderwijzingen en vertroostingën wordt men wel gewaar, dat zijn waarheid vaststaat en alleen waarheid zal blijven, en dat al de waarheid van het zichtbare en van de helse machten niets dan leugen is. Zo rust het "nochtans" op Gods beloftenissen en heeft daarin een vaste grond, die van geen wankelen weet.

Door dat, wat God gedaan en wat Hij beloofd heeft, heeft Hij een grond voor het "nochtans" gelegd, waarop men gerust de voet kan neerzetten en veilig kan staan, en daarop onderhoudt Hij ook het "nochtans", zodat het door de Zijnen beleden en uitgesproken wordt, en zij bij het uitspreken van dit "nochtans" ook ondervinden, dat zij de overwinning hebben behaald over wereld, duivel, dood en zonde. Of is er ooit iemand mee te schande geworden?

III.

Wij willen nu uit de Heilige Geschiedenis bewijzen, hoe dit "nochtans" beproefd bevonden is tot troost der vromen.

Hoe listig ook de oude slang moge zijn om het van God en Zijn heiligen te winnen, en om Gods en der Zijnen gerechtigheid en waarheid als ongerechtigheid en leugen in deze wereld aan de kaak te stellen, zo verstaat God evenwel meesterlijk de kunst, om de ganse wereld benevens alle machten der duisternis zo'n raad te doen beraadslagen, dat er ten laatste niets anders van komt, dan dat Gods eer, waarheid, macht, genade, goedertierenheid en trouw, wijsheid en liefde, zijn ganse gerechtigheid zoveel te meer aan de dag komen, tot troost van al de Zijnen, en dat ook zoveel te meer blijkt, hetgeen Hij van de Zijnen gezegd heeft: "Hun gerechtigheid is uit Mij"; dat ook voorts de ongerechtigheid van heel de wereld en de leugen der hel zich in al haar schande openbaart en in al haar machteloosheid bekend wordt.

- Ofschoon de duivel onze eerste voorouders ten val gebracht heeft, ofschoon hij het Vrouwenzaad de vervenen vermorzeld heeft, zo heeft toch deze kromme slang juist bij dit haar doen, zelf teweeg moeten brengen, dat haar de kop vermorzeld werd; dat de kruispaal, die zij met haar sterke harige schedel (Psalm 68: 22) uit de aarde loswoelen en uitlichten wilde, haar midden door de kop drong. Ofschoon Kam zijnen broeder Abel doodsloeg, zo is toch Kaïn teniet geworden, en Abel leeft eeuwiglijk bij God.
- Ofschoon de ganse wereld zich in vijandschap tegen haar prediker der gerechtigheid, Henoch, heeft opgemaakt, zo heeft God hem toch doen zegevieren en ten hemel opgenomen; het volk heeft hem niet kunnen bemachtigen. Ofschoon een gehele wereld de anderen prediker der gerechtigheid, Noach, bespote, zo dreef toch Noach met de zijnen welbewaard in de ark op de vloed, en de wateren, die de wereld door haar zonde over zich deed komen, strekten hem tot behoud.
- Ofschoon Kanaän, de zoon van Cham, die het schoonste gedeelte der aarde bezat en machtige volken, rijken en steden grondvestte, hoog vermocht op te geven tegen de God van Sem, zo is toch Sem met zijn God wel gebleven, en van de machtige steden van Cham vindt men nauwelijks meer een betrouwbaar spoor.
- Ofschoon Saraï, Abrams huisvrouw, onvruchtbaar was en Milka vruchtbaar, zo hield de vruchtbare toch spoedig op, en uit de onvruchtbare werden kinderen geboren, gelijk de sterren des hemels, gelijk het zand der zee.
- Ofschoon Abraham zijn Zoon, zijn enige, aan de dood overgaf, verkreeg hij hem toch als uit de doden terug; en die hun zonen voor zich wilden behouden, verloren hen op het afgodenaltaar.
- Ofschoon Jakob het ouderlijke huis armen zonder hulp moest verlaten, zo heeft hij het nochtans honderdvoud weergekregen, en de sterkten van de machtigen ridder Ezau zijn geworden woningen der draken.

- Ofschoon Jozef door zijn broeders in de kuil geworpen en daarna de vreemden voor de prijs eens slaafs overgeleverd werd; ofschoon zijn persoon daarna in de ijzers kwam, zo heeft God hem toch groot gemaakt in het land, dat hem vreemd was, en hij werd van zijn broederen en der wereld 'heiland' genoemd.
- Ofschoon niemand het van Mozes verstond, wat hij meende, dat zijn broeders moesten verstaan, namelijk dat God hun door zijn hand verlossing bereidde, zo heeft toch zijn onverflauwde liefde gezegevierd, en hij, die zowel bij Faraö als bij Israël menigmaal in levensgevaar verkeerde, werd toch koning in Jeschurun (Deut. 33: 5), en hem, die niemand wilde geloven, gelooft men tot op deze dag.
- Ofschoon Gideon de kleinste was in zijn vaders huis, zo werd er toch tot hem gezegd: "Ga heen in deze uw kracht"; en wederom: "Het zwaard des Heeren en van Gideon."
- Ofschoon Debora een zwakke vrouw was, zo heeft nochtans haar ziel de sterke vertreden.
- Ofschoon Jeftha een hoerenkind was en daarom uit het huis zijns vaders door zijn broederen was uitgestoten, heeft men toch alleen in hem de held gevonden, om Israël te verlossen; en ofschoon Simson de Heere, zijn God, voor een hoer blootstelde, zo vond hij toch genade, en der doden, die hij in zijn sterven gedood heeft, waren meer, dan die hij in zijn leven gedood had.
- Ja, waar zou ik aanvangen, waar eindigen, om u te bewijzen, hoe het "nochtans" is beproefd bevonden in zonde, in nood en dood, tegen de duivel en tegen de macht der ganse wereld! Toen de mannen van David hem wilden stenigen, toen viel zijn vijand Saul op de bergen van Gilboa in zijn eigen zwaard; en met het eigen zwaard van de reus Goliath hieuw deze David, nog een teder jongeling, het hoofd van het vervaarlijk lijf.
- De leeuwen in de kuil, waarin Daniël werd geworpen, hebben niet hem, maar zijn vijanden verslonden.
- De vuuroven van Sadrach, Mesach en Abednego verbrandde met zijn vonken de krijgslieden, die hen daarin wierpen, kon evenwel met zijn zevenvoudig vermeerderden gloed de drie mannen geen haar verzengen.
- De duivel heeft aan Job het leven moeten laten, en uit de mond van deze lijder, op de ashoop neergezeten, het getuigenis moeten horen, zodat de muren der hel er van ineenstortten: "Ik weet, dat mijn Verlosser leeft."
- In de kuil geworpen zijnde, vond Jeremia een Ebed-Melech.
- In de woestijn versleten de schoenen en klederen der kinderen Israëls niet.
- In de tijd van droogte vond Elia een beek.
- Bij al haar gebrek ondervond de weduwe te Sarepta, dat God olie en meel weet te vermenigvuldigen.
- Mordechaï zag met eigen ogen, hoe spoedig iemand zelf aan de galg kan komen, die hij zeer hoog heeft opgericht, om de vrome te schande te maken.
- Zo en in honderd andere gevallen is het "nochtans" Gods, het "nochtans" des geloofs, beproefd gebleken; wel het heerlijkst in het feit, waarin al, wat van het "nochtans" is, saamgevat wordt, en dat Petrus uitspreekt, zeggende: "Dezen Jezus, Wiens ziel niet is verlaten in de hel, en Wiens vlees geen verderving heeft gezien, deze heeft God opgewekt, waarvan wij allen getuigen zijn."

IV.

Naar aanleiding van zulke Apostolische woorden willen wij nu nog nagaan: voor wie en wanneer dit "nochtans" gedurig als beproefd zal blijken.

Het is mij niet genoeg, te hebben beschouwd, wat dit "nochtans" eigenlijk te kennen geeft, noch ook, u de grond te hebben aangewezen, waarop het berust, en niemand van onze stelde zich daarmee tevreden, dat hij uit de Heilige Geschiedenis weet, hoe het in vroegere tijden door anderen beproefd bevonden is. een ieder van onze moet het daarom te doen zijn, of dit "nochtans" er ook voor hem is. of ook hij daarvan alle gebruik mag maken, zonder zich teleurgesteld te zien.

Dat daarom een ieder zichzelf afvraag: "Mag ook ik van dit "nochtans" mij bedienen?" En hij ontvange uit het hart Gods dit antwoord: "Voorzeker; als het er u om te doen is, voor God rechtvaardig te zijn in Gods gerechtigheid; van zonden verlost te zijn naar Gods Woord; in zo'n heiligheid bevonden te zijn, die Gode aangenaam is; aan de Wet gelijkvormig te zijn, niet als aan een gebod des vleses, maar als aan de Wet Gods; uit de nood en van de dood en van alle banden en verschrikkingen der hel verlost te zijn door God Zelfen; ook door God Zelfen vertroost en verzekerd te zijn van uw deel aan de zaligheid. Is het u daarom te doen, zo kunt gij u gerust van het "nochtans" bedienen, zo is het voor u, zo zult gij u niet teleurgesteld zien, als u het uitsprekt. Met andere woorden: dan behoeft u niet aan te merken wat zichtbaar is, wat voor ogen is, maar u moogt u onverzwakt houden aan dat, wat onzichtbaar is.

Menigeen heeft het "nochtans" niet lief, verstaat er ook niets van. Waarom? Omdat hij zijn oude huid niet wil verliezen en in het oude doen en drijven wil blijven zitten en nochtans zalig worden. Christus en Belial stemmen niet overeen; en wie twee heren wil dienen, zal met het "nochtans" des geloofs slechts zichzelf verwonden, maar nooit of nimmer zich er mee doorheenslaan. En wie zichzelf niet wil verloochenen, en, al moest hij er ook bij omkomen, zich aan God niet wil overgeven, die zal er geen nu t van hebben. De Heere heeft hen getekend, die Zijns niet waardig zijn; en wie de ongerechtigheid aan de hand wil houden en zelf de behouder zijns levens zijn wil in allerlei huichelarij, ten koste van de Waarheid Gods, die zal de vrucht van het "nochtans" nimmer inoogsten.

Is er echter strijd in de ziel, en heeft men de heiligheid liever dan de zonde, God liever dan de wereld, Gods Woord liever dan een stuk brood, Gods eer liever dan de eer bij de mensen, zelfverloochening liever dan zelfhandhaving, en wil iemand waarlijk alles varen laten voor God, zijn hoogste Goed, om Diens wil te doen en niet de wil van vlees en bloed, noch de wil der wereld, zo beschouwe hij aan de éne zijde zonde, ondeugd, gruwel, verborgen ongerechtigheid, waarvan hij zich niet kan losmaken, bovendien de wereld met al haar macht, list en kracht, de duivel met al zijn bedreigingen, aanklachten en verwijten, de dood met al zijn verschrikkingen, zodat hij niets voor zich heeft en niets ziet dan dood, ondergang, omkomen, armoede, smaad, schande, honger en allerlei benauwdheid en verdrukking; aan de andere zijde beschouwe hij Jezus, Die alles voor ons in de dagen Zijns vleses heeft doorgemaakt, Jezus, Wiens ziel voor ons in de hel was, Die om onzentwil der verderving zo nabij was, nadat Hij Zich in onze plaats in de dood had overgegeven; hij beschouwe Jezus, hoe Deze als overwinnaar des doods zegepralend uit de hel is weer opgekomen, hoe Hij de verderving is ontgaan; hoe Hij opgevaren is, hoger dan de hemelen, en dan make hij de gevolgtrekking. Gevoelt hij zich door en door goddeloos, hij bediene zich van het "nochtans" en zegge vrijmoedig: "Ik ben rechtvaardig, gelijk God rechtvaardig is, en volmaakt, gelijk mijn Vader, Die in de hemelen is." Heeft hij schulden, zo zegge hij: "Nochtans blijf ik niet in het gevangenhuis, de kwijtbrief is geschreven, dat alles betaald is." Heeft hij zonden, vele, grote, zware zonden zo zegge hij goedsmoeds:

"Nochtans ben ik heilig." Fluistert de duivel hem allerlei verwijten in het oor en moet hij hem gelijkgeven bij alles, wat hij hem voor de voeten werpt, zo zegge hij: "Nochtans wordt u gescholden, en ik word rechtvaardig verklaard." Berooft de wereld hem, en maakt zij hem geheel arm, zo zalve hij het hoofd ten aanschouwe van allen, die hem beroven, smaden en te schande maken, en zegge welgemoed: "Nochtans ben ik rijk aan schatten en eer." Aldus zal het nochtans waarheid bevonden worden bij een ieder, wie het niet zo zeer te doen is om eigen doorkomen, maar uitsluitend om Gods waarheid, trouw, beloftenissen en gerechtigheid; ja, als waarachtig zal het zich bewijzen, zeg ik, bij allen, die God liefhebben en op Zijn woord hopen.

Vraagt iemand: "Wanneer?" Zo antwoord ik: "Juist dan, als het onderstboven gaat; juist dan, als de ziel in de hel ligt, en er van zo'n gezegd wordt, gelijk van Lazarus: "Hij riekt alreeds"; juist dan, als zonde, duivel en wereld hun spel schijnen gewonnen te hebben; als alle Godvergetenden zich verheugen en over de schijnbaren val des rechtvaardigen. juichen; dan, als de onzichtbare geesten der hel tegen een aangevochtenen schuifelen, hem uitlachen en over hem in de handen klappen; juist dan, als de leeuw Gods door slag op slag zieltogend neerligt, en de dood ook het laatste gebed, de laatsten zucht zal verlammen. Tegen al het zichtbare, tegen het tegenwoordige en toekomende, tegen hoogte en diepte, tegen de ganse hel in zal zich als waarheid handhaven het "nochtans" Gods, het "nochtans" des geloofs. Daarom neemt het mede op uw pelgrimsreis, en het blijve uw psalm in de nacht en in de angst, die u in de wereld hebt. Wat ons ook tegemoet trede, juist hetgeen tegen ons is, zal ons doorhelpen. *Binnen komen wij nochtans!*

AMEN.

83. 1 Johannes 3:9

Deze Leerrede is gehouden te Elberfeld de 17. Oktober 1847, 's voormiddags. Gezongen werd Psalm 133:1 3; Psalm 122:3; Psalm 126:3. In het Nederduits vertaald verschenen deze leerrede 1848 in de eerste uitgave der "Twaalf Twaalfallen Leerredenen" als No. 8 in het derde Twaalfal. In het Hoogduits zag zij het licht 1891 in "Licht und Recht" 4. Heft, 4. Predigt. Des avonds verhandelde Dr. Kohlbrugge Jesaja 30: 8-14. Gezongen werd Psalm 33: 4, 5 en Vers 11.

Velen hebben, van de vroegste tijden af, zich moeite gegeven, om zowel voor zichzelf er rekenschap van te geven, als ten opzichte van anderen het voor zich te verklaren, hoe het mogelijk zijn kan, dat iemand wedergeboren is en nochtans zondigt. Het menselijk vernuft is daarbij op merkwaardige invallen gekomen, zoals het menigmaal schijnbaar zeer consequent zijn kan in zijn beweringen; zo heeft het echter reeds menigeen op allerlei doolwegen gevoerd en eindelijk ten val gebracht, en dat alleen, omdat het voor het verstand heeft willen duidelijk maken wat geheel geloofszaak is. Wie het niet geloven wil, dat hij, zoals hij is, de ganse mens, met lichaam en ziel, met het verstand en met al de leden, een verwerpelijk verdoemenswaardig zondaar is, een mens, dat tot alle waarachtig goed onbekwaam, onrein en onheilig is; en wederom, dat hij, de ganse mens, met lichaam en ziel, verstand en alle leden, in geloof, Gode aangenaam, heilig, en tot alle goed bekwaam is, die zal of de wedergeboorte loochenen, geen oor hebbende voor de woorden van de Apostel:- "Gij zijt duur gekocht, zo verheerlijkt dan God in uw lichaam en in uw geest, welke Gods zijn. Of weet u niet, dat ulieder lichaam een tempel is des Heiligen Geestes, Die in u woont" (1 Kor. 6: 19, 20), en zal het lichaam beschouwen als een zwijn, dat zich in zijn vuil ongestraft kan wentelen, of hij zal het lichaam beschouwen als een tiran en als een gedrocht, dat hij niet genoeg kastijden, kwellen en afmartelen kan, en zal zich een volkomenheid van heiligmaking dromen, die nog nooit verwezenlijkt werd, die veelmeer steeds zelfs de meest geoeffende verliet, en wel juist dan, als hij meende de volmaaktheid bereikt te hebben.

Velen, zeer velen hebben zich de zaak, naar de overleggingen van hun verstand, daardoor willen verklaren, dat zij beweerden en beweren: "de mens zelf is niet wedergeboren, maar er wordt in hem een wedergeboren mens langzamerhand tot stand gebracht." Zo'n mens noemden en noemen zij het wedergeboren deel, ook "den nieuw en mens"; daartegenover moet dan, wat zij in zich met het wedergeboren zijn niet rijmen kunnen, te weten het lichaam en zijn bewegingen en het onwedergeboren deel zijn, ook "de oude mens" heten. Zo verwacht zich de mens in de filosofie van het vlees, wandelende in de voetstappen der oude wijsgeren, die beweerden: "de geest des mensen is het edele deel van de Godheid, die zich dan ook meer en meer tot God, zijn oorsprong, moet opwaarts voeren; terwijl het lichaam, geformeerd uit aarde, der verderving en der duisternis toebehoort, moet de geest zich deswege van dat lichaam, door het te verzwakken, meer en meer losmaken."

De arme mens wil, helaas, niet weten, dat hij zulke beweringen verzint en staande houdt uit vijandschap tegen de eeuwige genade en uit liefde tot allerlei ondeugd, die hij, waar zij uitbreekt, op het vlees schuift, terwijl hij zichzelf achterzijn wedergeboren deel verbergt, om zich van de eeuwig geldende Wet te ontslaan. Maar wat ook een mens uit de Apostolische woorden meent te kunnen aanvoeren, om zijn

beweringen te staven, het zal evenwel waar blijven, dat hij honderd plaatsen voor één in de Heilige Schrift zal aantreffen, die hem in zijn geweten zullen bestraffen en aanzeggen, dat hij de waren grond der rust niet gevonden heeft.

Wie niet geheel "vlees" wil zijn, kan het nooit aannemen, dat "Jezus Christus een in het vlees gekomen" is; hij kan zich daarover ook niet verblijden; zich ook niet verheugen over die genade, welke uit hem, die vlees is, geest gemaakt heeft; maar hij heeft een valse Jezus, hij bouwt zijn zaligheid op zijn "wedergeboren deel"; zijn "nieuwe mens" zal hem in de hemel brengen; en omdat hij van de kracht der opstanding van Jezus Christus, om ook onze sterfelijke lichamen levend te maken, niets naar de waarheid van het "nochtans" verstaat, zo loochent hij ook consequent de opstanding des vlees.

Dat echter een mens niet ten halve, maar geheel uit God geboren is of wedergeboren wordt, is uit de woorden des Heeren openbaar: "Wat uit Geest geboren is, dat is geest." (Joh. 3:3) De Heere zegt niet: dat is half geest, maar het *is geest*. Ook heeft de Heere niet tot Nicodemus gezegd: "tenzij dat in iemand die nieuwe geboorte gelegd worde", maar: "tenzij; dat iemand wederom geboren worde." Ook zegt de Apostel Petrus niet: "gij, in welke een wedergeboren deel gelegd is", maar: "gij, die wedergeboren zijt" (1 Petrus 1: 23), dat is dus: geheel wedergeboren, zoals u daarheen gaat. Insgelijks de Apostel Johannes schrijft nooit: in deze en in die is een wedergeboren deel, maar: deze en die is uit God geboren. En de Apostel Paulus, die op de een plaats schrijft: "Gij hebt de oude mens afgelegd, u hebt de nieuwe mens aangedaan", maakt het ons duidelijk, wat hij onder ouden en nieuwe mens verstaat, wanneer hij schrijft: "Liegt niet tegen elkander", en: "Hebt de Heere Jezus Christus aangedaan."

Ofschoon deze waarheid, dat een mens, een zondaar, een gelovige wordt, waartoe hem de genade gemaakt en geformeerd heeft, van menigeen uwer met blijdschap in God wordt erkend, zo zijn er evenwel nog velen, die met een zekere zeer bekende Apostolische uitspraak niet recht voort kunnen. Het heeft mij goed gedacht deze uitspraak met u te behandelen, tot grondige bevestiging in het geloof aan de gezonde leer.

Tekst: 1 JOHANNES 3: 9.

"Een ieder, die uit God geboren is, die doet de zonde niet; want zijn zaad blijft in hem, en hij kan niet zondigen; want hij is uit God geboren."

Wij willen:

1. het uit de Heilige Geschiedenis en uit de ondervinding bewijzen, hoe nietig de gewone opvatting van deze woorden is;
2. de rechten zin van deze woorden openleggen;
3. uit de Heilige Geschiedenis de bewijzen leveren, welke de Apostolische uitspraak volkomen bevestigen;
4. met enige opmerkingen, uit het gesprokene, besluiten tot bestraffing vermaning en vertroosting.

I.

De gewone opvatting van deze woorden is zeer verschillend. Sommigen zeggen: Het betekent: "die uit God geboren is, mag niet zondigen", of "moet niet zondigen." Sommigen: "Het zou ongerijmd zijn, dat door degenen, die uit God geboren zijn, zulks geschieden zou." Sommigen wederom: "Een wedergeborene doet niet zonde en

kan niet zondigen, wanneer hij volkomen wedergeboren is." Anderen zeggen: Het betekent: "een wedergeborene doet geen zonde enz., Zolang hij wedergeboren is", of "bij de wedergeboorte blijft." Anderen daarentegen: "Hij begaat geen zware verschrikkelijke zonde." Wederom anderen: "Hij zondigt niet tot de dood." Dan zijn er wederom, die het zo uitleggen: "Zij zondige niet, die uit God geboren zijn, omdat hun zonden met de liefde bedekt worden." En weer anderen, die zeggen: "De wedergeborenen zondige daarom niet, omdat, wanneer zij ook zondigen, de zonden hun geenszins toegerekend worden." Dat zijn zo uitlegen van de vroegste tijden af, gegeven door mannen van grote naam.

Voorts treft men uitleggers aan, die het zich aldus verklaren:

1. Iemand, die uit God geboren is, zondigt niet, omdat hij niet zondige wil, alvorens hij zondigt.
2. Hij, die uit God geboren is, doet de zonde niet, want hij zondigt niet ganselijk; voorzover hij wedergeboren is, zondigt hij niet.
3. Hij zondigt niet, omdat hij op de zonde niet uit is.
4. Hij doet geen zonde, omdat hij, als hij gezondigd heeft, niet in de zonde blijft liggen. In één woord: De uit God geborene doet geen zonde, omdat hij, zoveel hij vermag, zich voorneemt een leven vrij van de zonde te leiden; hij is nooit vrijwillig op de zonde uit; heeft hij ook al tegen het ernstig voornemen in gefeild, zo geeft hij zich evenwel niet gans en al aan de zonde over; hij loopt niet ganselijk in de zonde in, blijft ook in dezelve niet liggen; wanneer hij zijn verkeerdheid erkend heeft, dan keert hij tot zijnen vorige wandel terug, zo snel hij zulks maar vermag te doen.

Bij dusdanige opvatting verstaat men hier de woorden "zonde doen" en "zondigen" bijzonder van die zonde, welke als overtreding, inzonderheid van de tweede tafel der Wet, meer als ondeugd en hartstocht tegen het zedelijk gevoel indruist. Nu mag het wel waar zijn, dat iemand, die uit God geboren is, met gans andere gevoelens de zonde doet, dan iemand, die niets van God weet. Overigens kunnen zulke spitsvondige onderscheidingen betreffende het zondige (zelfs in grovere zin genomen) van een wedergeborene en van een, die niet wedergeboren is, noch uit de Heilige Geschiedenis, noch uit de ondervinding bewezen worden.

- Wanneer de Nazireeër Gods, Simson, zich uit de schoot ener Delila weer opmaakt met de gedachten: "Ik zal ditmaal uitgaan, als op andere malen, en mij uitschudden" (Richt. 16:20), zo betoont hij zich in zijn ganse gedrag niet verschillend van dat ener onwedergeborenen.
- Wanneer David zich aan Bathseba vergrijpt en Uria laat doden, en voorts een gans jaar daarheen kan gaan, zonder zich een gewetenszaak van deze geschiedenis te hebben gemaakt, dan weet ik geen onderscheid tussen hem en een onwedergeborene, en ik zie niets van de merktekenen, die men opgeeft, om het zondige van de wedergeborene te onderscheiden van het zondige desgenen, die het niet is.
- Ik zie ook niet, dat Petrus zich in Kájafas' hof op een andere wijze vervloekt, dan elk kind der wereld dat doen zou.
- Ja, ik zie bij de volkstelling schijnbare Godsvrucht bij de eigengerechte Joab, en volstrekt geen godsvrucht bij David.

Bewijzen genoeg, hoe nietig zo'n verklaring van het "zondigen" in deze plaats is, en welke verklaring ook de ervaring waarlijk niet altijd voor zich heeft. De huichelaar

doet zich gewoonlijk voor, als ware hij voor de zonde meer bevreesd dan de oprechte; en hij, die in het verborgen het meest aan de ongerechtigheid de teugel viert, spreekt ook het meest van afschuw te hebben van zonde, van haat tegen de zonde, en spreekt honend van het lichaam als van een kast vol van allerlei onreinheid. Wanneer de oprechte gedaan heeft, wat kwaad is, dan kan hij zijn zonde niet in de weegschaal leggen, om te onderzoeken, in hoeverre zij verschillend mocht zijn van de zonde eens onwedergeborenen. Hij klaagt zichzelf aan als een goddeloze; hij staat verlegen en bekommerd, hij gevoelt verdoeming in zijn binnenste, en niemand is groter zondaar dan hij. Hij kan zich daarom niet troosten met het onderscheid van Zijn zonde en van de zonde desgenen, die niet wedergeboren is; hij kan zich ook met zijn wedergeboorte niet troosten; maar de hulp, de verbrijzeling en de troost komt van Boven af, van Hem, Die de goddeloze rechtvaardigt. In zijn zondigen ziet hij niet, dat hij van een onwedergeborene verschilt; veeleer gevoelt hij zich dieper, dan enig ander mens, in de verlorenheid weggezonden, en vindt zich in zijn overtreding ellendiger dan het stomme vee.

Buitendien is daarom deze opvatting een nietige, omdat er nog wel andere zonden zijn, dan die, welke het vlees zo bijzonder als zonden aanziet, en van welke men toch waarlijk niet kan zeggen, dat de gewoonlijk aangevoerde onderscheidingen tussen het zondige van een wedergeborene en van een niet wedergeborene hier enigszins van toepassing zijn.

- Moeder Eva toont het grootste onverstand, waar zij Kaïn voor Christus houdt, en haar doen is gelijk aan dat der discipelen, die nog kort voor de hemelvaart van Christus zo weinig begrip van Christus hadden, dat zij Hem vraagden: "Heere, zult u in deze tijd aan Israël het Koninkrijk weer oprichten?"
- Abraham toonde zich voor en na vol vreze, vol versaagdheid, vol ongeloof, en indien de Heere hem niet van stap tot stap getrouw nagegaan was, wat zou er van hem zijn geworden!
- Sara lacht zelfs over de belofte van een zoon, en liegt bovendien de Heere in het aangezicht, zeggende, dat zij niet gelachen heeft.
- Abraham zowel, als later Izak verhalen de koningen dingen, die niet waar zijn; en Rebekka zowel als Jakob bedriegen man en vader.
- En Jakob zegt zelfs daarbij: "De Heere uw God heeft het doen ontmoeten voor mijn aangezicht." (Gen. 27: 20)
- Rachel steelt van haar vader Laban de terafim (de afgoden), en terwijl haar vader alles doorzoekt, liegt zij hem wat voor en laat haar man geweldig uitvaren tegen haar vader aangaande een zaak, waarvan zij wel wist, dat de onschuld niet was aan de zijde van het huis haars mans. (Gen. 31)
- Het liefelijke woord: "Werp de dienstmaagd uit met haar zoon" scheen aan Abraham toe een duivelse prediking te zijn.
- Mozes volhardde niet tegenover het volk Israël bij de prediking van de genade, omdat het volk hem op eens te zondig toescheen.
- De dappere Samuël had volstrekt geen moed, om het bevel des Heeren te gehoorzamen en David te zalven; en toen hij te Bethlehem was, zag hij de hoge gestalte aan, en meende, dat deze "David" ware.
- De ganse Gemeente Gods heeft van oudsher bij het geloof aan de genade niet kunnen volharden, en alleen met allerlei beloften, met goede woorden en vertroosting en heeft God haar op de weg der heerlijkheid kunnen houden; telkens ontzonk haar de moed voor de geringste vijand, voor de geringste zwarigheid.

- De belijdenis van Paulus is de belijdenis van alle oprechten: "Ik weet niet wat ik doe; als ik het goede wil doen, dan ligt het kwade mij bij. Ik weet, dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont; want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen, dat vind ik niet. "Ik ben vleselijk, verkocht onder de zonde." (Rom. 7).

Zulke bewijzen uit de Heilige Geschiedenis en uit de bevinding, en zo'n belijdenis, naar luid van welke juist een wedergeborene belijdt, dat hij met zijn goede, met zijn beste en allerbeste "ik", dat hij met zijn inwendige mens, die een vermaak heeft in de Wet Gods, met de wet in zijn gemoed niets uitrichten kan, dat de zonde in hem woont, dat hij onder de zonde verkocht is, pleiten er overtuigend voor, dat de gewone uitleg der woorden: "Wie uit God geboren is, doet de zonde niet", nietig is, en dat de Apostel, zo schrijvende, iets anders bedoeld heeft, dan men gewoonlijk denkt. Wat hij nu heeft gemeend, dat willen wij u uit de samenhang van zijnen ganse Brief, in verband met andere Apostolische getuigenissen, blootleggen.

II.

De eigenliefde, die zichzelf zo ras voor wedergeboren houdt, is met de Apostolische woorden voor zichzelf bezig. Zij maakt zich van de wedergeboorte even zulke begrippen, als van de vleselijke heiliging. Volgens haar mening is een wedergeborene een heilig, boven alle zonden verheven mens. De eigenliefde bemerkt aan haar eigen gedrag zeer goed, dat zulks bij haar niet waar is, en dat het er met haar heiligheid jammerlijk uitziet; wedergeboren wil zij evenwel zijn; en nu moeten wel allerlei kunsten worden uitgedacht, om dat "zonde doen" en "zondigen" op zodanige wijze te vergoelijken, dat zij haar wedergeboorte er nochtans bij handhaven kan. Immers haar wedergeboorte is voor haar, of zij het weten wil of niet, de grond harer zaligheid. De oprechte daarentegen kan zich met zodanige uitlegen niet helpen; juist het bewustzijn van zijn wedergeboorte buigt hem te dieper in het stof bij de ervaring, hoezeer de zonde in hem woont; en daarom veroorzaken hem deze Apostolische woorden, zolang hij die niet verstaat, veel nood.

Hij kan zijn wedergeboorte niet vasthouden, maar werpt zich voor God neer, zijnde een vloek- en verdoemeniswaardig mens, die met gedachten, woorden en werken dag aan dag, elke stonde zonder ophouden Gods geboden heeft overtreden en overtreedt. De Wet Gods moet hij hooghouden, en hij dorst naar gerechtigheid. Hij moet alles laten varen en prijsgeven, wat hij geweest of niet geweest is. Kon hij nu maar geloven, dat God ook hem de gerechtigheid toerekende, die door Jezus Christus is, o, dan ware hij geholpen. Intussen, hij wordt geholpen op Gods tijd. Dan begint hij als een, die waarlijk uit God geboren is, te getuigen van de genade, van de liefde Gods, van Zijn trouw en waarheid; daarvan te getuigen, dat er een andere wedergeboorte is, dan die farizeïsche en eigenlievende; hij begint te getuigen van de ijdelheid van alle werken en vruchten der eigenwillige vroomheid, en daarvan te getuigen, dat het God is, uit wie en door wie en tot wie alle dingen zijn; hij maakt uit zichzelf niets, zo min als uit enig vlees, en getuigt van Christus, dat Hij is alles in allen.

Zodra echter zo'n getuigenis vernomen wordt, stellen zich juist zij, die zichzelf voor "wedergeboren", voor "uit God geboren" houden, daartegen; immers de duivel staat allerwege op, waar Christus Zich doet horen en verzet zich tegen zo'n getuigenis, want hij kan niet dulden, dat het Christus alleen zijn zou, dat het de genade alleen zijn zou; hij kan niet dulden, dat God zowel het willen als het volbrengen schenkt; altijd moet de vrome mens ook wat gelden. Daar heeft hij nu een ganse armee van lieden, niet buiten, maar binnen de Kerk, die de grond hunner zaligheid daarin vinden, dat zij wat

geworden zijn, al is 't, dat zij duizendmaal roepen: wij zijn niets, wij prediken Christus. Dit zijn de lieden, die op de woorden van Johannes glossen maken, want zij willen volstrekt uit God geboren zijn; en juist deze zijn het, die de zonde doen, waarvan Johannes betuigt, dat een uit God geborene ze niet doen kan. Aangezien deze mensen zich in hun geweten bestraft gevoelen vanwege hun werken, dat zij niet in God gedaan zijn, zijn zij bij al hun "broeder", "lieve broeder" zeggen, de oprechte in hun binnenste hart vijandig gezind, brengen hem in allerlei ongelegenheid, versperren hem elke weg en willen niet, dat hij leve, bloeie en doorkomen hebbe.

Uiterlijk schijnen zij wellevend, zachtvaardig, vroom en liefderijk; van binnen zijn zij echter vol haat en moordgierigheid. Zij vleien met hun tong, maar in hun hart is het voornemen, om de oprechte ten val te brengen. Zoals dan ook de Apostel Paulus van zodanigen getuigt dewijl zij onder wet zijn en de genade niet willen, die alleen van de heerschappij der zonde bevrijdt: "Daar is niemand rechtvaardig, ook niet één; daar is niemand, die verstandig is, daar is niemand, die God zoekt; de weg des vredes kennen zij niet; daar is geen vreze Gods voor hun ogen." (Rom. 3: 10 vv)

Zodanige mensen brachten ook ten tijde van Johannes de oprechten in verwarring, zij waren hun vijandig gezind, en veroorzaakten hun allerlei leed. De Apostel Johannes, die dat zag, gevoelde zich door de Heilige Geest gedrongen, de oprechten moed in te spreken. Voor zover deze zich door de gedachte lieten vrees inboezemen, dat zulke antichristenen toch wellicht uit God konden geboren zijn, geeft hij hun de merktekenen op, waaraan zij zien konden, dat zulke mensen niet uit God geboren waren.

Tot zulke merktekenen behoort ook dit: *dat een ieder die uit God geboren is, niet de zonde doet*. De Apostel, dit zeggende, heeft het oog niet op degenen, die werkelijk uit God geboren waren, maar op de zodanigen, *die beweerden* uit God geboren te zijn; hij wil dan daarmee dit zeggen:

Mijn lieve kinderkens, u hoeft u door zulke mensen in uw geloof volstrekt niet te laten aanvechten noch te doen wankelen; u hoeft aan de gedachte geen plaats te laten, dat zij, die uw getuigenis wederstaan, die u op allerlei wijze tegen zijn, die u met louter haat en vijandschap bejegene en allerlei verdrietelijkheden u in de weg leggen, werkelijk uit God zouden geboren zijn. Hier hebt u het kenteken: "Een ieder, die uit God geboren is, doet geen zonde; want Zijn zaad blijft in hem, en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren." Daarom schrijft hij ook in vers 7: Kinderkens, dat u niemand verleide. Die de rechtvaardigheid doet, die is rechtvaardig, gelijk Hij rechtvaardig is. Die de zonde doet is uit de duivel, want de duivel zondigt van de beginne."

Nu , daarin betoont Zich God rechtvaardig, dat Hij een arme en ellendige door dit leven een doorkomen verschaft, hem met allerlei trouwe hulp omringt, zonder hem iets te verwijten; en daarin bestaat de zonde des duivels van de beginne, dat hij de mens van het Woord Gods afrekt, om hem in de waan te brengen, dat God het met hem niet oprecht zou menen, en dat de mens door overgeloof zich aan God zou kunnen gelijk maken, om te worden als God. Om zulke werken des duivels te verstoren, is de Zoon van God gekomen. Wat zo de Apostel onder "zonde doen" verstaat, namelijk: dat iemand dengene vijandig bejegt, die hem bestraft, dat zijn werken niet in God gedaan zijn, en die zichzelf in zijne eigengerechte werken staande houdt, als ware hij daarin uit God, toont hij aan in het 11de en 12de vers: "Want dit is de verkondiging, die u van de beginne gehoord hebt, dat wij elkander zouden liefhebben. Niet gelijk Kaïn, die uit de boze was (ofschoon hij zich hield voor een, die uit God was), en zijn broeder doodsloeg; en om wat oorzaak sloeg hij hem

dood? Omdat zijn werken boos waren, en zijn broeders rechtvaardig." Daarom noemt de Apostel ook zulke lieden, die voorgaven, dat zij uit God geboren waren, en die nochtans de kinderen Gods haat toedroegen, de wereld, zoals hij vers 13 schrijft: *"Verwondert u niet, mijn broeders, zo, de wereld u haat."*

Het sprekendst bewijs daarvoor, dat de Apostel onder "zonde doen" en "zondigen" dit verstaat: dat men haat toedraagt de oprechten, die het ware getuigenis van Christus brengen, en dat men een verkeerde leer predikt, die niet God en Christus, maar de mens verheft, vinden wij in de derden Brief van Johannes, waarin hij van zekere Diotrefes (die naam betekent "een van God gevoede") schrijft, dat deze in de Gemeente voor wat groots wilde gehouden zijn en daarom tegen de broeders en oprechten zich allerlei gewelddadigheden veroorloofde. Daar betuigt hij aan Gajus: "Geliefde, volg het kwaad niet na, maar het goede. Die goed doet is uit God, maar die kwaad doet, heeft God niet gezien." (Vers 11) Deze woorden: "die goed doet is uit God" luiden net zoals: "een ieder, die uit God geboren is, doet niet de zonde", en wederom, zoals wij het in hoofdstuk 2:29 lezen: "Indien gij weet, dat Hij rechtvaardig is, zo weet gij, dat een ieder, die de rechtvaardigheid doet, uit Hem geboren is."

Het is daarom ook, dat de Apostel van de zodanigen in hoofdstuk 1:8 schrijft: "Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelf, en de waarheid is in ons niet." Dit hield hij aan degene voor, die de zonde begingen, dat zij zich tegen het getuigenis der oprechten stelden en hun allerlei leed aandeden, en dat wel daarom, omdat de oprechten met hun getuigenis hen vanwege hun werken, dat zij niet in God gedaan waren, bestraften. Wanneer de zodanigen met zulk een verkeerd bestaan niet in de schuld wilden vallen, bedrogen zij zichzelf en maakten God tot een leugenaar, Wiens inwendige bestraffing zij wel terdege gevoelden, dat zij namelijk niet in het licht wandelden.

Het is niet alleen Johannes, die in zodanige zin het masker heeft ontnomen aan hen, die voorgaven, dat zij uit God waren, en evenwel de zielen der rechtvaardigen, die in waarheid uit God waren, kwelden. Ook schrijft de Apostel Paulus aan de Thessalonicensen: "Gij, broeders, zijt navolgers geworden der Gemeenten Gods, die in Judea zijn, in Christus Jezus; dewijl ook u hetzelfde geleden hebt van uw eigen medeburgers, gelijk als zij van de Joden, welke ook gedood hebben de Heere Jezus en hun eigen Profeten, en ons hebben vervolgd en Gode niet behagen en allen mensen tegen zijn, en ons verhinderen te spreken tot de heidenen, dat zij zalig mochten worden, opdat zij altijd hun zonden vervullen zouden. En de toorn is over hen gekomen tot de einde." (1 Thessal. 2: 14 16) Daar zien wij, dat de zonden, waarvan de Apostel spreekt, zonden zijn van tegenkating tegen de zuivere prediking van Christus en tegen de oprechten, welke zo'n getuigenis brengen. Maar ook daarom getuigt deze Apostel zo dikwijls daarvan, hoe noodzakelijk het voor ons is, dat wij de eigen gerechtigheid en de eigenliefde afgelegd hebben, zoals hij aan de Gemeente te Korinthe schrijft: "Zo ik geen liefde heb, zo ben ik niets" (1 Kor. 13: 2), en wederom schrijft hij aan de Galaten (Hoofdstuk 5:13 15): "Gij zijt tot vrijheid geroepen, broeders; alleen gebruikt de vrijheid niet tot een oorzaak voor het vlees", dat is, voor het hovaardig, eigenlievend vlees, dat zich tegen het getuigenis van de eenvoudige en oprechte wil staande houden, als ware het geest, "maar dient elkander door de liefde. Want de gehele Wet wordt in één woord vervuld, namelijk in dit: u zult uw naaste liefhebben gelijk uzelf. Maar indien gij elkander bijt en vereet, ziet toe, dat gij van elkander niet verteerd wordt."

III.

Dat het waar is, wat de Apostel zegt: "Dat een ieder, die uit God geboren is, niet zonde doet; dat Gods zaad in hem blijft, en dat hij niet kan zondigen, omdat hij uit God geboren is, willen wij, nu wij de ware betekenis van deze woorden aangegeven hebben, ook nog uit de Heilige Geschiedenis bewijzen.

De geschiedenis van David levert ons daarvan drie, vier trekken.

Vooreerst ten opzichte van zijn liefde jegens God en jegens de kinderen Gods weten wij, dat diezelfde trouw en liefde, die hij reeds als knaap voor zijns vaders schapen aan de dag gelegd had, hem ook vervulde, toen hij de machtigen reus lasteringen hoorde uitspreken tegen God, de Heere, en hem telkens daarmee het volk Israël op de vlucht zag slaan. In al zijn nood legt hij, in de Persoon van Christus, een machtige liefde voor Gods volk aan de dag, en belooft de Heere menigmaal, dat zo Hij hem uit zulke nood, waarin hij verzonken lag, zou verlost hebben, hij Diens Naam in de grote Gemeente zou loven. Hij heeft zich geheel trouwhartig tot het arme en ellendige volk Gods gevoegd en heeft niet méér willen wezen, dan één hunner; daarom sprak hij ook tot zijn vrouw, die hem trots verachtte, omdat hij zich, dansende voor de Verbondsark des Heeren, ontbloot had: "Ja, ik zal voor het Aangezicht des Heeren spelen, Die mij verkoren heeft; ook zal ik mij nog geringer houden dan zo, en zal nederig zijn in mijn ogen, en met de maagden, waarvan gij gezegd hebt, met dezelve zal ik verheerlijkt worden." (2 Sam. 6:20)

Toen de Profeet Nathan hem zijn zonde met Bathseba, na maanden ontdekte en tot hem sprak: "Gij zijt die man", toen voer hij niet tegen de Profeet uit en liet hem niet, als Achab met Micha deed, in de gevangenis werpen, maar zo sprak hij: "Ik heb gezondigd." (2 Sam. 12)

Toen hij de plaag over het volk Israël zag. En de engel, die met de pestilentie het verderf onder het volk maakte, toen riep hij uit: "Zie, ik heb gezondigd, ik heb zeer kwalijk gehandeld; maar deze schapen, wat hebben die gedaan!" (2 Sam. 24)

Zelfs tegen de vijanden Gods, maar die nog wel de schijn hadden, als waren zij uit God, hief hij de hand niet op, evenmin als Samuël; maar evenals Samuël leed droeg over Saul, omdat hij van de Heere was afgefallen, zo droeg ook hij leed over Saul en diens dood. Zo dikwerf hij Saul ook in zijn macht gehad heeft, zo heeft hij evenwel geen kwaad met kwaad vergolden, maar veelmeer de man, die zich als de moordenaar van Saul uitgaf, met de dood gestraft, en over Saul een treur- en klaaglied aangeheven, zoals later Jeremia over Juda en Jeruzalem deed, zeggende: "Verkondigt het niet te Gath, en boodschapt het niet op de straten van Askelon, opdat de dochters der Filistijnen zich niet verblijden, opdat de dochters der onbesnedenen niet opspringen van vreugde. Hoe zijn de helden gevallen, en de krijgswapenen verloren!" (2 Sam. 1)

Zo heeft een ieder, die ooit uit God geboren is, nimmer het volk Gods enig leed kunnen doen; nooit heeft hij tegen beter weten en overtuiging aan, tegen de inwendige bestraffing kunnen handelen, maar hij is steeds in de schuld gevallen en heeft zijn beweringen, als ook zijn werken, welke schijn zij ook hadden, mét zijn lieve, trotse "ik" verre van zich geworpen. Toen Juda door Thamar er van overtuigd was geworden, hoezeer hij uit liefde des vleses het gebod Gods, dat een broeder zijnen broeder zaad te verwekken had, had laten varen, toen vervolgde hij Thamar niet des te meer, maar zeide: "Zij is rechtvaardiger dan ik" (Gen. 38: 26), en juist zulk een belijdenis genas hem van zijn lust des vleses.

Zo gewis het is, dat zij, die uit God geboren zijn, niet zondigen, ja niet zondigen kunnen, maar in de liefde van God en des naasten, inzonderheid in de liefde tot de

broederen, volharden, toont ons ook bovenal het voorbeeld van Mozes. Immers, toen God tot hem sprak: "Laat van Mij af, dat Ik dit volk verdelge, zo zal Ik u tot een groot volk maken" (Deuter. 9: 14), toen sprong hij voor hen in de bres, stelde zich tussen Gods toorn en het verdorven volk, en bad tot de Heere, zeggende: "Vergeef hun hun zonden, doch zo niet, zo delg mij uit Uw Boek, hetwelk u geschreven hebt." (Exod. 32: 32)

En wederom, toen God de rot van Korach, Dathan en Abiram levend ter helle had doen neervaren, en het volk tegen hem en tegen Aäron murmureerde en riep: "Gijlieden hebt des Heeren volk gedood", en God daarop bij vernieuwing met een plaag onder het volk sloeg, toen toonde Mozes zo'n liefde, dat hij zijn eigen leven waagde, en in plaats van 's Heeren woorden te gehoorzamen: "Maak u op uit het midden van deze vergadering, en Ik zal ze verteren als in een ogenblik", tot Aäron zeide die zich dan ook tussen de doden en tussen de levenden stelde: "Neem het wierookvat, en doe vuur daarin van het altaar, en leg reukwerk daarop, haastelijk gaande tot de vergadering, en doe over hen verzoening." (N u m. 16)

In denzelfde Geest betuigde ook de Apostel Paulus in de Heere: "Ik zou zelf wel wensen verbannen te zijn van Christus voormijn broederen, die mijn maagschap zijn naar het vlees." (Rom. 9: 3)

Dit is de broederliefde en liefde des naasten, welke de vrucht is van de arbeid der ziel Desgenen, Die Zich een vriend van hoeren en tollenaars wilde laten noemen. Alleen deze liefde oefenen degenen, die uit God geboren zijn, en wat tegen deze liefde is, dat doen zij niet. Zij doen geen zonde tegen hun nooddriftigen en hulpbehoevenden broeder en naaste, maar staan hem trouwhartig terzijde, zonder zichzelf te behagen, opdat deze opgebouwd worde in de leer van Christus en geen leed, maar louter vreugde hebbe; en zij reinigen zichzelf van datgene, waarover zij door de rechtvaardige zijn bestraft geworden, en stellen de rechtvaardige in het gelijk.

De Apostel geeft de redenen op, waarom zij zulks doen: "*Zijn zaad blijft in hem.*" Dit zaad Gods is Gods Woord. Dit Woord Gods is levend en machtig, het gaat door alles heen, het spreekt in het hart en getuigt daar aldoor; het vervult het hart, hetzelve overweldigende zachtkens en teder, met zinnen en peinzen, overdenken en overleggen; en waar God dat Woord in de macht van Zijn liefde in het hart gelegd heeft, daar blijft het in het hart liggen en werkt zelfverootmoediging en geloof aan eeuwige genade; werkt erkenning van eigene, totale verlorenheid en een levend bewustzijn van het heil Gods en van Christus. En gelijk dit zaad de daden Gods, de daden van Zijn genade, van Zijn liefde, zoals die steeds als de eerste ons is voorgekomen, de daden van Zijn trouw en onverdiende hulp verheerlijkt in onze algehele verlorenheid, zo is het ook voortdurend bezig het hart van de uit God geborene te bewerken, dat het klopt van wederliefde jegens dien, die ook uit God geboren is, om hem, met verzaking van zichzelf, zijn leven lang enkel goeds te doen toekomen.

Daarom kan nu ook de uit God geborene niet anders, hij kan niet zondigen, hij kan de oprechte en rechtvaardige geen leed berokkenen, want hij is uit God geboren. Zoals God is, zo is ook hij. Want God leert zijn kinderen wel, dat zij zijn, zoals Hij, hun Vader, is nu heeft God Zich een Gemeente gekocht met Zijn eigen bloed. Daarom geven zij zichzelf er ook aan; de broeder, de naaste, de verlorene en de verlatene, zij moeten het goed hebben in dit leven, zo vol jammer en nood. Dat is het, waartoe zij geroepen zijn, dat de taak, die hen is opgedragen, het werk, waarin God wordt

verheerlijkt. Zo heeft God Zich aan hen geopenbaard in hun verlorenheid en verlatenheid, daarom kunnen zij ook niet anders; zij kunnen niet zondigen, die uit God geboren zijn. Het leven voor de broeder en de naaste veil hebben, dat kunnen zij, en zichzelf in geen dele zoeken; zo zijn zij van God geleerd.

IV.

Ik moet nu uit hetgeen gezegd is nog iets laten volgen tot bestraffing, vermaning en tot uw vertroosting.

Tot bestraffing diene het volgende:

Zo er onder u zijn, die het wel gevoelen, dat deze dingen bij hen niet gevonden worden, dat zij veeleer steeds slechts aan zichzelf en denken, en zichzelf een heiligenhuisje bouwen, waar zij menen van God gehoord te zullen worden, die evenwel bij dit alles zich in de omgang met de hun en met anderen onvriendelijk en onverdraagzaam tonen, die hatelijk zijn en elkander hatende, die zich boven hun naaste verheffen en boven anderen als iets bijzonders begeren geëerd te worden, en die nog bovendien de leer van de gerechtigheid als zodanig niet willen laten gelden, mach het gedrag des rechtvaardigen als rechtvaardig willen erkennen, omdat zij zich daardoor in hun binnenste bestraft gevoelen van geen liefde te hebben, maar zonde te doen, o, dat deze tot zichzelf inkeren en eens voor altoos dit goed verstaan en ter harte nemen, welk kenteken van de geboorte uit God de Apostel hier opgeeft. Liefde is der liefde wetsteen. Zij behoren zich niet daarmee te troosten, dat zij wedergeboren of "wedergeborene Christenen" zij n, zoals zij zich onder elkander noemen. Want God maakt ons niet om onze wedergeboorte zalig, maar uit zijn grote goedertierenheid en barmhartigheid, waarmee Hij ons verlorenen bezocht heeft in Christus. Het blijft ook heden nog waar, wat Johannes de Doper tot de Farizeeën zeide: "God kan zelfs uit deze stenen aan Abraham we kinderen verwekken." (Matth. 3: 9; Luk. 3: 8)

Ebed-Melech, die zwarte Moor, die de Profeet Jeremia met oude lompen en lappen (wjl hij niets anders had) uit de kuil optrok, betoonde zich meer wedergeboren, dan allen, die in Jeruzalem door de Profeet waren behandeld geworden, als waren zij in waarheid uit God geboren. Daarom hebt gij, die er wel van bewust zijt, dat zulke dingen niet bij u zijn de eigenliefde en de hoogmoed af te leggen, mitsgaders die voorgewende kennis, welke maar opgeblazen maakt, en hebt uzelf voor God te verootmoedigen in het stof, dat gij u tot hiertoe voor iets hebt uitgegeten, wat u in uw hart niet zijt.

Tot vermaning echter diene het volgende: zo velen er onder u zijn, die de bewustheid hebben, dat zulke dingen, als de Apostel hier opgeeft, niet bij hen gevonden worden, en wie het leed is, dat zij zo verkeerd zijn, dat zij zich toch aan de genade overgeven en niet hardnekkig blijven tegen de rechtvaardige, die hen bestraft; dat zij veelmeer hun zelfgemaakte vroomheid met al de verwachtingen, die zij daarvan koesteren, achter hun rug werpen; dat zij het woord verstaan en met geheel het hart aangrijpen: "Indien iemand gezondigd heeft, wij hebben een Voorspraak bij de Vader, Jezus Christus, de Rechtvaardige, en Hij is een verzoening voor onze zonden." (1 Joh. 2: 12) Met al onze afgoden, de afgoden der eigenliefde, van de vromen trots, van de harde nek, van het verkeerde algemene geloof, van de zelfvleierij, en dat men van gelijkgezinden rechtvaardig gesproken wordt en de handen opgelegd krijgt, daarmee komen wij niet vooruit; daarmee gaat het veelmeer van zonde tot zonde, van verstokking tot verharding, terwijl men zichzelf met zijn wedergeboorte troost. Men valle liever voor God in de schuld, waar men bij het getuigenis Gods en des rechtvaardigen het wel ontwaart, dat men niet deugt, zo zal men zich "uit God

geboren" vinden in één ogenblik tijds; want daar is de ware wedergeboorte, waar men zichzelf aanklaagt, Gode recht en gelijk geeft en in Christus gelooft; immers dan heeft men dadelijk gemeenschap met alle rechtvaardigen, en deze gemeenschap is met de Vader en de Zoon.

Ter vertroosting heb ik slechts nog dit toe te voegen.

Is het, dat men uit het liefdeloos gedrag dergenen, die "uit God" zijn willen, overtuigd wordt, dat deze niet uit God geboren zijn, dan late de aangevochtene zich volstrekt niet langer aanvechten vanwege hun leer, maar hij ga op Zijn weg voort, blij te moe, in stilheid, met die belijdenis, welke hij als Gods Waarheid heeft loeren kennen en geloven. Wie voor het Aangezicht zijns Gods wandelt, die wandelt zeker. Wie bij de belijdenis volhardt, die hem in waarheid van de zonde vrijmaakt, die zal niet beschaamd worden. Wie de liefde oefent, de liefde, welke uit God is, die zal liefde vinden, hoezeer hij ook om het getuigenis van de grote Naam van allen gehaat wordt. En wie bij de leer van Christus blijft, die zal wel ondervinden, dat hij de wereld overwonnen heeft!

AMEN.

84. Markus 16:16

Deze leerrede is gehouden te Elberfeld op 24 Oktober 1847 des voormiddags. Gezongen: Psalm 116:4 7; Psalm 138:1; Psalm 119:3. In het Nederduits vertaald verschenen zij als eerste preek in het 4. Twaalfstal der eerste uitgave "Twaalf Twaalfstallen Leerredenen" in het jaar 1849. In het Hoogduits werd zij tot dusver niet gedrukt. -- Des avonds preekte K. over Jesaja30:15 18. Gezongen werd Psalm 121: 1 en 2; Psalm 105:24.

"Ik heb geloofd en ik geloof, daarom heb ik gesproken en spreek ik. Ik ben echter zeer bedrukt geweest en ben nog bedrukt." (Psalm 116: 10; 2 Kor. 4: 13) Ziedaar wat een iegelijke ziel, die de Naam des Heeren heeft aangeroepen: "O Heere, Gij hebt mijn ziel verlost!" van zichzelf heeft te vertellen. De ervaringen, die men maakt van de genade des Heeren, waarmee Hij bedekt, van Zijn gerechtigheid, naar welke Hij uit de banden des doods en uit de angsten der hel uitredt; de ondervindingen van de macht van Zijn liefde juist dan, als men dacht voor eeuwig te zijig omgekomen, en waardoor men allen jammer en nood ziet uit de weg geruimd; zij verwekken in de harten der vermoeiden en belasten, die op deze wijze door de liefelijkheid en hulp des Heeren verkwikt en tot rust gebracht zijn, zo'n vertrouwen op de Heere, dat zij zich voor tijd en eeuwigheid met hun hart op Hem, hun trouwe Heere en machtige Heiland, verlaten. En gelijk zij zich op Hem verlaten, dat is "in Hem geloven", zo kunnen zij het ook niet nalaten om te spreken, te spreken van des Heeren genade, gerechtigheid, trouw, goedertierenheid, lankmoedigheid, barmhartigheid en liefde. Is het vertrouwen en het toevluchtnemend tot de Heere aanwezig, dan begint men ook alras te spreken van de Volzalige, van de Algenoegzame, van de Goedertierene, van de Lieflijke, ja van de ganse volheid, die men ter van zijn zaligheid in de Heere aanschouwt.

Zo schrijft dan ook de Apostel Paulus: "Met het hart gelooft men ter rechtvaardigheid, en met de mond belijdt men ter zaligheid" (Rom. 10:10). Gelooft men echter met het hart: "Ik ben rechtvaardig voor God, ik ben heilig," zodat men zich van ganser hart daarop verlaat: "Omdat God de Heere Jezus uit de doden heeft opgewekt, ben ook ik met Hem van de doden opgewekt en in het nieuwe, eeuwige leven overgegaan; dood en duivel, zonde en wereld hebben volstrekt geen macht meer over mij; Hij, mijn Heere, Hij alleen heeft alle macht en zal er mij doorhelpen, zo waarachtig als Hij de Heere en mijn trouwe Verlosser is"; en spreekt men zo'n geloof met de mond uit, in het aangezicht des doods en aller duistere machten, zodat het heet: "Jezus is de Heer' en niet de duivel, Jezus is de Heer' en niet de dood, ook u niet, u zonde en wereld, Hij zal het maken en zal mij uithelpen en heeft mij uitgeholpen, gelijk ook David zegt: "Gij hadt mij zeer hard gestoten, tot vallens toe, maar de Heere heeft mij geholpen" (Psalm 118:13)

Zo moet men ondervinden wat ook David zegt: "Ik echter werd en word zeer geplaagd, ben zeer bedrukt." Want als het geloof onbewimpeld wordt beleden, dan moet men ervaren, dat het van alle zijden aangevochten en bestreden wordt, voornamelijk door de eigengerechten, die een geloof niet kunnen uitstaan, dat alle dingen voor tijd en eeuwigheid op de Heere laat aankomen; een geloof, dat Hem de gehele zaak, hoe verdorven zij is, in handen geeft, en dat niet alleen, maar belijdt, dat

Hij alles terechtgebracht heeft wat verdorven was, en ons het leven en de overvloed heeft doen toekomen.

Voor zulke aanvechting en bestrijding, voor dat geplaagden bedrukt worden zijn velen bevreesd en laten zich afschrikken. Zij zouden wel graag alles met het hart geloven, maar om met de mond Jezus als Heer' te belijden, dat is een zaak, die hun te machtig is, dat komt hun te gewaagd voor. Dat komt, omdat zij niet verstaan wat er in het woord "Jezus" ligt opgesloten; zij kunnen het niet aannemen, dat daarin alle verlossing en behoud in waarheid ligt uitgesproken, zodat "Jezus" niet een naam is, die niets vermag, maar een Naam, waarvoor alles uit de weg en wijken moet, indien men maar op die Naam blijft betrouwen, en zich, wat ook moge dreigen, aan die Naam blijft vastklemmen.

Maar het openlijk belijden moet er zijn; met de mond en met de daad moet het geloof uitgesproken worden tegen de ganse hel in, en tegen alles in, wat ons van de zijde van het zichtbare bedreigt. Immers dit heeft de Heere gezegd: "Een ieder, die Mij belijden zal voor de mensen, die zal Ik ook belijden voor Mijnen Vader; maar zo wie Mij verloochend zal hebben voor de mensen, die zal Ik ook verloochenen voor Mijn Vader, Die in de hemelen is."

Daarom wens ik u in deze ure van het noodzakelijke der openlijke belijdenis, van de noodzakelijkheid van het ware geloof te prediken, dat kan voor menigeen nuttig en ook voor anderen niet minder troostrijk zijn.

Tekst: MARKUS 16: 16.

"Die geloofd zal hebben, en gedoopt zal zijn, zal zalig worden. maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden."

Ik heb u gezegd, mijn Geliefden, dat ik u van het noodzakelijke der openlijke belijdenis, van de noodzakelijkheid des geloofs wil prediken. nu zult u denken: voor de noodzakelijkheid des geloofs spreken de woorden: "die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden"; voorts zult u denken: voor de noodzakelijkheid des geloofs spreken ook de woorden: "die geloofd zal hebben zal zalig worden." Daarbij laten wij dan de woorden: "en gedoopt zal zijn" min of meer onopgemerkt. Alle nadruk leggen wij op de woorden: "die geloofd zal hebben"; maar op de andere: "en gedoopt zal zijn," letten wij zoveel niet, of denken: ja, dat spreekt vanzelf, men moet zich laten dopen, maar dit: "die geloofd zal hebben" is toch hetgeen, waarop het voornamelijk aankomt in de rede des Heeren.

Het moet daarom menig uwer vreemd voorkomen, dat ik juist deze woorden heb uitgekozen om u het noodzakelijke der openlijke belijdenis voor te houden, en het zal mij lief zijn, zo, uzelf afvraagt: "hoe laat zich nu toch uit deze woorden "die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn" het noodzakelijke der openlijke belijdenis bewijzen?" u zult voldoende verklaring daarover verkrijgen, als uw aandacht mij volgt in het onderzoek van wat de Heere met de woorden "en gedoopt zal zijn", die Hij hier toevoegt, beoogd heeft.

Wij zullen dan deze twee grote vragen beantwoorden:

- I. Wie zal zalig worden?
- II. En: Wie zal verdoemd worden?

I.

Ik stel de vraag, mijn Geliefden: Waarom heeft onze Heere gezegd: "*Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn*"?

Er wordt nergens anders in dit hoofdstuk van de doop gesproken. Geeft bij uzelf in stilte antwoord op deze vraag. Ik denk, dat menigeen het antwoord reeds gereed heeft, en wel dit: Hieruit ziet men, hoe noodzakelijk het is, dat, als iemand wil gedoopt worden, het geloof er bij zij, zodat de doop volstrekt geen waarde heeft, wanneer men niet gelooft. Zodanig antwoord heeft inderdaad een schoenen schijn; en er ligt in de bewering, dat het geloof gepaard moet gaan met de doop, een zekere waarheid, want dat zal wel waar blijven, dat het water op zichzelf de grote dingen niet doet, welke de Heere ons door de doop doet toekomen; maar het Woord Gods, dat de doop beveelt, én het geloof, dat zich aan dit Woord onderwerpt, doen die grote dingen. Als wij nu de woorden oppervlakkig beschouwen, dan zullen wij allen, de een de ander, het nazeggen: Ja, zo is het; de Heere heeft gemeend: de doop alléén is niet voldoende, maar daar moet ook het geloof bij komen; immers de Heere zegt: *die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn.*" nu zeg ik u evenwel, dat de Heere dit volstrekt niet gemeend heeft; dat Hij met deze Zijn woorden niet heeft willen zeggen: de doop is niet genoeg, men moet ook geloven; in tegendeel, dat de Heere hier gemeend heeft: het geloof is niet genoeg, men moet ook gedoopt zijn, wil men zalig worden.

De verkeerde opvatting van de woorden des Heeren "*die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn*", alsof Hij daarmee had willen zeggen: "*de doop is niets, het geloof moet daarbij komen*", heeft zeer velen verleid tot de bewering, dat de jonge kinderen niet gedoopt mogen worden; want, zeggen zij, de Heere heeft gezegd: "*die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn.*" Daar ziet men uit, zo beweren zij, dat er eerst het geloof moet zijn, en dat men een mens niet mag dopen, indien hij niet eerst gelooft. Zeer zeker. men mag een volwassene niet dopen, wanneer hij niet belijdt, dat Jezus is de Christus; immers waartoe zou hem zonder zo'n belijdenis de doop dienen? Maar ook dit moet men niet willen bewijzen uit woorden, wier bedoeling allereerst een gans andere is, dan men er uit afleidt.

Ik zeg: de Heere heeft gemeend, dat het geloof niet genoegzaam is om zalig te worden, maar dat men ook gedoopt moet zijn. Derhalve bewijzen des Heeren aangehaalde woorden niets tegen de kinderdoop, en moet men zich door verkeerde uitleg van deze woorden des Heeren niet in de war laten brengen en denken: ja, men kon toch wel gelijk hebben, dat de jonge kinderen niet gedoopt moeten worden, dat men daarmee veeleer moet wachten, totdat deze tot het geloof gekomen zijn, want immers het valt niet te ontkennen, dat er staat: *die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn.* Ik zeg u echter: er staat niet, dat de doop niets is, indien men niet gelooft, maar dat het geloof niets is, als men niet gedoopt wordt. Immers de Heere heeft niet gezegd: *die gedoopt zal zijn en geloofd zal hebben*, maar omgekeerd: *die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn.* Had de Heere gezegd: *die gedoopt zal zijn en geloofd zal hebben*, dan zou men nog een schijn van recht hebben voor deze gevolgtrekking uit de woorden des Heeren: *de kinderen mogen niet gedoopt worden, want zij kunnen geen geloofsbelijdenis afleggen.* Nu er echter staat: *die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn*, heeft men het aldus te verstaan: *dat men met zijn geloof verdoemd wordt, indien men zich niet heeft laten dopen.*

Dit moge dienen tot recht verstand van de woorden des Heeren. Wij willen nu bewijzen, dat deze uitleg in overeenstemming is met de overige leer des Heeren, en

dat zij voor de tijd, waarin de Heere dit sprak en Markus zijn Evangelie schreef, volkomen doeltreffend was.

In de uitspraken des Heeren bemerkt men veelal, dat zij op twee zaken het oog hebben; bijvoorbeeld: "Wanneer u dit alles weet, zalig zijt gij, zo, het ook doet!" De Heere spreekt altijd van het geloof en van het doen overeenkomstig dat geloof. In al Zijn woorden en uitspraken geeft Hij het wel te verstaan, welk geloof hij wil, namelijk geen dood, maar een levend geloof. Voortdurend snijdt Hij bij de mens alle poging om zichzelf staande te houden af, en jaagt hem uit de schuilhoeken uit, waarin hij zo graag wegkruipt, om naar zelfgekozen wegen zalig te worden, en niet naar de wil des Vaders in de hemelen. Wanneer de Heere zulks doet, dan spreekt Hij gemeenlijk van twee zaken, gelijk de Heilige Schrift ook doorgaans van twee zaken spreekt: van rechtvaardigen en van heiligen, van geloof en van liefde, of: van geloof en van werk of van het bewaren der geboden Gods. Tot Nicodemus zegt daarom de Heere: "Zo iemand niet geboren wordt uit water en Geest, hij kan in het Koninkrijk Gods niet ingaan", (Joh. 3: 5)

Dat was een hard woord voor die Farizeeër, die de doop van Johannes verachtte; immers hij had zich aan deze doop te onderwerpen; hij had als een Farizeeër en Jood in het water te gaan, om de Jood met al diens aanmatiging te doen verdrinken, zodat die stierf. Maar wellicht had Nicodemus, die reeds te veel van de Waarheid had vernomen, zich daartoe wel laten vinden en zich over de eer bij de mensen heengezet en gedacht: *nu dan, indien ik zonder dat niet zalig kan worden, dan zal ik mij laten dopen*. Opdat echter aan Nicodemus het rusten in het volbrachte werk zou afgesneden zijn, voegt de Heere er aan toe: "en uit Geest", waaruit Nicodemus kon opmaken, dat bij de doop als zodanig, indien hij wilde zalig worden, ook de Heilige Geest moest komen. Reeds Johannes had gezegd: "Ik doop u wel met water, maar Die na mij komt, Die zal u met de Heilige Geest dopen en met vuur." (Matth. 3: 11)

Juist andersom zegt de Heere tot de Samaritaanse vrouw: "God is Geest, en die Hem aanbidden, die moeten Hem aanbidden in Geest en in waarheid" (Joh. 4: 24). Immers deze vrouw zou geantwoord hebben: "Welnu, ik aanbid in Geest, en ik wil dat blijven doen"; toen zij echter hoorde "en in waarheid", toen was haar de pas afgesneden, om haar huichelarij vol te houden.

Daarom heeft ook de Heere de Bergrede met deze woorden geëindigd: "Wie Mijn woorden hoort en dezelve doet"; daarom heeft Hij ook de Joden, die in Hem geloofden, voorgehouden, dat zij in Zijn woorden moesten blijven, en dat zij de werken Gods moesten werken.

In gelijken zin en overeenkomstig deze leer zegt de Heere ook hier: *"Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn."*

Dit was juist ook voor die tijd berekend, waarin de Heere deze woorden sprak, en waarin Markus zijn Evangelie schreef. Want velen uit de Joden zouden tekenen zoeken, en velen uit de heidenen wijsheid. Aan tekenen nu zou het voor de Joden niet ontbreken, en wijsheid zouden toch veel onbevooroordeelde heidenen in de gezonde leer vinden; zo zou er dan aan geloof geen gebrek zijn.

Velen zouden zich nog wel tot het geloof willen voegen, maar ... wanneer zij zich ook moesten laten dopen, o, dan zou daaruit allerlei lijden, miskenning en ontbering voortvloeien, en dan zouden zij zich met zo'n openlijke daad te verrichten, aan de vervolging hunner medeburgers en hunner nabestaanden blootstellen en overgeven. Velen zouden dit bedenken en overwegen, en derhalve, ja, wel in stilte tot het geloof overgaan, maar ... om zo openlijk, met zo'n daad van zich te laten dopen, er voor uit

te komen medegenoten te zijn van Jezus de Nazarener en van die verachte Christenen, nee, daar zouden velen tegen opzien; daarom zegt de Heere niet: die geloofd zal hebben, zal zalig worden, maar "die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden"; want wie met de Heere en Diens volgelingen niet wil lijden, hoe kan hij verwachten, dat hij ook met hen zal verheerlijkt worden!

Zo'n prediking was derhalve geheel berekend voor de tijd, waarin Markus zijn Evangelie schreef. Het is opmerkelijk genoeg, dat, volgens Mattheüs, de Heere gezegd heeft: Onderwijst alle de volkeren, dezelve dopende" *) (Matth. 28:19); daaruit zien wij, dat de Heere alle gewicht er aan gehecht heeft, dat zij g e d o o p t zouden worden, en dat wij de mening der woorden bij Markus "die gedoopt zal zijn" in de door ons vermelden zin verklaren moeten. Evenzeer is het opmerkelijk, dat Markus, terwijl hij in het gehele hoofdstuk slechts van geloof en ongeloof spreekt, hier op eens in de Heilige Geest er aan toevoegt (Zoals hij meer dergelijke kleine toevoegsels maakt) "en gedoopt zal zijn", en dat, waar men het volstrekt niet zou verwachten. Wij mogen daaruit opmaken, dat juist ten tijde, dat Markus het Evangelie schreef, er velen waren, die wél geloven wilden, maar die ter wil van het vergankelijke en zichtbare aarzelden om zich te laten dopen; weshalve dit hierbij staat, om dezulken elke verontschuldiging te ontnemen en hen uit hun waan te doen ontwaken, dat iemand een goed Christen en Gode welgevallig kan worden, al maakt hij zich niet als Christen openbaar, al houdt hij zich schuil, en al onderwerpt hij zich niet aan de wegen en geboden, waartoe God ons roept.

Uit hetgeen wij ontwikkeld hebben, Geliefden, zult u mij toestemmen, dat de mening des Heeren met de woorden: *"Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn"* niet geweest is: de doop is niets, wanneer men niet gelooft, maar: het geloof is niets, wanneer men zich niet heeft laten dopen.

Indien u veel met Joden te doen had, dan zou de ondervinding u leren, dat deze uitleg volkomen naar het leven is, want dan zoudt u velen onder hen aantreffen, die er wel degelijk van overtuigd zijn, dat die Jezus, Die eenmaal aan een kruishout hing, de beloofde Messias is; ook velen, die menen, dat zij zalig zullen worden, wanneer zij zo'n geloof in hun harten verborgen houden; maar bezwaarlijk zoudt u onder de veel Joden er één' vinden, die zich, omdat hij dit gelooft, zal laten dopen, want dan denken die velen: ik maak het wel bij God daarmee goed, dat ik in het verborgen een aanhanger ben, en zij vrezen de uiterlijke smaad van Christus' kruis.

Maar wij willen de Joden nu laten voor wat zij zijn, en met deze woorden des Heeren "die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden, maar die niet zal geloofd hebben, zal verdoemd worden" tot onszelf inkeren.

Wij hebben gezegd, dat deze woorden voor het noodzakelijke der openlijke belijdenis pleiten en voor de noodzakelijkheid desa geloofs, en terwijl ik hoop, dat deze noodzakelijkheid u uit de uitleg der woorden zal gebleken zijn, wens ik twee grote vragen te beantwoorden: "Wie zal zalig worden?" en: "Wie zal verdoemd worden?"

Is het nodig, zulke vragen ons voor te leggen? Mij dunkt van ja. Menigeen toch droomt reeds over alles heen te zijn, en gave God, dat hij eens begon met het A. B. C. des geloofs! Voorwaar, voor een voorzichtige huisvader zal het nooit te veel zijn, om in zijn huis vlijtig toe te zien, hoe het met vuur en licht staat.

Ziehier dan mijn eerste vraag: *Wie zal zalig worden? Wie zal gered zijn?*

II.

Zo spreekt de Heere: "*Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn.*"

"Welnu, wij zijn in onze jeugd gedoopt geworden; het gaat er dus om, dat wij geloven, dan worden wij zalig."

Mijn Geliefden, zo'n gevolgtrekking zou een verkeerde toepassing zijn van des Heeren woorden. De toepassing moet gezond zijn, en bij een vergelijking moeten twee dingen met elkander overeenkomen. Wanneer toenmaals velen wél wilden geloven, maar uit vrees voor de zichtbare en onzichtbare machten er niet toe komen konden zich te laten dopen, en deze toch slechts dan konden zalig worden, wanneer zij zich, daar zij geloofden, ook lieten dopen, zo zullen wij ook slechts dan zalig kunnen worden, wanneer wij (en dit is de toepassing) voor ons geloof, dat wij hebben, openlijk uitkomen.

Dit wilde de Heere toen ter tijd, dit wil Hij ook heden nog; dit stelde Hij toenmaals als een voorwaarde der zaligheid, dit geldt ook nog heden zoo. Toenmaals en ook later was het, mijn Geliefden, met allerlei gevaar verbanden zich rechtmatig naar het bevel des Heeren te laten dopen. Zo'n gevaar moge ervoor een Jood, die zich, omdat hij gelooft, wil laten dopen, van de zijde van zijn bloedverwanten ook heden nog bestaan, voor ons, die als kinderen gedoopt werden, is ter oorzaak van de doop geen gevaar meer te duchten.

Van oudsher is er echter nog een andere doop geweest, waarvan de Heere tot de moeder der zonen van Zebedeüs zeide: "Kunt gij de drinkbeker drinken, die Ik drink, en met de doop gedoopt worden, waarmee Ik gedoopt word?" Zo'n doop geldt ons, overeenkomstig de gezonde toepassing, die wij van de woorden des Heeren thans te maken hebben.

En nu deze doop is noodzakelijk tot onze zaligheid; het behoort noodzakelijkerwijs tot onze zaligheid, dat wij met deze doop ons laten dopen, want deze doop is een voortzetting van de doop, welke wij, jong zijnde, ontvingen. deze doop beschrijft de Apostel Paulus in zijn Brief aan de Romeinen, hoofdstuk 6, waar hij zegt: "Weet gij niet, dat zo velen als wij in Christus Jezus gedoopt zijn, wij in Zijn dood gedoopt zijn?" (Vers 3) En zo schrijft hij op een andere plaats: "Gij zijt gestorven, en uw leven is met Christus verborgen in God" (Kol. 3:3); en wederom: "Opdat ik Zijn dood gelijkvormig worde" (Fil. 3:10).

Moet dit "Zijn dood gelijkvormig worden", dit "in Zijn dood gedoopt zijn", dit "gestorven zijn" niet bij ons in het leven openbaar zijn? Is dit een waarheid der *toerekening* en verder niet, of is het een waarheid van *doen*, zodat hetgeen in Christus voor ons waarachtig is, ook bij ons in Christus waarachtig zij? Ik denk wel het laatste. Maar waar het dan het laatste moet zijn, daar behoren velen van u voor zichzelf toe te zien, of zij zich op zodanige wijze hebben laten dopen en willen laten dopen; of zij metterdaad en met al de gevolgen, daaraan verbonden, tot de openlijke belijdenis willen komen: *Ik ben van Christus; Christus is mijne, en ik ben Zijne.*

Maar hoe? Zo zal menig uwer denken, heb ik de woorden "die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn" in deze zin te verstaan: "die gelooft en voor dit geloof openlijk uitkomt", dan verheug ik mij reeds bij voorbaat, dat ik zalig word, want voor mijn geloof kom ik openlijk uit, ik schaam er mij niet voor; dat is over het geheel ook zo moeilyk niet.

Mijn vriend, wees niet te vlug met uw gevolgtrekking; de hand in de boezem! Het openlijk belijden is geen werk der lippen, dat komt openbaar in handel en wandel. Een openlijk belijden metterdaad en met al de gevolgen, daaraan verbonden, zie, dat is het

wat ter zaligheid vereist wordt, en indien dat geen zware zaak ware, dan zou de Heere niet gezegd hebben: "Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden." Dit "hij zal zalig, hij zal behouden, gered worden" geeft duidelijk genoeg te verstaan, dat wie in waarheid gelooft, wie dat geloof metterdaad bewijst en zich niet onttrekt aan de gevolgen er van, wegen heeft te gaan, waarin het veelmeer de schijn heeft, dat hij zal omkomen, dan dat hij gezond en ongedeerd er doorheen komt.

Hebt gij u laten dopen, mijn vriend, met de doop, waarmee Christus is gedoopt geworden, en bezit u de kentekenen van de doop, waarmee u gedoopt zijt? Komt uw openlijke belijdenis openbaar in uw leven, in uw gedrag, zodat het niet uw mond is, maar uw daden het zijn, die uw belijdenis vermelden?

Wil een ieder uwer het weten, wat voor hem de doop is, waarmee hij zich moet laten dopen? Zo schrijft de Apostel: "Indien gij dan met Christus zijt opgewekt, zo zoekt de dingen, die Boven zijn, waar Christus is, zittende aan de Rechterhand Gods. Bedenkt de dingen, die Boven zijn, niet die op de aarde zijn" (Kol. 3:1, 2). Doet een ieder uwer zo?

De man, doet hij het daarin, dat hij zijn vrouw liefheeft, gelijk Christus de Gemeente heeft liefgehad, en dat hij bedenkt, dat zij het zwakkere vat is? De vrouw, doet zij het daarin, dat zij haar man gehoorzaam is in alle dingen? De ouders daarin, dat zij de kinderen niet moedeloos maken, doordat zij niet zichzelf zoeken, maar de kinderen? De kinderen daarin, dat zij de ouders gehoorzaam zijn in alle dingen? De heren en vrouwen daarin, dat zij niet tiranniek optreden, maar de dreiging nalaten en de ondergeschikten recht en gelijk doen, gelovende dat ook zij een Heer in de hemel hebben? De dienstknechten en dienstmaagden daarin, dat zij niet met ogendienst dienen als mensenbehagers, maar met eenvoudigheid des harten, vrezen de God; ook daarin, dat zij de hul toebetrouwde dienst als de dienst Gods beschouwen? Ja, ieder daarin, dat hij zich niet boven zijn naaste verheft in zelfbehagen, in hovaardij en eigenliefde, en hij niet tracht naar hoge dingen, maar tevreden is met wat God hem geeft, zonder te jagen naar hetgeen de, anderen is? Een ieder daarin, dat hij voor de gerechtigheid staat?

Mijn Geliefden! De eigenliefde te verzaken, en alleen te zoeken wat van de naasten is, en zo te zoeken hetgeen Gods en van Christus is, zichzelf in waarheid te verloochenen, en gerechtigheid en vrede na te jagen, een ieder in de omgang met de zijnen en de naaste, dat is een taak, die niet zo lichtelijk wordt volbracht; dat is een openlijke belijdenis, die niet zo gemakkelijk wordt afgelegd; dat is een doop, waarmee men zich moet laten dopen, waartoe men evenwel niet zo spoedig besluit, en die men zich daarom niet als zo licht moet voorstellen. Dit: *te bedenken hetgeen Boven is, niet hetgeen op de aarde is, en in waarheid in alle dingen, inzonderheid staande tegenover de naaste, te geloven, dat men niets is*, moet men niet beschouwen als zo gemakkelijk.

Intussen, even noodzakelijk als het toenmaals ter zaligheid was en ook nu in dergelijke gevallen nog is, dat de gelovende zich ook liet dopen en bijgevolg openlijk voor Jezus en voor de gehate Christenen uitkwam, even noodzakelijk is het nu nog ter zaligheid, dat wij deze openlijke belijdenis in ons hart omdragen en het ook in al ons doen uitspreken: Ik heb het zachte juk en de lichten last mijns Heeren op mij genomen; ik zoek wat Boven is, niet wat op de aarde is; ik doe de wil Gods.

Ik vraag het uzelf: Zoudt u een mens zalig spreken, bij wie de eigenliefde op de troon zit, in plaats van de liefde van God en des naasten? Gelijk u nu over een ander oordeelt, oordeelt veelmeer zo over uzelf.

Zal ik u zeggen wat velen van u terughoudt, om tot de openlijke belijdenis te komen, die zo volstrekt noodzakelijk is ter zaligheid? Wat hen terughoudt is dit, dat zij zichzelf niet als verlorenen hebben leren kennen, noch al het zichtbare als een afgesneden zaak, waarin hoegenaamd geen zaligheid te vinden is.

Let echter met ernst op de woorden des Heeren, gij, die u als verloren kent en ook in al wat voor ogen is geen heil vindt. Doe u hetgeen u te doen hebt, Geliefde, en geef een ieder het zijne, gij, die hard aangevochten wordt vanwege de geboden Gods en het getuigenis van Jezus. Laat u dopen met alle wateren der benauwdheid der droefenis, met alle wateren der innerlijke en uiterlijke bestrijdingen. versta het, waarmee u van de Heere gedoopt wordt, namelijk daarmee, dat Hij u de belofte heeft gegeven, dat u overwinnaar zult blijven en dat niemand u de kroon der rechtvaardigheid zal kunnen roven. Al wie Gods geboden bewaart en het getuigenis van Jezus, heeft wel niets anders te verwachten dan aanhoudende tegenstand van de zijde van het aardse, van het zichtbare, en van al degenen, die uit vlees geboren zijn en niet uit Geest. Intussen n al heeft het de schijn, alsof alle duivelen bij u hun spel gewonnen hebben, richt u uw blik getroost op de Voleinder des geloofs, wie alle macht is gegeven, om u uit alles te verlossen, en Die alreeds alles voor u onder zijn voeten heeft geworpen. In iedere nood, zowel om uw zonden als om de gerechtigheid, geef er de belijdenis niet aan; nee de openlijke belijdenis afgelegd, al is het met bevende lippen te midden uwer verlorenheid: "Mijn God is mijn heil en mijns levens kracht, daarom zal ik niet wankelen"! Er kome vrij een overvloed van veel wateren, in al uw kruis, in al uw lijden, zij zullen u niet kunnen overstromen; of ook de ganse hel en al wat van de wereld is, u het geloof wil roven en uw strijd om de gerechtigheid als "verloren" uitkrijt, en alles u toeroept: "Wat, gij!" ... blijf nochtans bij deze openlijke belijdenis: "Ik ben heilig en ik doe de wil van God." "Het is verloren", zegge vrij al het zichtbare; ... nochtans blijft Gods Woord de waarheid: "Deze zal verlost, deze zal zalig worden."

III.

Gij hebt nu vernomen, mijn Geliefden, wie zalig zal worden, namelijk hij, die trots alle aanvechting met de mond belijdt: Jezus is Heer, en niet ik, niet de duivel, niet de wereld, niet de zonde, niet vlees en bloed; u hebt vernomen, wie zalig zal worden, namelijk hij, die metterdaad en met al de gevolgen, daaraan verbonden, openlijk verklaart: "Ik ben des Heeren, en Zijn geboden moeten blijven, God moet God blijven, ik kan mij met al het overige niet ophouden, het verdwijne met al zijn schone schijn." U hebt het vernomen, wie zalig zal worden, wie verlost zal zijn, namelijk hij, die niet op zonde noch op ellende ziet, die niet daarop ziet, hoe hij zal doorkomen, maar daarop, dat de genade bij hem g en a de zij. Verneemt dan nu: wie verdoemd zal worden. Zo spreekt de Heere, de Mond der Waarheid: "Die niet geloofd zal hebben, die zal verdoemd worden."

Waarom zegt de Heere niet: "Die niet geloofd zal hebben en zich niet heeft laten dopen"? Dat behoefde Hij niet. De Heere spreekt in het eerste lid van de n volzin van het geloof, zoals dat gewoonlijk genomen wordt en een mens gemeenlijk zegt: "ik geloof", en het is toch niet waar; dan moet men hem zo'n geloof evenwel laten, maar de Waarheid zal hem dan voorhouden: Ik vorder nog meer van u dan het geloof; ik wil, dat gij u laat dopen, ik wil van u zelfverloochening; ik begeer een afgelegd

hebben van eigenliefde, der trotsheid; ik wil werken; ik vraag er weinig naar, of gij u voor rechtvaardig houdt; wanneer gij, rechtvaardige, u van uw gerechtigheid afkeert, zo zal al uw gerechtigheid, die u gedaan hebt, evenmin gedacht worden, als de ongerechtigheid des onrechtvaardigen gedacht zal worden, indien hij zich bekeert. (Ezech. 33)

In het laatste lid van Zijn uitspraak echter bedoelt de Heere met dit "die niet geloofd zal hebben": wie niet het rechte geloof zal gehad hebben. Daarom is het zeer verkeerd, als wij, om ons over onze afgestorven ongedoopte kinderen te troosten, hier aan deze woorden de uitleg geven: "de Heere heeft niet gezegd: "die niet geloofd zal hebben en niet gedoopt zal zijn"; Hij heeft alleen gezegd: "die niet geloofd zal hebben." Want als men om der gerechtigheid wil of om het getuigenis van Jezus Christus of omdat het niet plaats hebben kon, zijn kinderen niet heeft laten dopen, zo moet men zich daarmee troosten, dat men juist daarin Gods ordening of geboden bewaard heeft, ook niet wat kwaads van Hem denken, Die het immers bewezen heeft, dat Hij de jonge kinderen meer liefheeft dan wij hen kunnen liefhebben, en over het geheel slechts daarop uit zijn, dat wij ingaan door de enge poort, dan zal God wel van ons zaad laten meekomen; immers Zijn trouw is tot in het duizendste geslacht over degenen, die Hem liefhebben.

Wie nu echter in waarheid geloofden, die zouden zich ook wel laten dopen; daarentegen zouden zij, die niet geloofden, zich geenszins laten dopen. Deswege behoefde de Heere ook niet te zeggen: "die niet gelooft en zich niet laat dopen."

Nu zult u wél doen met uzelf te beproeven, of u het ware geloof hebt, opdat u weet, ja zeer goed weet, en in de Heilige Geest er van verzekerd zijt: *ik zal niet verdoemd worden.*

Dit is eigenschap des geloofs, dat, waar een mens de geboden des Heeren ontmoet, hij zich aan die geboden onderwerpt, en of het die mens daarbij al benauwd wordt, zodat hij bijkans zou menen: "ik kom er bij om", zo schuwt het geloof nochtans het kruis niet, noch dood, noch droefenis, noch het schijnbaar omkomen; het vreest ook de duivel niet, noch de hem verdoemende wet, die hem de Wet des geloofs uit de hand wil slaan; integendeel het gaat strak voor zich uit, regelrecht tot het voorgestelde doel, dat hem voorhoudt de hemelse roeping Gods.

Daarentegen zegt het ongeloof: "Er is een leeuw op de weg", daar ontslaat zich de mens, uit lust tot het vergankelijke en uit liefde tot zichzelf, van de geboden Gods en van de gerechtigheid, en wiegt zichzelf in slaap, in de waan: "zalig word ik immers toch." Intussen heeft hij alreeds de bestraffing in zich, dat hij met zijn voorgewend geloof niet zal bestaan in het gericht en Gods Aangezicht niet in gerechtigheid zal aanschouwen. Want hij verstaat deze woorden "wie niet geloofd zal hebben" heel goed, wetende dat zij betekenen: *"Wie de wil van God niet zal gedaan hebben, die zal verdoemd worden."*

Nu weet gij, hoe het met de leer der zaligheid en der verdoemenis staat; er blijft mij nu in verband met de waarachtige uitleg, die ik u van de woorden des Heeren gegeven heb, met betrekking tot de laatste woorden: *"Die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden"* nog de volgende toepassing over, dat ik u namelijk daaruit voorhoud de noodzakelijkheid des geloofs.

Het doen van de wil van God, het bewaren van Zijn geboden, dit: dat onze werken vol bevonden worden voor God; dit: dat wij gewandeld zullen hebben in alle goede

werken; dit: dat ons in- en uitgaan, ons opstaan en ons neerliggen, onze handel en wandel Gode aangenaam zijn; dit: dat wij ons in elk opzicht overeenkomstig de wil van God hebben laten dopen; dit: dat de liefde aanwezig zij, welke de vervulling is der Wet, de zelfverloochening, de liefde van God en des naasten; dit: dat wij niet gezocht hebben wat op de aarde is, maar wat Boven is, waar Christus is; dit: dat wij de vrucht van onze doop hebben, te weten dat wij Christus' dood gelijkvormig gemaakt zijn, opdat ook de macht van Zijn opstanding zich bij ons betone, en wij Zijn Geest, de Geest der heerlijkheid en Gods, deelachtig zijn; ziet, dit alles ligt opgesloten in het woordje "geloof." En dit geloof wil alleen geloof en anders niets.

Nu zijn sommigen van u zeer bekommerd, terwijl zij menen: *ik zal ten laatste nog omkomen, ik zal verdoemd worden.* Sommige van deze bekommerden schuwen het, om zich te laten dopen, ik bedoel, om de ongerechtigheid, die zij in het verborgen en ook wel in het openbaar tegen hun naaste bedrijven, prijs te geven, want zij meer en, dat, zo zij die prijsgaven, zij voor zich niets zouden behouden. Aan zulke bekommerden heb ik dit te zeggen, dat, zo zij niet prijsgeven wat zij voor zichzelf behouden willen, hun vreze ten laatste ook inderdaad hun overkomen zal, want de Heere heeft gezegd: *"Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig, zal gered zijn."*

Sommigen daarentegen zitten in waarheid vol zondenood zij beven voor Gods oordeel, zij vergaan voor Zijn heiligheid en woorden; zij kunnen niet geloven, dat ook voor hen een eeuwige gerechtigheid en heiligheid aangebracht is door Christus Jezus; zij zien voortdurend op hun zonden, op hun verschrikkelijk, gruwelijk verderf; de duivel, die zich bij hen zeer "geestelijk" voordoet, houdt hun een menigte geestelijke eigenschappen voor, die zij zich eerst moeten trachten eigen te maken, alvorens zij geloven mogen, doch deze eigenschappen en duivelse heiligheid verliezen zij telkens weer, en daardoor worden zij zoveel te meer afgehouden van het geloof.

Willen zij het wagen een blik op het Lam te werpen, Dat de zonde draagt, een blik op de eeuwige liefde Gods, willen zij de Geest, Die hen tot geloof aanspoort, plaats geven, dan heet het dadelijk weer: *"dat is niet voor u; als u dat doet, als gij u daaraan houdt, dan bent u verloren, dan bent u verdoemd, want u hebt geen werken, u hebt niets dan zonde, hoe wilt u geloven?"*

Dezulken zeg ik, dat zij op het woord des Heeren acht geven: *"Die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden."* Dat zij zich maar gerust de verdoemenis laten voorprediken door duivel en wereld, door zonde en dood en door hun eigen hart, zich overigens aan zulke verdoemenis in 't geheel niet storen, noch er het oor aan lenen. Aldus moet u spreken, o aangevochtenen: *"Zo zegt de Heere: "Die niet zal geloofd hebben, die zal verdoemd worden"; ik geloof, ik moet geloven; o Heere, kom Gij mijn ongelovigheid te hulp!"*

De duivel zegt: *"Gij hebt de doop nog niet, daarom moogt u niet geloven."*

Echter gelooft alleen, dan zal ook de doop er wel zijn. Niet hij, die geloofd heeft, wordt verdoemd, maar hij, die niet heeft geloofd, zal verdoemd worden. Het gaat om het einde! Maakt, dat u het geloof behouden hebt; dan gaat de duivel met zijn bekommeringen hellewaarts, en u gaat hemelwaarts, tot voor Gods troon.

AMEN.